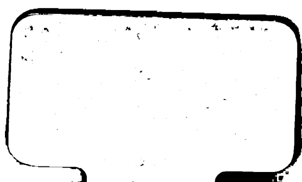

SCRIPTORES SUECICI

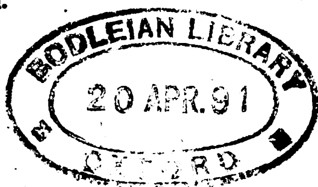
MEDII ÆVI

CULTUM CULTURAMQUE RESPICIENTES.

E MANUSCRIPTIS HUCUSQUE INEDITIS

EDIDIT

D:R JOH. ERNESTUS RIETZ,
AD REG. ACADEMIAM LUNDENSEM DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR.
CAROL. ADJUNCTUS CONSTIT., REG. SOCIET. ARCHÆOL.
HAVNIENSIS MEMBRUM.

I.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLIII.

Conspectus Tomi primi:

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

JOHAN. MAGNUS SAMBERG,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XII MAJI 1842.

H. A. M. S.

I.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Viro celeberrimo

HENRICO REUTERDAHL,

Theol. et Philos. D:ri, Bibliothecæ Reg. Acad. Lundensis Præfecto, Ord. Theol. Adjuncto etc.

fautori suo semper colendo

vetus hocce monumentum linguæ vernaculæ

sacrum voluit

editor.

Ef þú villt fullkominn vera í fróðleik,
þá nem þú allar túngur — enn tín þó
eigi at helldr þinni túngo.

Kóngsskuggsjá.

Quam exiguus sit numerus librorum, qui sermone suecano confecti ad nostra usque tempora a Medio Ævo pervenerunt, satis constat inter omnes, qui justam sibi rei nostræ literariæ scientiam compararunt. Quo autem pauciora sunt hujus generis scripta, eo diligentius illa, quæ exstant, e bibliothecarum latebris, in quibus maximam partem inedita delitescunt, in lumen et tamquam celebritatem præferenda sunt. Nam possunt scripta veterum cum ad scientiam singularum artium atque historiam conferre aliquid, tum in primis vernaculæ linguæ studiosis multa aut nova aut antea non satis cognita præbere. Quamobrem mihi videor operam haud inutilem navassè, cum vetus quoddam atque eximium linguæ vernaculæ monumentum primus equidem edendum curavi.

Neque enim inutile fore videbatur, si, cum alii res ipsas in "Meditationibus vitæ Christi" tractatas, maxime spectarent, etiam illi, qui solam linguæ scientiam sequerentur, possent hoc in libro multas et voces et loquendi formulas invenire, quas in ceteris medii ævi scriptis sive legibus sive annalium libris, frustra omnino quærerent. Scilicet ipsa "Meditationum" ratio et rerum, quæ in illis tractantur, natura, id secum ferebat, ut multæ notiones, multa vocabula adhiberentur, quarum ne ulla quidem in aliis scriptis vestigia deprehenduntur. Quo majorem vero arbitror hanc utilitatem viris doctis esse futuram, eo diligentius mihi esse curandum et hoc a me deberi justis Doctorum desideriis putavi, ut ad fidem codicis manuscripti hunc librum, diligentia, quanta possem maxima, typis exararem, ne quid aliter, atque in archetypo, aut scriptum aut punctis aliisve signis distinctum exstaret. Atque ut faciliorem reddam hujus libri intelligentiam, in animo est, textus editioni, ad finem perductæ, commentationem subjungere philologicam de lingua hujus codicis, addito deinceps verborum difficilium vocabulario.

Pauca sunt præterea, quæ lectores a me quærant de codice illo, quem in edenda hac Bonaventuræ in linguam suecanam versione secutus sum. Habet Bibliotheca Regiæ Academiæ Lundensis codicem membranaceum, nomine Bergmannianum, qui olim continuit 242 folia, quæ temporum decursu ad eam paucitatem revocata sunt, ut, cum anno 1758 essent centum et septuaginta [1]), hodie tantummodo summam 167 expleant. Fuisse olim hunc codicem viri fortissimi *Christophori Joannis Ekeblad; Catharinam Liljehöök* anno 1655 nomen suum in folio nunc deperdito inscripsisse; venisse postea hunc librum in potestatem *Petri O. Bergmanni*, Bibliothecarii Lundensis, satis cognitum est [2]). Quomodo autem libris MSS. Bibliothecæ Lundensis adnumeratus sit et quo jure, non satis constat. Continentur autem hoc codice, quem sæpius jam dixi:

1) *Vita Sancti Gregorii Armeniensis*, Suethice. Hoc titulo ornatus est: *Hær six af thæs hælgha herrans pino sancti gregorij af armenia huru han vàr pinadher, ok hwat vndirlicom thingom gudh giordhe mz honom. Ok*

---

[1]) Cfr. Sv. Bring, Handlingar och Påminnelser. Lund 1758. III. p. 75. — [2]) l. c. p. 74.

hans hystoria beskrifwas oc six i thæssom siw bokom som hær fylghia æpte. Continet 35 folia.

2) *Fragmentum S. Brigittæ Revelationum,* suethice. (E Reuelationum Lib. IV. Cap. 131).

Anno 1758 hoc fragmentum tria habebat folia; hodie autem non nisi XI lineæ restant. Cel. Lagerbring eam partem hujus fragmenti, quæ suo tempore exstabat, in commentatione edidit, quæ inscribitur: *En gammal berättelse om S. Brita med några af hennes uppenbarelser* [3]).

3) Opus illud, quod a Cel. Lagerbring dicitur esse: *Andeliga betraktelser öfver Söndags-evangelierna;* cujus quidem auctoritatem secutus Cel. *Petrus Wieselgren* ita in errorem inductus est, ut crederet esse "*Harmoniam Evangelistarum*" [4]). Vidit autem Cel. Reuterdahl, hanc partem codicis Bergmanniani nihil esse, nisi versionem suecanam operis Bonaventuræ, quod inscribitur: *Meditationes vitæ Christi* [5]).

---

[3]) l. c. p. 70-108. — [4]) P. Wieselgren, Sveriges Sköna Litteratur. I. p. 78-92. — [5]) *Bonaventura*, ordinis fratrum minorum Minister generalis, deinde episcopus Albanensis et Romanæ ecclesiæ Cardinalis (Balneoregii in Etruria anno 1221 natus, Lugduni a:o 1274 mortuus) inter philosophos scholasticos medii ævi non exiguum obtinuit locum. Cognomine Doctoris seraphici vulgo appel-

Quas meditationes, quarum capita VIII priora heic desunt, interpres ad verbum omnino traduxit, nisi quod aliquot locis nonnulla verba, quæ Bonaventuræ non sunt, adjecit, et nonnullos interdum locos omnino omisit. Si quis credat hunc codicem, in numero librorum Bibliothecæ Monasterii Vadstenensis fuisse, atque in usum Virginum Monasticarum suethice versum esse, non nego hanc sententiam admodum mihi probabilem videri [6]).

4) *Annotatio e Legenda S. Mechthildæ.*

Continet tantummodo XIX lineas.

latus est. In numerum Sanctorum a Papa Sixto IV anno 1482 adscriptus. — [6]) Cfr. Wieselgren, l. c. p. 27—80.

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

ERICUS HJALMAR SEGERSTEEN,
OSTRO-GOTHUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XII MAIJ 1842.

H. A. M. S.

II.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MCCCXLII.

Theses Respondentis:

I.

Apud Romanos viri, apud Græcos cives.

II.

Historia antiqua a philosophiæ historia separari nequit.

III.

Historia artium vere dicitur ingenii humani historia.

(Deest initium).

- - - I dagh eno are æptir at han var døptir giordhe han første miraculum i brulløpeno, i hulko ma væl undirstandas ihesu christi ok siælanna andelikin sammanføghilse. See nu huru værdhelikin thænne daghin ær, i hulkom Gudh wtualde gøra swa stoor vndarlik thing. Ok for thy at kirkian thænkir swa manga stora godh gærninga, som hon hawir i dagh fangit af sinom brudhgomma. vil hon honom thækkias mz glædhi frygdh oc sang ok halda af honom stora høghtidh. Thy skalt thw nw thænkia, at the hælgho thre konunga komo mz myklo følghe. ok hedherlico sællaskapi. Nu tha the komo fore stallit, som ær thz skiulit som var herra var føddir ij. Ok varfrw fik høra stimit ok bangit som af them gik. tok hon piltin ihesum i fagnin, Ok ginstan konungane komo in farande, hedhradho the han som konung ok badho til hans som sin gudh mz alle vyrdhning. See hær huru stor thera tro var. hwa hafdhe thz kunnit tro, at then litle piltin som fanz mz swa fatike modher, swa smælica klæddir oc i swa miswyrdhlico stadh. vtan bion oc thiænara. oc al prydhilse. skulle vara kirkionna oc himerikis konungir, sandir gudh oc man, hulkit the stadhelica trodho. Tholica hærtogha, herra oc første som

os leddo til varn skapara, frælsara oc atirløsara burdhe os hawa. The standa a knæn fore honom oc tala vidher varafrw ok spøria aat piltzsins skipilsom, hulkin varfrw them sigher. ok alt tro the. Skudha them væl granlica huru the vyrdhelica oc høvisklica standa tala. oc høra. Skodha ok æmuæl varafrw huru blygh hon ær at tala mz swa storom herrom. ok huru høvisklica hon saa nidher mz øghomen, vidher at hon taladhe. thy at hænne lyste hwazske tala ælla læta sik see. Tho gaf gudh hænne makt oc styrk i thæsso store ærindeno. I hulko konungane teknadho alla the hælgho kirkio som koma skulde af hedningomen. Skudha oc æmuæl piltin ihesum, som ey æn talar. vtan staar oc teer sik stadhughan swa som fulgøran man. ther alt vndirstandir ok seer væl thera athæfwe. ok konungane lustas mykyt i honom. swa væl i siælinna vndirstandilsom som ær andelica synin. i hulke han hawir them lært oc liust. som oc i licamlike syninne. thy at han var fagher owir alla mænniskionno synir. Æn sidhan the hafdho fangit thænna stora hughnadin. lagdho the eet faghirt klædhe framman fore piltin ihesum. vplætande sina fatabura. ok offradho honom gul oc røkilse oc mirram. Ok ær mærkiande, at hwar thera offradhe væl mykyt storan hoop af thæssom threm oc særlica af gulleno. Annars, hafdho the ey thorft vplæta fataburana. thy at thera dispensatores hafdho væl haft nær sik swa mykyt the hafdho offrat. Sidhan kysto the hans føtir mz alle vyrdhning oc gudhelikhet. Ok ther til at visaste piltin skulle them æn mere hughnadh gøra. læt han them ok kyssa handena. ok the nighu honom mz alle vyrdhning oc foro thædhan mz store glædhi. Ok at androm vægh foro the heem i siin rike.

Æn hwat vænte thw at af thæsso gulleno giordhis, som swa mykyt vært var, Hwat munde ey varfrw læggia thz nidher. ther thz var væl bevarat ok gøma til sit behof, ælla munde hon ey køpa hws oc heem. akra oc vingardha. Ængaledhis. thy at ey aktar fatikdomsins ælskoghe thera handa. Ok frwn, som manlica owirgaf al thing for fatikdomen. undirstodh sine sons vilia swa, af thy at han lærdhe hona innantil, som af thy at han gaf hænne tekn, tha han vænde ænlitit fran gulleno. oc miswyrdhe thz. Ok thy gaf hon thz innan faa dagha fatiko folke, thy at thz var hænne thung byrdhe længe halda thz hæno son ekke thæktis. thy skilde hon sik ther swa ganzklica vidher. at tha hon gik ij mønstrit, som vi kallom kirkiogang. hafdhe hon ænkte som hon matte køpa lambit mz. hulkit hon skulde offra fore sin son. vtan køpte turtil dwor vngar. Væl ær thz troande at konunganna offir var stort. ok at varfrw som fatikdomsins ælskadhe ok fwl var mz kærlek. gaf thz offrit fatiko folke. Ok finnom vi at thera fatikdomsin lowas i twæggiahanda matto. Først for thy at ihesus oc hans modher toko almoso i dagh. Sidhan i thy at the ey drogho saman ælla gømdo. utan thz som them gafs, villo the ekke behalda, vtan altidh vaxste fatikdomsins astundilse i them. ødhmiuktin vaxte ok mz drøuilsomen, hulkin vtan them kan ey prøuas. Nw æru somlike som miswyrdha sik, ok rækna sik enkte værdha i sinom hugh. ok tee sik enkte for androm. Æn tho vilia the ække swa vara, ælla ræknas for androm i annars øghom. ok gita ekke tholt at the miswyrdhas. forsmas ælla gabbas af androm. ok vilia ey at andre vita thera krankdom oc vanskilse, at the skulin ey vanlica forsmas. ælla miswyrdhas. Ække giordhe

swa piltin ihesus i dagh. alra thinga herra. vtan vilde andra lata vita sin krankdom. ok thz giordhe han ey for faam, ælla litlom, utan fore maktoghom konungom, storom herrom. ok thera sællaskapi ther mange varo saman. Ok i swa matto at i them tima man matte væl rædhas. at mædhan the komo thy at the villo finna vppa iudha konungin. then the æmuæl trodho vara gudh, matte man iæfwa nar the funno han, i swa matto thænkto the sik vara daradha. oc hafdhin farit bort vtan tro oc værdhskyllogha gudhelikhet. Æn ødhmiuktzsens ælskare forlæt thz ey for thy: gifwande os æptedømilse at vi skulum ey forlata ødhmiuktena, æn thot nakar ande thz sigher. for nakar stykke ther synas godh. ok at vi skolom nima vilia synas i annars øghom ængo værdhe.

(Cap. X. De mora Dominæ apud præsepe).

Tha som konungane hafdho syst sit ærinde ok varo atir heem farne, ok thera offir var alt gifwit fatiko folke, tha blef æn værldinna frw, mz sinom son oc gambla karlenom iosep tholimodhelica mz alle ødhmiukt quar vidh iætuna i stalleno i them fatika stadhenom fyretighi dagha. swa som hon hafdhe varit the quinna, ther ey hafdhe stor mon vm varit. oc ænga andra wtuægha vist. Ok piltin ihesus at enast man af litlo komin. oc hafdhe vidher thorft laghanna gømo. Æn the villo, ey nakra enkannelica fordela at tee. vtan gømdo laghin swa som andre flere. Æn mange the, som haua gifwit sik fran værldinne, gøra ekke swa. hulke som vilia haua nakra handa fordela. oc vara hedher halne, swa som wtmærkte af androm. Æn san ødmiukt gitir ække thæra handa tholt. thy blef iomfrun quar æpte thy som andra quin-

nor plægha. ok bidde ther til som hon skulde gaa i kirkio. ok var vakir oc atgømol, huru hon skulde sino alra kærasta son taka var. Gudh veet hwat vmsorgh hon hafdhe, oc huru granlica hon gaf sik vin vm at vpfostra han, mz hwat vyrdhning oc varilse. ok millom ræddogha munde hon hanna oc taka han som hon viste vara sin gudh. ok sin son oc herra. hon fiøl a sin knæ nar hon tok han up. ælle han nidherlagdhe i vaggona. Sæl vare the smamøn. ok æn stora møn mz. som værdogh vare vagga tholko barne. Thænk oc mz hwat store glædhi oc trøst ok modherlico valde hon vmfængde han. oc køste ok fæghin til sin tok. oc frygdhadhe sik i gudhi som hon saa vara sin son. Huru opta oc huru innærlika hon skodhadhe hans ænlite. ok andra hans vælsignadha licammalimir. thy at swa som hon var alra ødhmiukast. swa var hon ok alra sniællast. ok var hon idhkelica redho honom thiæna. oc til hugnad vara badhe vakande oc sofwande. ey at enast tha han var barn. vtan æn tha han var fuluæxin. O hwat gærna hon han søfdhe. Utan iæf, tha kænde hon for androm quinnom storan orøntan søtma, nar hon tholkar son søfdhe. Æn af gambla sancto iosep sigher bernardus. at han tro. at thz hænde opta at han hafdhe piltin ihesum i sinom knæm. Nw mædhan varfrw star vidher iætuna, tha skal ok thu sta mz hænne vidh iætuna. tha mat thu ok idkelica forlusta tik mz piltenom ihesum. Thy at han ær dygdhelikin oc skønsambir. Thy skulde hwar troin siæl oc særlica renlifwis mænniskia fran iula dagh oc til kyndilmæsso, særlica eet sin vm daghin søkia varafrw vidh iætuna. ok bidhia til piltin ihesum ok hans modher. ok innerlica thænkia thera fatikdom. ødhmiukt oc væluilioghan godhlek.

De purifficacio.

(Cap. X. De purificatione beatæ Virginis).

Nar som fyretighinde daghen var komin, æpter thy som i laghomen var skipat. foor varfrw bort w stalleno mz piltenom ihesum. óc iosep. Ok gingo af bethleem til ierusalem, som skilia aat fæm milo. Gak oc thu mz them. ok hiælp til at bæra piltin, ok vakta granlica aat allo thy som gørs oc talas, thy at the æru mykyt gudhelikin. Nu bæra the mønstrins herra til mønstrit. Æn nar the gingo in ij mønstrit køpte the twa turteldufwo. ælla twa dwo vnga. at iomfrun skulde them for ham offra som for annan fatikan pilt. Ok for thy at the varu alra fatikast. ær væl sanno likt at thz varo dwfwo vnga. thy at the gælla mindra oc æru bætre finna. ok thy næmpnas the yttermeer i læstinne. Ok ænkte talar ewangelista vm lambit. thy at thz var rika manna offir. Vppa then tima kom ok rætuise symeon vplyster af them hælgha anda i mønstrit. æptir thy som honom var lofuat at han skulde fa see christum gudz son. Ok swa brat han fik see piltin. kænde han han ginstan af them hælgha anda. ok var raskir til at bidhia til hans. Æn tha modhorin hiolt ihesum i fangnenom lutte han sik nidher teande sik vilia til hans. hulkit modhorin væl understodh. Ok æn thot hon vndradhe ther aa. fik hon symeoni piltin. ok han tok han gladhelica i sin fangn mz alle vyrdhning oc tok til at vælsigna sin gudh oc lowa han oc sagdhe. Nunc dimittis servum tuum in pace &c. Ok spadhe af hans pino oc sagdhe iomfru marie i bland annor thing, af thy swærdhe som skulde ga ginom hænna siæl, i hans pino tima. Tha kom ok anna prophetissa

bidhiande til han. ok spadhe samuledhis af honom. Modhorin vndradhe; hær vppa, oc gømde granlica al thing ij sino hiærta. Ther æpte rækte piltin ihesus wt armana til modhorinna. oc hon tok han atir til sin, ok gingo sidhan i processione fram til altarit hulkit som processio teknar ther gørs i dagh owir alla the hælgho kirkio. Gladhelica framgingo thæsse twe værdhelike gamble karlane iosep ok symeon. hulke som hioldos i hændir ok af store hiærtans frygdh oc glædhi. sungo the ok sagdho. Confitemini Domino quoniam bonus &c. Yttermeer sagdho the. Nw hawir gudh sænt sino folke atirløsaren. han ær sandir oc troin i allom sinom ordhom. han gør thera vilia som han rædhas ok ælska. Hær hawm vi nw varn gudh ok varn herra, som os skal frælsa ok styra for vtan ænda. O herra gudh vi hawm fangit thina miskund mit i thino mønstre. Anna prophetissa gik vppa ena sidho nær varefru mz alle vyrdhning. ok lowadhe sin gudh mz osighelike glædhi. Af thæssom personis vardher processio. ok æn thot the æru faa. tha æru the mykyt stora. ok tekna swa som al the hælgho kirkio skipilse oc stadgha. Thy at ibland them æru mæn oc quinnor gamble oc vnge. Jomfrwr oc ænkior. Nw tha the komo fram fore altarit fallir modhorin a knæ mz alle vyrdhning. ok offrar gudhi fadher sin ælskelicasta son. sighiande O alzuallogher fadher tak thin enga son. hulkin iak offra thik æpte laghanna budhi. Thy at han ær min første son. O fadher tho bidher iak thik. vn mik han atir. Herra gudh hulkit offir thætta ær. fran thy at værlden byriadhis offradhis alrigh tholkit offir oc alrigh offras. Seer thu nw at piltin ihesus liggir vppa altareno. swa som han vare nakar annar fatikir piltir. Ænlitit vændir han altidh

modhorina. oc til the andra ther mz hænne æru. oc bidhar tholimodhelica ok ødmiuklica thz som han bør framledhis gøra. Nw callas prestene. oc alra thinga skapare oc herra. løsis atir swa som thræl fore fæm ciclos.. thz ær litit af pæningom. som fatikt folk plæghadhe gifwa ther. swa got som ænkte atto. Ok tha iosep hafdhe them framlakt. tok modhorin gladhelica atir sin son. Sidhan fik iosep hænne foghlana thz ær dufwo vngana. oc hon fiol a sin knæ. ok hiolt them i handomen. vpseande mz øghomen til himillin oc sagdhe. O millaste fadher. tak thækkelica thæssa litla gafwo. oc thætta fatika offir. ther thin son thænne litle piltin thik i dagh først presentera. af thy fatika vi hawm. Ok rækte piltin ihesus hændrina aat foghlomen. vplyptande øghonen til himilin. Ok æn thot han ey æn taladhe. læt han vndirsta i sinom athæwom. at han offradhe mz modhorinne. ok swa lagdhe the foghlana vppa altarit. Sa thu nw hwat offre sonin oc modhorin offradhe hwat ey munde tholkit offir, mædhan thz var swa litit vanwyrdhas ælla forsmas. Ængaledhis., vtan hællir var thz af ænglomen presenterat i himerike mykyt thækkelica af hulko alt himerikis hærskap sang oc gladdis. Sidhan foor iomfru maria mz sinom son af ierusalem. Ok fore at søkia elizabeth. ty at the villo see iohannem baptistam. før æn the foren af the bygdinne. Thy skalt thu nw redha thik til. oc gak mz varefrw æ hvart hon ganger ok hiælp til at bæra ihesum. Nw tha the komo til elizabeth. hafdho the stora høghtidh. oc mæst af sinom sonom. i thy at the sagho at the gladdos sina mællan. ok iohannes fruktadhe mykyt fore ihesum. oc tedde honom vyrdhning swa som han vndirstodhe nu hwat som tijt vare. Nw skalt thu ok taka

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

NICOLAUS R. SUNDELIUS,
VERMELANDUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XII MAJI 1842.

H. A. M. S.

III.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis:

I.

Historiæ studium oratori non est negligendum.

II.

Græci non patriam communem, sed singuli civitatem suam amaverunt.

III.

Antiquitatum Romanarum scientia litterarum Græcarum cognitione carere non potest.

iohannem mz alle vyrdhning. thy at thænne piltin ær mykyt maktogher mz gudhi. ther til at han vælsignar thik. Tha the hafdho nakra dagha ther varit foro the thædhan oc vildo fara atir til nazareth. Æn vilt thu i thy som nw ær sakt, læras af ødhmiukt ok fatikdom. tha thænk vppa offrit oc hans atirløsn ok huru han gømde laghin. tha ma thu rasklika nima.

(Tertia Feria).

(Cap. XII. De fuga Domini in Ægyptum).

Nu tha the voro i væghenom til nazareth. oc herodes hafdhe sik reet vppa at dræpa piltin ihesum ok the visto ekke æn i thy ærindino hwat gudhi thæktis. Tedhis gudhz ængil iosep i sømpnenom. oc sagdhe honom at han skuldhe mz piltenom ihesum oc modhorinne fly i egypto land. thy at herodes ville fordærua barnit. Æn ginstan iosep han vaknadhe, vækte han vppa modhorena. oc sagdhe hænna thætta. Ok hon læt ekke dwælia. vtan stodh ginstan vp. oc redde sik vppa væghin thy at vidh thz ordhit møddis hænna hiærta swa. at al hænna inælue gafwos ther vidher. Ok vidher sins sons helso ville hon ey dylsk ælla forsumol vara. Thy ginstan vm samu nattena foro the a væghin til egyptoland. Skudha nu oc thænk granlica hwat som hær six huru varfrw tok vp piltin, ihesum swa sømpnoghan. oc varkunna them. ok vakta hær aat granlica thy at hær mat thu mærkia mang nyttelikin thing. At thy første skalt thw thænkia. hwru varfru hafdhe sik badhe i hugnadh ok drøuilsom, ok tha thik hændir tholkit sama, tha skalt thu ekke vara otholugh. thy at vidher bærghit findir thu dalin. ok seer thu væl at om iula dagh tha

var herra sigher i læstinne, thy flydde var herra fore sinom thræl. Ok som æn var mera. fore diæfwlsins thræl. Nw baro the han. modhorin som klen var oc alstingis vng. oc sancte iosep mykyt gamal i egypto land aat mykyt vilsamum vægh. myrkan oc skoghughan. hwassan ok obyggelican. oc owir mykyt langan vægh. thy at thz six at en raskir fantir lop han i tolf dagha. Æn them var thz væl twæggia manadha væghir oc vanlica æn mera. The foro oc owir the øknena som israels folk foor nar moyses ledde them af egypto lande i hulke the varo fyretighi aar. Nu mat thu ok prøua mz thik at the hafdho ok manga thunna maltidh i them væghenom. mædhan the orkadho ekke bæra mykyn matin mz sik. Ok æn tho at the hafdho funnit nakat falt. tha hafdho the ekke haft pæninga at køpa mz. Thænk oc huru the lagho vm nattena ælla hwar the fingo hærbærghe. thy at siællan finnas hws i the ødhmarkinne. Varkunna thy them i swa storo æruodhe oc i swa langom oc vansamum vægh oc swa storo froste. thy at the forp han i februario tha kallast ær vm alt arit. Varkunna oc piltenom ihesum thy at vtan iæf gafs han vidher thera vidhermødho. Ok gak mz them. oc hiælp til at bæra barnit. oc var them til thiænist i allo thy thu gitir. Ey skulle os thikkia vara mødhosamt at gøra penitentiam ok bætring fore os siælua. for hulkom andre hafdho tholkit æruodhe. oc særlica tholke. ok swa længe. Æn af thy them hænde i ødhknenne oc i væghenom. for thy at man kan thz ey mz skriptinne beuisa aktar iak ey sighia. Æn thæn tidh the gingo in ij egypto land, nidherfiollo al thæs landzskapsins afgudh. æptir thy som ysaias propheta hafdhe fore sakt.

the gingo til en stadh som kallas ermepolim*). oc ther legdho the sik nakat litit hws. oc bodho ther siw aar swa som pilagrima ok wtlændningia fatike oc manga thorftoghe. Nw møter os hær faghir oc mild oc mykyt varkunsan huxilse. thy vakta væl aat thy som hær æptir fylghe. Nw mædhan the ther varo huro mundo the sik bærgha i swa langan tima. Hwat ey gingo the ok tagho. Vi læsom af varefrw at hon afladhe sik sina fordhan ok sinom son, mz rok oc teen, af hulko vi læsom som ieronimus sigher. at værldinna frw sømadhe oc span for legho. fore fatikdomsins ælskogha. Mykyt ælskadhe the fatikdomin oc hwldo honom troskap alt til dødhin. Hwat ey gik hon i byin at bedhas sik vl oc too. oc annat thz hon skulle gøra. Ey kunde annat vara vm gran konunna hænna skuldo faa vita at hon vilde æruodha at them. Annars hafdhe hon gangit fafæng oc haft ænkte gøra. thy at quinnonar varo ække oc kundo ække gæta til. Hwat ey gik oc piltin ihesus hænna budhskap. nar han vardh fæm ara ælla swa. oc beddis. modhorinne thz hon skulde gøra. mædhan hon hafdhe ey annan smasven sænda. Hwat ey bar han atir thz hon hafdhe giort oc badh løna sik a modhorinna vægna. Ey blyghis piltin ihesus alzuallogher gudz son i thölkom thingom. ælla modhorin han sænda. Nw tha han bar atir thz modhorin hafdhe giort oc beddis thz hon hafde forthiænt, komo stundom høghfærdogha oc hoghmodogha oc ordhfulla quinnor the som andan kæpt hafdho. oc gærna plæghadho dela oc snøbde honom oc swaradhe honom smælica, giordho honom oræt ok toko af honom modhorenna

---

*) *Heliopolis* ap. Bonaventuram.

opta hon thz skodhar oc ther a thænkir væfwir oc vændir i hughenom. at hon skuli gøra faghra gærning. æn tha hon ey gør ælla far ther mz. vtan æmuæl tha hon skulde læsa oc sionga oc vara a sinom bønom. Ok ther af rækna hon sik oc vil af androm kallas sløgh. At thy thridhio. thy at thz ær them som hon gør aat. høghfærdhinna æmpne. oc tilfælle. thy at af tholke oleo fødhis høghfærdhinna eldir. ok vptændis mera. Ok swa som groft oc kluddoght. oc osannoki æru ødhmiuktena fødha. swa ær oc sløghdhin høghfærdhinna. At thy fiærdho thy at thz dragher hughin fran gudhi. At thy fæmto. thy at thz ær øghna giri eet af them threm som alla synde i værldinne tilledhas. thy at til ænkte annat dughir sløgdhir vtan at fødha øghonin i fafængonne. Ok swa opta nakar skudhar thera handa lustelica. oc fødher fanytlica øghonin. swa opta syndar swa thæn som giordhe som thæn thz hawir oc nytiar. At thy siætta thy at. thz ær mangra andra snara oc nidherfald thy at the som thera handa hawa, magho i manga handa matto synda, i thy at the fingo ont æptedøme. ælla oc at the thz lustelica seen. ælla tala om them som giordho thz. som æru bakmal. Thænk thy huru opta gudh ma retas før æn the sløgdhin vardher afskrapadh. ok til allo thæsso ær then mænniskian sakin som gærningena giordhe. Sadhe æn iak. ælla nakar annar thik. at thu skulle thera handa gøra aat honom. ok thu viste for sant at han vilde thz hawa, likouæl skulle thu thz ey gøra. thy at thz man veet vara gudhi amote thz skal man ængaledhis gøra. ok thæs større ær syndin at man aat forthænkto modhe hællir thækkis creature. thz ær nakre mænniskio æn skaparenom. Tho skal man thætta swa vndirstanda at i som

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

JONAS SPORSÉN,
CALMARIENSIS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XX MAJI 1842.

H. A. M. S.

IV.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis:

I.

Magna est consolatio, amicis non defuisse.

II.

Gloria ex omnibus præmiis virtutis est amplissimum.

III.

Non solum inimici male de fortibus viris loquuntur, et existimant, sed etiam imperiti.

---

likom stykkiom ær loflikit at gøra klena oc faghra gærning. oc særlica i thy som gørs til gudz thiænist gudhi til hedher. i hulko man skal tho vakta sik fore vanskipadhom lustilsom. oc haua rætta akt oc godhan vilia. Gangom nu ætir til varafrw. fran hulke vi gingom i ofmykle behændoghet oc sløgdh. som callas maledictum curiositatis vicium. Ok seem til hænna i æruodheno huru hon sømar oc spindir oc væfwir trolica. ok gifwir sik ther stora vin vm. ok læggir sik thz nær hawande tho granna atwakt vm sin son oc ær atgømol. oc hawir stora vmsorgh at forestanda huseno oc gøra thz som i thy tharfwas at gøra. Ok æn ther mz skal hon thiæna gudhi i vaku oc bønom idhkelica æpte thy hon mæst forma thy varkunna hænne af allo hiærta oc thænk at himerikis drotning fik ekke rikit for alz ænkte. Æn oc hænde opta swa at godha hustrur som sagho hænna] fatikdom oc hawanzløso oc hænna hælaghet oc dygdhelica vmgango. sændo hænne nakat til fordhan. hulkit hon tok ødhmiuklica mz thakkom. Æn ok forthiænte gamble karlin iosep nakat mz sino æruodhe. thy at han var timbroman. Æn æ hwart thu vænde thik hawir thu æmpne til at varkunna them. Nw tha thu hawir nakra stund varit nær them. tha beedz orlof fara thædhan. Tak tho først vælsignelsen af piltenom ihesum. Ther æpter fal a knæ. oc helsa them medh fællande tarom oc mykle ømkan oc varkunnan. Thy at the æru vtan sak wtdrifvin af sinne barnfødho. oc wtlagdh swa som the varin biltogha. ælla nakra snødha gærninga giort at the matto ække blifwa i landino. Ok siw aar vm kring fødha the sik thær i thera ænlitis swet.

(Cap. XIII. De reditu Domini ex Egypto).

Nar siw aar varo fulcompnadh i hulkom var herra hafdhe varit som pilagrimbir i egyptolande. tedhis ængillin iosep i sømpnenom sighiande. tak piltin oc modher hans oc far atir i iudha landit. thy at the æru nu dødhe som villo dræpa piltin. Ginstan tok han piltin oc modher hans oc foor atir i iudeam. Ok nar han var thijt komin oc hørdhe at archelaus herodes konungx son han styrdhe i rikeno. tha ræddis han thijt fara. Æn han vardh manadher af ænglenom. oc foor sidhan i galileam i stadhin nazareth. Æn hans atirkoma af egypto var daghin æpte thrættanda dagh iula. Nw seer thu hær som ok var førra sakt. at var herra han gør oc gifwir reuelationes oc hugnadh. smam oc smam. ok ekke swa fullelica ælla swa ytterlica som astundanin bedhis. hulkit thu mat finna twem lundom i thæsso mattone. som ær at ængillin tedhis i sømpnenom oc ække oppinbarlica. ok at han sagdhe honom twem sinnom til hwat stad han skulle fara. Ok sigher wtthydningin owir thz. at var herra giordhe thz for thy. at af idhkelicom gudhelicom søkilsom skulle han vardha thæs vissare. hwat han skulle athawas. Ok thy æ hulka reuelationes ælla hughnadhin kunna hælzt vara. skulu the os thikkia vara stora. oc aat thy skolom vi vara skønsami. thy at han gør altidh a vara vægna oc mz os. thz som han veet os vara nytlicast. Æn blifwom nw vidher vars herra atirkomo. at hulke vi skolom granlica vakta. thy at hon ær mild oc varkundsam at thænkia. Nw skalt thu æn fara atir til egypto land oc søkia piltin ihesum før æn han thædhan far. Vm daghin tha the thædan fara. faar thu see godha hustrwr af thera grankonom. oc æmuæl mænnena koma oc følghia them wt

vm portin. fore thera thækka vmgango skuld. ok hælgha lifwærne. thy at the sagdho them til nakrom daghom førra at the skuldo tha thædhan fara thy at thz høfdhis ække væl. oc ey hafdhe thz them væl standit. at the skullo swa farløst swa som stiælandis thædan fara. Æn annat var tha the thijt foro. thy at the ræddos pilzsins dødh. Nw tha the fara afstadh. gar iosep fram fore mz mannomen ok varfrw gar laknt æpte mz hustrumæn. Æn thu tak piltin i handena. oc gak mit mællan thera fore modhorenne. thy at hon latir han ække æptir sik. Æn tha the æru vtan portin komin. tha vil ække iosep stædhia mannomen at the længir følghin honom. Ok thæn mærkelicaste man ther var mz varkunnadhe thera fatikdom. oc kalladhe piltin til sin. oc gaf honom nakra tæro pæninga. Æn piltin blygdhis taka vidher. tho for fatikdomsins ælskogha rækte han fram handena. oc tok blyghelica vidher. oc thakkadhe honom ødhmiuklica. swa giordho oc andre flere. Sidhane calladho oc hustrunar piltin til sin. oc giordho oc samuledh. Æn hær blyghis ey mindra modhorin æn sonin. æn tho thakkadhe hon them ødhmiuklica. Sannelica mat thu them hær mykyt varkunna. mædhan han som propheta sigher. Cujus est terra et plenitudo ejus. wtualde sik ok sinna modher oc sinom fostirfadher. swa næppan fatikdom. at the skullin liua i swa store vidhermødho. Mykyt skiin i them hælaghe fatikdomen. ok the tee os at han ær them ælskelikin oc vinlikin. Sidhan the hafdho them thakkat oc helsat foro the sin vægh. Nw mædhan piltin ihesus ær æn swa spæt barn, huru mon han gita atirkomit. mik thikkir at atirkoman ær vansamare æn framfærdhin. thy at nar han foor til egypto land. var han swa litin at at the gato han

væl borit. Æn nw ær han swa stor at the gita ække væl borit han. ok swa litin at han orkar ække siæluir gaa. Æn vanlica nakar af them godho mannomen gaf them ælla ok lænte them nakan asna som han matte ridha vppa. O kleen oc ærlikin piltir himerikis oc iordhrikis konungir oc herra. hwat thu mykyt æruodhar fore os oc huru skøt thu tilbyriadhe hwadan af prophetin foresagdhe i thinne persona. Jak ær fatikir. ok ær af minnom barndom i æruodhe. mykla vidhermødho oc stort æruodhe oc licamans thwang. tok thu vppa thik. oc tholde them stadhelica. Thu hafdhe thik siæluan swa som i hati fore varn ælskogha. Visselica ensamit thætta æruodhit som vi nw vm talom. thz skulle hawa varit ympnyt til var fulcommin atirløsn. Nw skalt thu taka piltin oc sætia han vppa asnan. oc ledha trolica vndi honom. Ok tha han vil afstigha. tha tak han gladhelica i thin fangn. oc bær han nakra stund. oc særlica til thæs modher hans kombir fram. Hulkin som gaar nakat litit senare oc maklicare. Ok piltin gaar fæghin til hænna. ok sonsins nalkan ok tilquæmd vardher modhorinne mykyn hwila. at hænne thikkir som hon ær nu ænkte thrøt. Nw ga the oc fara owir samu øknena som the thijt komo. Ok i them væghinom mat thu opta varkunna them. takande vidh them thrøt. oc al wtmød af æruodhe. hawande litla hwilo swa væl vm nattena som vm daghen. Nw tha the varo nær ginom øknena komin. funno the iohannem baptistam. hulkin som nw hafdhe ther byriat gøra penitentiam. æn tho at han hafdhe giort ænga syndena. Nw mat thu thænkia huru han them fængnadhe, ok huru gladher han var af thera komo, oc ther hwilto the sik nakra stund. oc ato mz honom ran kal, sudhnan mat

som ær græs oc røtir. oc annat thz iohannes gat tha saman hænt. Sidhane thè hafdho ther haft omætelik andans vidherquekilse. sagdho the honom godha nat. Æn thu skalt badhe i tilquæmd ok swa i bortfærdh falla a knæ fore iohannem oc køs hans føtir. bedhandis hans vælsignilse. oc anduardha thik hans bønom. thy at thænne piltin ær stora oc maktogher oc vndarlikin, ok han var første ærmete, oc thæn som byriadhe renlifwes lifwærne. Han var renaste iomfrw, han var største predicare. han var meer æn propheta, han var ærofullir oc ærlikin martyr. Sidhan foro the owir iordans flødh. oc komo heem til helizabeth sancti iohannis modher. hwar them var væl fægnat, oc the hafdho ther stora oc gladha høghtidh. Ok iosep fik ther høra at archelaus herodis son. styrdhe i iudea, vardh han ræddir oc illa vidher. Æn sidhan ængillin hafdhe teez honom i sømpnenom, gingo the i galileam i stadhin nazareeth. See nu leddom vi atir ihesum af egypto. oc tha han var atir komin. komo til varafrw. piltzsins modher syster oc andre thera frændir oc vini thijt til saman. at see them. Ok the bliua ther quar i nazareth, oc hawa fatikt lifwærne. Æn hædhan fran oc til han var tolf ara, læs man ey af honom nakat. Tho six thz oc ær væl sanno likt, at ther ær brunnin af hulkom piltin hænte sinne modher vatn. hulkit ødhmiuke oc milde herran giordhe fulcommit gærna oc annat tholkit sinne modher til thiænist. thy at hon hafdhe ække annan thiænara ælla smaswen. Ok mat thu hær thænkia, at iohannes ewangelista han kom oc thijt mz modher sinne varfrw systir, hulkin som tha var fæm ara gamal. thy at man læs af honom, at han doo æptir vars herra pino siw oc siæxtighi arom, oc niotighi ara gamal. Ok hafdhe

opta hon thz skodhar oc ther a thænkir væfwir oc vændir i hughenom. at hon skuli gøra faghra gærning. æn tha hon ey gør ælla far ther mz. vtan æmuæl tha hon skulde læsa oc sionga oc vara a sinom bønom. Ok ther af rækna hon sik oc vil af androm kallas sløgh. At thy thridhio. thy at thz ær them som hon gør aat. høghfærdhinna æmpne. oc tilfælle. thy at af tholke oleo fødhis høghfærdhinna eldir. ok vptændis mera. Ok swa som groft oc kluddoght. oc osannoki æru ødhmiuktena fødha. swa ær oc sløghdhin høghfærdhinna. At thy fiærdho thy at thz dragher hughin fran gudhi. At thy fæmto. thy at thz ær øghna giri eet af them threm som alla synde i værldinne tilledhas. thy at til ænkte annat dughir sløgdhir vtan at fødha øghonin i fafængonne. Ok swa opta nakar skudhar thera handa lustelica. oc fødher fanytlica øghonin. swa opta syndar swa thæn som giordhe som thæn thz hawir oc nytiar. At thy siætta thy at. thz ær mangra andra snara oc nidherfald thy at the som thera handa hawa, magho i manga handa matto synda, i thy at the fingo opt æptedøme. ælla oc at the thz lustelica seen. ælla tala om them som giordho thz. som æru bakmal. Thænk thy huru opta gudh ma retas før æn the sløgdhin vardher afskrapadh. ok til allo thæsso ær then mænniskian sakin som gærningena giordhe. Sadhe æn iak. ælla nakar annar thik. at thu skulle thera handa gøra aat honom. ok thu viste for sant at han vilde thz hawa, likouæl skulle thu thz ey gøra. thy at thz man veet vara gudhi amote thz skal man ængaledhis gøra. ok thæs større ær syndin at man aat forthænkto modhe hællir thækkis creature. thz ær nakre mænniskio æn skaparenom. Tho skal man thætta swa vndirstanda at i som

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

JONAS SPORSÉN,
CALMARIENSIS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XX MAJI 1842.

H. A. M. S.

IV.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis:

I.

Magna est consolatio, amicis non defuisse.

II.

Gloria ex omnibus præmiis virtutis est amplissimum.

III.

Non solum inimici male de fortibus viris loquuntur, et existimant, sed etiam imperiti.

---

likom stykkiom ær loflikit at gøra klena oc faghra gærning. oc særlica i thy som gørs til gudz thiænist gudhi til hedher. i hulko man skal tho vakta sik fore vanskipadhom lustilsom. oc haua rætta akt oc godhan vilia. Gangom nu ætir til varafrw. fran hulke vi gingom i ofmykle behændoghet oc sløgdh. som callas maledictum curiositatis vicium. Ok seem til hænna i æruodheno huru hon sømar oc spindir oc væfwir trolica. ok gifwir sik ther stora vin vm. ok læggir sik thz nær hawande tho granna atwakt vm sin son oc ær atgømol. oc hawir stora vmsorgh at forestanda huseno oc gøra thz som i thy tharfwas at gøra. Ok æn ther mz skal hon thiæna gudhi i vaku oc bønom idhkelica æpte thy hon mæst forma thy varkunna hænne af allo hiærta oc thænk at himerikis drotning fik ekke rikit for alz ænkte. Æn oc hænde opta swa at godha hustrur som sagho hænna] fatikdom oc hawanzløso oc hænna hælaghet oc dygdhelica vmgango. sændo hænne nakat til fordhan. hulkit hon tok ødhmiuklica mz thakkom. Æn ok forthiænte gamble karlin iosep nakat mz sino æruodhe. thy at han var timbroman. Æn æ hwart thu vænde thik hawir thu æmpne til at varkunna them. Nw tha thu hawir nakra stund varit nær them. tha beedz orlof fara thædhan. Tak tho først vælsignelsen af piltenom ihesum. Ther æpter fal a knæ. oc helsa them medh fællande tarom oc mykle ømkan oc varkunnan. Thy at the æru vtan sak wtdrifvin af sinne barnfødho. oc wtlagdh swa som the varin biltogha. ælla nakra snødha gærninga giort at the matto ække blifwa i landino. Ok siw aar vm kring fødha the sik thær i thera ænlitis swet.

(Cap. XIII. De reditu Domini ex Egypto).

Nar siw aar varo fulcompnadh i hulkom var herra hafdhe varit som pilagrimbir i egyptolande. tedhis ængillin iosep i sømpnenom sighiande. tak piltin oc modher hans oc far atir i iudha landit. thy at the æru nu dødhe som villo dræpa piltin. Ginstan tok han piltin oc modher hans oc foor atir i iudeam. Ok nar han var thijt komin oc hørdhe at archelaus herodes konungx son han styrdhe i rikeno. tha ræddis han thijt fara. Æn han vardh manadher af ænglenom. oc foor sidhan i galileam i stadhin nazareth. Æn hans atirkoma af egypto var daghin æpte thrættanda dagh iula. Nw seer thu hær som ok var førra sakt. at var herra han gør oc gifwir reuelationes oc hugnadh. smam oc smam. ok ekke swa fullelica ælla swa ytterlica som astundanin bedhis. hulkit thu mat finna twem lundom i thæsso mattone. som ær at ængillin tedhis i sømpnenom oc ække oppinbarlica. ok at han sagdhe honom twem sinnom til hwat stad han skulle fara. Ok sigher wtthydningin owir thz. at var herra giordhe thz for thy. at af idhkelicom gudhelicom søkilsom skulle han vardha thæs vissare. hwat han skulle athawas. Ok thy æ hulka reuelationes ælla hughnadhin kunna hælzt vara. skulu the os thikkia vara stora. oc aat thy skolom vi vara skønsami. thy at han gør altidh a vara vægna oc mz os. thz som han veet os vara nytlicast. Æn blifwom nw vidher vars herra atirkomo. at hulke vi skolom granlica vakta. thy at hon ær mild oc varkundsam at thænkia. Nw skalt thu æn fara atir til egypto land oc søkia piltin ihesum før æn han thædhan far. Vm daghin tha the thædan fara. faar thu see godha hustrwr af thera grankonom. oc æmuæl mænnena koma oc følghia them wt

vm portin. fore thera thækka vmgango skuld. ok hælgha lifwærne. thy at the sagdho them til nakrom daghom førra at the skuldo tha thædhan fara thy at thz høfdhis ække væl. oc ey hafdhe thz them væl standit. at the skullo swa farløst swa som stiælandis thædan fara. Æn annat var tha the thijt foro. thy at the ræddos pilzsins dødh. Nw tha the fara afstadh. gar iosep fram fore mz mannomen ok varfrw gar laknt æpte mz hustrumæn. Æn thu tak piltin i handena. oc gak mit mællan thera fore modhorenne. thy at hon latir hanække æptir sik. Æn tha the æru vtan portin komin. tha vilække iosep stædhia mannomen at the længir følghin honom. Ok thæn mærkelicaste man ther var mz varkunnadhe thera fatikdom. oc kalladhe piltin til sin. oc gaf honom nakra tæro pæninga. Æn piltin blygdhis taka vidher. tho for fatikdomsins ælskogha rækte han fram handena. oc tok blyghelica vidher. oc thakkadhe honom ødhmiuklica. swa giordho oc andre flere. Sidhane calladho oc hustrunar piltin til sin. oc giordho oc samuledh. Æn hær blyghis ey mindra modhorin æn sonin. æn tho thakkadhe hon them ødhmiuklica. Sannelica mat thu them hær mykyt varkunna. mædhan han som propheta sigher. Cujus est terra et plenitudo ejus. wtualde sik ok sinna modher oc sinom fostirfadher. swa næppan fatikdom. at the skullin liua i swa store vidhermødho. Mykyt skiin i them hælaghe fatikdomen. ok the tee os at han ær them ælskelikin oc vinlikin. Sidhan the hafdho them thakkat oc helsat foro the sin vægh. Nw mædhan piltin ihesus ær æn swa spæt barn, huru mon han gita atirkomit. mik thikkir at atirkoman ær vansamare æn framfærdhin. thy at nar han foor til egypto land. var han swa litin at at the gato han

væl borit. Æn nw ær han swa stor at the gita ække væl borit han. ok swa litin at han orkar ække siæluir gaa. Æn vanlica nakar af them godho mannomen gaf them ælla ok lænte them nakan asna som han matte ridha vppa. O kleen oc ærlikin piltir himerikis oc iordhrikis konungir oc herra. hwat thu mykyt æruodhar fore os oc huru skøt thu tilbyriadhe hwadan af prophetin foresagdhe i thinne persona. Jak ær fatikir. ok ær af minnom barndom i æruodhe. mykla vidhermødho oc stort æruodhe oc licamans thwang. tok thu vppa thik. oc tholde them stadhelica. Thu hafdhe thik siæluan swa som i hati fore varn ælskogha. Visselica ensamit thætta æruodhit som vi nw vm talom. thz skulle hawa varit ympnyt til var fulcommin atirløsn. Nw skalt thu taka piltin oc sætia han vppa asnan. oc ledha trolica vndi honom. Ok tha han vil afstigha. tha tak han gladhelica i thin fangn. oc bær han nakra stund. oc særlica til thæs modher hans kombir fram. Hulkin som gaar nakat litit senare oc maklicare. Ok piltin gaar fæghin til hænna. ok sonsins nalkan ok tilquæmd vardher modhorinne mykyn hwila. at hænne thikkir som hon ær nu ænkte thrøt. Nw ga the oc fara owir samu øknena som the thijt komo. Ok i them væghinom mat thu opta varkunna them. takande vidh them thrøt. oc al wtmød af æruodhe. hawande litla hwilo swa væl vm nattena som vm daghen. Nw tha the varo nær ginom øknena komin. funno the iohannem baptistam. hulkin som nw hafdhe ther byriat gøra penitentiam. æn tho at han hafdhe giort ænga syndena. Nw mat thu thænkia huru han them fængnadhe, ok huru gladher han var af thera komo, oc ther hwilto the sik nakra stund. oc ato mz honom ran kal, sudhnan mat

som ær græs oc røtir. oc annat thz iohannes gat tha saman hænt. Sidhane thè hafdho ther haft omætelik andans vidherquekilse. sagdho the honom godha nat. Æn thu skalt badhe i tilquæmd ok swa i bortfærdh falla a knæ fore iohannem oc køs hans føtir. bedhandis hans vælsignilse. oc anduardha thik hans honom. thy at thænne piltin ær stora oc maktogher oc vndarlikin, ok han var første ærmete, oc thæn som byriadhe renlifwes lifwærne. Han var renaste iomfrw, han var største predicare. han var meer æn propheta, han var ærofullir oc ærlikin martyr. Sidhan foro the owir iordans flødh. oc komo heem til helizabeth sancti iohannis modher. hwar them var væl fægnat, oc the hafdho ther stora oc gladha høghtidh. Ok iosep fik ther høra at archelaus herodis son. styrdhe i iudea, vardh han ræddir oc illa vidher. Æn sidhan ængillin hafdhe teez honom i sømpnenom, gingo the i galileam i stadhin nazareeth. See nu leddom vi atir ihesum af egypto. oc tha han var atir komin. komo til varafrw. piltzsins modher syster oc andre thera frændir oc vini thijt til saman. at see them. Ok the bliua ther quar i nazareth, oc hawa fatikt lifwærne. Æn hædhan fran oc til han var tolf ara, læs man ey af honom nakat. Tho six thz oc ær væl sanno likt, at ther ær brunnin af hulkom piltin hænte sinne modher vatn. hulkit ødhmiuke oc milde herran giordhe fulcommit gærna oc annat tholkit sinne modher til thiænist. thy at hon hafdhe ække annan thiænara ælla smaswen. Ok mat thu hær thænkia, at iohannes ewangelista han kom oc thijt mz modher sinne varfrw systir, hulkin som tha var fæm ara gamal. thy at man læs af honom, at han doo æptir vars herra pino siw oc siæxtighi arom, oc niotighi ara gamal. Ok hafdhe

han i vars herra pino tima, eet aar oc thrætighi oc litit mera. Æn nu tha var herra kom atir af egypto var han siw ara. oc iohannes var fæm ara. thy skalt thu nu see vppa huru the umganga badhe saman æpte thy som gudh gifwir thik nadhe. Thætta ær then discipulus, hulkin ther æptir ihesus enkannelica ælskadhe.

(Cap. XIV. Quomodo puer Jesu remansit in Hierusalem).

Thæntidh ihesus han var tolf ara, foor han vp til ierusalem mz sinne modher. oc sinom fostirfadhir. æpte thy som sidhuænia var i iudhanna høghtidh. hulkin som stodh atta dagha vm kring. Thy seer thu, at oc æruodadhe piltin ihesus nu, oc foor langan vægh at han skulde hedhra sin himerikis fadher i hans høghtidhom, thy at alra største kærlekir ær mællan fadhorin oc sonin. Æn beskare plagha oc bitre hiærtans værkir, var honom af gudz fadhors vanheder. i thy at manga synde giordhis. Æn honom var hugnadher af them hedhrenom ther the giordho i the yttro oc vppinbaro høghtidhis glædhis bælli. Ok nu star laghanna herra, oc gømir laghin ødhmiuklica swa som en annar fatikir enfallir man. Nw tha høghtidhin var haldin, oc modher hans oc fosterfadhorin foro thædhan, blef han atir i ierusalem. Vakta nu væl aat allo thy hær six, oc læt thik thikkia swa thu æst ther nær stad. thy at maria hon ær mykyt gudhelikin oc gagnlikin. Nu skalt thu vita, at nazareth hwar var herra bodde oc ierusalem. them skilia aat væl fyra oc siutighi*) milo. ælla vm the matto af them milomen. Nu mædhan var-

*) "Distat XIV vel XV milliaribus, vel circa" apud Bonaventuram.

frw oc iosep tha the foro af ierusalem, gingo ække badhin saman en vægh. Vm quællin tha the komo thijt som daxledhin ændadhis. hwar the skullo oc taka hærberghe. fik hon see iosep oc ække piltin ihesum, hulkin hon thænkte honom hawa følght. Spør hon han aat. hwar piltin ihesus ær. han sagdhe. Ække veet iak thz. thy at han fylgdhe ække mik. tha fik hon rædhelica stora sorgh oc vardh illa vidher. oc sagdhe mz gratande øghom. Ække kom han mz mik. Iak seer væl at iak gømde ække væl min son. Ok gik ginstan afstadh oc leette æptir honom vm sama quællin, hws fran huse thz mæsta hon formatte. ok sagdhe til alla them hænne møtto. Saghin i ække min son, ælla ij. saghin ij min son, oc næplica kænde hon sik fore sorgh, ok bruna oc brændagha. Æn gamble karlin iosep, følgdhe hænne æpte mz storom graat oc vengan. Æn mædhan the funno han ække vm thæn quællin, tha thænk vppa hwat roo the kunno hawa the nattena. oc mæst modhorin som han innærlicast ælskadhe, ok æn thot hænna vini trøsto hona, tho gat hon ey hugnadz. hwat ær at tappa ihesum. thz ær ække barna lekan. Skudha hona væl. oc varkunna hænne af allo hiærta, thy at hænna siæl ær nu i ængxla oc vidhermødho. Alre fran thy hon var fød oc til thæn daghin, var hon i swa store sorgh. thy skolum vi ække ofmykyt mødha os tha vi hawm drøuilse. Mædhan gudh spardhe ey æmuæl sinne modher thy at han latir them koma sinom vinom oc the æru hans kærlex tekn oc os ær gagnlikit them hawa. Vm sidhe gik varfrw i camara a sina bøne, ok tok til grata sighiande. O herra gudh æuæardhelikin millaste oc væluilioghaste fadher. thik thæktis gifva mik thin son. Æn thu seer at iak hawir han tappat, oc veet ey

hwar han ær. O fadher. faa mik han tho atir. Tak fran mik thæssa besklikhetina, ok visa mik min son. O fadher see til mins hiærta drøuilse. ok ey til min forsumilse, thy at iak var owar vm mik. oc utan han forma iak ække lifwa. O alrakæraste son hwar æst thu, hwat ær af thik wordhit. ælla nær hwem hawir thu nu takit hærbærghe. hwat mon thu ey vara atirfarin til himerikis til thin fadher. Thy at iak veet væl at thu æst gudh. ok gudz fadhers son. Æn hwi sagdhe thu mik ække til, ælla mon ey nakar hawa giort thik forsaat. thy at iak veet væl at thu æst føddir sannir man. Ok førra tha som herodes leette æpte thik. foor iak mz thik ij egypto land. thin fadher gøme thik af allom vadha min alra kæraste son. Son min visa mik hwar thu æst. tha kombir iak til thin. Ællighis oc kom thu atir til min. Vmbær mz mik i thætta sin. oc thz skal mik alre optarmeer hænda. at iak skal thik ey væl beuara. oc granlica gøma. Hwat ey son min giordhe iak thik nakat at mene. ælla for hwan skuld skildis thu fran mik. O son min dwæl ey nu længir koma atir til mik. Alre sidhan thu vast føddir til thænna dagh, var iak vtan thik aat ælla sof vtan nu at enast, ok veet iak ey hwi thz ær vordhit. Thu vest at mit hop, mit liif oc alt mit got ær i thik. oc vtan thik gitir iak ække varit, thy visa mik hwar thu æst, oc huru iak ma finna vppa thik. Medh tholkom oc thæsso licom ordhom mødde modhorin sik alla ganzska nattena genom, vm sin alra kæraste son. Æn ginstan arla vm morghonin, gingo the af huseno oc leetto æptir honom alra vægna vm kring, thy at folkit foor thiit at mangom væghom. swa som man far af enom stadh til annan flere vægha æn en. Annan daghin gingo the andra vægha at leta. ok spordho

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

JOH. MAGN. ALFRIDUS JÖNSSON,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE xx MAJI 1842.

H. A. M. S.

V.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis:

I.

Multæ quidem sunt res, quæ ipsæ per se parvi habentur, attamen fructus ferunt vel maximos.

II.

Ut de virtute et laude aliorum recte judicemus, nos si non meliores simus, at iis pares necesse est.

æptir honom ibland thera vini oc frændir, ok for thy at the han ække funno, ængxladhis modhorin swa som vtan alt hop oc hafdhe ængin lisa. Æn thridhia daghin gingo the atir til ierusalem. ok funno han ther i mønstreno, sitiande mit ibland mæstarana. Ok tha hon fik see han, vardh hon swa fæghin som hon al ifnadhe vidher. oc fiøl a knæ oc thakkade gudhi mz taroghom øghom. Ok piltin ihesus, tha han fik se modher sina, gik han ginstan til hænna, hulkin hon tok inærlica i sin fangn. ok kyste han lioflica. oc lagdhe ænlitit vidher hans oc hawande han i sino skøte hwilte hon sik swa nakra stund mz honom. Ey formatte hon tha for mæghinløso tala. Sidhane sagdhe hon til hans. Son hvi giordhe thu os swa. Iak ok thin fostirfadher, hawm syrghiande leet æptir thik. han swaradhe. hwi leettin ij æptir mik. thy at mik bør vara i thy, som tilhøre minom fadher. Tha sagdhe modhorin honom. Son iak vil at vi skolom atirkoma heem til vart hws, vilt thu ey koma heem mz os. han swaradhe. Jak vil gøra hwat som idher thækkis. Ok foor atir mz them til nazareth. Saat thu nu varafru vidhermødho oc drøuilse. mædhan hon leette æptir sinom son. Æn hwat giordhe piltin ihesus i them threm daghomen. Vakta aat honom granlica. tha faar thu see, huru han gaar til fatika manna hws. ok ær æn blyghir at bedhas sik hærbærghe. Ok takir mz thakkom fatike piltin ihesus. thz fatikt folk vil honom æta gifwa. Skodha han oc æmuæl sitiande ibland mæstarana. mz blidho ænlite, viso oc vyrdhelico, oc hørdhe swa, som ey vitande. æn thot han viste al thing. hulkit han giordhe for ødhmiukt skuld. Æn mæstarana vndradho oc blygdhos vidher hans vndarlica viso swar. Nw

mat thu mærkia i thy som nu ær sakt thry mykyt mærkelikin thing. Thz første ær at thæn som vil gudhi fulcomlican thiæna. han skal ække vmganga ibland sina frændir, vtan fara fran them. Thy at piltin ihesus læt fran sik sina søtasto oc alrakærasta modher. nar han ville akta oc gøra sins fadhers gærninga. oc æn tha the letto æptir honom. fanz han ække ibland vini oc frændir. Annat ær at thæn som i andelico liuærne ær. skal ække vndra at han ær stundom thær vtan nadhanna væzsko. oc thikkir sik vara forlatnan af gudhi. mædhan thz hænde æmuæl gudz modher. ok thy skal han ække slionas i hughenom, vtan granlica spøria han oc leta æpte honom. mz idhkelike andans idhn oc æruodhe, bliuande i hælghom huxsilsom oc godhom gærningom. ok han skal ihesum atirfinna. Thridhia ær, at han skal ække søta sinom eghnom sinnom, ælla fara æptir sinom eghnom vilia. thy at nar var herra ihesus. hafdhe sakt, at honom burdhe akta fadher sins gærninga. vmuændhe han radhit oc følgdhe sinna modher vilia oc foor thædhan mz hænne oc sinom fostirfadher oc var them vndigifwin oc lydogher i hulko thu mat æmuæl vndra vppa hans ødhmiukt. af hulke hær næst skal nu yttermeer sighias.

(Cap. XV. Quid Dominus fecit a duodecimo anno usque ad tricesimum).

Nu tha var herra ihesus kom atir af ierusalem til nazareth mz sinne modher ok fostirfadher. var han them vndirgifwen oc lydhogher. oc bodhe ther mz them. Æn thædan fran oc ther til han byriadhe gaa vppa sit thræ-

tighinda aar finz ey i skriptinne, at han nakat giordhe i allom thæssom timanom. hulkit som synis vara mykyt vndarlikit. Æn hwat skal man thænkia at han giordhe. hwat ey munde var herra ihesus swa langan tima vara fafængir. swa at han ænkte thz giordhe ther værdoght vare tala ælla skrifwa. Vm han ok nakat giordhe, hwi vardh thz ey swa væl skrifwat som andra hans gærninga. hær ma man væl vndra vppa. Æn thu skal thz væl mærkia. oc mat thu thz vppinbarlica see. at ænkte gørande, giordhe han alra størsta thing os mykyt gagnlikin. thy at ænkte ær thz i hans gærningom. thz ey hawir æ nakat inbæra os til lærilsa. Ok swa som han dygdhelica taladhe oc giordhe, swa thigdhe han oc dygdhelica oc stodh rolica quar i sik siæluom oc drogh sik fran androm. thy at høxste mæstarin, som dygdhenar skulle framledhis kænna, oc lifsins vægh tee. til byriadhe af sinom barndom at gøra dygdhefulla gærninga. Æn them giordhe han i undirsami matto. ok i framlidhna timanom okunnogha. Æn han giordhe sik fore mannom onyttan oc swa som wtkastadhan oc bortwraknan. owisan oc darottan. som man ma gudhelica thænkia vtan alla darotta iasægn. Tho som iak førra sagdhe i hwat matto han hafdhe sik i thæssom timanom, ær thz ey skrifwat swa at man kan thz mz skriptinne beuisa ælla mz hælghra fædhra lærdom. Æn var herra ihesus drogh sik fran manna kompanskap oc vmgango. han gik oc til kirkio som tha kalladhis synagoga oc var ther længe a sinom bønom. sætiande sik altidh i sewyrdhom stadh. Thædhan gik han heem. oc stodh ok vmgik mz sinne modher oc fostirfadher. Stundom halp oc til at æruodha mz honom, foor atir oc fram ok gik hijt

oc thijt manna mællan, som thæn ther mz ængom kunde vmgango. Alle vndradho uppa han, seande the vngo persona swa stolta ænkte athafvas. ælla nakat thz gøra man matte sighia af oc lof vare vært. The vænto at han skulle gøra stoor oc vndarlik thing ok fromz manz gærninga, thy at tha han var piltir som skrifwat ær. tha threfs han mz alrenom, ok visdomenom fore gudhi oc mannom. Æn nu tha han giordhis væxin oc vardh tiughu ara, ælla fæm ara oc tiughu, tedhe han ænga the gærninga ther teddo fromhetz oc mandoms hop. Hær vndradho the rædhelica vppa oc gabbadho han. sighiande hwar til annan. Thætta ær en onytlikin drængir, han dugher til ænksins. han kan ænkte, thz ær en man aat alz ængo. fwl dare oc veet ænkte. ey vil han oc nima book. ok i folkeno gik ordh af, at han var en armbir fane, swa ledher som han var langer. Ok thæssa sidhuæniona gømde han oc hiolt swa granlica at almænt for allom var han oc ræknadhis som wtwrakin fwl skiptingir, hulkit som væl var foresakt af prophetenom i hans persona: Ego sum vermis et non homo etc. Seer thu nu hwat han giordhe ænkte gørande, giordhe som iak sagdhe sik fulottan oc eet wtwrak af allom. Æn nu ma thik thikkia som thætta ær ænkte fyri. oc han thorfte thera handa ænkte vidher. Æn visselica i allom varom gærningom ræknas ænkte fulcomnare ælla vansamare, ok thikkir mik thæn vara komin til høxsta oc vansamasto fulcomlikhetzsins trappo, som swa frammarla ær komin at han af hugh oc hiærta sannelica oc ey skrymtelica sik swa foruindir. Ok sinom høghfærdogha hugh. oc modogha køti herras, at han vili ey ræknas vtan forsmas oc miswyrdhas swa som fulottir

oc hwars manz wrak. Thætta ær større dygdh æn vinna land oc borgher, hws oc fæste swa som salomon vise sigher. Tholugh manniskia ær bætre æn starkir kæmpe, ok thæn som hærras ælla radher sinom hugh ær maktoghare æn thæn som vinnir manga stædhi. Ok alt ther til thw kombir vppa thæssa trappona, thz ær til swa høghelica fulcomlikhet, skal thik thikkia ænkte hawa giort. ok i thy at var herra ihesus swa giordhe, smidde han ødhmiuktinna swærdh, som prophetin hafdhe foresakt af honom. Accingere gladio tuo super femur tuum etc. Thy at mz ængo andro høfdhis bætir æn mz ødhmiuktinna swærdhe dræpa høghfærdogha owinin. Ok swa hawir thu nu hørt, at var herra ihesus byriadhe førra gøra æn kænna, thy at han skulle kænna thz som i læstinne skrifwat staar. Nimin af mik thy at iak ær millir oc ødhmiukir i hiærtano. Thætta ville han førra gøra ok tho ey af nakre flærdh, ytan af allo hiærta. Som han sannelica af allo hiærta var ødhmiukir oc siæfwir. thy at ængin skrymtelikhet matte vara i honom. vtan hællir sænkte han sik swa diupt i ødhmiuktinne miswyrdhe oc forsmæilse oc swa giordhe han sik til ænkte i manna asyn. at æmuæl sidhan han tok til at prædica oc tala høxsta oc diupasta thing af gudhomenom, oc æmuæl gøra iærtekn oc fulcommit stora gærninga, var them som han hafdhe vmgangit mz, ey stort vm han. hulkit som oc væl vndirstars i sancti pauals ordhom, ther han sigher. at var herra ihesus ødhmiukadhe sik siæluan, takande vppa sik thrælsins ham oc liknelse, ey at enast i the matto som han tok mandom mz os som thrælo varom. vtan æn onytlikx thræls, vm sina ødhmiuka oc af allom miswyrdha

vmgango. vilt thw thy nu see huru maktelica han giordadhe sik mz thæsso swærdheno. Tha thænk hans gærninga hwaria æpte andre ok altidh skiin ødhmiuktin i them, som thu hawir væl hørt i thy som førra ær sakt, vm thu vilt thz. ledha til aminne. ok thu skal æn høra i thy som hædhan fran six. hulkin som æ syntis thæs mere at næmbir ledh aat dødhenom. hulke han hiolt oc trona altil dødhin. ok æn æmuæl sidhan han hafdhe tholt dødhin. tha han var vpstandin, ok swa æptir sina vpfærdh. hwat ey thwadhe han apostlanna føtir i ændelyktinne tha timen var komin at han skulde hædhan fara. hwat ey ødhmiuktis han meer æn man kan sighia. tha han tholde dødhin a korseno. hwat ey tha han var vpstandin til æuærdhelica æro, kalladhe han apostolos oc discipulos sina brødher, som han sagdhe magdalena. Gak ok sigh minom brødhrom, iak far vp til min fadher etc. hwat ey taladhe han oc æpte sina vpfærdh til himerikis ødhmiuklica til paulum. swa som til sin brodher sighiande. Saule. saule. quid me persequeris. oc ey næmpde han sik tha gudh vtan ihesum. hwat ey skal han oc sighia a domadagh. tha han sitir a domstolenom. hwat i giordhin enom af thæssom minom minzsto brødhrom, thz giordhin i mik Ey ælskadhe han thæssa dyghena swa mykyt vtan sak. han viste væl. at swa som høghfærdhin ær alra synda vphof. Swa ær ødhmiuktin helsonna oc alz gooz grundual. Vtan thænna grundualin vardher bygningin fanyt. Thy at vtan thu hawir ødhmiuktena thorft thu trøsta thik hwazske vidh iomfrudom. ælla fatikdom ælla nakra andra dygdh ælla gærning. Ok thy tedhe han hær i sik hulkaledhis hon ma faas. oc aflas. som ær at man miswyrdher

oc forsmaar sik siæluan i sinne oc andra manna asyn. oc idhnar sik i ødhmiukom gærningom. Thy gak oc thu oc gør samuledhis. ok thætta ær nu at sinne øfrit sakt af thæsse dygdhinne. Ok komum nu atir at skudha vars herra ihesu christi spøghils gærninga oc liuærne, hulkit første oc fræmst ær var akt. Thy skal thik thikkia som thu æst altidh nær stad ok owir alt annat. tha thænk vppa the vælsignadho familiam. ok æn thot hon ær litin, ær hon tho mykyt høghelica værdogh. hawande swa fatikt oc ødhmiukt lifwærne. Thæn sæle gamble karlin iosep. drogh til fødhonna tholikt som han gat mz sinne timbir gærning. Æn varfrw æruodadhe mz rok oc naal, oc giordhe andra husins syslor ther væl manga æru, som thu vest bætir æn iak. Hon redde oc sonenom oc fæsteswenenom sinom thz the ato. oc giordhe annat thz som tharfwadhis. æn ey hafdhe hon nakan annan thiænara. Varkunna thy henne, som alt skulle siælf æruodha oc gøra mz sinom eghnom handom. Varkunna oc varom herra ihesum. thy at han halp hænne trolica. oc æruodadhe i thy som han gat. Thy at som han siæluir sagdhe kom han ther til at han skulle thiæna. oc ække læta sik thiæna. hwat munde han ey hiælpa hænne til at redha bord. oc gøra annat thz som them tharfuadis i huseno. Thy skodha han væl granlica huru øflætir han ær at gøra swa ødhmiuka thiænist i huseno, ok alt licouæl skalt thu oc skodha varafrw. oc væl gøma aat huru thøn thry æta al saman al vidher eet bordh hwar dagh, oc af enom disk. hawande hwazske manga rætte ælla kostelica redda, vtan fatika oc sina næppa vidher liit. oc hulkaledhis the sidhane tala til saman sina mællan, ey fanyt

ælla fafæng ordh, vtan ful mz visdom oc snille oc them hælgha anda. ok ey vidherquekias the mindra i hughenom. æn i licamanom af andelicom hughnadh oc kænnedom som siælinna kostir ær. Ok hulkaledhis the ga sidhan the æru mæt, hwart thera i sin stadh a sina bøne, i thy litla huseno som the bodho ij. See oc vmkring husit thera. hwar en litin kamare ær. oc ther hawir hwart thera ena sæng. Ok skodha granlica huru var herra ihesus. nar han star vp af sinom bønom, hwilar sik swa langan tima hwarianat, i enne af them threm fatiko sængomen. swa ødhmiuklica oc swa snøppelica som en annar fatikir man af almoghanom ok swa plæghadho the gøra hwarn quæld. I thæssom skipilsomen skulde thu han idhkelica giørla skodha. O herra gudh. ther thik swa lønte. hwi thwingadhe thu swa thin vælsignadha menløsa licama. Visselica enna natta thwang, skulle hawa ympningatz til alra værldinna atirløsn. Æn thin omætilike kærlikir, han nødhgadhe thik ther til, at thu ville gifwa thik swa stora vin vm at leta æpte thy tappadho fareno, hulkit thu bar a thinom eghnom axlom, atir til himerikis hiordh. O konungir owir alla konunga oc æuærdhelikin gudh. thu som hwars manz nødh lættir oc gifwir øfryt. æptir thy som hwariom høwir. atirgømde thik swa storan fatikdom smælikhet oc hwaslikhet, vakande oc sofwande ij atirhalde. oc allom androm thinom gærningom swa langan tima. Thy hwar æru the som leeta æpte licamlico maki, hwar æru oc the som faghir gerne æru, ælla the som astunda fanyt prydhilse. Vij som thera handa viliom hawa, ække namom vij thz i thæssa mæstarans skola, hwat ey monom vi vara visare æn han ær. Han kænde os mz ord-

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA,

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

CAROLUS AUGUSTUS SUNESON,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XX MAJI 1842.

H. A. M. S.

VI.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

hwar æru thy herra oc første. grewa oc hærtogha. baruna oc riddara. hæsta oc camela oc vlualla. hwar æru the høghtidhelico vagnane. oc the mango sømarene oc thz hærrelica følghit. Ælla the ther thik skullo taka var. oc beuara for moghanom som konungom oc storom herrom plæghar gøras, nar the thrængias in vppa them. hwar æru pipor oc bambor oc basuna oc alzskons lekara ælla the konunxlico banerin. hwar æru the som ridha fram fore vm quællen at taka hærbærghe ok redha thik alt thz thik tharfwas. ælla hwar æru badhe hedher oc bælle, som vi madhkamatine thrænktom swa mykyt æpte. O herra min skapare hwat ey æru badhe himil oc iordh ful mz thinne æro. hwi miswyrdher thu thik swa siæluir. hwath ey æst thu thæn ther thusanda thusand thiæna i i thino rike. hwi gaar thu tha swa ensamin, trudhande iordhena mz barom fotomen. Æn iak vænte væl at thu giordhe thz i varo rike. oc ække i thino eghno. thy at thit rike thz ær ække af thæsse værldinne. Æn hær ødhmiukadhe thu thik ok miswyrdhe thik, takande vppa thik thrælsins ham ok ække konungxsins. oc vardh swa som en af os pilagrimbir oc wtlændninge. som oc varo alle vare forældra. Thu giordhe thik til thræl at vi skollom vardha konunga. thu kom thy hijt at thu skulle ledha os til himerikis, læggiande væghin for var øghon. aat hulkom vi skullom væl gita thijt vpfarit. Æn hwi glømom vi han. hwi følghiom vi thik ække. Hwi ødhmiukom vi os ey. hwi standom vi æpte hedher oc bælle, som fanyt oc forgangelikit ær. Visselica thy, at vart rike ær af thæsso værldinne; oc thænkiom os ække vara pilagrima. ok thy komom vi i swa mykyt ont. hwat ømblike ærom vi som kalloms mænniskionna synir. Hwi takom vi fafængona for

sannindinn. forganglikit for vissona. ok vmfængnom mz swa store akt værlzlikit, for thz som æuærdhelikit ær. Sannelica godhe ihesu. vm vi hafdhom aluærlica forefatat, mz stadhughom hugh at koma til thit rike, ok vare vmgangan vaar i himerike. oc villom vi granlika thænkia os vara pilagrima oc wtlændningia, sakt gatom vi thik følght. Ok vm vi tokom økke meer æn os tharuadhis, af thæsso vi seem. tha hafdhom vi ænga byrdhe. ok ænkte thz os senkadhe at løpa æpte thik i thinne dyra smørilsa godho lokt. Ok litit vare os forsma thætta forgangelica, vm vi ræknadhom thz nu swa som framfarit. Nw gar var herra ihesus swa ødhmiuklica hwar daghin, til thæs han kom til iordanem. ok at allom them væghinom beddis han almoso for fatikdomsins ælskogha, ther han prisadhe. thy at han hafdhe ænga pæninga. Nw tha han kom til iordanem fan han ther iohannem døpande syndogha mæn ok thæn mykla moghan ther thijt kom at høra hans predican. thy at the hafdho han swa som christum. Tha sagdhe var herra ihesus til hans. Jak bidher thik at thu døp mik mz thæssom. Æn iohannes sa vppa han. oc kænden i andanom. vardh ræddir oc sagdhe mz alle vyrdhning. herra af thik skal iak døpas. Thigh nu ther vm, sagdhe var herra ihesus til honum. thz tilbør at vi skolom swa fulcomna alla rætuisona. Sigh thz økke thætta sin. ok vppinbara mik økke, thy at min time kom økke æn. Utan døp mik. thy at nu ær ødhmiuktinna time. oc thy vil iak beuisa oc fulcompna alla ødhmiukt. thy skalt thu vita at ødhmiuktin hawir thre trappor. første ær at vndigifwa sik them som større ær. ok økke fore sætia sik sinom iæmpnonga. Annor ær at vndirgifwa sik sinom iæmpnonga. oc økke foresætia sik them som mindre ær. Thæn thridhi

oc then høxsta ær, at vndirgifwa sik them som mindre ær. ok hær stodh christus vppa thæsse trapponne. ok thy fulcompnadhe han alla ødhmiukt. ok mat thu hær see huru hans ødhmiukt var økt. Sik miswyrdher han. oc thiænarin sin hedhradhen. oc gør hañ rætuisan. Ok skalt thu thænkia mz thik, huru hans ødhmiukt gaar vmkring. thy at hær til hawir han ødhmiuklica vmgangit, swa som onyttir ok wtwrakin. hær ville han æmuæl vppinbaras en syndogher man. thy at iohannes han predicadhe syndoghom mannom synda bætring, oc them døpte han. ok var herra ihesus ville i bland them oc fore them læta sik døpa. Thy sigher sanctus bernardus at var herra ihesus kom til iohannem oc læt sik døpa fore fatika moghanom som en annar fatikir man af litlo komin, hulkin ther tho var ensamin vtan synd. hwa skulle tha hawa trot, at han var hælagher oc guz son. gudh oc alzuallogher herra. O herra min. hwat thu mykyt ødhmiukar thik oc vil thik løna. Æn tho kan thu thik ække løna fore iohannem thinom døpefadher. ok æn thot man ma tholkit sama sighia af hans vmskærilsom. hwar han villa ok ræknas mz syndoghom mannom. Tho var thætta meer som var vppinbarlica for moghanom, æn thz som vardh hemelica, hwat munde han ey skola hawa rætz hær mædhan han hædhan fran ville halla vppa at predica at han skulle forsmas, som han hafdhe varit en syndogher man. Æn alt licouæl. ey for thy forlæt ødhmiuktinna mæstare at han sik ey alradiupast ødhmiukadhe. oc ville synas then han ey var, sik til miswyrdhning oc forsmælse. ther til at han skulle os gøra rætuisa. Æn thwært amot viliom vi synas thz vi ey ærom. os til lof oc æro. Ær oc nakat thz i os som fromt thikkis vara thz teem vij. Æn vaar vanskilse le-

nom vi, mædhan vi ærom onde oc syndoghe. Æn hulkin vaar ødhmiukt skulle vara. hør ække mik vtan sanctum bernardum som sigher, at ødhmiukt ær hulka os fødhe sannindin. ok hon hawir ække hitan. Ok ær the ødhmiuktin ther kærlekin gør oc vptændir. oc hon ær i vilianom. Æn the andra ær i vidherkænninginne. Nu æn thu skodhar thik innantil, vidher sannindinna lius, vtan skrymtan ok dømir thik ther æptir vtan smikir, vtan iæf ødhmiukas thu i thinom øghom. oc vardher thik siælue fwl oc ledh. af thæsse thinne sanno vidherkænning. Æn tho at vanlica gate thu ey thz tholt i annars øghom. Æn thz tharuas ey at thz vists alle som vi siælue vitom mz os. Ok af sannindinna kærlek. ok kærleksins sannind, forbiudhoms vi læta thz op som them vardher til skadha thz faa vita*). O mænniskia døm ængin æpte thy thik thikkir han vara skipadhan. thy at thu vest ey af vanlica. thæn thu væntir vara alra fulastan oc alra vslastan. vidher hulkins liuærne thu styggis som alra snødhast oc alra orenast, ok væntir thy at han skal førsmas oc vanlica vm ena stund ær han rætuis oc mildir oc hawir bæzsta lifwærne. Ok swa hænde at thæn thu hiolt alra værstan ok snødhastan ær han nalkan bætre æn thu oc flere andre som sik lata vara fulgodha. Ok thy skalt thu som var herra thik radher. thik ængom foresætia. ok ey næst them yttersta. ælla tildyrnas thik vidh nakan likna. vtan sætia thik i yttarsta stadhin. thy at sannelica ødhmiukir ræknar sik af allom minstan, oc lowas ødhmiuktinna dygdh marghfallelica af sancto bernardo. oc særlica ther han si-

*) Leguntur multa alia hoc loco apud Bonaventuram, quæ plane omisit interpres noster.

gher. brødher stor oc høgh dygh ær ødhmiuktin som forskullar thz man gitir ey beuisat. ther hon ær værdhogh at faa. ok værdoghas faa thz hon gitir ey witthyt mz sinom ordhom. hwi tha. Ey for thy at swa ær vært. vtan at swa thækkis gudz sons ihesus christi siælinna brudgomma fadher ther ær alra thinga herra. ok sik siæluan i ødhmiuktinne swa mykyt miswyrdhe. thy ær ødhmiukten enga dygdhen, ther stadhda kærlekin atirbyggir. hon ær oc the ther ække plæghar æras. ok ey veet dyrfwas. ok ær ække van at thrætta. ødhmiukten hon deler ække i dome. Ok thæn som sannelica ær ødhmiukir han bær ække fram rætuisona, mz ødhmiuktenne forlitom vi os mz gudi, hon thækkis gudhi i os. hon plæghar altidh vara gudz nadh hemelik. mz them som ødhmiuke æru skipar swa gudz milhet. at thæs mera han thrifs. thæs mindra ræknar han sik thrifwas i dygdhomen. Thy at then som swa thrifs i dygdhomen, at han kombir vppa høxsto trappona, latz æn nakat af the førsto. at honom swa thikkir at han næplica æn fatadhe the førsto. Thy sigher ok bernardus at faghirt sambland ær iomfrudomsins oc ødhmiuktenna. ok the siæl thækkis gudhi ey litit, i hulke ødhmiuktin prisar iomfudomin ok iomfrudomin vphøghis af ødhmiuktenne ok fruktsamlikhetin hælghar iomfrudomin. Thu høre iomfruna, hør the ødhmiuko. Gitir thu ække følght iomfrunne, tha følgh ødmiuk ødhmiuktenne. Jomfrudomin ær mykyt lowande dygdh. Æn ødhmiuktin ær mera vidherthorftelikin. Til iomfrudomin gifs thik radh. æn ødhmiuktin biudz thik. Til iomfrudomin lokkas thu. oc til ødhmiuktinna nødhgas thu. Af iomfrudomenom six at then skal taka som gitir. Æn af ødhmiuktenne six at vtan mænniskian vardhir tholik som thænne piltin, tha skal

hon ække gaa in ij himerikis rike. Jomfrudomin atirlænas. oc ødhmiuktin wtkræfs. Vtan iomfrudom mat thu koma til himerikis. Æn vtan ødhmiukt kombir thu aldrigh. ødhmiukten som gratir tappadha iomfrudomin ma thækkias. æn iak thor sighia at vtan ødhmiuktena hafdhe marie iomfrudombir ey varit thækkir. thy at var herra sigher mz prophetanom. owir hwem skal min ande hwilas. vtan owir thæn ødhmiuka. Thy hafdhe maria ey varit ødhmiuk. ække hafdhe thæn hælghe ande owir hænne hwilas. ok hafdhe han ey hwilatz owir hænne, tha hafdhe han ey giort hona hawande. ok vtan han, tha hafdhe hon af honom ække aflat. tho finnom vi at hon afladhe af them hælgha anda, som hon siælf sigher at gudh skodhadhe sinna thiænisto quinno ødhmiuk hællir æn iomfrudomen. Thy vtan iæf giordhe ødhmiuktin iomfrudomen thækkan. Jomfru godh. hwat høghførdhas thu. Maria glømir sik iomfrw. oc prisar sik af ødhmiuktenne. oc thu glømir ødhmiuktenne ok smekir thik af iomfrudomenom. The værdhoghasta iomfrun sagdhe, han skodhadhe sinna thiænisto quinno ødhmiukt, hwat ey mon thu vara gudhelicare ælla bætre møø æn hon. Ælla vanlica thin høuisca vara thækkare æn marie renlekir. at thu skuli ømnungas, at thækkias vtan ødhmiukt af thinom iomfrudom, ok ække hon af sinom. Visselica thæs hedherlicare thu æst, af enkannelike renleksins gawo, thæs mere oræt gør thu thik siælue, at thu swa dyrt liggiande fææ smittar mz høghfærdhinna tilbland. kærlekin. ødhmiuktin ok renlekin, the hawa ængin litin. Æn tho hawa the ey minzsto fæghrindena, hulkin som lusta hans øghon, som forma at rensa thz som aflat ær af oreno samblande. Renlikin gør af mænniskionne ængil. Ængillin ok een høuisk mænni-

skia. the hawa en atskilnadh mællan sin. tho ij sælikhetinne oc ække i dygdhinne. Ær ængilsins renlekir sælicare. tha ær mænniskionna starkare. Renlekin ær the enga dygdh. ther i thæssom døzins stadh oc tima, bær odødhelikhetzsins tekn. ok skipilse ælla bilæte. Teande os i nakre matto hær wtrøuilse af them himerik vmgangilsomen. hwar the hwazske giptas ælla taka sik hustrur. Thz kranka karit som vi bærom i hulko vi farom opta vadhelica, hallir renlekin i hælagheet, swa som bæzst loktande balsam, mz hulko nar dødho kroppane smørias gømas orøtelike at the ey fulnen i ondom astundilsom. ok ey rutnen i køtzsins lusta. Nu æ huru høghelikir oc fagher renlikin synis i sik siælwom, hwazske hawir han løn ælla værdh vtan kærlekin. ok ey ær thz vndir, thy at vtan kærlekin thækkis ey ælla takx tronna godhlekir. Æmuæl vm hon føre bærghin af stadh, ok ey visdomen som ængla tungor talar, ok ey som sanctus paulus sigher. vm iak anduardha min licama swa at iak brindir, thy at vtan kærlekin thækkis ænkte got. Ok ey ær thz godha swa litit at thz forsmas mz kærlekenom. Renlekin vtan kærlek ær lampa vtan oleo. Slar thu bort oleona, tha lysir enkte lampan. ær borta kærlekin tha thækkis ekke renlekin. Æn nu viliom vi oc tala litit af ødhmiuktenne, thy at hon ær swa mykyt thorftogh. at vtan hona synas hwazske renlekir, ælla kærlekir vara dygdhe. thy at ødhmiuktin forskullar at faa renlikheets oc kærlekx dygdh. thy at gudh giuir ødhmiukom sina nadh. ødhmiuktin gøme the dygdhe man hawir fangit. oc gør then fulcomnan them hawir. thy at then hælghe ande hwilas ække vtan owir spakan oc ødhmiukan. Alra dygha owin ær høghfærdhin. høghfærdhin ær oc syndanna vphof. æn ødhmiuktin

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

CORFITZ. AUG. BECKFRIIS,
LIBER BARO.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XX MAIJ 1842.

H. A. M. S.

VII.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis:

I.

In scriptoribus interpretandis primum est grammatica.

II.

Vita sine litteris mors est et hominis vivi sepultura.

Seneca ep. 82.

---

kære badhe fran sik oc androm dygdhom hænna grøma herradøme. høghfærdhin plæghar taka sik økilse. oc øfra sik af allom androm dygdhom. Æn ensamin ødhmiuktin ær alra dygdha swa som en værn oc torn ther starklica standir, mote høghfærdhinna onzseo. oc møtir hænna dyrue. Nw hawir thu hær mykyt faghirt hørt hulkit ødhmiuke sancte bernardus sigher af ødhmiuktenne. See thy til at thu thz ok innærlicare ælska. at var herra ville hona swa mærkelica gøma i allom sinom gærningom.

(Cap. XVII). *Af vars herra fasto oc frestilsom. ok af hans atirkomo til sina modher.*

Sidhan var herra ihesus. han var døptir. gik han ginstan i ødhknena vppa eet biærgh, som ther var nææar vppa fyra milo ælla swa matto. oc fastadhe fyretighi dagha oc fyretighi nættir. Ok som sanctus marchus sigher *) var han ther nææar oskællicom diurom. Thænk thy, ok skodha han hær granlica. thy at han teer thik manga dygdha æptedøme. som ær at han gaar i ødhknena. fastar. bidher ok vakar. liggir a baru iordhinne ok vmgaar ødhmiuklica mz oskællicom diurom. Varkunna thy honom. thy at altidh oc hwarustadh. oc mæst hær. ær hans lifwærne pinsamt. oc plaghofult til hans licamma oc af hans æptedøme nim at idhna thik i tholko. Thy at fyra thing sighias hær, som høra til andelikit liuirne. som sik vndarlica hiælpa inbyrdhis, som æru øknin ok fastan. bøne ok licammans thwang. ok mz thæssom fyrom maghom vi koma

*) Marc. I.

til hiærtans renlek. hulkin som ær mykyt astundande. thy at han begripir i nakra handa matto i sik alla dygdhe. ok allra lasta bort rørilse. thy at mz lastomen. ælla dygdhanna vanskilsom staar ække hiærtans renlekir. Ok thy skrifwas thz ij hælghra fædhra kænnedom. at munkar oc nunno [1]) idhn oc æruodhe skal alt vara ther til at the mattin faa hiærtans renleek. Thy at han ær the dygdh, mz hulke mænniskian forskullar at see gudh. som var herra sigher i læstinne. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt [2]). Ok som sanctus bernardus sigher, at then som ær klarare han ær gudhi næmbre, æn thæn som framkomin ær han ær klárastir. Til at faa thæssa dygdhenna. dugher mykyt brennande oc idhkelikin bøn. af hulke framledhis skal yttermeer sighias, mz fasto oc licamans thwang, tho skællike. thy at oskællikhetin fordæruar alt got. Æn mz ouirflødhelikhet i mat oc dryk, oc kræselico livirnæ. oc kæte oc orkoløso dugher bønin litit. Thy til alla thæssa fulcomnilse hiælpir enselikhetin, som ær nar mænniskian dragher sik fran annars vmgangilsom, thz mæsta hon gitir. thy at mz stime oc bange kan bønin ække vardha høuelica. oc see oc høra mykyt kan næplica vara vtan sør oc synd. Thy at ginom the vindøghonin ingangir dødhin til vara siæla. Thy tak æptedøme af varom herra, oc gak i øknena. thz ær skil thik fran annars kompanskapi thz mæsta thu gitir. oc var ensamin vm thu vilt gudhi tilføghias, oc see han mz reno hiærta. fly oc æmuæl samtalan gærna. oc mæst værlzlika persona. statt ække æpte thera vinscap ælla

---

[1]) "oc nunna" adiicit interpres. Apud Bonaventuram "excercitium monabri" tantum modo legitur. [2]) Math. 5.

thera gudhelikhet. ok vakta thik at thu fyl ække æghonin oc æronin, mz nakro thy thu mat vanlica hindra thin hugh ij. mz fanytom thankom. ok alt thz som huxsins roo oc siæfleek hindrar. fly swa som etir oc siælinna owini. thy at ey vtan sak flyddo hælghe mæn i skogha, oc the stadha som lankt varo fran alra manna vmgango. Ok ey vtan sak budhu the them som i klostromen varo, vara blinde, døfwe oc dumba. Ok at thu skal thætta bætir yndirstanda tha hør hwat sanctus bernardus sigher owir thætta. Thz sigher han*) Vm thu røris af thæs hælgha anda inskiutilsom, oc astundar hetelica oc gifwir thik alla vin vm huru thu skalt gøra thina siæl gudz brudh, tha sit som prophetin radher ensamin. ok lypt thik vp owir thik siælua. oc æn owir ænglanna. vm thu vilt at ænglanna herra skalt taka thik til brudh. hwat ey æst thu owir them, tha thu ær swa nær gudhi at thu ær en ande mz honom. Sit thy ensamin som turtur dwan, ænkte hawir thu gøra mz moghanom ælla mz andro folke. thy at thu skalt æmuæl gløma thit eghit folk, ok fadhors thins hws. oc sidhan girnas konungin thina fæghrind. O hælagh siæl var ensamin at thu maghe thik honom ensampnom gøma, hulkin som thu thik af allom wtualde. fly alt thz vppinbart ær. fly oc them thik æru hemelike. dragh thik fran thinom innerlicom vinom. oc æn fran honom som thik thiænar, hwat vest thu ey at thu hawir blyghan brudhgomma. ok thæn som ey vil gifwa thik sina næruaru i andra næruaru. Gak thy owir ena sidho. æn thz vari mz hughenom. nar thu kombir thæs ække aat mz licamanom. mz aktenne oc gudhelikhetinne oc

*) Bern. ser. 40 super Cant. circa med.

andanom. thy at andelica som prophetin sigher. skal var herra ihesus christus vara fore varom øghom. thy at han vil andans oc ække licammans økno. ok æst thu tha swa ensamin, nar thu thænkir ække thz almæt ær, vm thu ey astundar nærdarande thing, vm thu forsmar thz mange taka, vm thik ledhis vidh thz mange astunda, vm thu flyr thrætto oc delo, vm thu kænnir ey skadha, thz ær at thu gifwir vm ængin licamlikin skadha, vm thu minnis ække vppa thæn oræt thik ær gør. Ælighis æst thu ey ensamin, æn thot thu æst borto fran androm mz licamanom. Seer thu nu at thu mat vara ensamin, tha thu æst ij bland mz mangom. Ok æst thu mz mangom tha thu ær ensamin, ok vm thu lustas i nakro andro æn thinom gudhi. Ok ææ mz hwaria handa folke thu æst. tha vakta at thu vari ække enkannelik ij thinne vmgango, ælla foruitin speyare. ælla darottir domare. Seer thu nu hwat øknin ær vidherthorftelikin, ok huru ække ympningas ælla dugher licamlikin, vtan huxsins ødhkn. ok ther til at huxsins ma hawas, tilbør at licamans vari fulcommit thrang oc hardh, at hughin skuli ække flyta i yttro thingomen, at siælin maghe swa gita sik saman hænt oc blifwa mz sinom brudhgomma. Thy skalt thu mz alle thinne magho, vidherfresta at følghia thinom brudhgomma ihesum christom varom herra i øknenne mz fasto oc bønom, oc licammans skællike thwang. I thy at han vmgar ther mz oskællicom diurom. Nim thu ødhmiuklica vmganga ibland thina systir. oc mz them tholimodhelica vmbæra, oc æmuæl them. som thik thikkir sik stundom oskællica hawa. I thæsse øknonne skalt thu opta søkia varn herra. oc see huru han ther vmgangir, ok særlica huru han liggir vm nattena vppa baru iordhinne. ok skulle godh christin siæl

søkia han ther eet sin vm daghin, særlica fran thrættanda dagh. the fyretighi daghana som han ther fastadhe. Nw tha fyretighi dagha varo framlidhne, tha hungradhe varom herra. ok frestarin som ær diæfwllin gik at honom. oc ville førsøkia vm han vare gudz son. Nw frestadhe han varn herra af gula, som ær oskællikhet i mat oc dryk. sighiande til hans. æst thu gudz son, tha sigh. thz ær gør at thæsse stenane vardhin brødh. Æn ey gat han darat mæstaran. thy at swa swaradhe han hanum ok swa ledhis hafdhe han sik at ække fiøl han i frestilsomin. oc ey kunde diæfwllin fa vita thz han ville. thy at han sik hwazske nekadhe ælla iakadhe vara gudz son, vtan foruan diæfwllin mz skriptinne. ok swa hawm vi æptedøme af varom herra, at vi skolom sta a mote thæsse syndinne, ther gørs i mat oc dryk. Thy at a hænne skulum vi byria, vm vi viliom foruinna the andra syndenar. Ok thæn som fallir i thæsse syndenne, han vardhir vanmaktogher til at foruinna the andra. Swa sighia hælghe mæn som skriptinna wtthydha. at vtan førra styris swalgheno. tha æruodhar man fanytlica mot the andra syndena. Sidhan tok diæfwllin han oc førdhe han til iherusalem som liggir thedhan atirtan af thera milom. hær ma thu thænkia vars herra tholimodh, siæflek oc godhlek. i thy at han stadde at thæn ledhe gramin, som badhe hans oe alla hans vina blodh thørstir. han hannadhe oc baar vppa mønstrit i iherusalem, hwar diæfwllen frestadhe han, af fanyte æro oc fafængo lofwi. ok ville prøua som han giordhe førra vm han vare gudz son. Æn ok foruindz han hær mz skriptinne ok hans akt vardh fanyt. thy at han fik ække vita thz han ville. ok æptir thz som sanctus bernardus sigher for thy at var herra tedhe ænga gudhomsins gær-

ning. thænkte diæfwllin han vara puran man. Ok sidhan tok han varn herra. oc førdhe han atir vppa eet høght biærgh, som laa twa milo nær thy biærgheno ther han fastadhe. oc frestadhe han ther af girinne. Æn oc lagh hær thæn snødhe manz banin vndir. Sat thu nu huru var herra ihesus, han var frestadher oc hannadher af diæflenom som sancte bernardus sigher, at then som ække las the fiærdho wars herra frestilse. han veet ække skriptena som sigher Mænniskionna liuærne ær alt frestelse hær i værldinne. Ok sigher sanctus paulus, han vara frestadhan i allo for liknilsens skuld vtan synd. Nw tha sighrin var vunnin. komo ænglane oc thiænto honom. Æn hær skalt thu granlica atuakta oc skodha varn herra. at han ætir ensamin. oc huru ænglane sta kring vm han. Ok gøm væl aat allo thy som hær æpte six. thy at thz ær faghírt oc mykyt gudhelikt. Nw maa man spøria i hwario ænglane thiænto honom. ælla hwat han aat æpte swa langa fasto. thy at skriptin talar ther ække aaf. Thy maghom vi thæssa sigherfulla maltidhena skipa som vi viliom. Æn skolom vi thænkia hans gudhelica vald. tha ær rasklica swarat til quæstionem, thy at han formatte skapa hwat han ville. ok af thy som skapat var. var i hans valde hwat honom thæktis. Æn ey finnom vi at han antigia fore sik, ælla sinom discipulis nytiadhe thætta valdit. Æn for moghanom finnom vi thz væl, at han fødde twem sinnom mykyn mogha, af faam brodom oc litlom fiscom. Æn af apostlomen læsom vi at the wridhu kornit w axomen, ok ato for hungir skuld i hans næruaru*). Samuledhis var han thrøttir af væghenom, sat oc hwilte sik vppa brunnenom, tha han ta-

*) Matth. 14, 15 c. Johan. 6.

ladhe vidh hina samaritanam. ækko six at han skapadhe mat, vtan at han sænde discipulos at leta them mat i stadhenom. Swa synis oc væl sannolikt at han annorledhis saa sik fore i thæsse maltidhinne æn miraculo. Thy at han giordhe miracula androm til gagn. oc tha mange vøro nærstadde. Æn hær var ængin nær honom vtan ænglane. hwat skolom vi tha hær til thænkia, mædhan vi vitom væl at ther bodhe ængin a bærgheno. ok ængin mat fan man ther reddan. Ælla mundo ey ænglane føra honom thijt mat mz sik, som danieli prophete hænde som skrifwat ær at nar abbac propheta hafdhe mat giort, oc baar thz som reet var sino skyrdha folke, kom gudz ængil oc. tok prophetan i harit. oc bar han af iudea ij babiloniam, thijt som daniel sat i diura gardhenom ibland leonin. Ok sidhan daniel hafdhe fangit æta. førdhe ængillin i samu stund, atir prophetam thijt han tok han. Æn nu viliom vi hær blifwa oc gøra os gladha mz varom herra i thæsse maltidhinne ok skal man sighia til varafrw hans værdogha modher. Af thæsso glædhi oc sigher, thy maghom vi hær millelica oc gudhelica thænkia, at ænglane komo fulcompnit mange til varn herra ihesum. oc kørdho bort diæfwllin. oc fiollo nidher a iordhena oc badho til hans sighiande. Aue domine ihesu. thz ær. heel alla helare herra ihesum var gudh. Æn var herra fægnadhe them af allom godhuilia, oc tok ødhmiuklica thera komo. swa at han æmuæl negh them mz hofdheno, thænkiande sik vara a mandomsins væghna minna giordhan, for pinonna skuld ther han skulle thola. Tha sagdho ænglane til hans. herra thu hawir længe fastat. hwat vilt thu at vi skolom redha thik til mat. Tha sagdhe han. farin til minna alra kærasto modher. ok takin oc fø-

rin mik thz som hon hawir nu reet. Thy at af ængom mat ætir iak swa gærna som af hænna. tha foro twe af ænglomen af stadh oc varo i samu stund nær hænne. The helsadho hona mz alle vyrdhning. oc baro hænne budhskapit. Ok thz litla som hon hafde reet aat sik oc iosep. oc ther til brødh oc dwk oc annat som ther til høfdhe, toko the oc førdho varom herra. Ok varfrw gaf sik stora vin vm at faa nakat af smam fiscom, hwar hon gat. oc sænde mz them. Nw tha ænglane komo atir til vars herra, reddo the fore honom nidher a iordhinne ther the funno nakat slæt oc laso høghtidhelica til bordhz mz honom. Skodha nu væl huru han sitir høuisklica oc ødhmiuklica nidher a iordhenne, oc ætir oc drikkir væl til matto huru ænglane sta kring vm han. oc thiæna sinom herra. En læggir fore han brødhit. oc annar lætir ij fore han. En læggir foren the sma fiscana som varfrw sænde honom. Ok the andre sta ok sionga hin søta syons sangin, som han kænde them i himerike. gørande sik alla gladha. oc haua stora høghtidh mz honom. Æn matte man sighia, tha ær thæssin høghtidhin them mykyt ømkosam. for thy mattom vi væl grata, oc varkunna honom af allo hiærta. Ænglane skodha han mz alle vyrdhning. thænkiande sin gudh oc sin herra oc alla thinga skapara. hulkin ther fødher alt thz liif hawir. hawa sik swa ødhmiukat, ok misvyrt at han var thorftogher aat licamlicom mat. til sit behof. oc vppehælle. som thæn ther ey kunde andraledhis bærgha sik. Ok æta swa snøppelica, som en enfallogher man af almoghanom. thy matto the væl ømka honom, ville oc thu rættelica thænkia thik vm, ok skodha granlica oc see han i them skipilsomen. ok hafdhe thu han innærlica kæran af allo hiærta, tha ropadhe thu af

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

LUDOVICUS MAGNUS LEISSNER,
BLEKINGUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XX MAJI 1842.

H. A. M. S.

VIII.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis:

I.

Culturam cujusque gentis ex legum latione ejusdem omnino metiri possumus.

II.

Hancce Ovidii sententiam: "Donec eris felix multos numerabis amicos; tempora si fuerint nubila solus eris," veram esse contendere audeo.

---

store varkunnan oc sagdhe. O herra gudh hwat thu tholde for mina skuld, alla thina gærninga æru fulla mz vndir, hiælp mik ther til at matte thola nakat fore thik, som swa mykyt oc stort tolde fore mik. Vissolica ensampt thætta skulle thik mykyt storlica vptænda ij hans ælskogha Sidhane han hafdhe tha ætit. badh han bæra atir thingin. oc sighia sinne modher at han kome skyt atir til hænna. æn tha ænglane the komo atir sagdhe han til them alla saman. farin hem til min fadhor i idhra glædhi, thy at mik bør æn nakra stund hær vandra. Æn iak bidher idher at i anduardhin mik minom fadher. oc helsin alt himerikes hærskap a mina vægna. Ænglana fiollo nidher a iordhena oc beddos hans vælsignilse. ok sidhan the hafdho them fangit, foro the heem atir til himirikes oc giordho thz som han them sagdhe, oc af hans sigher oc them nymærom oc godhom tidhindhom the baro. vpfylto the alt himerikė mz otaliko glædhi. Æn nu tha var herra ihesus vilde koma atir til sinna modher, gik han nidher af bærgheno. thy skodha han oc nu væl huru alra thinga herra gangir ensamin oc barføttir ok varkunna honom storlica af allo hiærta. Ok tha han kom atir til iordanem oc iohannes baptista fik see han. teknadhe han aat honom mz fingreno sighiandhe. Seen gudz lamb. Seen thæn som bort takir værldinna synde. Thætta ær thæn owir hulkin iak saa hwila thæn hælgha anda, nar iak han døpte. Ok en annan dagh nar han saa gangan vidher iordanem. sagdhe han oc samuledhis aat hanum. Ecce agnus dei etc. Tha gik sancte andris, oc en annar af sancti iohannis discipulis æptir varom herra ihesum. Æn var liofwe oc godhwiliogher herra. som thera oc alra vara helso astundar. ther til at han skolle gifwa them af sik

trøst oc dyrfwe vænde han sik vm, oc taladhe til them sighiande. hwat vilien ij. The sagdho honom, mæstare hwar boor thu. tha tok han them oc ledde them mz sik, i thz husit som han plæghadhe gaa i the bygdinne. Ok the stodho ther en dagh mz honom. Ther æptir ledde sancte andris brodher sin sancte pætar til varn herra ihesum. ok han tok gladhelica vidher honom. thy at han viste væl, hwat manne han ville af honom gøra. ok sagdhe til hans. Thu skalt heta pætar. thy at han hæt førra symon. ok swa kom han i kønskap mz them. oc vardh them hemelikin. Nw mædhan var herra vilde atirkoma til sinna modher. foor han thædhan af the bygdinne. oc gik atir til galileam, hwar modher hans var. Æmuæl skalt thu oc nu see ok varkunna honom, oc ganga altidh mz honom. thy at han gaar som han ær van, ensamin oc barføttir swa langan, som ær fyra oc siutighi mile vægh. Æn tha han kom atir heem, oc modher hans fik se han vardh hon gladhare æn nakar man kan sighia. Tha stodh hon vp oc gik mote honom. oc tok han innerlica ij sin fampn, oc var herra ihesus negh hænne mz alle vyrdhning, hulkit han giordhe ok sinom fostirfadher iosep ok blef ther quar nær them som han var førra van.

(Feria Quinta).

(Cap. XVIII). Huru var herra læt vp bokina ij iudhakirkionne.

Hær til mz gudz nadh hawm vi sakt, huru vars herra ihesu lifwærne var skipat. Ok hawm vi æntigia litit ælla enkte atirlatit, af thy som han giordhe ij thæssom tima-

nom. Æn hædhan fran thænkir iak ække swa gøra, thy at thz vare manne alt oflankt, at thænkia alt thz han giordhe oc taladhe. Mæst for thy at vaar akt skal vara som sancta cecilia giordhe, idhkelica bæra christi gærninga innerlica i varo bryste. Ok thy takom nakat af hans gærningom i hulcom var thanke skal idhkelica vændas. ther til vi komum til hans pino. Æn thædhan fran skal man enkte atirlata. Thz andra, skolom vi oc ekke alstingx swa owirgifwa, at vi skolom thz ey thænkia nar vi kunnom thæs atkoma. Æn hædhan fran thænkir iak ekke gøra lang thænkilse vtan fulcommit sællan. Thy at thz ær thik søfryt, at thu thænkir vppa thz som han giordhe oc sagdhe. oc at thu vmgar mz honom, oc var honom hémelik. thy at i thy skalt thu finna mere søtma oc større gudhelikhet, oc ij thy ær i alla thæssa thænkilsinna frukt oc gagn, at thu altidh oc alla stadz han skudhar, ææ i nakre hans gærning. Stundom huru han vmgar mz apostolis. oc sinom discipulis. stundom mz syndoghom mannom oc talar mz them. huru han predikar fore mighanom. stundom tha han gaar, oc stundom tha gan sitir. tha han sofwir oc tha han vakar, tha han ætir oc huru han androm thiænar. huru han gifwir siukom bøtir. ok huru han gør mang annor vndarlik iærtekn, i thæsso oc andre tholko, skodha hans godhgærninga, som han giordhe for vara helso skuld, oc særlica vm thu gitir, begripit hans ænlitis vænleek. tha skodha thz granlica, hulkit som mik thikkir owir alt annat vansamare vara. Æn iak tror, at thz skulle vara thik mæste hugnadhin. Ok gøm væl granlica aat vm han vanlica seer lioflica vppa thik. Oc ij alle thy som hær æpte six, tha haf thz fore kønnedom at hwar iak sigher nakat af

hans gærningom, ok vm iak ække sigher ther nakron enkannelik thænkilse, tha thænk æ nakat vppa thz som nu ær sakt oc thz ær thik tha yfryt. Ok nu viliom vi sighia hwat var herra ihesus hædhan fran giordhe. Nw tha var herra ihesus han var døptir, oc han kom atir til nazareth. Tha vmgik ødhmiuktinna mæstare, swa ødhmiuklica som han var førra van. Æn tho tiltok han, æ smam oc smam at vppinbara sik nakrom. Ok predicadhe fore them hemelica. Æn ey six at han ij thy areno, nakat vppinbarlica prædicadhe. før æn han a sama daghinom areno æptir, at han var døptir giordhe thz miraculum i brulløpino, at han vænde vatn i vin, oc æn vm han stundom prædicadhe, oc hans discipuli døpto, tho idhnadhe han ække swa sina prædican, for æn sancte iohannes baptista var sattir i myrkostofwne, som han giordhe sidhan. Gifwande os i thy vndirsampt ødhmiuktenna æptedøme, nar han iohannes som stort mykyt var mindre æn han ødhmiuklica fruktadhe oc vægdhe mz sinne prædican. Ey byriadhe han sina prædican mz roop oc skral ælla bælle, vtan ødhmiuklica oc saktelica. Vm en hælghan dagh, hulkin iudhane kalladho sabbatum, nar han var i synogoga, thz ær i iudhakirkionne mz androm. Stodh han vp, ok las i prophetans ysaie bok, thz som a vart maal thydher swa. Gudz ande kom owir mik, oc smordhe mik. oc for thæn skuld sænde han mik at prædica fatikom etc. Ok tha han hafdhe lakt saman bokena, sagdhe han, Thæssin skriptin ær i dagh ij idhrom ørom fulcompnadh. See huru ødhmiuklica han las sina førsto lækze. i hwario han tok lectoris æmbete, som ær eet af smauixlomen. Medh thækko oc liofwo ænlite, las han i bland them oc wtthydher skriptena. hwat ødhmiuklica han

tillbyria sik vppinbara, nar han sigher. I dagh ær thæssin skriptin fulcompnadh. som han ville sighia. Jak ær thænsami som hon talar af. Ok alle aktadho granlica hwat han sagdhe. fore hans ordha fulcomlikhet. oc hans faghro oc ødhmiuko vpsyn. thy at han var alra fæghirst. som han var oc alra bæzst væltalande. ok af badhom thæssom talar prophetin sighiande. Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis etc.

(Cap. XIX. De vocatione discipulorum).

Sidhan tok var herra ihesus til at faa sik discipulos. oc gifwa sik vin vm vara helso. tho swa at han altidh gømdhe ødhmiuktena. Nw calladhe han sanctum petrum oc andream apostolos threm sinnom. Æn huru han kalladhe them første sin, sagdhis førra tha han var vidher iordanem, nar the komo i kyndskap mz honom. Annat sin kalladhe han them af skipino nar the fiskiadho, som luchas sigher, ok tha folgdho the honom swa, at the thænkto koma atir heem til sin. Æn tha fingo the høra hans kænnedom. Thridhia sin kalladhe han them af skipino, som matheus ewangelista sigher, at han sagdhe til them, komin oc følghin mik. Jak skal gøra af idher manna fiscara, oc tha forlæto the alt oc fylgdho honom æptir. Ok i them yttarsta twem sinnomen, kalladhe han oc sanctum iacobum. oc hans brodher sanctum iohannem ewangelistam, hulkin han hafdhe førra callat af brulløpino, i hulko han vænde vatn i vin, nar han ville hawa gipt sik. Sidhan calladhe han oc philippum, oc sanctum matheum apostolum oc ewangelistam, hulkin som af rætte ødhmiukt calladhe sik publicanum. Æn huru flere apostlane varo kalladhe, thz ær ække skrifwat hær. Thænk

thy oc skudha han i thæssom kallilsomen, oc hans vmgangilsom mz them. huru han them innerlica callar, gørande sik them tillatoghan ok hemelikin, liofwan oc thiænoghan. draghande them innantil oc vtan. Ok æmuæl tok han them heem mz sik til modher sinna, oc gik hemelica mz them heem til thera. ok han lærdhe oc kænde them, oc gaf sik enkannelica alla vin um them swa som modhorin vm sin enga son. Ok six, at sancte pædher han sagdhe for sancte clæmitte, at nar the sofwo. stodh var herra ihesus vp vm nattend, oc holde vppa them klædhin, thy at han them swa innerlica ælskadhe., oc viste væl hwat mannom hañ ville af them gøra., ok æn thot the varo, vm man ma swa sighia, grofwe oc ofannoghe oc af litlo kompne a byrdhinna vægna, tho skipadhe han them værldinna hyfdinga, them ther fore skullo ganga, oc ledha alla trona kristna mæn i andelike stridh. Thænk thy for gudz skuld, af hulkom the hælgha kirkia byriadhis. Thy vilde var herra thæssa værldinna viso oc maktogha mæn wtuælia. at ey skulle thz som gørande var, thera fromheet tilskrifwas., thy at thz atirgømde han sik, oc løste os atir mz sinne makt oc godhlek oc snille.

(Cap. XX. De conversione aquæ in vinum ad nuptias).

Æn thot somlike twæka ther vm, hwars brulløpe thz var som giordhis i chana galilee, tha thænkiom vi thz haua varit sancte iohannis ewangeliste, æpte thy som sanctus ieronymus sigher i prologō, som han satte fore hans ewangelium. J thy brulløpeno var oc varfrw. tho ey swa som hon hafdhe varit thijt slætlica budhin., vtan swa som thøn første oc bæsta i bland systrana. oc var

ther aat systir sinna, som hon hafdhe varit i sino eghno huse, swa at brulløps kostnadhin skipadhis alt æpte hænna forsyn, hulkit som vi maghom finna i threm thingom. førstaf thy som ij læstinne six, at maria ihesu modher var ther. Æn af varom herra ihesu oc hans discipulis. oc androm them ther vara, six at the varo budhne til brulløpit. oc skal undirstas at the varo thijt budhne. Nu tha varafrw systir, som hæœt maria salome. zebedei hustru, oc sancti iohannis modher. hon kom til varafrw i nazareth som liggir fran chana. fyra thera milor, sagdhe hon at hon ville gøra brulløp aat sinom son iohanni. tha gik varfrw mz hænne, at redha til thz som tharfuadhis nakrom daghom fore, ok swa nar andre varo budhne, tha var hon ther fore them. Aat thy andro finnom vi, at thz var sancti iohannis brulløp, at varfrw kærde vm at them brast vinit, hwadan af vi finnom, at hon var ække af them vidh bordhit sato,. vtan thøn som ther tok til var, oc saa at them brast vinit, hafdhe hon oc sitit vidh bordhit, hwat munde ey modhorin hawa blygdz, sitia nær sonenom i bland mænnena, thy at thz plæghas ække i them landomen, hafdhe hon oc sitit i bland quinnomen, munde hon haua hællir talat vm, at ther brast vinit æn andre, hafdhe hon oc funnit at vinit brast, hwat munde hon hawa standit vp v sino matsæte oc gangit til sonin. Alt thætta thikkis vara ohøuelikit oc ey vælstanda, oc thy ær væl sanno likt., at hon ekke sat vid bordh, thy at af hænne six, at hon var mykyt thiænogh. at thy thridhio vndirstars thz af thy, at hon bødh them som thiænto, at the skullo gaa til sonin, oc gøra thz som han them budhi., oc swa synis at hon stodh fore i brulløpino, oc rædh owir thz som ther giordhis, oc thy læt hon sik ther vm

vardha at ther ey skulle vanskilse hænda, thy skal thu nu ij thæsso mattone skodha varn herra ihesum, oc see han æta ibland andra swa som en af litlo almaghanom oc sitia ibland them. ey mz them fræmsto, vtan hællir mz them yttarsto, ey ville han som the høghfærdhoghe plægha sitia i thy første sæteno i gæstabudhomen, thy at han ville swa gøra som han sidhan lærdhe sighiande nar thu vardher budhin til brulløpis ælla gæstabudh., tha gak sitia i yttarsta stadhin. æn han siæluir byriadhe førra gøra æn kænna. Skodha oc æmuæl hwat blidhelica varfrw gangir fore oc thiænar, oc hwat granlica hon takir var i allo, huru thz rættelica skipas., ok teer oc visar thiænaromen, hulkaledhis the skulu rætta vppa., oc hwat the skulu sætia fore brulløpis folkit. Nu tha aat thy leedh at brulløpit skulle ændas. koma the som thiænto oc sagdho til hænna. Vinit rækkirække længir. oc vi hawm ække meer gifwa folkeno drikka. Tha swaradhe hon. Bidhin. iak skal skipa swa, at vi skolom hawa yfryt, oc gik til sonin, hwar han ødhmiuklica sat vid bordz ændan, nær duromen i huseno, oc sagdhe til hans. Min kære son hær vanskas vinit, thy at thz rækkir ække aat, ok systir vaar ær fatik oc veet ey hwat hon skal tiltaka. Af millo hiærta, tha varkunnadhe varfrw sik owir thera hawandzløso, oc ther til at the skullo ey faa blygdh, tha badh hon sonen, hulkin hon viste maktoghan, oc at han ville vppinbara gudhomsins vald for thera hugnadh skuld som thorftoghe varo. Tha swaradhe var herra ihesus hænne sighiande. quinna hwat ær mik oc thik. Nw mædhan var herra ihesus hafdhe sina modher i størsta vyrdning. Thikkis vndarlikit vara at han swaradhe hænna swa, hulkit som thikkis vara oginlica swarat. Thy sigher

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

JOH. ADOLPHUS DAHLSTRÖM,
CALMARIENSIS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XX MAJI 1842.

H. A. M. S.

IX.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Si comparationem inter linguam Græcam et Latinam instituimus, magnam immo maximam interesse similitudinem inveniemus. Elegans et subtilis utriusque conformatio est. Quoniam autem consensu omnium nescio quo, lingua Latina doctorum vernacula facta est, major postulatur hujusce peritia. Quis est enim, qui non intelligat, quanto difficilius sit bene latine scribere, quam scriptores Græcos intelligere?

II.

Revolventi mihi formulas civitatum, sive veterum sive recentiorum, nulla earum, quæ animo ac memoriæ teneatur infixa, dignior visa est, quam quæ Lacedæmoni floruit, humanis desideriis et cupiditatibus minime indulgens.

III.

Quoque te converteris, sive rerum, sive tui ipsius naturam contemplans, omnia in concentum niti intelliges; quo vero natura ex necessitate occulte fertur, eo hominem cum libertate sibique conscium tendere oportet.

---

sanctus augustinus. at gøra miracula thz hafdhe var herra a gudhomsins natwr vægna, hulka han hafdhe ække af modhorinne, ok i thy at han modhorinne swa swaradhe, ville han hænne beuisa, at han var ække pliktogher at lydha hænne i thy. Ok thy sagdhe han Quid mihi et tibi est mulier. Quinna hwat ær mik oc thik. Som han ville sighia. makt at gøra miracula, thz hawir iak ække af thik, ælla vita quæman tima at gøra miracula. thz ær mik oc thik ække almænt vtan thz høwir mik ensampnom vita, hardh thikkias tholik swar vara. Æn thz ær talat os til kænnedom. af hulko sanctus bernardus talar sighiande. hwat ær thik oc hænne herra min. hwat ey thz som syni oc modher. Hwat spør thu hwat thu høre hænne til, mædhan thu æst hænna renasta lifs vælsignadha frukt. hwat ey ær hon thøn helom iomfrudom afladhe, ok thik ospiælladhom iomfrudom fødde, i hulkins lifwe thu hwiltis nio manadha. hulkra iomfrulicó spina thik søfdho, mz hulke tha thu vast tolf ara gamal. foor thu til nazareth af ierusalem, oc var hænne vndirgifwin. ok sigher til hænna. Quid mihi et tibi. mykyt i alla handa m[illegible]to. Æn vppinbarlica seer iak nw at thu thz ække sagdhe swa som thik forthyktit, ælla at thu ville gøra thinna modher, iomfrulico hemsco nakra blygdh, mædhan thu thz hon beddis fulcomnadhe. har thiænarane thik lyddo, æptir thy som hon them bødh. Thy kæra systir. hwi munde var herra sinne modher swa swara. Vtan fore vara skuld, ok alra thera, som sik hawa gifwit til gudz thiænist, at thera frænda vmsorgh vm thera fordhan, skuli them ey mødha ælla hindra, af andelico æruodhe oc thiænist som the gudhi haua lofwat, thy at æræ mædhan vi ærom af værldinne, tha ærom vi fadher oc modher pliktoghe til thera

7

fordhan, Æn nu mædhan swa ær at vi hawm forlatit os siælua. myklo hællir ærom vi frælse af thera vmsorgh. Thy læsom vi af, at en ærmete badh sin brodher som kom til hans oc beddis hiælp af honom, ga til annan brodhorin thera som longo var dødher. Æn nar hin brodhorin som til ærmetan kom, vndradhe ther uppa oc sagdhe at han var dødher. Sagdhe ærmetin sik oc vara dødhan. Ok thy giuir var herra os alra bæzsta kænnedom, at vij hawin ænga vmsorgh vm fadher oc modher oc vara frændir meer æn vara reghlo lofwan tilsigher. Nar han sinne modher oc tholke modher swaradhe. Quid mihi et tibi est mulier. Swa swaradhe han oc annorstadz enom, som sagdhe honom. at modher hans, oc hans modher systir syni stødho vte oc vildo tala vidh han. Hwa ær min modher ælla mina brødher. Hwar æru nu the, som swa køtlica oc swa fanytlica læta sik swa mykyt vaardha oc swa stora vmsorgh hawa vm sina køtlico frændir. Swa som the æn siælue vmgingo mz them. Æn af thæssom swaromen vantrøste ey modhorin. Vtan trøste sik vidh hans vanliogha godleek. ok gik atir til them som thiænto sighiande. Gan til min son ok gørin thz han idher sigher, hulko som gingo ok æptir thy som var herra them bødh. fylto the vatnkarin mz vatn. oc sidhan the hafdho thz giort, sagdhe han them. Takin nu oc bærin architriclino, Architriclinus thz var then som fræmst sat, Ok hær mat thu mærkia tw thing. først vars herra skællikhet i thy, at han først sænde them hedhersamasta manne ther var. Sidhane thz, at han sat siæluir lankt fran honom i ødhmiukare stadh mykyt nidhermeer. Ok æptir vars herra budhi, baro thiænarane honom vinit, oc sagdho them androm af huru vinit var tilkomit. swa at

miraculum vardh vppinbart., oc hans discipuli trodho at han var christus. Nu tha brulløps kostin var hallin, kalladhe var herra ihesus, iohannem vppa ena sidho oc sagdhe til hans. ffорlat thæssa hustruna thina. oc følgh mik. Jak skal skipa swa at thu skalt koma til høghelicare brulløp, som han ville sighia, oc thu skalt vardha myklo bætir giptir, ok han fylgdhe honom ginstan,. I thy at var herra ihesus var i brulløpe. beuiste han at hionalaghit. ær af gudhi skipat. Æn i thy at han calladhe iohannem af brulløpeno, lætir han os vppinbarlica vndirstanda, at myklo værdhoghare ær andelikit hionalagh æn licamlikit. Sidhan gik var herra ihesus thædhan, ok vilde nu thædhan fran vppinbarlica gøra, thz som vara siæla helso vardhadhe. Tho ville han førra følghia modher sinne heem til siin. thy at tholkit følghe skulle varafrw hawa. Thædhan gaar var herra oc takir hona oc iohannem, oc andra sina discipulos mz sik til capharnaum. oc ther æptir nakra dagha heem til nazareth. Skodha thy them i thøm vænghirnom huru ødhmiuklica the ga til foot. oc hwat lioflica the gaa badhin saman sonin oc modhorin. O hulkin the tw æru. alre saghos annor tholik tw mødhgyn hær i iordrike. Skodha oc æmuæl discipulos, medh hwat vyrdhning the fylghia them. oc gøma granlica aat varo herra ordhom thy at ij them var enkte fafængt ælla onyt., vtan altidh tha giordhe han ælla taladhe nakat got. oc tholkit følghe kunneække vara ledhosampt.

(Cap. XXI. De sermone Domini in monte, quem incepit a paupertate).

Var herra ihesus, gik vppa ena sidho fra moghanom som honom følgdhe, ok tok sina discipulos mz sik., oc

gik vppa bærghit thabor, ther liggir twa milo fran nazareth. at han skulle kænna them, thz som them tharfuadhis nimá. thy at thz hafdbis væl, at han skulle them først læra. hulka han ville androm skipa til mæstara, oc ledhara i himerikis væghinom. Æn tha lærdhe han them af mangra handa thingom ok var the predicanen fagher, oc fulcommit lang. Ok ey ær thz vndir. thy at gudz mundir satte hona saman. Ther kænde han them af sælikhætinne, af bønom. oc fasto. almoso oc mangom androm dygdhom som thu ther findir, læs hona opta oc granlica, swa at thik væl minnis hwat ther six. thy at thz ær mykyt andelikit. æn tho sætir iak thz ække hær, thy at thz vare alt oflankt. oc tholik wtthydhilse sta ække alla stadz væl ibland thænkilsen. Æn tho sætz manga stadz thera handa, oc hælgha manna kænnedombir thik til lærilsa. Æn at var herra, byriadhe thæssa predicanena a fatikdomenom. gaf han vndirstanda, at fatikdomin ær alla andelica bygninginna grundual. thy at then som mz væraldz thingomen ær løddir. han gitir ække fulcomlica følght varom herra christo, som ær fatikdomsins spøghil. ok thæn som siælfsuiliandis vndirgifwir sik thæssom forganglico thingomen. han ær ække fræls vtan en thræl. thy at som apostolin sigher. Thæs thingsins thræl gør iak af mik, ther iak mykyt ælscar som sanctus augustinus sigher. at ælskoghin ær siælinna førare, bærande hona thijt han far. oc thy skal man alzenkte ælska vtan gudh. oc sin iæmchristin før gudz skuld. ok thy ær væl vært, at fatik mænniskia kallas sææl., thy at som sancte bernardus sigher. hænna vinga æru væl store, mz hulkom man flygher swa rasklica til himerikis rike, for andra dygdhe louas mænniskionne thz som koma skal, swa som

thæn ther thiænar a skøn, æn for fatikdomin ær man vis aa thy som lowas, thy at them six at himerikis rike ær thera. Æn vi seem somlica fatica mænniskior drøuas oc halla sik illa. hulke vm the hafdhin sannan fatikdom ok thænktin sik vara himerikis konunga oc drotninga, hiollin the sik ække swa ømblica. Æn thz æru the, som mz thæn skæl vilia vara fatike, at them skuli ænkte brista ok swa ælska the fatikdomin at them skal ænkte vanta. Thy sigher sanctus bernardus, vm iak vardher vplyptir ælla vphøgdher fran iordhinne. diærflica sigher iak. at iak skal al thing dragha til mik siæluan. Ey sigher iak thætta som en dare mz brødhers mins røst, i hulkins liknilse iak føre mik. Mædhan thz oc swa ær, tha skulu thæssa værldinna rike mæn, ække vænta christi brødher oc systir, ægha ensamit himerike. for thy at the høra han sighia. Sæle æru the som andelica æru fatike, thy at thera ær himerikis rike, ok ægha the iordhrike, oc æru sannelica som the ther ænkte hawa. oc al thing ægha. thiggia ække som vsle. vtan ægha gudh æ thæs vissare, at the mindra hawa af girinne. Visselica trolioøm man, ær al værldin rikedoma. thy at alt thiænar honom iæmpt swa lint som strijt, oc badhe mz oc moot koma honom til godho. Girugher man thiggir som biddare. thz som trolik mænniskia forsmar som herra. Thænne gømer forsmande, oc girugher thiggir æghande. Spør af hwariom them ther omættelica giri hawa til at samandragha rikedomana mz alle fikt, vm the som owirgifwa sit. ok gifwat i gudz nampn fatiko folke, oc køpa for litit gooz himerikis rike, gøra vislica ælla egh. Vtan iæf. the sighia vislica. Sidhan sigh thu., hwi gør ække thu swa, han swara. Jak gitir ække, hwi tha. Sannelica thy, at frw

girin vil ække stadhiat. ok han ær ække fræls, ok thz han thikkis hawa ær ække hans. oc han ægher ække siæluir vald vm sik. Ærit oc thit, tha gif thz wt. ok bæta oc vin ther af. oc byt iordhzlikit i himerike. Gitir thu ække, tha kænz thik vara thinna pænninga thræl ok ække herra, gømara oc ække æghara. Ok nu viliom vi koma atir til thz vi skolum thænkia. Thænk thy oc skodha varn herra ihesum christum sitia vppa thy biærgheno nidher aa iordhinne ij bland sina discipulos, swa som en af them. ok huru lioflica ok astundelica, fagherlica. oc fulcomlica han talar til them, ledhande oc lokkande them, til thæssa fornæmpda dygdhdhanna gærninga, ok altidh som før ær sakt, tha vidherfresta at skodha ænlitit hans. Skodha oc æmuæl discipulos, mz hwat vyrdhning oc ødhmiukt the skodha han, mz alle huxsins akt. oc atgøma granlica thæn dyra kænnedomen, oc gifwa sik alla vin vm han fæsta. oc hawa storan hugnadh oc glædhi, badhe af ordhenom. oc swa af hans liofwe tilsyn. J thæssom thænkilsomen skalt oc thu glædhias skodhande han, som han vare ther nær staddir mz sinom discipulis, oc taladhe til thijn. Ok æptir thy som gudh giwir thik nadh. tha tilføgh thik oc lat thik til them. ok dwæls thu ther nakra stund. hænde ma at thw vardher kalladh. Nw tha prædicanin ær vte. skodha varn herra ihesum, ga nidher af biærgheno mz discipulis. hemelica talande mz them. vidher at the gingo i væghinom, ok huru discipuli enfallelica flyktos vm han. tha the honom følgdho, eyg miok granlica skikkadhe. Vtan swa som kyklinga plægha rinna æpte hænonne, ok hwar vidherfrestadhe honom nalkas mera. til thæs at han skulle faa bætir høra. Skodha oc

mz hwat astundan moghin møtte honom, oc baro fram foren siuka folkit, oc han heladhe them al saman.

(Cap. XXII. De seruo centurionis et filio reguli a Domino liberatis).

J Capharnaum var en riddare, som hafdhe en siukan thiænara. han hafdhe fulcomlican tro til varn herrn ihesum, oc sænde til hans. oc badh lækian. Var herra swaradhe ødhmiuklica sighiande. Jak vil coma oc helan, nar riddarin fik thætta høra. Sænde han a moot honom, oc læt honom sighia, Jak ær ække værdogher at thu gaar vndir mit thak. Vtan sigh at enast mz eno ordhe, ok piltin min vardher væl helbrygdho. Tho louadhe var herra ihesus hans tro, oc gik ække fram bætir. Vtan heladhe tiænaran, ther borto som han var. J sama stadhenom var oc en konungir, han gik siæluir til til varn herra ihesum, bidhiande han. at han skulle koma heem til hans oc hela hans son sóm siukir var. Æn var herra ihesus ville ække gaa, vtan heladhe tho sonin hans. Thænk thy i thæssó riddarins tro værdhelikhet oc forskullilse oc vars herra ihesu ødhmiukt, som ville ga til riddarins tiænara, ok nekadhe at koma til konungxsins son. Nw mædhan var herra hedhradhe meer riddarins swen æn konungxsins son, gifs os vndirstanda, at vi skolom ække vara vildoghe. ok eygh altidh taka mænniskiona æptir thy os thikkir hona vara værdha, oc ey thiæna nakrom i øghomen, oc ey æptir thy, som yttra vællit wtkræfwir. Vtan æptir thy som hans tharf oc godhlekir wtkræfwir som thiænistena thorf vidher, ey for thæknadz skuld. vtan af kærlek.

(Cap. XXIII). *Af them lamsiuka mannenom som the fordho nidher ginom thakit oc baro han fore varn herra. hulkom han gaf helbrygdho.*

J foresagdha stadhenom capharnaum nar var herra ihesus sat ok kænde i eno huse. oc ther varo samansankadhe pharisei oc mange laghanna kænnefædher af iherusalem ok galilea. oc allo iudha landino. Tha komo mæn som baro i sænginne en lamsiukan man oc villo in ij husit. at han skulle helas af varom herra. Nw tha the kunno ække in koma for moghanom. tha foro the vppa thakit. oc fordho han ther nidher ginom. oc lagdho han fram fore varn herra ihesum, ok tha han saa thera tro. sagdhe han til then siuka. Son. haf godha trøst. thik forgifwas thina synde. Æn pharisei oc laghmænnene som af ondzsko mærkto hwat han aathafdhis. sagdho innan sik at han taladhe haadz ordh thy at ensamin gudh forma at forlata syndenar. ok han takir sik thz til. Thætta sagdho the for thy at the trodho han vara puran man. Tha sagdhe var væluilioghe ødhmiuke herra. som skodhar badhe gærningana oc hiærtan. til thera, hwi thænkin ij ont i idhro hiærta. oc sagdhe yttirmeer. at ij skolin vita at mænniskionna (son) som ær iomfrw marie son. hawir makt i værldinne at forlata syndenar. Tha sagdhe han them siuka mannenom. stat vp oc gak. Ok han vardh i samu stundinne fræls af siukdomenom. oc stodh helbrygdho vp, ok alle vordho vndarlica vidher. hær mat thu mærkia mang godh thing oc fagher. Thz førsta at af thy vardh iudhanna blinde foruunnin. thy at the matto vppinbarlica finna oc vndirstanda. at var herra ihesus som syndena forlæt. var sandir gudh oc man. Annet ær at for

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA,

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOC., BIBLIOTH. ACAD. LUND. AMAN. E. O.,
AD SCHOLAM CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

FREDERICUS AUGUSTUS KRAMER,
CALMARIENSIS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE xx MAJI 1842.

H. A. M. S.

X.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Inter ea, quæ ingenio exercentur, haud exiguum locum obtinet rerum gestarum memoria, quæ, præter alia sua commoda, de quibus singulis, quoniam multi dixerunt, prætereundum putamus, hoc quoque maxime eminet, quod monstrat viam, qua ingenium humanum, usu et meditatione subactum ad rerum maximarum prudentiam pervenerit.

II.

Quin utilissima sit et magnopere commendanda veterum Græcorum Latinorumque lectio, dubium non est; neque autem in hac lectione requiescendum puto, quæ, nisi recentiorum accesserit indefessum studium, ad vim bene dicendi scribendique, nostro quidem ævo, non satis valet.

III.

Verba ex scriptis auctoris cujusdam excerpere, verborumque compositionem ad illius exemplum, quantum fieri potest, effingere, non est auctorem imitari. Neque, ut recte monet Quintilianus, quæ in scriptoribus maxima sunt, imitabilia sunt, ingenium, inventio, vis, facilitas, et quidquid arte non traditur.

---

syndenna skuld hændir stundom licamlikin siukdombir. som vi finnom af them siuka mannenom, som vardh heel vidh piscinam. hulkom var herra sagdhe at han skulle ække mera synda. at honom skulle ey æn værra hænda. At thy thridhia thænk at tronna værdh oc forskullan ær stort. thy at æmuæl dugher manne annars tro, som førra ær sakt af riddarins thiænara ok som vi finnom i cananea, thz ær i hedhnisko quinnone i hulkra tro var herra ihesus heladhe hænna dottir. thætta hændir oc daghlica i them barnomen som døpas. hulkin vm the døø. før æn the æru komin til skællikin aldir, taka the nadhena i annars tro. fore hulka the helas i vars herra ihesu christi værdhe ther han them forskulladhe mz sinne pino oc hardha dødh. at koma til æuærdhelica æro i himerikis glædhi.

(Cap. XXIV). *Huru sancti pætars swæra frælstis af kallosottine.*

Ok hænde i fornæmpda stadhenom capharnaum at var herra ihesus gik in ij sancti pætars hws. hwar hans swæra hafdhe hardha kallosoot. Æn ødhmiuke herran ther læt sik enkte forthryta. tok vppa hænna hand. oc heladhe hona swa fulcomlica. at hon stodh ginstan vp. oc thiænte honom ok hans discipulis. oc redhskapadhe fore them. Æn hwat redhskap ælla thiænist hon giordhe. thz ær ekke skrifwat. Thænk thy at fatike fatikdomsins ælskare aat i sins fatika discipuli huse nakan growan kost. oc thz som the gato rasklica reet. oc sat fore them. Thænk ok æmuæl at var herra ihesus. halp them til at redha. oc særlica i sins fatika discipuli huse. thy at alt thz ødhmiukt ær tha mat thu af honom thænkia. æntigia at han redde til bordhit ælla thwadhe drykkio karen oc

annat tholkit. thy at alt thera handa giordhe ødhmiuktinna mæstare gærna som kom at thiæna. oc ække læta sik thiæna. Sidhane satte han sik hemelica mit vidh bordhit. oc sina discipulos bæggia vægna vm sik. oc aat thes gladhelicare at fatikdomin liuste i thera maltidh.

(Cap. XXV). *Af vars herra sømpn i skipino.*

Eet sin nar var herra ihesus foor vppa ena litlo skipi mz sinom discipulis lagdhe han sik nidher at sofwa. thy at han vakadhe mykyt vm nattena i sinom bønom. oc vm daghin æruodhadhe han i prædican. Nw tha han sof kom en makta stormbir. swa at discipuli ræddos at the skullo forfaras. oc thordho ække vækkia han. Æn sidhan nødhen gik aat them, tha vækto the vppa han, oc sagdho. herra hiælp os. vi forfaroms. Var herra ihesus stodh vp oc sagdhe til them. Hwi rædhins ij. O hwat litla tro i hawin. Sidhan auitte, han vædhrit oc vatnit. oc æptir hans budhi vardh ginstan mykyt lunkt oc stormin vænde atir. Hær skolom vi mærkia os til kænnedom at æn thot os thikkir, at var herra sofwir vidh os oc vara gærninge ok athæfwe. oc særlica tha vi hafwom vidhermødho oc drøuilse. tho vaktar han granlica aat os. oc lætir sik alra mæst vardha vm vara helso. oc thy skolom vi vara stadhoghe oc enkte iæfwa.

(Cap. XXVI). *Af ænkionna son som var herra vpreste.*

Nar var herra ihesus. gik eet sin till thæn stadhin som kallas naym. møtte han myklom mogha, som følgdho enom vngom manne enna ænkio dødha son til grawa. Æn milde herran varkunnadhe ænkionne som dødha sonin græt. oc tok vppa barinne oc bødh them som baro

standa quarra. Sidhan sadhe han. Vngir man. Jak sigher thik stat vp. ok ginstan stodh han vp som dødher var. ok var herra fik han atir sinne modher. Æn the som thætto sagho vndradho hær vppa oc louadho gudh.

(Cap. XXVII). *Af the smamønne som vprestis af dødha. oc huru martha fik boot af sinne soot.*

For ens hyfdhinga bøn skuld. tha gik var herra ihesus mz honom at vpresa hans dottir. Nw i them moghanom. som mz honom gik var en quinna som hafdhe ena hardha soot. oc thz six at thz var martha. marie magdaleno systir, hon sagdhe mz sik. vm iak at enast finge taka vppa fallenom a hans klædhom tha vordhe iak heel. ok nar hon nalkadhis honom oc kom vidh klædhin. vardh hon frælzt (som ær) af siukdomenom. Æn var herra ihesus sagdhe ginstan. hwa tok vppa mik. tha swaradhe sancte pædhar herra moghin thrængir thik oc gør thik omak. oc thu sigher hwar tok vppa mik. Se hwat tholugher var herra ær. hwat opta vardh han thrængdir af moghanom. thy at the vildo nalkas honom. Æn var herra ihesus viste væl hwat han sagdhe. ok sagdhe æn. kom nakar vidh mik. Jak kænde væl at dygdhen gik af mik. Tha gik martha vidher oc sagdhe vppinbarlica hwat hon hafdhe giort. oc huru hon var frælst af sinom siukdom. gærna helde var herra ihesus hona hulke han beuiste sidhane swa stora lioflikhet, tha sagdhe han til hænna. thin tro giordhe thik heela. I thæsso miraculo hawir thu at tron hon lofwas. ok at var herra vil at miracula skulu kunnoghas for annars gagn skuld oc nyttelikhet. Æn thz mæsta han gat tha lønte han them for ødhmiuktinna skuld. som thu nu seer. ok thz han giordhe mz gudhdomsins

valde oc makt. thz tilræknadhe han hænna tro. Æmuæl hawir thu hær ok til ødhmiuktinna gømo. eet, thz som ær mykyt mærkelikit thz sancte bernardus skrifwar os til kænnedom sighiande. hwar en thæn ther gudhi fulcomlica thiænar. ma kallas faallir, thz ær yttarste delin af christi klædhom. for thy at han sik ødhmiukan ræknar. Æn thæn som kombir til swa stora fulcomlikhet. at han vardher hørdher af gudhi, æntigia i thy at han forskullar siukom mannom helsona. ælla i androm miraculis. tha skal han ther af ække høghfærdhas. ælla sik tilrækna thz, thy at thz giordhe gudh ok ække han. Nw æn thot martha hón trodde, at hon skulle vardha helbrygdho, vm hon toke vppa vars herra ihesu christi klædhom, som hon ok vardh. tho gik ække the dygdhin af klædhomen vtan af gudhi. ok thy sagdhe han kænna dygdh haua gangit af sik. oc thy skal thu alre nakatsin nakat got thik tilskrifwa. thy at thz ær alt af gudhi. Sidhan gik var herra ihesus til hyfdingans hws, oc vpreste dottor hans som dødh var.

(Cap. XXVIII). *Af sancte marie magdalene vmuændelse.*

Var liofwe herra ihesus, var en dagh budhin til gæst af enom som hæt symon leprosus. ok gik mz honom til at æta mz honom. oc thz plæghadhe han gøra swa væl for godhuilia skuld. som for the astundanena ther han hafdhe til siælinna helso; for hulka han foor nidher af himerike thy at vmgangande oc ætande mz mannomen. drogh han them til sin ælskogha oc kærlek. han læt sik oc bindha for fatikdoms skuld. thy at han var alra fatikastir oc hafdhe af værldinna ægho enktel, hwarske fore sik ælla sinom discipulis. ok thy tok var herra ihesus.

ødhmiuktinna spøghil ødhmiuklica mz tholkom nar honom bøødhz, tha som swa var i fallom, at han var thorftogher. Nu fik maria magdalena høra, at han aat i thæs sama symonis huse. hon hafdhe vanlica nu hørt hans prædican, oc ælskadhin hetelica. æn thot hon hafdhe thz ække æn vppinbarat. Nu tha hon fik innerlica hiærtans sorgh for sina synde, oc vardh vptænd af hans ælskogha, thænkte hon væl, at hon kunne ække faa helsona vtan han. ok gat nu ække længir vnat sik, gik hon af stadh thit som gæstabudhit var. oc gik fram for budhafolkit mz nidherlutto ænlite. øghonen hafdhe hon hwargin, vtan nidher a iordhena, oc hafdhe ænga roo før æn hon kom til varn herra, sin ælskelica oc alra kærasta, ok fiøl tha ginstan nidher for hans føtir, vpfylt mz blygdh ok innerlike sorgh af sinom syndom. ok som hon laa swa framlutto mz ænlitino, owir hans føtir mz enne trøst. thy at hon ælskadhe han nu innerlica af allo hiærta owir al thing, tok hon starklica til at sukka oc grata. swa som hon skulle al flyta bort i tarom. ok sagdhe thystlica mz sik siælue. Herra min starklica oc stadhelica tro iak oc vidhergaar thik vara min gudh, oc min herra. J myklo oc margho hawir iak drøft thit gudhelica vald. Jak syndadhe mot alle thinne rætuiso. oc flere æru minna synde, æn sandkornin i hawino. tho flyr iak til thinna miskund. Jak vsul oc vrang syndirsca, syrgher oc sukkar, oc latir mik angra mina synde. Jak bedhis nadh. oc ær iak redho bætra mik. oc vil alre optar meer ganga fran thinne lydhno. ælla vara thik olyddogh. Bidher iak thik liofuaste skapare, wrak mik ække fran thik. thy at andra wtuægha weet iak mik hwarghin hawa. ey vil iak ok til nakan annan lita. thy at ensamen thik ælskar iak owir al thing.

Ok keer thy ække mik fran thik, vtan næfs mik oc plagha mik for mina ondzsko oc synde som thik thækkis. Æn tho bedhis iak miskund. Næ æ mædhan hon swa ryghelica læat ok vengadhe sik. tha runno hænne tarane swa at hon vætte alla føtrena a varom herra. swa som thyt the varen alle thwaghne. Tha vænde hon ok atir vmsidhe at grata, ok thænkte væl mz sik, at ouærdhokt var, at hænna fara skullo koma vidh hans føtir strøk hon af them oc thyrkadhe føtrena mz sino hare. Æn thy thørkadhe hon them mz hareno, at hon hafdhe ække nær sik nakat thz som gæfuare ælla dyrare var. mz hulko hon matte them stryka, oc giordhe hon thz for thy, at hon hafdhe harit nytiat til thz fanyt ok skadhelikit var, ville hon thz nu nytia oc vænda til thz som ganglikit oc nytlikit var, ok at munnin skulle ekke lankt vara fran fotomen. at hon skulle opta faa kyssa them. æpte thy som ælskoghans bruni vaxste i hiærtano, ok for thy at vars herra ihesu føtir varo søroghe af væghinom. smordhe hon them medh dyrom smørilsom, thy skalt thu væl skudha hona, ok langsamlica thænkia hænna gudhelikhet. som swa enkannelica var ælskadh af varom herra. for thy at thætta var høghtidhelikin oc fulcommit mærkelikin gærning. Skodha oc æmuæl varn herra ihesum hwat væluilioghlica han tok hona, oc huru thulumodhelica han stadde hænne alt thz hon giordhe, han hiolt vppe oc læt af at æta, alt ther til at ærindit var ændat. Æmuæl hiolt oc budhafolkit vp. oc alle vndradho vppa thætta nymærit. Æn symon dømde han storlica mykyt i sinom hiærta. at han læt hanna sik af tholke quinno. Swa som han hafdhe ække varit prophete. oc hafdhe ække vist hulken hon var. Æn i thy at var herra swaradhe til hans hiærta

thanka. beuiste han sik vara sannan propheta., ok van han mz thy æptedømilse, ther han sagdhe af them som skylloghe varo, ok nu mædhan han ville oppinbarlica tee, at al thing fulcompnas oc gømas i kærlekinom. sagdhe han, hænne forlatas manga synde. thy at hon ælskadhe mykyt. Ok sagdhe sidhane til hænna. gak i fridhi, O hwat lostelikit ok lioft var thz ordhit o hwat gærna magdalena hørdhe thz. oc hwat gladhelica hon gik thædhan. fulcomplica vænd til hans, lifwande thædhan fran høuisklica. i alle fulcomlikhet, ok var altidh stadhelica quar nær honom oc hans modher. Thænk thy thætta granlica. oc fresta vidher at fylghia swa storan kærlek. som hær swa mykyt lofwas af varom herra. badhe mz ordhom oc gærningom. ok hawir thu hær vppinbarlica, at kærlekin byggir atir fridhin mællan gudh oc mannen. Som sancte pætar sigher. at kærlekin hyl syndanna mykelikhet, kærlekin gør alla dygdhe fulcomplica. oc ængin dygdh thækkis gudhi vtan kærlekin, som var herra sigher. I thy skulu alle vita, at i ærin mine discipuli vm i hawin inbyrdhis mz idher kærlekin. oc thz ær thz nya budhordhit som han gaf os at vi skolom ælskas inbyrdhis. oc nar han badh for os tha badh han at vi skullom vara enadhe i kærlekenom, hwat væntom vi at kærlekenom liknas, mædhan han fore sætz martyrio oc tronne, som biærghin føre af stadh ok thz ær som iak sigher, at fridhin skal os vara af os siælfwøm. ok alt thz som vtan til synis hota. thz rødher ække. thy at thz gør ey skadha. ok hwaria enna siæl mykylikhet, ræknas æptir thy som kærlekin ær stor til ther hon hawir, ok then som hawir litlan, ær liten. hawir hon oc ængin, tha ær hon ænkte. som sancte paual sigher. Vm iak hawir ække kærlekin,

tha ær iak enkte. Æn vm hon nu tilbyria at haua nakat litit vætta, swa at hon ælskar them som hona ælska. ok helsa them atir som hona helsa. Nw ma iak ække sighia. at hon ær ænkte som mz thy haldir vinskapin, at hon gifwir them som hænne gifwir. Æn som var herra sigher. hwat vilt thu at hon skal mera gøra. thy at man kan ække mera taka æn til ær. Tho the siælina som iak veet haua swa litlan kærlekin. kallar iak hwazske vidha ælla stora vtan ræt badhe thranga oc stunta. Æn the siælina som i nadhinne swa mykyt thrifs. at hon far owir thæn menføra oc thranga ælskoghsins ænda. ok fatar fore vidha godhleksins mænzsco, af allo andans frælse hulkin som giwir sik vin vm, at wtrækkia sik mz ena handa fulcommit vidho gooz vilia skøte. oc ælska hwarn sin iæmchristin som sik siælua. hwat ey herras dygdhin the siælinne. hwat skal the siælin tha mera gøra som sik swa vidha gør, ok swa mykyt vidha, som hon bær kærleksins skøtit ther alla vmfægna. Æmuæl them, mz hulkom hon hawir hwazske skylskap ælla licamlikin vinskap. enkte oloflikit hop til nakat gagn. ælla for thy at hon væntir sik atirløn, ængom skyllogh at atirgælla, for the godhgærninga hon hawir takit, vtan i swa matto som sancte paual sigher. Ængom ærin ij nakat pliktoghe. vtan at i skulin inbyrdhis ælskas, thy skalt thu gøra kærleksins rike owiruælle. oc bekrækta thz alt i yttarsta landamærin, ok skalt ey thænkia, at milhetinna inælue, skulin æmuæl atirlykkias ouinomen. Gør væl vidh thæn som thik hata. oc halt them fridh ther fridhin drøua,. ok tha ær thinna siæl vidhlekir thølkir som himilsins. oc høghdhin ey oiæmpn. æn fæghrindin ær ey olik. Sidhan fulcomnas thz som dauid sigher i hænne. Extendens celum

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS,

ET

CAROLUS OSCAR. AHLGREN,
BLEKINGUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE II NOVEMBRIS 1842.

XI.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Philosophia lux historiæ, historia testis philosophiæ.

II.

Christianus II Tyrannus Sueciæ plus emolumenti quam detrimenti re vera attulit.

III.

Nulla disciplina nisi cognita ejus historia recte percipi potest.

---

sicut pellem. I hulko thæn æro fulle, himinenom omætelica hogher. oc owir vidha hoghelikhet vndarlica fagher. han værdoghas nu ey byggia vtan vidhelica spazera. thy sen i hwat nyttelik. oc hwat tharflik kærleksins dygdh ær. vtan hulka omoghelikit ær thækkias gudhi. oc vtan iæf tha thækkias alle mz hænne. Thy skalt thu af allo hiærta oc alle makt gifwa thik vin vm at faa the dygdh, ther thik lætir gærna thola oc bæra alt thz hart oc hwast ær for gudz skuld oc iæmchristna.

(Cap. XXIX). *At iohannes baptista sænde sina discipulos til varn herra ihesum.*

Tha thæn ærofulle riddarin vars herra ihesu christi præcursor iohannes baptista var i barndomen oc af herode, sattir i myrkostofwo for rætuisonna værio thy at han auitte herodem, at han hafdhe sins brodhers hustru honom lifwande, ville han ledha sina discipulos ther til at the skullo følghia varom herra ihesu. tha sænde han them til hans. for thy at nar the hafdhin hørt hans kænnedom. oc seet hans vndarlica gærninga. skullin the vptændas i hans ælskogha oc fylghin honom æptir. Æn discipuli gingo til hans. ok sagdho a iohannis vægna til varn herra ihesum. Æst thu then som kóma skal. ælla skolom vi nakan annan vænta. Æn tha the komo til vars herra. hafdhe han mykyn mogha nær sik. thy skalt thu væl granlica han skodha, huru lioflica han tok iohannis discipulos. oc huru vislica han swaradhe them, første mz gærningomen. oc sidhan mz ordhomen. ok i thera næruaro, helde han badhe dumba oc døfwa oc blinda. oc giordhe mang annor miracula oc prædicadhe for folkeno, ok sidhan i bland annat tha sagdhe han them.

Gangin oc sighin iohanni thz i hørdhin oc saghin. the gingo oc sagdho thz iohanni. hulkit han hørdhe fulcommit gærna. ok nar iohannes var dødher, blifwo hans discipuli stadhelica nær varom herra ihesu. Nw tha the varo bort gangne. louadhe var herra ihesus mykyt iohannem fore folkeno, sighiande han vara meer æn propheta. ok at ibland them. som af quinnom varo fødde vpstod ængin større æn han. ok mykyt annat som thu hawir skrifwat i ewangelio. Altidh skalt thu skodha varn herra ihesum. swa tha han prædicar som tha han gør miracula. æptir thy som thik ær førra sakt.

(Cap. XXX). *Af sancti iohannis dødh.*

Nar then snødhe herodhes oc the argha horkonan, hafdho stadhfæst sina mællan at dræpa iohannem. at the skullin ængin hawa som them auitte for syndena. Tha hænde at herodes hiolt stort gæstabudh, vppa thæn daghin som han var føddir, ok the vsla dottorin herodis huppadhe oc thz thæktis hanum. ok them som budhne varo, badh hon gifwa sik iohannis baptiste howdh, ok herodes sænde ginstan en som han hals hiog i myrko stofwonne. Seer thu hwat mæghin manne, som swa oquæmlica var dræpin. oc hwat quinno, i hulke ondzskan badhe bødh oc styrdhe, O herra gudh huru thu vilde thz stædhia. hwat ær thz at thænkia, at iohannis skoli tholkaledhis døø, som var swa fulcommin oc hælagher, at han væntis vara christus. Vilt thu ytterlica tala af thæsso ærindeno. nar thu hawir hørt thera ledha oqæmlica gærninga, tha thænk iohannis mykelikhet, ok enkannelica værdhelikhet. oc tha mat thu væl for sanno vndra. Thu hørdhe førra huru han var i mangom thingom loua-

dher af varom herra. hør nu huru sancte bernardus lonar han sighiande. Modhorin oc alla kirkio mæstersca romara kirkia, af hulke som sagdhis. pætar iak badh for thik at thin tro skulle ække vanskas. vardh vigdh oc kalladh sancti iohannis kirkia. som før hæt sancti saluatoris. ok var væl vært at han frænnadhe sin enkannelica vin, ther som pætar korsfæstis, ok paulus lutar for swærdheno. æn tho blifwir værdhelikhetin præcursori. Roma klædhis mz purpuro i thy at ther æru mange the som fore gudz skuld tholdo dødhin. Æn høxsta værdhelikhetin, gømis thæssom hælgha patriarchanom. Johannes ær hwan stadh mere i allom enkannelikin. oc owir alla vndarlikin. hwa ær swa ærlica budhader, hwa ær swa enkannelica i modher lifwe vpfyltir mz them hælgha anda. hwem hawin ij læsit haua gladz ælla frygdhas i modher lifwe. af hwars føtzlo tima hawin i seet. kirkionna halla høghtidh. hwa ær then som swa piltir gik i øknena. hwar vmgik swa ødhmiuklica. hwar tedhe først penitentiam oc himerikis rike. hwa døpte æronna konung. hwem tedhe sik the hælgha thræfallikhet først swa vppinbarlica. hwem bar var herra ihesus christus tholkit vitne. hwa hedhradhe swa kirkiona. Johannes patriarcha. han ær visselica patriarchanna finis oc capud. Johannes propheta, oc meer æn propheta thy at han viste thæn mz fingreno, som andre sagdho at koma skulle. Johannes ængil. Æn i bland ænglana then wtualde. som var helare bær honom vitne. tha han sigher Ecce ego mitto angelnm meum. Johannes. apostolus. oc en af apostolomin hyfdhingin oc thæn første. qui fuit homo missus a deo. Johannes ewangelista. oc æn then første som os vlste væghin til himerikis mz sinne prædicau. Johannes virgo oc ær iomfrudomsins

høxsta ærlikheet. blyghelikhetzsins lof. oc renleksins æpte-døme. Johannes martyr ok alla thera lius som dødh tholdo for christo. han ær roparins røst i økneñne, domarins fore-løpare. gudz sons kreyiare. han ær ok helyas, i hulkom som ændadhis badhin laghin oc prophete. Johannis han ær brænnande oc liusande lyktan. Ey skal man oc thz thighia, at iohannes han ær swa sattir i nio ængla korana at han ær æmuæl førdher øfwærst i seraphin. Hør ok huru iohannes chrysostomus*) han lofuar iohannem baptistam i enne sermone sighiande. Johannes ær dygdhanna scole. oc mæstare, hælaghetzsins fæghrind oc rætuisona reghla et cetera. Æn ær thz swa, at thu liknar til saman iohannis høghelica værdhelikhet, ok thera ondzsco diuplikhet som han drapo. tha hawir thu væl æmpne at vndra. oc æn vm man matte sighia, mumbla møt varom herra, hwi hañ ville tholkit stædhia. Thy at til at afhugga tholkins oc swa værdhelikx manz howdh. sændis en stupo grefwe. som han hafdhe varit nakar snødhaste mandrapare, oc værste røuarę. Skodha thy han mz alle vyrdhning oc store varkunnan. huru han ødhmiuklica rækkir halsin, til thæs fula skalksins stupogrefwans budhi. oc thakkar innarlica gudhi. Sit hælaghasta howdh lagdhe han owir en stok. oc tok thululica hwart eet hug. alt til thz var alstingx afhuggit. See hwat ændelykt iohannes fik vars herra frænde. ok alrakæraste vin. thæn ther mæst viste af gudz hemelico thingom. Sannelica ær os thz stor skam at vi ærom ække tholughe i alle ginuærdho. Johannes tholde tholimodhelica dødhin, oc sidhan tholkin dødh. Ok vi som fulstoppadhe ærom mz syndomen, oc

---

*) *Petrus Chrysogonus* ap. Bonav.

gudz vredhe værdhe latoms ey gita tholt litin oræt. ælla nakat thz os ær ginuærdoght,. ok æn stundom ey ordhin. Var herra ihesus var tha i iudha landino. tho ække ther som thætta hænde. Æn nar iohannis dødher var honom sagdher tha græt mille herran sin kæmpa oc sin frænda oc græto hans discipuli mz honom. Æmuæl græt oc iomfrw maria, som han hafdhe først takit af iordh. oc han innærlica ælskadhe. Æn var herra hugnadhe sina modher oc sagdhe hon. Son. hwi værnadhe thu ey han, at han hafdhe ey swa døøt. Tha sagdhe var herra til hænna. Min værdhelica modher, tholkin værntharfuadhis ække. thy at han doo for minom fadher. oc oc hans rætuiso værio oc han skal vara skøt i hans æro, ok mins fadhers akt ær ække at værna ælla væria sina vini hær i værldinne i swa matto. thy at the skulu hær ække længe dwælias. oc ey ær thera fædhernis land hær vtan i himerike. Johannis han ær skildir vidh licamans band, oc ey ær stort aat huru mænniskian døør. Oufnin tedhe i honom sina grymheet. swa mykyt han formatte. Æn han skal styra æuærdhelica mz minom fadher. Glæds thy oc hugnas min alra kærasta modher. Nakrom daghom ther æpter. foor var herra ihesus thædhan. oc gik atir i galileam. thy skalt thu i allo thy som sakt ær thænkia som thu vare nær stadh. mz alle gudhelikhet ok æ hwart var herra gaar. tha skalt thu følghia honom.

(Cap. XXXI). *Huru var herra ihesus taladhe mz quinnone vid brunnin.*

Nar var herra ihesus foor atir til galileam af iudhalandeno. som skilia aat siutighi thera milo. Ok tha han

foor vm samariam, var han thrøttir af væghinom thy for gudz skuld skodha han hær, huru han tok nu maklica til gaa tha han var thrøttir. Opta var han thrøttir. oc alt hans lifwærne var mødhosamt. thy satte han sik vppa brunnin oc hwilte sik. Æn hans discipuli gingo in i stadhin at faa them nakan matin. Innan thætta tha kom en quinna som hæt lucia til brunnin æpte vatne. Tha byriadhe var herra til at tala mz quinnone af storom høghelicom thingom, oc vppinbaradhe sik hænne. Æn af thy som han mz hænne taladhe, ok huru discipuli komo atir til hans af stadhenom, ok huru af stadhenom komo mote honom æptir quinnona ordhom, ok huru han gik mz them oc blef ther. oc huru han gik thædhan. thz vil iak ække hær sighia. Thz ær alt læt, læs ewangelium ther som thz star, ok skodha varn herra ihesum, i allo thy som han ther giordhe, ok mat thu ther mærkia til kænnedom fagher thing oc nytlikin. fførst vars herra ihesu ødhmiukt. J thy at han blef ensamin quar, nar discipuli gingo ij stadhin. hwar thu mat prøfwa, hwat dææelt oc hemolt the hafdho vmga mz honom. Ok swa i thy, at han taladhe swa ødhmiuklica af tholkom høghelicom thingom mz enne ensampne qninno, ok skipto swa iæmpnom ordhom sina mællom. ok han tok sik thz ænkte til misthykkio. ælla miswyrdhe hona, hafdhe han talat af thera handa thingom for mangom visom mannom. thz hafdhe varit stort. Ække gøra swa the høghfærdhoghe. vm the fingin wtgiuta sin bulghno ordh ibland faam. oc æn hællir for enom, the ræknadho them al vara tappadh, ok thykto som the varin ey værdoghe at fa thera ordh. Annat ær at thu thænk hans fatikdom. ok licamlica thwang. Æn thu hawir hær at discipuli gingo i stadhin at leta

them vp mat. oc thz the funno baro the thijt. oc villo at han skulle æta. Æn hwar mundo the skola æta, visselica ræt ther vidh brunnin ælla vidh nakan bæk, ælla nakra kællo. See thy huru han aat, tha han var badhe thrøttir oc hungrogher. Tro ey at han giordhe swa at enasto sinnit. Vtan han giordhe tha, swa som han altidh plæghadhe gøra. Af hulko thu mat vppinbarlica finna. at nar ødhmiuke herran oc fatikdoms ælskarin gik vm værldina, aat han opta vtan stadhin ther ængin bodhe. hwar han kom æntigia til kællo ælla nakan bæk, ok æ huru thrøttir ælla møddir han var, hafdhe han hwazske sudhin ælla kostelica reddan mat. ey oc kræselican mat, oc ey dyrt vin. Vtan han som alla vingardhana gør fruktsama. oc alla kællonar skapadhe. ok alt thz som røris badhe i vatne oc a iordh. drak rinnande bækkia vatn. sitiande ødhmiuklica nidher a iordhinne som annar stafkarl vidh at han aat brødhit. At thy thridhio thænk, huru stora vin han gaf sik vm andelik thing. thy at nar discipuli budhu honom æta sagdhe han. Jak hawir thæn mat æta som i vitin ække. Min matir ær, at gøra hans vilia som mik sænde, ok ey ville han æta. vtan bidhadhe them som komo af stadhenom. at han skulle æn førra prædica fore them. viliande førra gøra thz som andelikit var æn licamlikit. æ huru mykyt han thorfte thz tha vidher. Skodha thy han i thæssom thingomen. oc gif thik vin vm, at følgia hans dvgdhe.

(Cap. XXXII). *Huru iudhane drogho varn herra ihesum vppa en bærgh klindt oc villo skiwan ther nidher fore.*

Nar var herra ihesus kom atir til nazareth. oc iudhane beddos af honom miracula. oc han beuiste them

at the varo owærdhoghe at fa miracula. vordho the ække bætre æn galne, ok drifwn wt af stadhenom. Æn var mille herra ihesus, flydde vndan for them oc the følgdho fast æpte, oc fatadho han i wredhinne som the tha hafdho, oc drogho han vppa en biærghaklint. oc villo han skiufwa ther nidher. Æn var herra gik mz sino gudhelica valde mit ꝟ hopenom fran them oskaddir, thy at timin var ække æn komin, i hulkom han hafdhe wtualt at døø. Ok thz six at i stenomen som han foor nidher aat. synas rynkionar æptir klædhomen hans. Ok vnde biærghskuronne rymde stenin vndan. swa mykyt at han fik væl rwm at løna sik. swa som han hafdhe varit af vax. ok alla rykionar som klædhin varo skipadh blifwo ther quarra, som the hafdhin varit ther grepta. Skodha thy han flyande for them ok lønande sik vndi the bærghskrufwnne. oc varkunna honom i hans plagho oc vidhermødho. oc vidherfresta følghia honom i hans ødhmiukt oc tholimodhe.

(Cap. XXXIII). *Af enom som hafdhe visna handena oc vardh heladher af varom herra.*

En hælaghan dagh prædicadhe var herra ihesus i iudhakirkionne. oc ther var en som hafdhe visna handina. Var herra ihesus læt han vp standa ther mit i bland folkeno. oc spordhe the laghuisa mænnena vm loflikit vare at gøra væl vm sunnadaghin. æn the thagho. tha badh var herra han rækkia wt handena. oc hon vardh ginstan helbrygdho. ok giordhe var herra ihesus opta flere miracula vm sunnadaghin iudhomen til skam oc vanæro., som køtlica vndirstodho laghin. hulkin gudh ville at ændelico skullo hallas. Ok ey skulle man vm sunnadaghin

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

ANDREAS RICH. CERVIN,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE IX NOVEMBRIS 1842.

XII.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Errant sane, qui verbo *celeber* de personis utuntur. Cujus enim verbi ea est ratio, ut de *locis*, ad quæ multi homines confluunt, tantummodo ab auctoribus classicis usurpetur.

II.

Classicis exemplis contrarium videtur terminationes admittere Conjunctivi plusquamperfecti et Infinitivi perfecti in *iissem, iisse* pro *issem, isse* vel *ivissem, ivisse.*

III.

Mulaþing, quod apud Snorronem Sturlonidem invenitur, idem esse ac *Moraþing*, littera *r,* ut sæpe fit, in litteram *l* mutata, et vocali *a* in *u,* verisimile videtur.

IV.

Leges nostræ in eis etiam, quæ ad jus jurandum pertinent, commutandæ sunt.

---

latai af godho oc kærlekx gærningom. vtan af syndinne oc thræla æruodhe. Af hulko the skændes oc wordho thes værre ok satto sik mykyt mot honom oc sagdhe. Thænne mannin ær ekke af gudhi, som ække gømir sunnadaghin. Æn ække læt var herra for thæn skuld af. vtan gaf sik thæsmere vin vm at gøra miracula, at the skullen frælsas af the villone. Tak thy æptedøme af varom herra i hans gærningom. oc lat ække af at gøra thz som got ær. æn thot somlike orætuislica skændas af thy. Thy at thz godha som tharflikit ær til siælinna helse oc gagn. skalt thu ække forlata, nar somlike skændas oc arghas ther af. Æn licamlikit gagn skal man lata for kærlex skuld, at man ey skænde sin iæmchristin som sancte pauel sigher. Got ær halda sik badhe af køt ok vin. ther til at thin systir skuli ey skændas ælla thola nakat meen.

(Cap. XXXIV). *Huru var herra ihesus økte brødhit.*

Vi læsom af at var herra ihesus, vaar liofwe frælsare twem sinnom økte faa brødh. oc giordhe mæt af them man thusand folk. Thz mat thu væl legha til ænna thænkilsa. ok thænk i hænne badhe hans ordh oc gærninga. Æn han sagdhe tha. Jak hawir miskund owir moghan. thy at the haua nu blifwit oc bidhat nær mik thre dagha. oc hawa ænkte thz the magho æta. ok lætir iak gaa them fastande fran mik tha vanskas the i væghenom. ok somlike af them æru længdan hijt kompne. Ther æpte økte han brødhit, swa at alle hafdhe yfryt æta. Thænk thy hær mang godh thing. oc særlica huru var liofwe herra. var miskundsamhir oc skønioghør. skællikir oc atgømol oc læt sik vardha vm thera tharfwir. Miskunnin drogh han til at hiælpa thera hawandaso, tha

han sagdhe. Jak hawir miskund owir moghan. thy at alt værldin ær ful mz hans miskund. Han var oc skyniogher oc sigher ther sak til tha han sigher, at the hawa bidhat nær honom thre dagha. hærj mat thu see huru skyniogher han ær. oc swa hans mykyt vndarlica kærlek. thy at han talar som han hafdhe takit af them stora godhgærninga. æn som sant ær. tha ær thz alt thera gagn at the til hans komo. Æn thz ær som han annarstadz sigher. min luste oc min astundan ær at vara nær mænniskionna sonum. Æn thot ther af kan honom ængin frome tiluæxa. vtan os kombir thædhan var helsa. them som honom følghia oc hans budhordh gøma. ælskar var herra. oc ey lykkir han them sina hand. vtan hiælpir them fulcomlica nar som them tharfwas. han var oc skællikin oc atgømol i thy at han thænkte thera tharf oc hawandzløso. huru the matto hawa vanskadz. oc huru somlike varo længdan kompne. See thy oc thænk hwat liof oc søøt thæsson ordhin varo. Swa hændir os daghlica andelica. thy at vtan han gifwir os. tha hawm vi enkte thz vi maghom æta. ok latir han os fastande tha vanskoms vi i væghinom. ok vtan han formaghom vi os ække forese i nakre thy os andelica tharfwas. Ok thy hawum vi ængin æmpne til at høghfærdhas. thæn tidh vi takom nakan hughnad af vars herra hand. ælla oc tha vi thrifvoms i andelico æruodhe. thy at thz ær ække af os vtan af honom. Ok thy vm thu vaktar væl aat. tha skalt thu see gudz thiænara thes ødhmiukare. at the fulcompnare æru. oc gudhi nærmare. oc i hans gafwom høghelicare, thy at the tilrækna sik enkte vtan syndena oc vanskilsin. Ok thes mera mænniskian nalkas gudhi thæs mera lysis hænna samuitit, ok seer thy klarare gudz

valdt mykelikhet. oc sina ysæld. ok swa han ække heghfærdhin ælla fafæng æra hawa stadh ij hænne. thy at the koma af fauizsconna blinde. ok then som gudh kænne. ok sik siælua ranzsakar, kan ække heghfærdhas. ok enkannelica vi som komom til gudz swa længdan. særlica talom vi vm vara vidherlika, som gingom fran gudhi vm syndena swa lankt wtlændis ok tha nakar kombir atir til hans. six han koma af langom vægh. Æpte thz var herra hafdhe talat thæsse ordhin. giordhe han gærningena. Skodha thy huru han tok brødhit. Først thakkadhe han gudhi fadher. ok sidhan fik han thz apostlomen, at the lagdho thz fore moghan. Æn i thera handom øktis thz swa at hwar aat swa mykyt honom lyste. ok tha alle varo væl mætte. lupu them iwir manga brødhskala fulla. Thænk oc hwat lioflica han saa them æta. oc gladdis i thera glædhi. Skodha oc almuæl huru the vndra vppa thætta miraculum, ok en talar til annan, oc thakkia gudhi ok somlike af them hugnas oc vidherquækias ey at enaast licamlica. vtan æn andelica til thera siæla. Æn munde ther oc ey vara varfra som gærna hafdhe burit quinnomen brødhet. ok glædz af at the hafdho varit vælplæghada. ække talar skriptin af thy. Æn thu mat thænkia af thy. æpter thy som gudh giuir thik nadhe.

(Cap. XXXV). *Huru var herra flydde vndan. tha moghin ville haua giort han til konung.*

Æptir thz var herra hafdhe mættat moghan thænkto the væl at han formatte foresee them i thy som them tharfwadhis. villo the gøra han til konung. Æn var herra ihesus som viste thera vilia flydde fran them vppa

bierghit. før æn the visto af, swa at the thorftidh fanno ække vppa han. thy at var herra ville ække licamlica hedhras. Ok skalt thu væl see, at han sannelica vtan alla skrymtelikhet flydhe then hedhrin. Thy at han læt discipulos fara fran sik owir hafwit. ok siælwir gik han vppa bierghit. ma then skæl at væn the hafdhin farit oc leet æpte honom i bland discipulos, tha hafdho the han ække funnit. discipuli vildo nødhoge haua skilt sik vidh han. Æn han nødhgadhe them gaa til skips oc fara owir. Gødh var thera astundan. oc the vildo altidh blifwa nær varom herra. Æn han skipadhe thz annorledhis. Nw skalt thu see huru nødhoghe the fara fran honom. ok huru var herra ihesus nødde them til at fara. ok læt them vadherstanda at han ændelica ville at the skullo ga til skips vtan han. Sidhan lyddo the ødhmiuklica, æhuru thungt oc hart them thocte thz vara. Swa gør var herra daghlica mz os andelica. thy at vi viliom at han skulle ængin tima vara fran os. Æn annorledhis hawir han sik mz siælinni. han gaar oc kombir æptir thy honom thækkis oc os tharfwas, som bernardus sigher. at tha vi hawm mykyt vakat oc længe bidhit oc ærom nu stundom vata af manga tara rægaskurom. kombir brudhgomin oc syke os. ok æmbrat nar han værnte hallas. veet man ey af før æn han ær hædhan. Ok nar man takir atir til at grata oc leeta. vænde han atir. oc lætir taka sik. æn ække halla sik quarran. nar han ginstan ær hædhan som han flygher v handomen. ok vm gudhelikin siæl idhnar bønena ok gratin. kombir han æn atir. ok ey skal misfelas hænne. ælla hona dara i hænna vilia astundilsomen. Æn ok hwarfwir han ginstan annat sin. Ok synis ække vtan at æn letis æpte honom mz alle astundan.

Thy at i thæssom licamanom mà vara àf brudhgomans nær varo. thiok. æn ække ympnandis glædhi. thy at æn thot vilianin glødhér. ympse omskiptilsin quælia tho, ok niedha. Ok thætta ær thorftelikit. ælskoghan swa længe thola. til at hon faar eet sin lakt af sik olænkelica kroppsins byrdhe, oc opflughit. ok tha byrdhin ær nidher lagdh. ær hon thingelik ok frøls i hughenom følghia sinom alra kærasta allaledhis æpte sinom astundilsóm, aat væghinom owir contemplationis. thz ær klara syn oc vidher kænningx markà. Æn thò vardher han ij vpfærdhinne ække swa rèdhoboin. hwarre siæl. vtan the siælinne enkannelica, hwilke stoor gudhelikhet oc stark astundan oc hiærtans ælskelikin søtme beuisa brudh, ok værdogha at gudz som i fari hæghtidhelica, takande owir sik brudhgomma hàm.. thy enkom at han skòli ga ok søkia hona. Ok sigher bernardus. at han vanlica thy drógh sik vndan. at han skuli thæs hételicare atirkallás. ok fastare hallas. ok let æn stundom som han ville længir bortgaa. ey for thy at han ville. vtan at honom lyste hera sighias. Mane nobiscum domine. quoniam advesperascit. thz ær. herra ver quar nær os. thy at thz ær ginstan quællir. som han ok eet sin giordhe nar apostoli æruodhadhe oc drogho fast arana oc rodho i hinom stora stormenom. tha kom han gangande aat hafwino vppa vatneno. ok læt som han ville ganga wt om them. ok ville tho ey. vtan prøua thera tro oc stadhughet. Æn som ewangelista sigher wordho the illa vidher. ok thænkto at the sagho fantasma thz ær nakat thz som annorledhis synis æn thz ær. som man plægher sighia. at somlike see trol ælla dyddylghio, Ok thæssa milla skrymteliko vmskiptelikhetina som ær hollir helsamen dispensacio ok skipan. som brudhgomen

gudz son giordhe tha licamlica. gør han nu idhkelica a sina mato andelica mz gudhelike siæl sinne kæro brudh. Ok fran farande vil han hallas. oc bort gangande atirkallas ok han gaar ok kombir æpte thy som honom thækkis. Æn gaa ær honom i nakra handa matto fore varo bæzsta ok koma altidh viljoght. Æn thz ær badhe fult mz dom ok han veet ther væl skæl til. Æn swa plægher brudhgommin ymse fara fran. ok koma til siælinna som han siælwir sigher. Jak gaar ok kombir til idher. ok sigher han annarstadhz. litit. ok i skolin ække see mik, ok sidhan litit skolin ij see mik. O. litit. sigher bernardus. O litit mykyt lankt. mille herra litit sigher thu vara thz at vi ække seem thik. mz orlofwe fallir iak i ordh for min herra. thz ær lankt ok alt omykyt lankt. the æru thin ordh san. som prophetin sigher a thina vægna. Vm han dwæls. tha bidha honom. thy at han skal ække senka at koma. Æn huru skal han ække senka vm han dwæls, vtan thz som ofrit ær a forskullaninna vægna. thz ympningas ække vilianom. ok girin lætir sik ække nøghia. thy at ælskande siæl føris aat vilianom. oc drax æptir astundilsomen. skrømtar. ok latir som thz kombir ække vidher hona. hwat hon hawir forthiænt. lætir atir øghonin til swa høghelikit vald. ok seer væl op til til sin vilia. sætiande sik iæmpt vidh ælskoghan. ok hafs hemelica vidher, atirkallar diærflica. oskæluande ok oblyghelica sin alra kærasta ok atir bedhis mz alle trøst sina krase, af thy frælse. som hon plægher. kallande sin skapa(re) och frælsara ey herra utan sin alra kærasta ælskogha sighiande. kom atir kære min. Ok swa plægher han ymse fara ok koma til andelica mænniskio. ælla ok til the som han hawir thænkt gøra andelica. som thæn som plægher vitia

aat sidhquællom ok ouarandis koma, at han vil vita hwat som tidhande ær. Ok nu hawir thu hørt, huru var herra ihesus andelica søkir siælinna. oc far fran hænne. Ok hwat siælin skal tha gøra, thy at mædhan han ær borto. skal hon gifwa sik stora vin vm at atir kalla han oc tholimodhelica vmbæra hans fran uaru. som vi hafwom æptedømilse af apostlomen thz lyddo. Ok æn thot the skildos nødhoghe vidh han. tho gingo the til skips. vtan han. Swa skolom ok vi gøra i hans fran uaru, sta mannelica i frestilsanna storm ok vidhermødho, ok af hans godhleek, bidha hiælp oc frælse. Nw skolom vi ok koma atir til vars herra ihesu. thy at nar apostoli varo gangne til skips. gik han ensamin vppa bærghit. ok vndkom swa them som leetto æpte honom, ok vildo gøra han til konung. Seer thu hwat granlica han tok sik var ok hwat vin han gaf sik om, at fly konungxlikin hedher, gifwande os æptedøme at vi skolom samuledhis gøra. thy at ey flydhe han for sina skuld vtan for vara. Thy at han viste væl, hwat fule dara vi ærom, vm vi staam æpte hedher, thy at hedhrin ær een af them førsto snaromen, ther mænniskian fatas oc fangas ij. Ok the thungasta byrdhe man kan sighia af, ther siælina sænkir i førdømilse. hwat ther ær hellir formandz døme hedher ælla af storom visdom, næplica kan thz vara. at then som lustas af hedhrenom ær ey ij storom vadha oc branto nidherfalle. Ælla ok som æn ær værra, nu sundir knosadher af falleno. Ok thz vil iak tee mz flerom skælom. først for thy at mænniskian owir matto lustas i hedhrenom. ok hawir vmsorgh, huru hon skal han beuara ok økia ok wtuidha thy hændir som sancte gregorius sigher. at æ thæs meer skils man fram himerikis ælskogha, at

man innermeer lustas. At thy andro. thy at mænniskian aktar at fa sik vini, ok the som mz hænne halla. at hon skuli gita mz thera hiælp, værnat ok ækt hedhrin for myklo thy som hænda kan, ok til tholka vina thokka. gør hon opta moot gudhi. oc sino eghno samuiti, at hon skuli gøra them viliogha, at gøra for sina skuld. At thy thridhio, awndas. mænniskian vidh them som hedher hafwa, ok dantar vm them. at hon matte vara thæs hællir hedher hallin. oc swa fallir hon i afwnd oc hat. At thy fiærdha. thy at mænniskian rækna sik, oc vil ræknas af androm værdh then hedhrin. oc swa fallir hon ij høghmodh oc høghfærdh, thy at som sancte pawal sigher. Then som væntir sik sta ok nakat vara. mædhan han ænkte ær. han dara sik siæluan. Ok thy sigher var herra i ewangelio. Thæn tidh i hawin alt væl giort. tha sighin. Vi ærom onytlike thræla. Æn thz skal man vakta at han sighi thz ey i swa matto, som somlike gøra. for thy at han vil hedhras. At thy fæmto thy at the ganga ække æpte andanom, vtan æpte kotino. oc ey hafwa the hughin oplyptan til himerikis. vtan vafrande til mykla fanyto fafængo. At thy siætto oc yttarsto, for thy at sidhan mænniskionne dragher luste til hedhrin. tha lokkas hon ther swa mykyt til. at hon gitir ække heels ælla vari thæs quit. vtan røktar sik daghlica nyan ok større hedher. ok ææ thæs meere hedher hon faar thæs større hedher astundar hon. thy at hon tror sik vara badhe i sinom ok annars øghon, altidh hedherlicare ok værdhogare æn hon var van vara. Ok swa fallir mænniskian i the værsto syndena, som ær hedhergiri, ther root ær at mangom androm lastom. Ok af hænna ondzsko tha hør ække mik vtan sanctum bernardum, som sigher at hedher giri

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA,

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

GEORGIUS LINDBOM,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE IX NOVEMBRIS 1842.

I.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Hominem improbum non accusari melius est quam absolvi.

II.

Summum in philologia locum ars critica obtinet.

III.

Non recte faciunt, qui omnem mali originem ab inertia repetunt.

ær behændokt ont, ok hemelikit etir. lønlik soot ok swiksins mæstarman, skrømtans modher. ok awndinna fostirmodher. lastanna vphof. helsonna maar. oc hiærtans blinde ælla wtstingirska. gørande soot af boot. ok thranadh af lækedom. Æ hwat manga thæsse sottin hawir darat oc fulica nidherkastat. Æn hwat mon thænna marken fostra annat æn huxsins gæld ok sannindinna glømsko. Ælla hwat mon leeta æpte thessa forradharins fortappilse. ok awita mørkianne skulkara. vtan sannindin. Thy at hon ær the som sigher hwat dugher mænniskionne at hon aflar alla værldinna, vm æn hon gør sik siælue skadha oc æn fortappilse. mædhan maktoghe ok valloghe, skulle maktelica thola brændaghan ok pinonar. Sannindin ær then som dragher til aminne. hwat hæggoma hedher giri ær. litin hugnadher ok hardher dombir ok litit nyt. Ok at vars herra thridhi frestilse, var af hedhergirinne thy at nar diæfwlin hafdhe teknat alt kring om værldina, sagdhe han til varn herra.. faller thu nidher ok bidher til min. tha gifwir iak thik alt thætta. Nw seer thu at hedher girin ær diæfwlsins dyrkan. Ok allom them som bidhia til hans, thy at the æru hedher girughe, them lowar han hedher ok æro ok iak vænte væl som sancte bernardus sigher. at fleste af os girnas vpfærdhina. ok astunda ophøghilse. Æn ve ær os vm vi viliom honom følghia som sagdhe. Sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis som han ville sighia. Jak skal sitia høght oc allo radha ok skipa i norro sidhomen. Vsal veningir.ække viliom vi følghia thik i the rusno nordhmarkena. a them fiællomen ær swa kalt. Thu rosar thik af vallenö som thu miste for hedher girina. hwat mange æru the æn i dagh som stigha i orena vsla flætin æpte thik ok

æru fulcommit faa ther vndkoma, i hulkom ey herras luste til at vara formann. hwem følghin i vsle. æpte hwem gangin ij, hwat ey ær thætta thz bærghet ther ængillin ville fara vppa. oc vardh diæfwl. Sidhan afwndadhis han vidher at gudh ville gifwa mannenom ærona af hulke han fiol oc gaf sik alla vin om, huru han skulle gita han darat. Ok viste honom vppa eet annat tholkit biærgh. tha han sagdhe quinnone. I skolin vardha som andre gudha, vitande badhe got ok ont. Ok swa finnom vi at valdzsins giri dref ængillen af sælikhetinne. Ok visdomsins luste oc astundan røfwadhe af mannenom odødhelikhetsins æro. Nw om nakar vidherfresta at klifwa oppa valdsins bærgh manga vænte thu at han faar gensighiara. huru manga findir han them. som han atir wraka. huru mykyt meen oc vansaman vægh. kan ok hænda at han vm sidhe faar thz han hawir æpte standit. tha thænke at skriptin sigher at valloghe ok maktoghe skulu starklika thola brændaghen ok pinonar., Ok ma væl hænda at han vmbær gærna the vmsorgh ok vidhermødho ther valleno følghia. Nar then som star æpte visdomenom. ther høghfærdhin følgher. æruodhar ok mødher sik tha han faar see nakan som han thænkir vara visare æn sik. Ælla han vænte at andre halla visare. tha thænke at var herra sigher. Jak skal tappa visa manna visdom. oc bortwræka spiælla manna snille, som iak vænte seer thu nu at badhin thæssin bærghin skulu flyas. som ær ængilsins nidherkastilse oc manzsins nidherfal. Viliom vi ganga opaat rætta væghenom. tha følghiom honom som skriptin sigher at os kænne helsamlica opfærdh. thy at then som nidher foor. han ær then som upfoor owir alla ængla chorana. ok sitir a gudz fadhers høghro hand. Høxste

gudh foor nidher. ok mz sinne nidherfærdh reedde han os helsama upfærdh. Af valzins bærghe nidherfoor han ok took uppa sik kotzsins krankdom. han foor nidher af visdomsins bærghe. thy at varom herra thæktis at hela oc sæla gøra them som tro vm prædicaninna darskap. hwat thikkis spædha licammanom. oc barna limomen krankare vara. Ælla hwat thikkis them pilte fulottare vara som enkte veet vtan ensampna modhorina spina. hwa ær honom vanmaktoghare hulkom alle limiine ginom sloghos oc fæstos vidh korsit mz iærnspikom. Hwa synis thom osniællare ther anduardha fran sik siælina i dødhinom. oc atirgællir ælla bitalar thz han alre took. Seer thu huru mykyt han foor nidher, hwat mykyt han skilde sik vidher badhe visdom ok vald. Æn ey formatte han høghra vpfara a godhleksins bærgh. ok ey yttermeer beuisa sin kærlek ok ey ær vndir at var herra ihesus nidherfarande opfoor. mædhan badhe ængillin oc mannin opfarande fiollo. Gangom thyække i footsporin æpte forradharenom. thy at liusit beuarasække swa væl i abskonse som i lyktonne. Vtan blifwom i disciplina som vi hawom til os takit. at vi maghom mz ødhmiuktinne opfara til the høghelica ærona. thy at thætta ær væghin, ok ey ær nakar annar vtan han. hulkin som annorledhis gangir. han fallir hællir æn han vpfar, hon ophøgher oc hon ledher ensamin til lifwit. O wranglikhet. O adamssona osidogh sidhuænia at æn thot vansamast ær opfara tho opfara the lætlika. ok vansamlica nidherfara the. redhobone æru the til hedher. ok kirkionna værdhelikhetz høghelikhet, oc then thunga som rædhelikin vare æmuæl ænglomen at læggia oppa sina axla om man matte swa sighia. Æn at følghia thik o herra ihesu. finnas næplica

the som æn vilia thola at the draghas aat thinna budhordha vægh. Af thy som sakt ær hawir thu hulkaledhis thu mat koma til sannan hedher mz ødhmiuktinne. Ok hulkaledhis thænne licamlike falske hedhrin ær flyande. Om vanlica the hedher girughe. ok the som latas mykyt vita. smikra sik oc mena sik vilia afla siælana. swa som the komin swa bætir aat. at gøra annars siæla gagn ok helso. Hørin hwat bernardus swarar them sighiande. hwar en gange rættelica in. kan thz ok vara at han bødh sik trøstelica in ij æmbitit. tha thiæne trolica. Vanlica ær thz æntighia vansampt ælla omøghelikt at af beske hedhergirinna root framgange søt kærleksins frukt. Æn ther til at thu skuli forsma hedhren som ther tilbør ær dygdhanna høghelica storlikhet vidher thorftogh. Thy at som chrysostomus sigher. Tholkit ær væl nytia hedher oc vald. swa som thyt nakar vmginge altidh mz alra fæghersta mænniskia. ok toke sik thz for reghlo at han skulle ey nakat sin see oppa hona diærflica mz oblyghom øghom. Vtan iæf thorf man fulkomit starkan hugh at han skuli nytia vallet oc hedhrin i thy som honom bør.

(Cap. XXXVI). *Huru var herra ihesus badh vppa bærgheno oc gik sidhan oppa vatneno hvar sancte pætar tok til at sionka.*

Swa som førra var sakt nødghadhe var herra ihesus discipulos gaa til skips. ok han gik ensamin vppa bærghit. ok stodh ther a sinom bønom thre delana af nattinne. Ok skalt thu vita at skriptin skiptir nattena ij fyra dele. ok swa tha han stodh op af bønomen var en delin atir. Ok i swa matto mat thu vndirstanda var herra pernoctabat in orationibus. thy at han giordhe thz flerom

sinnom. Skodha thy han huru han bidher oc ødhmiukar sik fore fadhorenom. gangir ensamin i hemelica stadha. thwingar sik oc mødher i møkle vaku. ok bidher som troin hyrdhe fore sinom farom. thy at han bidher fore os ok ække fore sik. swa som var mæklare oc midhlare fore fadhorenom. ok badh han thy at han skulle gifwa æptedøme at bidhia. ther til manadhe han ok idhkelica discipulos. ok beuiste ok tedhe thz mz gærningomen. Ok sagdhe han thøm at thz tilbør altidh at bidhia ok ække vanskas. ok huru bøninna thrættelikhet faar thz som hon bedhis sighiande them æptedøme, af domarenom ok ænkionne. Æmuæl æggiadhe han ok rædh them at trøsta sik til at faa thz the beddins sighiande them. Bedhins ok idher skal gifwas. Ok sagdhe them eet annat æptedøme af vinenom som for vinsins enthrætto ther beddis brødhet. fik honom swa mang som honom tharfwadhes. Ok thætta sagdhe han at han skulle beuisa os bøninna dygdh. thy at kænna dygdh ær othænkelikin. hon ær fulcompnin til at røkta alt thz gagnlikit ær ok bortrøra thz som skadha ma. Vilt thu tholimodhelica vmbæra giuærdhogh thing. tha idhna bønina. Vilt thu ok forwinna frestilse oc drøuilse, ok fula thanka, ok oloflik astundilse qvæfwia idhna bønena. Vilt thu fa undirstanda diæfwlsins klokskap ok fly hans swiklico falsklikhet idhna bønina. Vilt thu gladhelica lifwa i guds thiænist ok vakta thina gærninga, ok bevara thin vilia ok astundan idhna bønina. Vilt thu idhna andelikit lifwærne ok ække røkta køtit i sinom astundilsom oc giri, idhna bønina. Vilt thu køra bort fanytta thankanna flughur tha vakta aat thy thu læs. ælligHis mumblar thu. Vilt thu gødha thina siæl mz godhom ok hælghom thankom brænnande astundan ok gu-

dhelikhet idhna bønena. Vilt thu fæsta thit hiærta ij manlicom anda. oc stadhughom forthanka i thy gudhi thækkis. idhna bønena. ok tha mat thu oprykkia alla laste oc læras i alle dygdh. J bøninne takx thæs anda smørilse som hughin af allo lære. Vilt thu oc upfara til contemplationem oc takas i brudhgommans fampn. ok vilt thu smaka then othænkelica himerikis søtman, ok annor gudz høgheliko stor thing som mænniskian ma gita kænt oc ække sakt. idhna bønena. thy at mz hænne faar man badhe skodha ok smaka himerikis thing. Seer thu hwat stora makt ok dygdh bønin hawir. thy skal thik enkte swa mykyt lusta. ok læt thik aat ængo swa mykyt lysta som at vara nær varom herra. mz hulkom mænniskian blifwir i bønomen. Tho skalt thu ey lata. ælla forsuma at gøra alt annat thz som tharfwas oc thik biudz. af bønnine talar sancte bernardus sighiande. The som idhkelica plægha bidhia, the haua rønt thz iak sigher thy at vi gangom opta a bøne mz dufwo ok dulskø thorro hiærta æn tha vi fallom nidher. Æn ginstan vi blifwom ingiutz nadhin. brystit fitnar. ok milhetzsins inflytilse opfyllir inæluen. ok vm thæn ær til ther afladha søtmans miolk wtkristar, tha senka ække spinane at wtgiuta miolkena. Nw hændir stundom at os thikkir at vi ærom tholke tha vi latom af. som tha vi tilbyriom at bidhia. thy skal ængin miswyrdha sin bøn. thy at then som vi bidhiom. han forsmar hona ey. Ok før æn hon ær væl komin w munnenom. biudher han hona skrifwa i sinne book. ok vtan iæf skolom vi hopas eet af twem. thy at æntighia gifwir han thz vi bedhoms ælla ok thz som han veet os nytlicare vara. os bør at bidhia. ok æn thot vi vitom ække huru. tha varkunna han sik owir vara fauizsco

takande lioflica vara bøn. ok æntigia at han os ække gifwir thz som os ær ække nyttelikit. Ælla thz som tharflikit ær skal ække swa rasklica gifwas. tho vardher bønin ængaledhis ofructsam om vi swa gørom som prophetin sigher. Delectare in domino etc. thz ær. lustas i varom herra. oc han skal gifwa thik thz hiærtat bedhis. beedz tho skællika. Ok skalt thu i thæsso følghia tronna. ok ække thin prøuilse. thy at tron ær san oc prøuilsin æru falsk. Æn hwat ær annat tronna sannind. vtan thz guz som lofwar tha han sigher. hwat i bidhianhe bedhins. troin. thy at i skulin thz faa oc thz skal idher vardha. Ok ey hawir thu nakat kæra. vtan hællir hwadhan thu mat gudhi thakka af allo hiærta. mædhan han latir sik swa mykyt vaardha om thik. at swa opta thw vest ey af. bedhis thz thik ær onyttelikit. høre thik ække i thy. vtan omskiptir thz i bætre gafwo. gørandhe som fadhorin gør piltenom. gifwande honom brødhit fulcommit gærna tha han bedhis. Æn nar han bedhis knifwin sættir han ække. vtan brytir hællir sundir brødhit aat honom. ok skalt thu bedhas i thinne bøn thz som thik oc thinom iæmchristne ær nyttelikit til siæl oc licamma. Æn idhkelicare skalt thu bedhas siælinna gagn som ær at faa gudz nadh ok siælinna dygdhe. ok koma til æuærdhelikit liiff. hwar som badhe siælinna ok licammans ful ok fulkommin sælikhet ær. Nw tha thu bedhis licamlikit tha skalt thu bedhas ænkte vtan thz som enkannelica tharfwas. Ok the bønin som thu bidher for siælinna gagn oc dygdhom skal vara frøls af allé orenlikhet. ok ænkte astunda vtan thz som gudhi thækkis. Ok the bønin thu bidher for æuærdhelico lifwe vardhe i alle ødhmiukt, ok trøst thik vidh enkte annat vtan vidh ensampna gudz miskund. Ok som ber-

nardus sigher. bør them som bidhia vil ey at enast gæma stadhin. vtan æn æmuæl timan. thæn tidh som alle æru lidhughe ær quæmast. oc særlica nar hardhe sømpnin hawir allom sat silencium. framgar bønin frælsare mz mere clarhet. Stat op om nattena i thinna vaku opbørilse. oc wtgiut thit hiærta som vatnit. A hwat sikir bønin far op vm nattena. nar som thz veet ængin vtan ensamin gudh. ok ængillin ther hona takir oc presentera a høgha altara i himerike. hwát thæk ok lius hon ær. nar mænniskian omskiptir færghona oc rudhnar i ænliteno ok hemskas som thæn ther blyghis. hwat klar oc blidh hon ær. nar hon drøuis af ængo stime ælla rope hwat skær oc ren hon ær oc ostænkt af allo værldinna vmsorgx dopte ok muld, ok ofrestadh af thera lof ok smikir som thz ey sagho. ok ther fore brudhin som bør vara ey minna blygh æn var om sik. sagdhe til brudhgomman æpte hulkom hon altidh letar. var sæng som ær samuitit ær blomstrat. Ok far thu æpte nakro andro. ælla letar thu nakat annat i thinom bønom. tha bidher thu ække rættelica ok særlica nar thu astundar ælla bedhis thz ække for hans skuld. thy at i honom æru al thing. ther ær saranna lækedombir, ther ær tharfwanna hiælp. ther ær vanskilsonna. ok hawandzløsonna bætring, ther ær alskons ympnilse. oc hwaria handa thz ær ther mænniskionne tharfwas at taka ælla hafwa. Ok vtan sak bedhis alt annat, æn brudhgommin. vtan thz bedhis for hans skuld. komom thy atir til varn herra ihesum. Nw thæntidh var herra var a sinom bønom oppa bærgheno. varo apostoli i skipino i store thwang oc vidhermødho, thy at vædhrit var mot them. ok skipit kastadhis i stormenom af bylghiomen. thy skalt thu see ok varkunna them thy

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS,

ET

GEORGIUS WILH. LANDGREN,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE IX NOVEMBRIS 1842.

XIV.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Ibi potest valere populus, ubi leges valent.

II.

Firmissimum societatis vinculum et fulcrum est religio.

at the æru stadde i myklom drøuilsom. æru fran sinom herra i storom storm vm myrka nattena. Æn i fiærdha delenom a nattine gik var herra nidher af bærgheno. ok kom gangande vppa vatneno, ok nalkadhis them. Skodha thy huru thrøttir han gik nidher af bærgheno af swa mykle vaku ok langom bønom. ok gik barføtir vm nattena i stenoghom ok mødhosamom vægh. oc gar oppa vatneno mz fastom fiætom swa som han ginge at iordhinne. thy at kreaturin kændis vidh sin skapara. Æn nar han nalkadhis skipino vordho apostoli rædde ok ropadho ok visto ey hwat the villo thænkia. Æn godhuilioghe liofwe herran ville ække meer læta mødhas thøm. giordhe them sikra sighiandhe. thz ær iak rædhins ække. tha trøste sancte pætar sik vidh vars herra personam. oc tok sidhan ok han til at ga oppa hafwino æpte hans budhi. Æn sidhan honom iæfwadhe. tok han til at sionka. Æn gudz høgre hand drogh op han at han skulle ække dronkna. Ok læt var herra han ganga oppa hafwino at han skulle tee sit gudhelica vald, ok thy læt han sionka han at han skulle ække forgæta sin krankdom. ælla høghfærdhas oc vænta sik vara gudz iæmnonga. Sidhan gik var herra in ij skipit oc stormin forgikx oc alt vardh lunght ok spakt. Discipuli. thz ær apostoli fæghnadho honom væl oc vordho mykyt gladhi. oc fingo thagan roo oc got mak. Thy skalt thu skodha han oc apostlana væl i allo thy som sakt ær. thy at thz ær faghert oc mykyt gudhelikit. Ok mat thu thænkia thik til kænnedom. at var herra gør daghlica swa oppa ena handa matto mz os andelica. I thy at han lætir sina wtualda mæn hawa vidhermødho hær i væridinne badhe i licamma ok siæl. thy at han plaghar alla them som han takir til sinna sona oc døttir. thy at

som sancte paual sigher. ærin i utan disciplinam. tha ærin i ække adhol barn. utan ræt hoor barn. thy tilbør os hær hawa thwang. vidhermødho oc drøuilse. thy at af thy læroms vi. oc thædhan aflom vi dygdheua oc gømom thz som aflat ær; ok æn thz som æn ær mera. thædhan skolom vi vænta os koma æuærdhelikin løn. ok thy skolom vi ække vanskas ælla otholas i them. utan astunda at ælska them. Ok æn thot drøuilse æru nytlikin. thoj undirsta thz ække alle. ok thy synas the tholkom vansam ok obærlikin, ok ther til at thu skuli i them læras oc umbæra them thollica. tha hør thz som bernardus talar af them sighiande, Nytlica drøuilsen som prøua ledha til æronna. thy at var herra sigher. mz honom ælla hænne ær iak i drøuilsomen, iak skal han frælsa af them, oc hedhra mz æuærdhelike æro. Thakkom thy miskunnanna fadher som mz os ær oc hughnar os i allom drøuilsom. Thy ær drøuilsen som iak sagdhe ther umuændis i ærona eet tharflikit thing. Drøuilsen som umskiptis i vællanga glædhi, hulka som ængin skal taka af os. thz ær marghfald glædhi, thz ær fulcommin glædhi, thz ær tharflikin tharf som gifwir kronona, kæra systir. forsmam hona ække. Sædhin ær litin, ok fructin vardher mykyn. Aktom ække thz som synis, utan hællir thz som ey synis. thy at thz som synis ær forganglikit, æn thz som ey synis ær æuærdhelikit, ok swa maam vi frygdha os vidh drøuilsen. thy at drøuilsen ær æronna hop. ok ma iak væl sighia at æran haldz i drøuilsomen swa som fruktsins hop i sædhinne. ok thz finnom vi i thy at var herra som siælf æran ær sigher. Jak ær mz honom i drøuilsomen, ok thy kunnom vi hwarghin bætir spøria op han æn i drøuilsomen, got ær mik ludha vidh

gudh. ok ey at enasto thz. vtan alt hopit mit sætia til hans som sigher. Jak skal han frælsa. ok æra. ok. ær mz honom i drøuilsom. ok mina kraſe ok allir min luste ær at vara mz mænniskionna sonom. han foor nidher at han skulle vara nær them som bedrøfdh hiærta hawa. ok mz os i varom drøuilsom. Æn thz skal koma som sancte paual sigher at vi skolom gripas i skyno op mot christo i vædhrit ok swa skolom vi altidh vara mz varom herra. om vi tho aktom at hawa han nu mz os, bætra ær mik herra min drøuas mædhan thu æst siælwir mz mik. æn styra ok radha utan thik, lifva kræselica oc hawa thusanda frygdh utan thik. eldin rensar gullit ok drøuilsanna frestilse prøvar rætvisa mæn. hwi darrom vi. hwi dwæliomſ vi. hwi flym vi thænna oghnin, eldin ær grymbir æn var herra ær mz os i drøuilsomen. Vm var herra ær mz os. hwa ær mot os. ok om ække frælsar han os, hwa ær tha thæn ther os forma at taka w hans handom. ok om han æran, hwa ær thæn ther man vanærar ælla miswyrdher. thy skal man ey at enast i hopino utan fulcomit gærna æras i drøuilsomen som sancte paual sigher, at gudz dygdh skoli byggia i mik. øskiande ær then kraukdombir som thrifs af christi dygdh. hwa gifwir mik ey at enasto krænkias. vtan æn alstingx vanskas oc foruardha i mik siæluom hwar iak stadhnar i gudz dygdh. som sancte paual sigher. nar iak ær krankir. tha ær iak starkare oc maktogher. ok thy kallar sponsa in cantil. canticor. sin alra kærasta fasciculum mirre at hwat thz ær æruodhe ælla sorgh som hænda kan, thikkir hænne alt vara læt for kærlex skuld oc hans ælskogha. fasciculus ær mindre æn kærue, ok ma væl callas fasciculus thy at alla thæssa timans pina, ok alt thz man kan thola, ær

ængo vært vidher the komaskolande ærona som oppinbaras skal i os, hwat ey ær han fasciculus hulkins wk som lint ær ok byrdhin læt. ey for thy at thz ær lint ælla læt i sik, thy at ey ær pinonna hwasselikhet lin. ey ær dødsins bitarlica besklikhet læt. vtan ælskoghanom ær alt læt. Vm thik lystir at skodha al the hælgho kirkio skipilse ok stadhga, tha finder thu at hvassare ok myklo starkare stridh oc frestilse thola the andelico æn the kotlico kirkionna sømi. ok thz gør høghfærdhin oc diæfwlsins awndsiuka ondzsca ther thæs hardhlicare bær sik aat. at mænniskian ær fulcompnare. æpte thy som skrifwat ær. hans matir ær wtualdir. thætta gørs tho ey, utan gudz raaz vissa foresyn oc skipan. hulkin som them ther kranke æru ey lætir frestas. owir thz som the formagho thola. vtan økir them nadhena i frestelsomen. Æn them som fulcomnare æru redher han myklan ok ærofullan sigher af owinenom som mz myklo mere omsorgh oc større klokskap æruodhar om at taka af them hiærtans gooz æn licammans. thy skal man gifwa sik mere vin om at then stridha moot som meere om thrængir hwar al stridhinna byrdhe liggir aa. ok hwar al kifsins makt ær. hwadhan os redhis æntigia vm vi gifwom fluktena skæmmelikin fængilse. Ælla ok om vi vinnom ærofullir sigher. Æn thætta ær gudz nadh ok miskund til hans tiænara, ok tilsyn til hans wtualda mæn. at ij thera nidherlata. som thz kome ække vidher han. som then ther ginge oppa vinstro sidhona. Æn tha som rent gaar fore. star han altidh vppa høghro handena som prophetin sigher. Jak hafdhe gudh altidh i minne asyn for thæn skuld at han ær mik høghro vægna at iak ey skuli falla. O bone ihesu. stat thu høghro vægna ok halt altidh mina høghro

hand thy at iak veet. oc ær iak vis at ængin ginuærdha skadhar. vm ængin wranglikhet herras. Støtis thy vinstre sidhan ok knosis, bøstis thz mz oræt. thz fulne af smælek ok obrydhilsom. thz vil iak gærna tilsætia thæn tidh iak gømis af thik, ok thu ær værnarin owir mina høghro hand. Ok skalt thu vita at ække ær badhe ens at væria sin hedher mz støro æruodha. ok ægha han i godho man ok idhnadh dygdh ær klarare. oc æ thæs fromare at hon ær mera kostwardh. Æn hwar som ælskoghan ær ther ær æruodhe. vtan smakin som callas sapiencia. Ok starklica thola drøuilsin thz høre dygdhinne til. ok glædhias i drøuilsomen sapiencie. ok hwar som aktin ær rætfærdogh ther ær gærningin ræt. ok sæl ær thæn som thol licammans plagho for rætuisonne, ok tho swa at dantanin ok mootkorran skal takas af hiærtans. ok thakkan ok lofsins røst vændas i munnenom. thæn som swa hawir reet sik til han takir sotta sængina a bakin oc gaar heem til sin. Var sotta sæng ær var licamme i hulkom vi laghom før ok thranadhom. thiænande kropsins astundan ok lusta. Æn nu bærom vi han mædhan vi mødhom han til at lydha siælinne. Thætta ær alt thæs hælgha anda gærning, ok ma man væl sighia at hans nadh ær marghfaldh. hulkin sik mz mænniskionne swa marghfallelica beuisar. at ey ær thæn sik kan løna af hans hita, thy at han gifs badhe ondom oc godhom værdoghom ok owærdoghom giwande fulstoplica almænnelikit got. Swa at stundom thikkis han hawa ængin aatskilnadh. Ok ær thæn othækkir ok oskøniogher som ey kænnir thæs hælgha anda godhgærninga i them. Til at gøra miracula gifs han. ok i mangom dygdhelicom gærningom hulka han mz mangom gør. han opuækkir gamul iærtekn. oc stadhfæstir thera

tro som framfarne æru mz thy som hænde. ok thæssom nadhen gifs æn somlicom vtan thera eghna nyt oc gagn. Han gifs oc ingiutz til helso nar vi umuændoms til varn gudh af allo hiærta. Ok æn gifs han til hiælp nar han hiælpir oc styrkir varn krankdom i allom frestilsom. Ok nar han søkir varn hugh oc bær varom anda vitne at vi ærom gudz søni. gifs han os til hughnadh. Han gifs ok i fulcomna mænniskio hiærta. nar han starklca optændir i them kærleksins eld. at vi ey at enast frygdhom os ther til at vi hopoms os vara gudz syni. vtan glædhioms æn æmuæl i drøuilsomen ræknande smælekin æro, obrygdhilse glædhi. nidhrilse oc afsætilse ophøghilse. Æn alkom os ær thæn hælghe ande gifwen til helso. tho æru the faa som han hawa mz brænnande kærleksins eld, thy at flæste thrængias ok læta nøghia sik. ok vidherfresta ække at æruodha frælselica til hwars manz helso. Nw seer thu at bernardus. ther mykyt væl talande var, hawir fagherlica beuist mz mangom skælom at drøuilse æru os gagnlikin. Thy skalt thu ække vndra at var herra som viste hwat nytteliket apostoli hulka han swa mykyt ælskadhe. skullo fa af drøuilsomen læt them hawa vidhermødho i stormenom. Ok væl læsom vi at skipit støtis i stormenom af bylghiom. Æn ække læsom vi at thz sank nidher. Af tholkom kænnedom skalt thu swa skipa oc stadhfæsta thit hiærta. at i alle genuærdho ther hænda kan. ok allo thy ther misthænkias ma. skalt thu thik gladhelica oc tholumodhelica hawa. Ok idhna thik swa i andans vægh. at thu værdoghis opfyllas af hans ælskogha, Ok astunda at følghia varom herra ihesu christo som thænna hoghelica væghin hiolt, ok beuiste badhe i sik ok sinom vinom.

(Cap. XXXVII). *Af cananea.*

Thæntidh var herra ihesus gik' oc prædicadhe oc heladhe them som siuke varo. Tha kom en hedhnisk quinna gangande til hans, ok badh han hela sina dottir som møddis af diæflenom. hon trodhe stadhelica at han formatte thz gøra. Ok æn thot vár herra swaradhe hænne ænkte, var hon thrættin at bidhia oc ropadhe swa barmelica at áf rætte ømko badho apostlane fore hænne. Nu om sidhe nær var herra hafdhe sakt. at man skulle ække taka brødhit fran barnomen oc gifwa hondomen, tha swaradhe hon ødhmiuklica. at hon matte værdoghas som en hwalp fa af smolomen ther fiøllo af bordheno, ok swa værdhoghadhis hon vara bønhørdh. hær skalt thu skodha varn herra oc apostolos. oc thæssa quinnona i swa matto som førra ær sakt. ok alt likouæl skalt thu thænkia thæssa quinnona dygdhe. ok vænt them thik siælue til nyt oc gagn. hulka som varo særlica thre. første var tron som swa stor var at hon rækte æmuæl alt til dottor hænna. ok for hona, var hon hær lofwadh af varom herra. Thé andra var bønina stadhughet ok var hon ey at enasto stadhugh. utan æn thrættin. som man plægher kalla æn akæfwin ælla thrabetin, hulkit som varom herra mykyt thækkis. ok ther til ledher han os som før sakt ær, ther som talas vm bønena. Thridhi var grund diup ødhmiukt. thy at hon nekadhe sik ey vara hund. ok ey ræknadhe hon sik værdhogha vara i bland barnin ælla faa heelt brødh. vtan læt sik nøghia at hon matte faa af smolomen hwadhan af hon sik mykyt ødhmiukadhe. oc thy fik hon thz hon beddis. Swa hændir ok æmuæl thik om thu mz fullo hiærta trolico. oc reno.

stadhelica bidher ødhmiukande thik for thinom gudhi, oc rækna thik ouærdhogha aat nakre hans godhgærning. ok tror thz visselica. tha faar thu hwat thu bedhis af honom. Ok swa som apostoli badho for thæsse chananea hedhniske quinnonne. Swa bidher thin ængil for thik oc presenterá gudhi thina bøn som sanct bernardus sigher. at the siæl som idhkelica sukkar ok bidher vtan ledho. oc thwingas af astundan. ær ængillin ther en af brudhgommans føghilslaghom i thy æmbite skipadher at han skal bæra ælskogha inbyrdhis helso hemellkit æriude mællan brudhinna ok brudhgomman, æ hwat thæn ængillin frygdhar sik oc glædz vidh tholika siæl. ok vændir sik lustelika til varn herra ok sigher. O valzsins ok æronna herra Jak thakkar thik. thy at thu gaf hænne thz hænna hiærta astundadhe. swa at hænne ænkte misfeladhis. af thy hon beddis. Ængillin ær nær siælinne i hwariom stadh. oc gifwir sik vin om som annar thiænogher smaswen at mana hona mz idhkelicom æggilsomen sighiande, lustas i gudhi ok han skal gifwa thik hiærtans frygdh som thu gærna hafdhe. bidha tho om han dwæls. thy at han senkar ække utan kombir ændelica, bidha herranom oc gøm væl at væghinom hans. Sidhan talar ængillin til herrans sighiande. Swa som hiortin girnas til vatu kællona. swa astundar thæssin siælin koma til thiin sin gudh. hon astundar thik om nattena. ok æn opuækte hon hiærtat sit arla til thik. Allan daghin wtrække hon hændrina sina til thin. fa hænne thz hon bedhis. thyt hon ropar æpte os. vænt om thik til hænna nakat litit ok lat bidhia thik. See til hænna af himerike ok søk thæn sokkande ær. Troen ær thænne hofriddarin som weet bæggia thera ælskogha. Æn han afun them han ække. thy at han letar ække sina.

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VTIÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.

EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**

PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS,

ET

JUSTUS OL. W. ANDERSSON,

SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XII NOVEMBRIS 1842.

XV.

LUNDÆ,

TYPIS BERLINGIANIS.

MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Arcum intensio frangit, animum remissio.

II.

Contentum suis rebus esse maximæ sunt certissimæque divitiæ.

III.

Non omnis error stultitia est dicenda.

---

vtan herrans æro. han far mit imællan ælskoghan. ok hans liofwa kæro. førande for han hænna vilia. ok bær atir gafwonar upuækkir hona. oc blidhkar han. Stundom hændir ok æn thot thz skeer siællan at han kombir them badhom saman. takande æntigia hona til hans. ælla ok ledhe han til hænna thy at han ær hema oc væl kændir i palacio. oc rædhis ække vardha bort kørdher. thy at han seer altidh fadher sins ænlite. Æn thu skalt see til oc taka granlica vara. at thu ey huxsta brudhgommans ok siælinna sambland vara licamlikit. Vtan thætta talas som sancte paual sigher. at then som tilbedher gudhi. han ær en ande mz honom. Ok rena huxsins opfarilse i gudh. ok hans millo nidherfarilse i siælina. wtthydhom vi mz tholkom ordhom som vi gitom. Seer thu hwat trolica vare ængla thiæna os. oc thy skolom vi gøra them stora vyrdhning oc daghlica hedhra them. Ok æghom vi them mykyt thakka. ok i thera asyn som altidh æro nær os skolom vi ænkte thz fwlt ælla oloflikit ær thænkia tala ælla gøra som bernardus sigher owir prophetans ordh hwar han sigher. Gudh bødh sinom ænglom af thik. at the skulu gøma oc beuara thik i allom thinom væghom. hwat stora vyrdhning. gudhelikhet. oc trøst. skulle thætta ordhit gifwa thik. vyrdhningena for næruarona. gudhelikhetena for væluilioghetena. oc trøstena for gømona oc beuarilsen. Thy skalt thu i hwariom stadh i hwarie wra gøra thinom ængil vyrdhning. ok ække skalt thu thora gøra honom nær staddan, som thu ække thordhe vm iak saghe thz. The sta til værn tha thik fatas. the værfwa thit bæzsta. hwat skal iak atirgælla gudhi for alt thz got han hawir mik gifwit. honom vari ensampnom hedher oc æra. han bødh. ok alt got ær af ængom vtan af honom.

Nw æn thot han hawir them thz budhit ok the lydha honom af swa storom kærlek. ok the thiæna os i swa mykle vidherthorft. ær os ække loflikit ælla høwelikit wara oskøniogha. Varom thy thæssom oc særlica tholkom gømarom gudhelike ok skønioghe. ok hedhrom them æpte vare makt som os bør. Ok swa ær hær sakt af ænglanna thiænist oc hiælp. ok af bøninna dygdh. Gøm aat hænne oc gør them alla the vyrdhning som thu format.

(Cap. XXXVIII). *Huru sømlike arghadhos af vars herra ihesu ordhom oc thz hetir scandalum i the hælgho skript.*

Thw skalt ække vndra vm vndirstundom nakre skændas af varom gærningom. Ey kunno the swa væl oc trolica gøras. mædhan thz hænde opta siælwom gudhi. hulkom som i ængo misfelis. Nw en dagh tha pharisei spordho varn herra. hwi discipuli som varo apostoli thwadho ække hændrina tha the ato. Æn var herra swaradhe them hardhelica awitande them at the aktadho yttra renlekin ok ække indra af hulko the vordho skandalizati. Æn var herra aktadhe thz ey. Swa hænde ok annat sin nar han taladhe af andelicom thingom i sinne prædican i iudha kirkionne. tha gingo somlike af hans discipulis the som køtlike varo ok ække vndirstodho thz han sagdhe. fran honom. ok ey aktadhe han ok thz. vtan sagdhe til tolf apostlanna. hwat ey vilin ok ij ganga bort. Tha swaradhe sancte pætar for sik oc flere. herra til hwem skolom vi ganga. thw hafwir lifsins ordh. Thy skodha han i thæsso ok andro tholko huru han taladhe ok lærdhe mz valleno. Huru han vardhe ok forswaradhe

sannindena. ey aktande wranga oc fula dara skandalum. Ok thæssin thry maghom vi hær mærkia os til kænnedom. første at vi skolom for annars scandalum økke ganga af rætuisonna sannind. Annat at vi skolom mera akta indra renlekin. æn the yttra høuiskona. Thz thridhia at vi skolom andelica lifwa at vars herra ordh. ey synis os swa ogeen. som the syntos hinom discipulis som gingo bort fran honom. vtan hællir kunna vita oc forsta at the ledha os til æuærdhelikit liiff. at vi maghom honom mz them androm som quarre blifwo i fulcomlica æpte følghia.

(Cap. XXXIX). *Af thera atirlønom som al thing forlata.*

Nar thæn trone oc sniælle discipulus sancte pætar spordhe af varom herra ihesum for sik ok flerom apostlomen af thera atirlønom. Swaradhe var herra ibland annat at alle the som værldina forlata oc følghia honom æpte. skulu taka hundradha faalt i thæsse værld ok æuærdhelikit liiff i andre. Mærk væl thæssin lønin oc glædz af store glædhi. oc thakka gudhi. ok lofwa han af allo hiærta som thik ledde til tholkin køpinskat. hwar thu mat bata hundradha af eno. ok likouæl sidhane æuærdhelikit lijff. Æn thætta hundhradha falla talit ær økke licamlica thinga. Vtan indra dygdhanna hugnadher, hulkin ther vi kænnom medh wtrøuilsomen ok ey mz nakrom lærdom. Nw tha siælin hon kænnir fatikdomsins lokt. renleksins skinande fæghrind. tholimodzsins oc alla andra dygdha smak ok lustas i them, hwat ey thikkir thik hona hawa takit hundrafalt. Nw om hon yttermeer far op at hon faar brudhgommans søkilse. ok æras af hans nær-

uaro. hwat ey hawir hon tha fangit meer æn thusanda falt. lika vidh alt thz hon hawir forlatit for hans skuld. Seer thu huru sant ær thz som sannindin talar. han dara man ække, ok thz misfelas ække at han ey atirgællir hundradhafalt i thæsse værldinne ok ey at enasto eet sin vtan opta ok flerom sinnom gør han thz. the siæl som honom ær gudhelikin. Swa storlica at han hona swa plæghar. at hon ey at enasto forlatir. vtan vyrdher alla værldina ey meer æn thræk at hon maghe afla sin brudhgomma. Ok ther til at thu maghe af thæsso hundradha falla fulcomlicare læras. tha hør bernardum som sigher. nalkan matte nakar som æn ær værlzlikin sighia. tee mik thz hundradha falla thu louar oc iak forlatir gærna al thing. Æn hwi skal iak thz gøra. thy at tron ær ænkte værdh. ther hon ær ække større æn manna skæl beuisa. Ængla brødhit som sancte iohannes ij apocalipsi lofwar them som sigher vindir. ær hwit ok lønt. som ok ær nya nampnit. ther ængin veet vtan thæn thz takir. hwat ey ægher then al thing. hulkom al thing hiælpa til got. hwat ey hawir thæn alskons hundradha falt som opfyllis mz them hælgha anda ok christum ihesum hawir i brysteno. Ok ær thæs hælgha anda søkilse oc christi næruaro storlica myklo meer æn hundradhe falt ær. Hwat stor ær thins søtma mykylikhet herra gudh, hulka thu æn løne for them thik rædhas, oc redher them ther a thik hopas. Seer thu væl at hælagh siæl rapar vidher at hon girnas wtthydha hans ømnungas søtma aminne. oc vardher mykyt tidhmælt vidh at hon talar af hiærtans frygdh. Væl ær thz thusanda falt, vardha gudz barn, fa thæs hælgha anda framstank som ær andans frælse. kærleksins krase, samuitzsins æra. gudz rike, ther innan os ær som hwazske

ær drykkir ælla matir. vtan rætuisa oc fridher. oc glædhi i them hælgha anda. ok æn ey the glædhin som man hawir nu af æronna hopi. Vtan i drøuilsom ok vidhermødho. Thætta ær thæn eldin som var herra ville at hetelica skulle optændas. Thætta ær dygdhin som owan kombir som andream læt omfæghna korsit. laurencium thola sins licamma køtmangara. Stephanum i sinom dødh bøghia knæn til bøna at bidhia for them han stenkadho. Thætta ær fridhin som var herra christus atirlefdhe sinom vinom nar han gaf siælina. ok ær sannelica gudz wtualdom mannom fridher oc gafwa ther gaar owir al sin. Æn alt thz vndir solenne ær kan ække liknas thæssom fridhinom. Thætta ær gudhlikhetzsins nadh oc smørilse ther af allo kænnir. hulka thæn weet som rønt hawir ok orøntir weet then ænkte af. Glæz thy oc frygdhas som iak sagdhe oc thakka gudhi. at thu æst calladh til at taka thætta hundradha falla, ok gak opta i thætta paradysit, hulkit thu maat faa vm thu idhnar bønena.

(Cap. XL). *Hulkaledhis var herra ihesus spordhe af apostlomen hwat som taladhis om han.*

Nær var herra ihesus kom i thz landzskapit som calladhis cesarea philippi. spordhe han af apostlomen hwat som af honom sagdhis. ok spordhe han them aat for hwat the hiollo han. ok the swaradho. ok hwar thera sagdhe sit. Æn sancte pætar swaradhe badhe for sik ok flere sighiande. Thu es christus lifwandis gudz son. tha sagdhe var herra til hans. Thu es petrus. Som thydher oppa vart mal kænne-spakir ok teknar trona i hulke vi kænnom gudh i rætte ok sanne vidher gango. ok owir

thæssa hællena skal iak byggia mina kirkio. Ok gaf thaghan honom oc hans æptekomandom himerikis rike. som ær vald oc makt løsa ok binda. gøra ok lata i himerike oc iordhrike. Skodha thy hær sanctum petrum oc andra apostlana. ok thænk them i swa matto som thik var før sakt, ok skalt thu granlica mærkia thz thu hær hørdhe, at petrum som var herra ihesus giordhe swa storlica maktoghan. kalladhe han litit ther æpte sachana. for thæn skuld at for thæn kætlica kærlekin. ther sancte pætar hafdhe til varn herra. afrædh han honom fran hans pino at ey skulle swa vardha ok han skulle ække thola, hær skalt thu taka æptedøme af varom herra ihesu. ok hawa alla swa som thinna siælahelso genuærdogha som for licamlikit mak ok lættilse vilia thik dragha fran idhn oc oc æruodhe ok audelico godho.

(Cap. XLI). *Huru var herra ihesus tedhe sins ærofulla licamma klarhet vppa bærgheno thabor.*

Transfiguracio.

Var herra ihesus tok mz sik thre af discipulis som varo hans apostla. ok gik oppa bærghit thabor. Ok ther vmskiptis hans licamme føre them teande sik them ærofullan, ok moyses oc helyas komo thijt oc taladho mz honom af hans komaskolande pino, tha sagdho the, herra thæs ær ække tharf at thu døø. thy at en thins blodz drupi atirløste væl alla værldina. Æn var herra ihesus swaradhe sighiande. Godher hyrdhe sætir sina siæl wt for siin faar. Swa bør ok mik gøra. ther var ok æmuæl seeddir thæn hælghe ande ij eet liust sky. Ok gudz fadhers røst hørdhis i skyno sighiande. thætta ær min æl-

skelike son aat hulkom mik væl aatgætz hørin han. Tha apostoli hørdho thætta. fiollo the fram luto oppa ænlitit nidher a iordhena. ok vordho mykyt rædde. Æn var herra ihesus gik oc tok vppa them. ok sagdhe standin op. oc varin ække rædde. Sidhan tha the løto op øghonin sagho the ængin vtan ensampnan ihesum. Nw tha the gingo nidher af bærgheno bødh var herra ihesus them sighiande. Sighin ængom af thæsse syninne før æn iomfrunna son ær standin op af dødha. Thy skalt thu granlica thænkia hwat som sakt ær. ok læt thik thikkia som thu vare nær stad. thy at the æru høghelica stoor.

(Cap. XLII). *Huru var herra ihesus dref wt them som køpto oc saldo i mønstreno.*

Twem sinnom kørdhe var herra ihesus wt w mønstreno them som ther køpto ok saldo. hulkit væl ma ræknas ibland hans storo miracula. thy at æn thot the altidh miswyrdho han. tho flyddo the tha alle for honom, ok alt likouæl at the varo mange. vardho the sik ey ælla gripo til værn, vtan ensamin dreff han them alla wt mz smam repa stubbom, ok thz var for thy at han tedhe sik them rædhelican i ænliteno, Thy at han var optændir af starkom rætuisonna brond af thy at hans fadher vanhedhradhis af them, særlica i them stadh som the skullo han mæst hedhra. Thy skalt thu han væl skodha ok honom varkunna. thy at han ær fullir mz varkunnaninna sørgh. oc æmuæl rædhas. om vi som altidh stam i gudz mønstre. oc ærom af gudz store ok enkannelike nadh. skipadh til hans thiænist. warfwom os i værlzlicom ærindom swa som the giordho. Ok mædhan vi skolom altidh

akta gudz loff. tha skolom vi ok maghom væl rædhas at fa hans wredhe: ok wrækas fran honom om vi tildyrfwoms at væuia os i thy ther vi hafwom ænga syslo mz. Ok ey skalt thu plægha at gøra behændogha ælla sløgha gærning. hulka ther hindra af os timan som vi ærom gudhi skyllogha.

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

CAROLUS GUSTAVUS ÅHGREN,
VESTRO-GOTHUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XIX NOVEMBRIS 1842.

XVI.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Philosophia historiæ nihil est nisi ipsa historia.

II.

Tantum cognitum habemus, quantum experti sumus.

III.

Quali est quisque populus ingenio, talis est et religio, et ratio civitatis gubernandæ.

(Cap. XLIII). *Af probatica piscina som var i ierusalem.*

I Iherusalem var vatn samanflutit i hulko farin thwaddos som offras skullo. ther laa træt som thz hælgha kors giordhis af, eet sin i areno tha rødhis*) vatnit af gudz ængle. ok the siuka mænniskian som først kom i vatnit æpte at ængillin hafdhe rørt thz. vardh helbrygdho. Ok thy lagho altidh manga siuka mænniskior vidher vatnit. Ther hafdhe en siukir man lighat oc thranat i sotta sæng atta aar oc thrætighi. ok han heladhe var herra ihesus om en hælaghan dagh. Hær mat thu. see varn herra. hwat ødhmiuklica han søkte thæn siuka. Ok i thæsse vars herra gærning mat thu mærkia thik til kænnedom thry thing. først at han spordhe thæn siuke vm han ville helas. i swa matto gifwir han ok ække os helsona. Vtan varn samthokka. ok thy hawa syndoghe mæn ænga orsækt som ække sætta gudz vilia ok sinne helso. thy at som sancte augustinus sigher. Thæn thik skapadhe vtan thik, han gør thik ække sælan vtan thik. annat ær at vi skolom mykyt granlica vakta os. at vi ække fallom atir i syndena sidhan gudh hawir gifwit os helsona i synda forlatilsom, thy at thz ær væl vært at var othokke skuli hardhare næfsas, Ok thy sagdhe var herra thæssom. gak, ok vakta thik væl at thu ey mera synda. at thik skoli ey hænda æn nakat værre. Thridhia ær at onde tappa af allo swa som godhe vinna alla stadz. thy at nar thænne som var helbrygdho vordhin bar sængena sina. oc iudhane sagdho at thz var ække loflikit in sabbato. ok han swaradhe. thæn som mik giordhe helan, han sagdhe til mik.

*) lege: rordhis.

tak sængena thina ok gak hædhan mz hænne. Sagdho iudhane. hwa ær thæn som thik sagdhe. tak ok bær bort sængena. ække sagdho the. hwa ær then som thik helan giordhe, ok swa toko the thz fore som the matto afwita oc straffa. ok ække thz the matto lowa. ok prisa. Swa gøra opta onda menniskior som kotlica æru som til alt læggia ont. ok vænda alt til argho thz the see. the æru som the ther af allo tappa. Æn the som andelica lifwa vænda alt til gudz loff oc hedher. hwat thz gaar hællir mz ælla moot. ok hwat thz ær hællir bliit ælla strijt, got ælla ont. ok twæka ther vm enkte at ey vardha al thing skællika. gudhi æntighia al thing rættelica gørande. ælla oc rætuislica stædhiande. gifwande thol til at the swa vardha, ok thy skal alt vændas oppa the bætra sidhona. æpte thy som bernardus kænne os sighiande. Vakta at thu vari ække aat annars vmgango æntigia fundogher speiare ælla ok fulottir domare. Æmuæl vm thu findir nakat vara wranglica giort. ey skalt thu æn tha døma thin iæmcristin, vtan orsæktan hællir, ok om thu gitir ække gørningena. tha orsaka aktena. ok vænt thz vara fauizsco ok farløst tilkomit. Ok om gærningin ær swa wis at hon kan mz ønge omslæt orsakas. thænk æn alt likouæl mz thik siælue ok sigh. Stark var thæssin frestilsin ok alt ofhardh. hwat monde hon hawa giort af mik. om hon hafdhe haft samuledhis vald i mik. Æn andelica mænniskior bata af allom thingom. oc æmuæl af sinom eghnom oc swa annars syndom. Ok af skadhelicom thingom. ok æmuæl af diæfwlsins værkom som bernardus beuisar sighiande. Æn thot oskællikin oc djurlikin ande han kan ække fa andelikin thing. tho hiælp han til at fa them mz licamlike thiænist særlica them som alla licam-

lika thinga nyt, wænda i mangfaldhelikit gagn. Nytiande thesse wærldina swa som the ther ænkte ær om honom. Ok vm nakar diwr finnas onytlik til sik siælua, oc æmuæl skadhlik til manzsins licamlico helso. tho brister them ække thz i thera licamma. hwadhan af the hiælpa them til got som æpte gudz foreskipan kalladhe æru hælaghe. Ok æn om the æru ække matnyt ælla tee manne sina thiænist, vtan øfwa næmit. æpte thy som han ther ænkte hatar thz han skapadhe redhobóin ær almænt at foresee allo thy som skal hawir i næst oc andro thy som tharf-was. thy at gudz andelik thing ther man kan ække see. the vndirstas mz licamlicom thingom. ok æn diæfwlin oc hans drængia ther hawa onda akt. ok æru altidh giruge til at skadha, æru nær menniskionne ok mena hænne ont. Æn the gøra hænne hælir gagn. ok gøra mot sinom vilia. mænniskionne til godho. særlica therra som godhe æru hulkom som six. hwa ær thæn idher førmar at skadha. om i ærin godhra ælskara æptefølghiara, Ok ær thæn som nødogher gør hwat han ær hælir ondir man ælla ondir ængil. ok thz som gørs vardher ække for hans skuld. thy at nødhogom hiælpir ænkte got. æn thot honom ær anduardhat at skipa. Ok ey weet iak huru thækkelikare ælla gudhelicare vi mattom vndfa thz godha som gøre vm ondan thiænara. Ok thætta ær sa-lin, hwi var herra gør godhom got mz ondom æn ey for thy at han thorf thera gærninga widher til at gøra got. Thy sigher ok bernardus til mænniskionna varilsa hwat høghfærdhas thu muld ok aska. Ok var herra foor fran ænglomen swa leedh var honom thera høghfærdh. Ok thy skal ænglanna bortwrakilse wara mænniskionna bætrilse. ok ær thætta scrifwat til thera bætring ok ræt-

tilsa ok vændis mik til godo æmnæl diæfwlsins ondæska. Ok iak skal thwa mina hændir i syndarins blodhe. Æn vilt thu vita huru. tha hør at them modogha. diæflenom gar rædhelica rygheliit han owir som prophetin sigher mz enna handa liknelsom sighiande. Montes gelboe etc. Nw om swa ær giort mz ænglenom, hwat skal tha vardha af mik iordh ok asko. Han høghfærdadhis i himerike oc iak medhas i dyngiohøghenom. hwa vænte ey thollicare vara høghfærdhena i them rika æn i stafkarlenom. Vee mik oslom mandhan swa hardhelica ær ræknat mz them mæktogha for thy at hiærtat hans modhadhis, oc dugdhe honom tho ekkie at høghfærdhin ær mæktogha manna frænka hwat skal tha kræfwias af mik bade oslom oc høghfærdoghom. Ok taler bernardus af hordhinne som ær the hælgha kirkia. hulkin som æpte manga synde kom til vars herra. hon ær then hulke ther mykyt ær forlatit oc then ther mera ælskadhe. Ok hwat som qwinnan obrygdhade hænne til hædhuretilse. thz vænde hon sik til gagn. thædhan ær hon siæfware til næfstinna. tholughare til æruodhit. mera brænnande til ælskoghan. thædhan ær hon thækkare for blyghe høuiskhetina. redhobonare til at lydha ok idhøghare at takka gudhi mz alle vyrdhning oc gudhelikhet. Seer thu huru the som andelica lifwa vænda alt til thz bæzsta. Ok af allo gøra the sik gagn. Var thy andelikin. tha skulu al thing vændas thik til godho. ok thera handa thænkilse dugher til dræpilsinna ok frestilsanna thelimodh oc huxsins rolikhet. Thy at om manniskian idhnar sik altidh i tholko ma hon koma til swa storan siælinna siæflek. at hon næplica ælla fullkomplit siælan dræfdhis af nakro thinge, vtan vare

swa skipadh som sniælle mannin sigher. rætuisan man medher enkte æ hwat honom hænde.

(Cap. XLIV). *Huru apostoli knusadho axin oc ato for hungir skuld.*

Vm en iudhanna sunnadagh nar apostlane visto ængo wtwægha hwar the matto fa nakat æta, gingo the wt oppa akrana. hwar sædhin stodh oc skaladho bort w axemen mz handomen ok æta. Æn nar the auittos ther fore af phariseis som sagdho at thz var ække lofflikit vm sunnadaghin gøra. Tha forswaradhe var herra them ok giordhe mang iærtekne om sunnadaghin ther vppa som færra var sakt. af them som visna hafdhe handena. oc var herra heladhe ok androm flerom. Nw skalt thu skodha apostlana oc varkunna them ther stadde varo i swa mykle vidherthorft. Æn thot the giordho thz gladhelica af fatikdomsins ælskogha. Alla dygdhe oc hælaghet hafdhe thera herra oc mæstare them anduardhat. Æn hwat ær tho at thænkia værldinna høfdhingia vara kompna til swa owir matto storan fatikdom at them tilburdde næra sik vidh fodher. som annor oskællik diur i alra thinga skapare næruaru. Var herra saa thætta ok varkunnadhe them af rætte amko. thy at han them innerlica ælskadhe. Æn alt likouæl gladdis han swa væl for thera skuld. hulka han viste i thy mykyt forskulla som foruara, hulkom han atirlæt æptedamit. I thy æptedømeno magho vi thrifwas til manga dygdhe. Thy at hær skiin vndarlica fatikdomin ok tees at værldinna bølla ær forsmande. Vælsmakande matzsins lustelik redha nidher slaas. ok omættelica swalgheins fula giri ok owirstopa fylle forbiuts, thy skalt thu som styrkis af thæsso æptedømeno, vm-

fagna fatikdomen af allom kraptom, hulkin ther swa lika-
lika skeen i varom herra oc vare fru hans modher, ok
them wtkorno værldhinna høfdingom. Ok allom them som
fulcomlica følgdho thera æptedøme. Æn thu skalt vakta
aat, af hwat fatikdom thu skalt thætta undirstanda. Thy
at iak veet væl at thu som i klostre ær hawir lofwat
fatikdom at enkte hawa, ok thakka theraf thinom gudhi.
ok gøm han osmittadhan. Æn iak vil at thu skoli fara
nakat op bætir, hulkit som tho ær enkte moot thinne
løfwan. Ok vtan thæsson vndirstandilsin, være thin lowan
fanyt oc ij ensampnom ordhomen. Thy sigher iak af them
fatikdomenom som rotas i hiærtano, thy at dygdhenar
skulu sætias i hiærtat. ok ække i yttro thingomen. Thy
hallir thu væl fatikdomsins lofwan vm thu gifwir ther sam-
thykkio til af allo hiærta. Thy at om thik bristir nakat.
oc thik thikkir vanlica at thu hawir ække alt ofrit thz
som thik tharfwas til licamnans fordhan, ok hawir innan-
til girina, at thu mz forthanka astunda meer æn lik bærg-
hanin til sigher. Ække lifwir thu i fatikdome vtan hællir
i hawanzløso, thy at thænne fatikdomen ær ække dyg-
dhelikin ok thækkir. Ælla thæn ther løn forskullar, vtan
hællir pinsam oc tharfløs hawanzløsa ok forskullar enkte
got. Ok astundanin mz samthykkionne ømpningas til at
tappa alla forskullan. ok til at fulcompna alla synd. Ok
tro ey thik gita opstandit ælla thrifwitz til bøna ælla con-
templacionem, ælla faa hundradha fal løn mz thølikom
fatikdom, huru skulle hiærtat ther thyngt ær mz iordz-
lica thinga giris byrdhe gita opfarit. Ok huru skulle thz
hiærta gita nalkatz gudz ok himerikis thinga sino klarheet.
ther af iordhslica thinga thræk oc dræg ær smittat. Ok
ær vordhit iordzlikit oc grøft af sik. thy ælska fatikdomin

af allo hiærta. haf han for modher. læt thik thækkias hans fæghrind. lustas i honom. hwila thik nær honom sikerlica mz frygdh oc glædhi. Alre skalt thu vilia skadha han for nakat thing i værldinne. Ænkte skalt thu hawa, ok enkte vilia hafwa meer æn tharfwas. Ok om thu mat sta æpte allo thy som tharfwin kræfwir. Swara iak, at thes nærmare ok innerlicare thu ælskar fatikdomen, thes gerlare dømer thu af thy som thorftelikit ær, Ok the thing æru os thorftikin vtan hulkin vi gitom ække varit. Thy skalt thu granlica see ok mærkia the thing hulkin thw kan ække ombæra. Ok nakat annat skalt thu ey vilia hawa, ey astunda. ey læggia vin a thz rækta, ey af them som siælfwiliandis gifwa. taka. Ok æn ææ huru mykyt thu thrængir ok kostar thik. format thu ække fulcomlica at følghia varom herra ihesu i fatikdomenom. ok egh seer iak at vaar fatikdombir gitir varit iæmpn vidher hans fatikdom. ey kunnom vi swa mykla vin giwa os om han gorna. Ok thz ma resklica mz faghrom skælom beuisas, the thæssom forlatnom. som ær at han ær ok var alra rikast. ok alra thinga herra. ok alra fulcomnastir ok androm thelkom. Æn a fatikdomsins vægna prøwas thz ma them skæl at han ey at enast tok a sik fatikdomsins pinsamu vidher mødho. vtan æmnæl hans obrygdhilse ok smælek. Æn var fatikdombir for thy at vi hafwom han af gudz ælskogha, mz gødhom vilia lofwat ok takit, ræknas han som han ok ær dygdhelikin, ok thy ær han ække blyghelikin, vtan hedherlikin oc æmnæl af ondom. Æn hans fatikdombir ræknadhis ække swa. Ty at man understodh ække. ok viste ey at han var siælfwiliandis fatikir. Ok fatikdomin ther man hawir nødhøger, oc man thol vtan sina, thæk gifwir obryghilse ok forsmælse. Ok

mædhan var herra ihesus hafdhe hwazske gardh ælla gooz ælla nakat af alla værldinna rikedomom. ok thz viste hwar man. miswyrdhis han ok var forsmadher af allom. thy at thera handa fatikt folk hatas af allom. Vm the æru vise them troos ække. æru the ok ærlike ok vælborne, likouæl gabbas the ok vardha forsmadhe. Ok æn som mera ær ærlikhet. visdombir. oc fromheet, ok alla dygdher som mannenom thikkir synas vara quafdha ok wtslækta i them. ok æru som hwars manz fotatrudh, oc æru af allom miswyrdhe, swa mykyt at them dugher hwazske frændsæmia ælla gamal vinskapir, vtan alla neka ok vidhersighia them viliande hwazske frændsæmio ælla vinskap kænnas til thera. Seer thu nu væl huru thu gitir hwazske liknaz hans fatikdom. ælla følght honom æptir i swa grund diuptz fatikdoms ok ødhmiuktinna forsmælse. Ok thy æru værldinna fatike mæn ække forsmande som tekna siælwan herran. Ok ær thæssom som ær fatikdomsins dygdh. særlica af os som hona hafwom lofwat. thy skalt thu altidh akta at gøma hona mz alle vyrdhning ok gudhelikhet. som sancte bernardus radher os sighiandhe. følghiom honom thz mæsta vi gitom. hulkin ther swa ælskadhe fatikdomen. at æn thot al værldin fran enom ænda. ok til annan var i hans hand. tho hafdhe han ey swa mykyt han matte tilbøghia sit howdh. Sannelica stor osidher ær ok alt ofstor, at fule madhkin vil ther vara rikir, hwar valdzsins herra ok æronna konungir ville vara fatikir. Ok sigher bernardus at ey ræknas fatikdomin dygdh. vtan fatikdomsins ælskare. ok himerikis rike ær fatika manna, thy hawir thu af apostlanna æptedøme, oc af sancti bernardi kænnedom badhe hær, óc førra, af vars herra føtzlotima. ok af the sermone ther han byr-

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

LUDOVICUS G. TH. LÖFVENSKIÖLD,
NOBILIS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XIX NOVEMBRIS 1842.

XVII.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Lingua in communi vitæ consuetudine vigens ad inchoandum linguarum studium mortua multo aptior.

II.

Philologia, quatenus vulgari modo tractatur, diciplina vere dici non potest.

III.

Ex antiquorum populorum majora commoda quam ex recentium historia in institutionem puerorum redundant.

---

iadhe a fatikdomenom oppa bærgheno, hulkaledhis thu skalt astunda fatikdomen swa som høghelicasta dygdh. Æn hwat skolom wi oc sighia af atirhalle. oc amoot giri til mat oc dryk, hulka ther samuledhis i thæsso æptedøme skiin. Ok af thæssom dygdhomen aktar iak sighia ok prøfwa min ordh mz skriptinna vitnom, for thy at iak veet at thz ær thik nytlikit, thy at vtan thu æst rønt i tholko. tha æst thu ey quæm til lærdom. ok ey hawir thu stort gagn at thu læs i bokom. Ok thy gifwir iak mik vin om at tala af them, at thik skoli særlica i thæsse matto vitirlik vardha dygdhanna naturlik skipilse, i hulkom vi spøriom æpte hans mæstarskap, hulkins lifwirne vi viliom først oc fræmst følghia i dygdhomen. Nu skalt thu vita at mykyt skal mænniskian sta mote oskællike giri til mat oc dryk, ok ther a moot skal vara idhkelikin stridh. ok hælghe fædher som varo i andelike idhn, æruodhadho mykyt ij thy som sancte bernardus sigher. hwadhan af ær thæssin swa stor hughrædde oc swa vsul bortkastilse, oc ærlikin creatura skapadh til at taka æuærdhelica sælikhet, ok alzualloghx gudz æro, af hulkins godhleek hon ær skapat, ødhkænd af hans liknilse. atirløst mz hans blodhe. begawadh mz tronne, ok ær af visso hopi hans barn. blyghis ække vsul at thola thrældomin, vndir thæssom licamlica sinna thrækkenom. Ok ær væl vært at the mænniskia forma ække begripa andelik thing, som forlatir tholkan brudhgomma, ok følgher tholkom ælskoghom, ok ær visselica thz eet osino æruodhe, at opfostra ælla yrkia thz gaalt oc ofructsamt ær, hulkit som ække fødher. ok ække vilia gøra væl vidher ænkionna. forlata hiærtans røkt. ok røkta køtit i thæs astundilsom, gødha rutna likit som litit ther æpte skal vardha madhka

matir. Hær hawir thu hwi oskællikhet i mat ok dryk ær flyande. tho maghòm vi varkunna kroppenom æpte thy som tharfwin ok helbrygdhan tilsigher ok krælwir, thy at alt kropsins godha ær heelbrygdhan oc helsan. Ok thz ær ok thz eenga ther vi ærom honom pliktogha, oc ther owir skal honom enkte gifwas ælla spørias. Vtan i them iordhmonsens ænda skal han tødhras ok bindas, mædhan hans frukt ær ængin. oc dødhin ær hans ændelykt, Ok vm swa hændir at vilianom thiænas ok ække helsonne. tha ær thz ække a naturinna væghna. vtan vndi naturinne, hulkit ther dødhenom rækkir handena, mædhan man takir vilian — — —*). Apostolin ække æggia ælla biudha sik sialwom thera handa. Ok ey discipulum sik thz bedhas. Sidhane at han rædh thz ække munko ælla nunno. vtan enom biscope. hulkins lifwirne som æn var mykyt thorftelikit kirkionne som tha byriadhis. ok æn var kleen i tronne. Thimotheus var thænne. fa mik en annan tholkan thimotheum. Jak vil gifwa honom vm thu vilt æmnæl gul æta. ok drikka helewagh. Æn thu ømkar thik salaghe oc dispenserar mz thik siælf. Misthænkt ær mik thæs kænnis iak. siælfra thinna dispenseran. Ok rædhis iak at thu gabbas vndi siæflikhetinna nampne af køtzsins snille. Æn thz ær thz iak bidher thik, ok ægher thu ther til thik siælf mana, at vm thik swa thækkis apostolins kænnedombir af at drikka vinit tha gløm ække modico som han sagdhe ther mz. Af thy som sakt ær ok prøwat mz skriptinne. hawir thu at mænniskian skal standa moot gule som ær oskællikhet i mat ok dryk. ok at akta ma kropsins helso. Æn thz skal vaktas at man ey wræki

*) Hoc loco folium deest.

ælla væli matin. Æn hwat vi skolom sighia af ätirhalleno. tha hør ække mik vtan sanctum bernardum som sigher. ellin. ok thz liot ær. liot thz kallas vara dofwit som hwazske ær heet ælla kalt. Andin ok køtit the dwælias ække saman i eno huse særlica mædhan liot plægher een læta vpkasta. Nw mædhan apostoli vidher lodhande æn vars herra køti ther ensamit hælaght var. hulke som varo hælghona hælghe mæn kundo ække opfyllas af them hælgha anda. før æn thz tokx fran them. Ok thu tilbudin. ok thino køti til thrykt som oreent ær oc vpfylt mz mykle smitto ok synda thræk, vænte thik magha taka then renasta fina andan. vtan thu vidherfrestar allaledhis vidhersighia thæssom køtlica hugnadhenom. Sannelica nar thu tilbyriar. drøuilsin skal opfylla thit hiærta. Æn vm thu blifwir stadugh ok hallir fram.. tha skal drøuilsin ymuændas i glædhi. Thy at tha rensas thankane oc astundilsin oc vilin opnyas. ok alt thz som førra syntis vansamt oc æn omøghelikit. thz skal owirkomas oc vinnas mz myklom søtma ok kærlex astundan, hwat ey auitom vi paulum at han thwingar sin licamma oc ledher han i thrældom. Ok iak skal halla mik af vin oc starkom drykkiom thy at them følgher gærna oren kropsins rørilse. Ælla ok om iak ær krankir oc vanmaktogher ma iak drikka litit æpte apostolins radhe. Ok skal iak halla mik af køti. at thz ey. nar thz ofmykyt fødher køtit. skoli ok vanlica mz køtino fødha køtzsins laste. Jak skal ok gifwa mik vin oc gøm om at taka matelica af brødheno at mik skoli ey ledhas mz thungom bwke standa a bønom. ok at ey skoli æmuæl prophetin foruita mik at iak ætir mit brødh til mætte. Æn ey skal iak ok vænia mik at fylla bwkin mz ensampno reno vatne. at ey skoli vanlica fule bwkin, taka

til at kitzla mz snødhom lusta. Ok sigher bernardus til robertum monachum at viin ok miødher oc andre starke drykkia. kræselikin fødha oc dyr kostir the hiælpa kroppenom i stridhinne, ok ække siælinne. Af them mættas kroppin ok ække siælin. Pipar ok komin ingefæra ok galiga, kardamomom oc næghlikkor, paradisakorn ok æn hiærtans frygdh, ok annor thera handa krydde, hwat the lætas hællir i mat ælla salso tha lusta the smaken oc vptænda lustan. Æn the som lifwa vislica ok sobrie. ær ofryt kokat salt ok brødh oc hungrin. Sobrius thz ær væl tempradher at mænniskian takir mat ok dryk væl til matto swa at hon ække thyngis vtan ær bequæm bidhia ok læsa oc gøra hwat hon skal swa væl mæt som fastande. Æn nar mænniskian bidhar ække hungrin oc matlustan. tha skal han eet ok annat thz siælsynt ær. oc mangra handa flætio blanda saman ok mængia. som skola gita atirbøt kæptana, framkallat swalghit oc opuækt matlustan. oc gradhena. Ok sigher bernardus ad fratres, at hwar som andin tilbyriar at opnyas æpte sins skapara bilæte. ginstan tilbyriar køtit atirbøtas oc vidher sighia vilianom oc sinom astundilsom oc sæter andanom, Ok takir sidhan at lusta hænna sin alt thz andan lustar, Ok æn hær owir nar hon takir kænnas vidh sin marghfallo vanskilse ther hon hafwir for syndena skuld. Thrøttir hon ga fram fore styrarin sin til gudh. Thy at vi tappom ække ælla mistom lustan. vtan vændomen fran kroppenom i hughin. fran sinnomen til samuitit. vatn oc brødh. olia. ælla ensamt skafwil. ængaledhis ær thz lustelikit af sik at æta. Æn for ihesu cristi. ælskogha. oc æuærdhelix hughnadz astundan ær væl lustelikit at gita lika giort af them enom sidhoghom. ok væl tæmpradhom bwk. Af thy ælla ok af

andro thera fult gøra naturinne meer æn fæm thusand fatikt folk mz storom hugnadh. thz vare væl rast aat, oc mykyt lustelikit, tilføgdhe gudz ælskogha salso liwa æpte naturinne om kranka vanskipadha naturin ville thz stædhia. Æn ginstan hon ær lækt oc vidherfangitz tha leer naturin mot thy hænne ær naturlikit. A samo matto ær oc af æruodheno, bondin hawir hardha axlar. starka armlæggia. oc stinna knokor, idhnan gør thz oc æruodhit. Vtan thz viker han mz timanom, vilin gør vanan. Vanin gør idhnona. idhnan konstena. ok konstin giwir kraptena i allo æruodhe. Af thæsso beuisas oppinbarlica at atirhallit ær mykyt lofwande, oc for thy fulcomlica idhnandhe. Tho som bernardus sigher skal man tæmpra sik i atirhalleno for thriggia handa saka. første ær nar thz giordhis amoot formanzsins vilia, thy at tholkit atirhald skal ængaledhis gøras. Annor ær nar thz vordhe swa at systrena mærkelica skændos af thy. Thy at gagnlikin ær andelikin idhn af kærlek i almænnelico lifwærne. Æn mz systranna skændilsom tee enkannelikit atirhald. owir almænt lifwærne. Skandalum thz ær at skændas. ok skændas ælla skænda. ær at taka sik ælla gøra androm synda tilfælle. Thridhia sak ær nar atirhallit vordhe owir licammans magho. thy at oskællikit atirhald ræknas ække vara dygdh. vtan hællir lastir ok vanskilse som bernardus sigher af tholkom som thz gøra. J vilin ække læta nøghia idher aat almænnelico lifwærne, egh ymnungas idher reghlonna fasta, egh høghtidhinna vaka. ey budhin ok skipadh disciplina ey the matan hulkin idher gifs i klædhom oc fødho. enkannelikin thing sætin i fram fore almænnelikin, ij som eet sin anduardhadhin os idhra røkt. hwi bewarin ij idher atir siælue mz idher. . . . idhan eghin

vilia mz hulkom ij hawin swa opta giort amote gudhi som idhart eghit samuit bær idher vitne hafwin i nw reghlo mæstara ok ække mik. Eghin vili ær thæn ther idher kænne ække spara naturinne. egh sæta skælomen. egh taka seniorum som æru alrogha systranna radh. ælla æptedøme. ey lydha os som formænnen ærom, Hwat vitin ij ække. at bætre ær lydhnan æn offrit. hafwin i ække hørt at alt thz som gørs vtan andelica fadhersins vilia oc samthykkio. thz ræknas til fanyte glædhi. ok ække lønomen, hwat læsin ij ække i ewangelio hulka lydhnonna førman piltin ihesus andhwardhadhe sinom barnom nar han blef atir i mønstreno. oc sagdhe at honom tilburdhe at vara i sins fadhers ærindhom, Ok modher hans oc iosep gafwo ther ække samthykkio til, tha forsmadhe honom ække ok læt sik ey forthykkia at følghia them atir til nazareth. mæstarin discipulos. gudh mænniskionar. ordhit ther siælwir visdomen ær gudz fadhers son quinnona oc træsmidhin. Ok læggir the hælgha læst ther til at han var them vndi gifwin oc lydogher. Ok æn ærin ij visa i idhrom øghom som idher siæluom thikkir. Gudh han anduardhar sik oc undi gifwir sik dødhelicom mænniskiom. Ok ij gaan æn aat idhrom vægh. Hec est voluntas prophetæ. godhan andha hafwin ij takit æn i nytin han ække væl. Jak rædhis at i fan for han annan anda. hulkin ther laatir sik vara godhan ok darar idher. Ok i som byriadhin i andanom, kommin ok quæfwins af køtino. hwat vitin i ække at pukans ængil laatir sik opta vara liusins ængil, gudh ær visdomen. oc han vil sik ælskas ey at enast søtelica vtan ok vislica som sancte paual *)

*) Rom. 12: 1.

sigher at idhur thiænist skal vara skællikin. Annars kombir villonna ande rasklica aat. at gabba thinom zelo. thz ær thinom hita. ok ær zelus hiti til at gøra got. Vm thu glømir visdomenom oc skællikhetinne. Ok ey hawir kloke ouinin annat anbudh thz honom bætir dugher til at taka ælskelikhetina oc kærlekin af hiærtano, vm han gitir ther framkommit mz, at i hónom thz ær hitanom gangas owarlica ok ække mz skælomen. Ok ma tholkom rædhas thz bernardus sigher. at fwlt ær at gøra samsæt mz kroppenom sinom, hulka man førra bødh af i enuigheno. ok ville fæktas som en kæmpe. Ok blyghis mik nu vidher at thu skoli them see kælta æpte meer æn noogh. som førra varo enthrætte ok nekadho thz them tharfwadhis. Tho at swa ær at somlike vilia vanlica ække swigha oc halla sina enthrætto æ fram at eno i sino oskællico atirhalle. drøfwande them mz mærkelike enkannelikhet mz hulkom the skulu boo i huseno mz sæmio i likom sidhom vndi samu reghlo. Thætta vænte iak at the gøra af godho. thænkiande sik gøra gudhi thækka thiænist. atirhallande sik tho milhetina. Æn mik thikkir tho at the hawa hona lankt fran sik kastat. Æn the som hawa stadhfæst mz sik thikkia sik siælua vara visa; i sinom øghom ok vilia sætta hwazske radhe ælla budhi. Seem til hwat the swarin egh mik, vtan honom som sigher at mootstridha oc standa mote thz ær swa som trolkonu synd. ok ække vilia sætta ær swa som afgudha dyrkan. han sagdhe førra. som thu hørdhe at bætre ær lydhnan æn offrit. ok at vara hørsambir bætra æn at offra vædhra talgh thz ær olydhoga mænniskio atirhald. Ok thz ær thz som os ij thæsso gudz huse, swa opta oc hardhelica oroar, ødhmærkta som iak sigher somlica them

som ibland os æru fanyta. Ok owirflødhis atirhald, af hulko the gøra sik allom thunga ok ledha. A hwat almænnelikin missæmia thætta ær ok siælfra thera samuitz minskilse oc sundirstænkilse. Ok swa mykyt som til thera liggir thæssa vingardzsins, thz ær alra idhra endrækteghe sæmio. hulka herrans høghro hand plantadhe stoör nidherkastilse oc fordæruilse, Vee vardhe the mænniskio som var herra sigher i læstinne. per quam scandalum venit. Hulkin som var herra sigher, skænder een af thæssom pusillis. ok ær væl hart thz som æpter six. huru myklo hardhare forskullar thæn som swa manga oc sidhan swa hælgha mænniskior skændir. Vtan iæf han skal bæra hardhasta dom. æ hwa han ær. Thy sigher bernardus, at the som æru kompne til gudhelikhetsins nadh oc nu thikkis vadhin foresta skolu allaledhis vakta sik af demonio meridiano. thz ær middax diæfwlskap. Thy at siælwir sathanas omskiptir sik opta i liusins ængils. thz ær godha ængilsins liknilse. Ok thz skal thæn rædhas som gifwir sik swa stora vin om alt thz han gør, ok faar thoække thz han mykyt fulcomlica astundar, hwat hiælpir thik at thu fordæruar kroppin mz ofmyklo. ok oskællico æruodhe ok hawir sidhane thorft, ok skalt utan thina thak hindras vidh kropsins røkt ok krankdom, ey utan andelica thinga forsuman oc storan skadha. Ok ther til at thik skuli ey thera handa tima. tha ær thik thorftokt skællikhetinna lius thy at skællikhetin ær dygdhanna modher. oc fulcomnilsanna ændelykt. Thætta ær attonde daghin i gamblo laghomen. a hulkom piltin omskars, thy at san skællikhet omskær at vandha skal hwarte mindra ælla meer æn tilbør. Thy at thæn som godha gærninga frukt skær ofmykyt af, han omskær ække. hulkit som ække gør ok

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

OLAVUS HERMANNUS KULLBERG,
VESTRO-GOTHUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XIX NOVEMBRIS 1842.

XVIII.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Artium leges morum legibus contrariæ esse non possunt.

II.

Genealogia est initium omnis historiographiæ.

III.

Historicus forma tantum a poeta dramatico differt.

---

tepidus. thz ær then som dol oc dufwin ær som gør mindra æn tilbør. A thæssom daghenom gifs barne nampn som ær helsonna nampn. Ok ey twækar iak af them som swa omgangir sighia, at han gør siælfs sins helso. Til thænna daghin magho thz væl ænglane sighia. hulke ther vita himirikes thing. Æn iak insætir hænne nu først helsonna nampn. Ok ær thænne foghlin alstingx siælsyn i iordhrike, Thy kærasta syster opfyllin thæssa skællikhetzsins stadh mz lydhnonna dygdh at i gørin enkte mindra ælla annorledhis æn budhit ær. Ok sigher bernardus ad fratres de monte dei. At licamlikit æruodhe ær, i hulko thorftelikit ær licammanom at æruodha. Swa som ær vaka ok annat thera handa hwat ther andelikit æruodhe ær, som ække hindra vtan hiælpa mænniskionne om the vardha mz skælom oc oskællikhet. Æn thæn som gør godhgerninga swa oskællica at andin oc siælinna krapte vanskas. ok ær sinom licamma swa grymbir at han misfelis honom af krankdom. ok mænniskian hindras sidhan i andelicom thingom. Godhgærningomen fortax fulcomnilsin. Andanum astundan oc godher vili, Jæmcristnanom æptedømit. gudhi hedhrin. han ær visselica sacrilegus. oc skyllogher for gudhi af allo thy godha som forsumas for hans tilrædha skuld. Sacrilegus ær andelica thinga thiufwir, tho skal thz ække thikkias vara oskællikit. vtan væl rætuist. at howdhit som fordhom æruodhadhe opta i værldinna fafængo alt ther til at thy værkte. skoli oc stundom værkia i gudz thiænist. bwkin ther opta fyltis alt til han rapadhe. stundom hungra. swa at han rytir vidh. Æn mattan skal hawas i allo. ok kroppin skal stundom thwingas oc ække sundirknosas. Thy at licamlica idhnin i fasto oc andro thołko dugher

fast litit. Æn milhetin ær til al thing nytlikin. Ok thy skal thwangin idhnas ække til skadha. vtan mote kropsins oloflica lusta. ok sobrie. ok mz ena handa andelike disciplina hwazske mindra ælla mere vtan i swa matto at enkte finnis thz som gudz thiænara ær skadhelikit. hør thy mz stakkottom ordhom hwat bernardus talar af hænna lofwi sighiande. at skællikhetinna dygdh liggir nidhre vtan kærleksins brona. Ok starkir brændaghe kastar om kul mænniskionna vtan skællikhetzsins tæmpran. thy ær then lof værdher ther hwarte bristir. Swa at kærleksins hiti vprætte skællikhetina. ok skællikhetin styre ælskoghans brændagha, thy at skællikhetin sætir hwarre enne dygdh skipilse, skipilsin gifwir hænne mattona ok fæghrindina oc æmuæl æuærdhelica stadhughetina som prophetin sigher. i thinne skipan blifwir daghin kallandhe dygdhena dagh. ok thy ær skællikhetin egh at enasta dygdh. vtan een mattirska ok dygdhanna køroswen. Astundilsanna skipirsca ok sidhanna mæstirsca. tak hona bort, tha dygdhin vardher lastir. naturlica astundilsin ok vilin vmuændhis til bedrøuilse oc naturinna fordæruilse. Thy hawir thu af thy, som nu ær sakt, huro i thæsso apostlanna æptedøme nidherslas owirflødhelikhet oc oskællik giri oc astundan til mat ok dryk. Æn huru værldinna bælle skulle nidherslas oc nidherlæggias thz sagdhe iak ække æn. ok ække vil iak ther stort af sighia. ok tho ey alstingx owirgifwa. Thy væntir iak i thætta sin thz ømpnyngas at sighia. at hær thykkis første allirsins. godha enfalloghet vara opnyad. I hulke mænniskian læt sik nøghia aat fruktinne af træmen oc græsrotomen. ok reno vatne. Vare thz swa at mænniskionna opfødha vare nu tholkin. tha thorftom vi hwazske quærna ælla oghna. egh andbudh. ælla swa

mykyn redhskap. egh boskap. ælla swa høghfærdoghan fatabwrs redhskap. ok andra fafængo i hulko mænniskian ok næstan alt mankønit ær othænkelica ok osighlica innan vaft.

(Feria Quinta).

(Cap. XLV). *Af marie magdalene oc marthe thiænist.*

Eet sin nar var herra ihesus kom til bethaniam i marthe ok marie magdalene hws ok for thy at the ælskadho han af allo hiærta. gladdos the mykyt af hans komo ok toko han mz alle vyrdhning. Æn martha redde sik ginstan vidher. ok læt vaardha sik om hwat han ok hans apostoli skullo æta. Ok maria sattis vidh hans føtir. ok for thy at var herra ville ække vara lidogher oc fafængir. taladhe han som han altidh plægha æuærdhelix lifs ordh. ok maria aktandhe han mz øghom ok ørom gladdis i hans ordhom meer æn man kan sighia. ok gat enkte annat thænkt. Æn marthe misthæktis at hon swa sat oc møddis ther af. badh varn herra at han skulle sighia hænne oc bidhia hona hiælpa sik at æruødha ok redha til maltidhenna. Æn martha fik annor swar æn hon tænkte. ok hørdhe mariam systir sina hawa wtualt bæzsta delin. Æn maria som hwiltis i gudz ordhom. vaknande swa som af sømpn vidh at systir hænna beropadhe hona ok tok til rædhas at hon skulle wardha awit for sina rolica hwilo. sat oc thigdhe, ok bøgdhe ænlitit nidher til iordhinna. Æn sidhan var herra hafdhe hona forswarat sat hon sikirlicare oc gladhlicare quar. Ok tha maltidhin var redho. ok var herra ihesus læt af at tala. stodh hon ginstan op oc hænte vatn til at thwa hans handir. Ok thædhan fran var hon altidh nær stad oc

thiænte honom trolica. Skodha væl varn herra ihesum ingangande. ok the systrena gladhelica mz alle vyrdhning fæghnande honom. Skodha them ok hædhan fran framledhis i thera gærningom. thy at thz ær faghert oc hughnelikit. ok vilt thu thz ytterlica vita. tha læs ewangelium. Æn thu skalt vita at vm thæssa twa systreha sighia hælghe mæn. vndirstars twæggia handa liuærne swa som ær actiua oc contemplatiua. Annat ær rolikit oc annat mødhosamt. Af hulkom at sighia ær lang materia. Tho vil iak sighia nakat af them, thy at bernardus talar ofrit af them mangastadz i the hælgho skript. for thy at thz ær mykyt tharflikit at vita, thy at daghlica lifwom vi æpte thæssa tvæggia handa lifwærnin. Ok vitom opta ey hulkaledhis os tilbør at lifwa. hulkit som ær stoor vadhe. ok ey litin skadhi. særlica renlifwis mænniskiom. Ok thy teknas actiua vita mz martha. ok contemplatiua vita mz maria. Æn af bernardi ordhom tha finnom vi at actiua vita skiptis ij twa dele. første delin ær nar mænniskian idhnar sik ok æruodhar først oc fræmst til sinna nyttelikhet. at nætta ok bætra sik af syndomen ok læra sik i dygdhomen. Ok thætta sama vardhe æmuæl sidhan til iæmcristins gagn vm rætuisonna gærninga oc milhetz ok kærleks gærninga. Andre delin actiue vite ær nar nakar gifwir sit æruodhe oc omsorgh først oc fræmst ij iæmcristinsens nyttelikhet æn thot thz gørs oc vardher til siælfs hans mere forskullan oc løna. Som ær andra styra. kænna. ok hiælpa til thera siæla helso. swa som formænnene gøra prædicara ok kirkionna kænnefædhir ok andre the som for hænna bestandilse æruodha. Ok mællan thæssa twa delena actiue vite. ær vita contemplatiua. At thæssin vari skipilsin at mænniskian idhne sik først oc æn-

uodhe i honom. oc studere i the hælgho skript. oc androm godhgærningom oc thiæniat ok almænneliko omgango. rættande sik af syndomen mz dygdhanna afwil oc samansankilsom. Aat thy andro skal hon hwilas i contemplatione letande huxins ensilikhet. oc vara næær ensampnom gudhi mz alle makt. viliande enkte akta vtan han. Aat thy thridhio. nar mænniskian hawir øfrat sik i thæssom twem idhnomen. ok ær nw lyst oc lærdh i dygdhomen. ok brænnande i kærlekenom ok actar annars siæla helso. ok thy tilbør som iak sagdhe at hughin først i activa vita rensis oc skæris oc styrkis i dygdhanna idhn. Sidhane optændis. lysis. oc læris ij contemplatiua vita. Ther æpter ma han trøstelica wtganga til andra gagn oc thrifnadh oc hiælpa them. Ok at thænne ordo ær rættir. thz beuisas mz skriptinne. ok først at første delin actiue vite skal foreganga contemplativam.

(Cap. XLVI). *Huru første delin actiue vite skal foreganga contemplatiuam vitam.*

Bernardus sigher in tercio sermone de assumpcione beate virginis at nar var herra ihesus gik in ij kastelit. toko thæssa twa systrena martha ok maria vidher honom. thz ær gærningin ok vndirstandilsin. Æn thæntidh var herra ihesus kom til thera ibland annat. gaf han them tw. androm æn quæmelicare. swa som ær virtutem oc sapienciam. virtutem gærninginne. oc sapienciam vndirstandilsenne. ok thy prædicas han af apostlomen gudz dygdh oc gudz visdombir. Æn hwat hawir thz inbæra at nar han gik in, tha tok martha vidher honom ok thiænte. tilredhande thz som tharfwadhis. Æn maria sat vid hans føtir oc hafdhe hiærtat oplypt i hans ordhom. Vtan at

førra ær gærningin oc sidhan contemplacio. Thy at hwar then som astundar at koma til vndirstandilsin. vtan iæf ær honom thorftelikit sik førra granlica idhna i godhom gærningom. som vise mannin sigher. Son. astundar thu visdomin. tha gøm rætuisona oc gudh skal thik han gifwa. Ok ær annarstadz skrifwat som prophetin sigher at af thinom budhordhom vndirstodh iak. at thu mz tronne rensar hiærtan thera. hwat tro mon thætta vara. vtan thøn som gør mz kærlekenom. Ma ske at thu siælf astundar ok contemplacionis hwilo oc roo. ok thu gør væl. Tho skalt thu ække glømma blomstreno mz hulko thu læs brudhinna sæng strøiadha. Thy gif oc thu thik vin om samuledhis thina sæng strøia mz godha gærninga blomstir ok tilbør væl førekoma hælgha makit mz dygdhanna idhn. swa som blomstrit kombir før æn fruktin. Ællighins leddis thik sofwa i swa kleno maki. vm thu astundar hwilas ok ær ække øfradh i æruodheno. Ok lye*) swa hetande quinno fruktsamlikhet glømde oc forsumadhe. girnas thu lustelica sofwa i ensampne rachæls faghne. Æn omuændir ordo ær at førra kræfwia lønin. æn nakat ær forskullat. ok fore æruodhit gøra maltidhena, mædhan apostolin sigher at thæn som ække æruodhar skal ække æta. Af thinom budordhom vndirstodh iak sigher prophetin. at thu skuli allaledhis vita contemplacionis søta smakin ey skola gifwas vtan budhordhanna lydhno. Thy skalt thu ække vænta at nakarledhis skal orættir gøras hælghe lydhnonne. ælla seniora gærningom oc skipan for thinna eghna hwilo ok makx vilia skuld. Annorledhis sofwir ække brudhgomen mz thik i enne sæng. Særlica i

*) Lea.

the sønginne hulka thu strødde aat thik mz odhyrtinne ok nætlanna olydhno for alskons lydhnonna blomstir. for thy høre han ække thina bøne. ok kalladher kombir han ække. Ok ey skal swa stor lydhnonna ælskare at han ville hællir døø æn ække lydha. gifwa olydoghe mænniskio sin ympnilse. Ok æn lowar han ey thinna fanytta contemplacionis mak som sigher mz prophetanom. at han tholimodhelica æruodhadhe. teknande timan ij hulkom swa som wtlænninge af himerike oc høxsta hwilonna fædhirnislandhe giordhe han helsona mit i iordhrike. Æn mik rædhis storlica at ey skuli hardhe domin ther var herra talar mz prophetenom mz otrono iudhomen væfwia thik mz sighiande. Sunnodaghana oc hwilo daghana idhra oc andra idhra hælghe dagha gitir iak ække tholt. Ok sigher framledhis Idhra kalendas oc høghtidhis dagha hatar min siæl. the æru mik mødhosami ok alstingis ledhe. Ok sidhan takir prophetin til at grata owir thik oc sigher, Ouinine sagho hona oc gabbadho hænna mak. Ok hwi ma ey ouinin væl gabba mæn ælskoghanom bør ryma. Thy vndra mik storlica oppa somlica darskap som ibland os æru, mædhan the os mz sinne enkannelikhet alla drøfwa. mz sino otholi reta, oc mz sinne olydhno smitta. thora likouæl mz idhkelicom bønom alra renlikhetinna herra biudha til sins samuitz swa sørogha sæng. Æn idher hændir som han sigher. Nar i rækkin wt hændrina skal iak vænda bort øghnonin min. ok æn thot i gørin marghfalla bønena, skal iak ey høra hona. thy at sængin ær ække blomstradh, vtan hællir illa loktande. Ok thu dragher æronna konung thijt til hwilo. thætta gør thu. oc ma væl ske han hawir thz mera mz thik. Centurio forbiudher han ganga vndi sit thak for sina owærdhelikhet.

hulkins tro loktar tho væl owir alt iraels*) folk. Ok thu som fwlnadh ær i swa stora synda thræk. vilt nødhgan ganga in til thiin. Apostlanna høfdhinge ropar, herra gak bort fran mik. thy at iak ær een syndogher man. Ok thu sigher. herra gak in til min. som thu ville sighia, iak ær hælagh. Thy sigher sancte pætar at i skulin vara enhughadha i idhrom bønom oc vmgangin mz sæmio ok ælskins af systerlicom kærlek. Ok wtualda karit sancti paual sigher at man skal lypta op rena hændir i sinom bønom. vtan wredhe. vtan thrætto oc doma oc delo. Seer thu ække huru the dragha badhe owir eno. oc princeps apostolorum oc doctor gentium tala badhe af enom anda af fridh oc huxsins spækt ok rolek. som thæn skal ther bidher. Mon thu væl allan daghin wtrækkia hændrina thina til gudh som altidh drøwir thina syster. syndrar enadhin, ok atskil sæmiona. oc æst af allom mærkt ok ødhkænd. Nw mat thu sighia. hwat vilt thu at iak skal gøra. Vtan iæf. at thu skoli først rensa samuitit af allom synda thræk som ær afwnd oc wredhe, thrætta ok dela. murran ok korran. ok alt thz som fins alstingx gennærdhokt vara æntighia systranna fridhi ok sæmio. ælla ok formanzsins ok seniorum lydhno. tha skalt thu skynda at wtrensa af hiærtans heme. Sidhane skalt thu sætia kring om thik alskons godha gærninga blomster. loflica idhnilsa oc dygdhanna vælloktande yrte. thz ær hwaria handa thz sant ær. thz rætuist ær, hwaria handa thz hælaght ær, thz ælskelikit ok lioft ær. ok alt thz som dragher til godha frægdh. Vm nakar dygdh ær, vm nakat discipline lof ær thz thænkia. Ok i thy skalt thu akta at

---

*) lege: *israels*.

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

CAROLUS EPHR. EUS. STOLPE,
VESTRO-GOTHUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XIX NOVEMBRIS 1842.

XIX.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Non grammatica servit criticæ, sed critica grammaticæ.

II.

Ut historiæ, ita ceterarum omnium disciplinarum et artium natura interna, philosophia est.

III.

Logice formalis in scholis et gymnasiis docenda.

---

idhnas. Til thera handa ok swa redda sæng mat thu sikerlica kalla oc biudha brudhgomman. ok thæn tidh thu inledher han mat ok thu sannelica sighia. thy at var sæng ær blomstradh. vtan iæf mædhan samuitit loktar swa dyrlica af milhetinne. af fridhenom. af siæflekenom. af rætuisonne, af ødhmiuktinne, af lydhnonne, ok af gladhlekenom i them hælgha anda. Af thy som sakt ær seer man huru actiue vite delin. hulkin iak kalladhe førre delin foregangir contemplatiuam.

(Cap. LIX) *). *Huru var herra ihesus foresagdhe iudhomen at kirkian skulle koma til hedhninganna nar han taladhe mz liknilsom vm vingardz yrkiaranna ther sins herra son drapo.*

Var herra ihesus siælanna atirløsare hetelica astundande siælanna helso. ther komin var at sætia for them sina siæl vidherfrestande i alla handa matto dragha them til siin wt w ouinanna kæptom. ok thy nytiadhe han stun-

*) Capita XLVII—LVIII in codice nostro desiderantur. (Continet autem C. XLVII. *De oratione. Item septem quæ præcedunt bonum doctorem.* C. XLVIII *De exercitio actiuæ vitæ.* C. XLIX *De exercitio vitæ contemplatiuæ.* C. L. *De 3. generibus contemplationis.* C. LI. *De contemplatione humanitatis Christi.* C. LII. *De contemplatione coelestis curiæ.* C. LIII. *De contemplatione maiestatis Dei. Item 4 sunt genera contemplationis.* C. LIV. *De modo vivendi in actiua vita. Item auctoritas Bernardi bona.* C. LV. *De modu vivendi in vita cont.* C. LIV. *De 4 impedimentis contemplationis.* C. LVII. *Vita cont. præfertur actiuæ.* C. LVIII. *Ex 3 causis contemplator reducit se ad actiuam. Item de eo quod fides sine operibus mortua est).*

dom lættom ok blidhom ordhom, ok stundom hardhom oc snarom ordhom. ok vænde æ helsonna lækedom i the matto som han saa høfwas badhe stadh ok tima. ok them personis ther hans kænnedom hørdhe. Æn i thæssom stadhenom nytiadhe han hardhom ordhom. ok eno rædhelico æptedøme a mote iudhanna formannom oc phariseis. swa rætuiso ok sanno at nar the varo mz skælom forwnne, gafwo the siælue domin owir sik. nu tha han sagdhe them liknilsin af vingardha ørkiaromen som herrans thiænara oc æmuæl sonin hans drapo nar the komo æpte afgælleno. ok spordhe hwat doom ok pino the varo værdhe. Swaradhis honom. Onda skal han illa fordærua. ok faa sin vingardh androm akirkarlom. Var herra stadhfæste domin oc sagdhe. Gudz rike thz ær the hælgha kirkia. ok the hælgho script vndirstandilse skal takas af idher. oc gifwas thy folke ther frukt gør som ær hedhningomen. af hulkom vi ærom kompne ok al kirkian som æru cristne mæn. Æmuæl sagdhe han ok æptedømit af wrastenomen. hulkin som han teknadhe, ok iudhana skulle sundirknosa. Tha the vndirstodho at thæsse parabole vara sagdha af them. rætto the sik ække. vtan vordho æn mera wredho thy at thera ondzska hafdhe them blinda giort. See ok nu hwat ødhmiuklica han sat i bland the snødho iudhana. ok taladhe tho mz vald ok makt ok dygdhelike krapt.

(Cap. LX). *At iudhane villo gripa varn herra ihesum ij ordhom.*

Swa som var herra ihesus vidherfrestadhe mangomlundom gøra iudhanna helso. swa thwært a mot vidherfrestadho the i alla the matto som the gato til hans van-

frægdh oc dødh. The thænkto ok at swika ok dara han. Æn the vanskadhos i thera fundom. The sændo af giordho oc forethænkto radhe sina discipulos mz konungx herodis thiænarom, at the skullen spøria han om møghelikit vare at gudz folk skulle gifwa keysarenom skat. ælla ok egh. Ok mento swa at the skullo han æntigia hawa giort ledhan keysarenom ælla iudha moghanom. swa som han hafdhe ække gitit kunna swara fore sik. Æn hiærtanna ransakare vndirstandande thera ondzsko. swaradhe. at the skullo gifwa thz gudhi som honom bordhe. ok thz keysarenom som the atto honom gifwa. kallande them ypocritas*) som taladho blidh ordh af falsko hiærta. Ok for thy at them annorledhis gik æn the thænkto. bortgingo the mz blygdh. Skodha han ok nu i swa matto som thik ær førra beuist. Thænk oc hær æmuæl at var herra vil ække at formænnene ok værlzlike herrane skolin daras i thy som them bør. Thy at synd ær ok illa fangit gooz ær. at halla quart told oc skat som værlzlike herra hawa rættelica oc skællica skipat.

(Cap. LXI). ***Huru iudhane sworo sik saman moot varom herra ihesu ok at han flydde i een stadh som kallas effrem.***

Thæn millaste herran ther af mæsta kærlek nidherfoor af fadhersins skøøt for vara helso. vitande at hans pinotime nalkadhis, reedde sik til at gaa til ierusalem hona taka, hulka han ok foresagdhe tha apostlomen. Æn the undirstodho han ække. Nw tha han nalkadhis iherico, ok en blindir man som sat oc thigde vidh væghin. fik vita af moghanom at var herra ihesus foor thz**) fram.

---

*) hypocritas. **) lege: *ther.*

tok han til starklica at ropa miskund. Ok æn thot honom snobbadhis af moghanom. thagnadhe han ække. oc blygdhis egh. Var herra ihesus skodhadhe hans tro stadhugheet. ok læt han ledha til sin oc sagdhe hwat vilt thu at iak skal thik gøra. tha sagdhe thæn blinde. herra at iak matte faa see. Ok mille herran vette honom bøøn. oc badh han see. ok fik ginstan øghon. hær skalt thw skodha granlica varn herra ihesum ok hans milhet. ok thænkia tronna ok bøninna dygdh. ok at thrættelikin bøn misthækkis ække gudhi. vtan thækkis honom hællir som ok var førra sakt. af the hedhniske quinnone. Ok kænnir han i sama capitulo at gagnlikit ær altidh bidhia ok ække vanskas. sighiande æptedøme af domarenom af hulkom ænkian fik thz hon beddis for sina enthrætto. Annarstadz sigher han ok æptedøme af them som om nattena beddis brødhit til læns. ok fik for sina enthrætto swa mang som honom tharfwadhis. Swa gør ok var herra them som thrættelica bidhia. gifwande them thz the stadhelica oc skællica bedhas. Ok sigher hwariom enkannelica, hwat vilt thu at iak skal gøra thik, ok gør æn opta meer æn bedhis ælla æn mænniskian thor bedhas. som thu findir af zacheo hær ginstan æpte. Ok swa hawir thu nu at hwat thu trolica oc stadhelica bedhis. thz faar thu af varom herra, ok thy skalt thu ække blyghias som thu findir at thænne blinde mannin, chananea the hedhniska quinnan. oc zacheus, blygdhos ække at bedhas nadhina som the fingo. Swa skolom ok vi ække blyghias at tiæna gudhi, læggia af syndena, ok bedhas os nadhina ther os thorftelik ær. Nw som bernardus sigher.| thz mænniskian ær heemsk ok blygh, tilhøre stundom store dygdh. ok stundom storom last. thy at blygdh ær hulkin

ther tilledher syndena. Ok ær en blygdh som tilledher ærona. Godh blygdh ær at thik skæmmis at synda. ælla oc hawa syndat. Ok vit at thæs hardhare syndar mænniskian a moot gudhi at hon mindra thænkir synda. Ok vtan iæf thera handa blygdh redher ærona, nar hon ængaledhis vil synda. ælla ok at hon plaghar sik for thz som giort ær, ok bort ælterit i widhergangonne. vm tho ær thætta var æra som ær vars samuitz vitne. Nw om nakar skæmmis at vidherganga thz som hon lætir sik angra. Thelkin blygdh tilledher syndena oc vtelykkir ærona af samuitino. nar hemska blygdhin lætir ække wtganga thz onda ginom læpa dørrin. hulkit som idhrugin vidherfrestar wtdrifwa af hiærtans grunde. O blygdh. skæla lutløs. helsonna fiende. Alskons hedhers oc hæuisklikhetz vitløs høxste sigher ær oc høxste hedher oc æra ær at ække standa mote gudz høghelica valde ok kirkionna*).

(Cap. LXII. *Qualiter dominus intrauit domum Zachei*).

— — — them til sin dragha. Skodha ok apostlana huru the vmganga mz them samo syndaromen. samtalande mz them. oc vmuændande them til godha gærninga. thy at the visto væl at thz var thera mæstara vili. hulkin som girnadhis thera helso.

(Cap. LXIII). *Af enom som blindir var føddir oc var herra ihesus gaf syghon.*

Nar var herra ihesus gik om stadhin iherusalem. saa han een som blindir var føddir ok six at han hæt cedonius. Nw tha var herra ihesus kom til hans, lutte han

*) Deest hoc loco folium in Cod. nostro.

sik ødhmiuklica nidher. ok han hafdhe væat iordhena mz sputteno. strøk han øghonin hans. ok sænde han til vatnit syloe. at han skulle thwa sik. thæn blinde gik thijt. ok ther fik han sin øghon. Thætta miraculum var oppinbarlica ranzsakat af them snødho iudhomen them til blygdh ok skam. Thætta see i læstinne thy at thz ær fulkomit læt ok faghert. I thæsso skodha varn herra ihesum æpte thy som thik ær førra sakt. Ok thænk hwat skønsambir. thænne blinde mannin var. Thy at han stodh swa stadhugher ok vardhe vars herra ihesu deel swa manlica. Æmuæl a moot høfdhinganna oc iudhanna høxsto. Ok spardhe them ey i eno ordhe. mædhan han hafdhe tho ey æn seet varn herra ihesum. Mykyt ær skønsama dygdhin lofwande. af hulke bernardus talar sighiande. Nim thakka gudhi til hwaria gafwo. oc thænk granlica hwat som fore thik lægx. swa at ængin gudz gafwa skuli mista værdh skyllogha thak. os biudz oc i læstinne hænta saman smoluna. at the ey spillins, thz ær egh gløma minzsta godhgærninga. Hwat ey spillis thz ok forfars som oskønioghom oc othækkom gifs. Othokkin ær siælinna flonde, forskullaninna tappilse, dygdhanna sundirstænkilse. Ok alz gooz fordæruilse. Othokkin ær som brænnande vædher thørkande sik milhetzsins kællo miskunninna dagh, ok nadinna flodh.

(Cap. LXIV). *At var herra ihesus flydde w mønstreno oc lønte sik nar iudhane villo stenkan.*

Eet sin nar var herra ihesus prædikadhe ij mønstreno. ok han sagdhe i bland annor thing. Thæn som gømir min ordh. han skal ække æuærdhelica sea dødhin. I bland annat thz the taladho til hans swaradho the, hwat ey ært

thu større ok mere man æn var fadher abraham, hulkin som dødher ær. Var herra ihesus sagdhe. for æn habraham han vardh. tha ær iak. Af thæsso ordheno fingo the sik tilfælle swa som han hafdhe talat lygn. ælla thz som omøghelikit hafdhe varit. Toko the stena oc villo stenkan. Æn han lønte sik. ok gik wt w mønstreno, thy at hans pino time han var ække æn komin, thy skalt thu han hær nw granlica skodha, mz store sorgh oc ømko. oc thænkia huru alra thinga herra forsmas oc miswyrdhis af them snødhe thrælomen. Ok huru han vægdhis fore. gik vndan thera gæld. Skodha han ok apostlana mz honom bortganga drøfdha ok nidherslande howdhit swa som the ther ryma oc æru swa hughrædde at the thora ække gripa til værio.

(Cap. LXV). *Huru iudhane villo oc en tima annat sin stenka varn herra ihesum.*

Eet sin om kirkmæssona nar var herra ihesus var in porticu salomonis. skikkadho the rifwande vluane sik kring om han mz mæste gæld skærande tannomen ok sighiande. længe vilt thw dragha for os. Sigh os oppinbarlica vm thu æst cristus. Æn var millaste herra ihesus swaradhe them ødhmiuklica sighiande. gærningana som iak gør the bæra vitne af mik. for gudz skuld. skodha han nw væl i thætta sin. thy at han taladhe ødhmiuklica til thera. Æn the stimadho oc øddo mz gæld mot honom som hunda. kring om gifwande han alra vægna. Ok vm sidhe tha formatto the ække længir hiærtans etir innehalda. vtan gripo til stena ok villo stenkan. Æn var herra ihesus taladhe alt licouæl blidhelica sighiande. Manga godha gærninga tedhe iak idher for hulka thera vilin i

stenka mik. Ok i bland annat sagdho the. Thy at mædhan thu æst man. oc gør thik siæluan gudh. See thera vidirsama gæld. The villo vita om han vare cristus. ok for thy at han beuiste thz mz ordhom oc gærningom. villo the han stenka. Sannelica hafdhe thera ondzska giort them blinda. ok ey kunno the hawa nakra orsækt. mædhan the gita ok skola tro varn herra ihesum vara gudz son. Æn for thy at ække var æn komin hans time. gik han wt w thera handom. oc foor annan væghin vm iordans flodh. i thæn stadhin hwar iohannes baptista hafdhe prædicat oc døpt som liggir fran iherusalem attirtan milor. Ok ther stodh han mz sinom discipulis. Thy skodha swa væl han som apostlana mz hwat drøuilsom the flyddo bort. ok varkunna them af alle makt.

(Cap. LXVI). *Af lazari vpresilse.*

Thætta miraculum ær mykyt høghtidhelikt ok væl mærkelikit nar thz thænkis mz gudhelico aminne. Ok thy skalt thw swa granlica vakta aat thy som hær var talat oc giort som thu vare thær nær stadh. Ok skalt thu gærna omganga ey at enast mz varom herra ihesu oc hans apostlom. vtan æmuæl mz thæsso vælsignadho hæskapino som ær lazaro, martha. oc maria. gudhi varom herra ihesu swa gudhlico ok ælskelico. Nw tha lazarus han laa siukir, ok for thy at systrana hans varo varom herra mykyt hemelica. sændo the til hans thijt som han var farin annan væghin iordanem som før ær sakt. sighiande. lazarus var brodher som thu ælskar han ær siukir, ok ække sagdho the meer. æntikgia for thy at thz var øfrit ælskoghanom som ælskadhe ok sik væl forstodh. Ælla oc at the ræddos kalla han til sin mædhan the visto iu-

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

RUDOLPHUS THEOD. TORÉN,
GOTHOB.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XX.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Opera naturæ antecellunt artis.

II.

Victoria Narvensis plus nocuit quam profuit Sueciæ.

III.

Tantum scimus, quantum memoria tenemus.

---

dhanna høfdhinga gøra honom forsat oc girnas hans dødh. Nw tha var herra hafdhe hørt budhskapit. thagdhe han quar twa dagha vm kring ok sidhan sagdhe han apostlomen i bland annat. lazarus ær dødher. ok iak glæz for idhra skuld at i skolin tro. thy at ække var iak ther. Sidhan gingo the af stadh ok komo til bethaniam. Ok ginstan martha fik thz vita. gik hon wt mote honom, ok fiol nidher til hans føtir oc sagdhe herra, Vm thu hafdhe hær varit. tha hafdhe brodher min ække blifwit dødher. Tha sagdhe var herra at han skulle opstanda, ok taladho sina mællan nakat af vpstandilsomen. Sidhan sænde han hona æpte marie. hona ælskadhe var herra enkannelica. Æn tha hon fik vita at han var komin. stodh hon ginstan op ok kom til hans. fallande nidher til hans føtir, oc sagdhe til honom tholik ordh som martha hafdhe førra talat. Æn var herra ihesus seande sina ælskelica swa mødda. gratande ok sukkande. oc i tholke vidhermødho af sins brodhers dødh. Æmuæl gat ok han ey atirhallit tarana. vtan græt af rætte ømko. Skodha thy væl granlica badhe han ok the systrana. ok æmuæl apostlana. ælla mon thu gita troit at the gato tha latit at grata. Ena stund ther æpte nar alle hafdho swa gratit. Sagdhe var herra ihesus. hwar lagdhin i han. Æn thot han tha væl viste. tha taladhe han i swa matto som man plægher. Tha sagdho the. herra kom oc see. ok leddo han til grafwinna. Var herra ihesus gaar mit mællan systrena. hughnande ok trøstande them. ok the varo alla gladha af hans nærvaru. ok hafdho swa som forgætit alla sorgh oc quidho. ok aktadho nu ænkte vtan han. Nw mædhan the gingo al thry til saman i væghinom thiit. Sagdhe magdhalena. A herra. hwat os hawir thot wara sidhan thw hædhan

foort stora sorgh hawir iak haft af the færdhinne ok tho æ mædhan thu hær vast.: ræddis mik vm thina dwalo. Æn nw tha iak hørdhe at thu var komin. fik iak stora glædhi. Æn alt likouæl ræddis iak oc rædhis æn ey litit thy at thu vest hwat ondzsko oc afwnd vare høfdhinga ok formæn hawa mote thik, ok thy thordhom vi ække bidhia thik koma hijt. tho ær iak mykyt gladh at thu kom. Æn iak bidher thik. for gudz skuld. vakta thik for thera forsatom. Var herra ihesus badh them ække rædhas. oc sagdhe at hans fadher i himerike skal i thy væl foresee. ok swa talande sina mællan komo thon til griptinna. Tha bødh var herra ihesus lypta af stenin som ther var oppa lagdher. Æn martha ræddis at han skulle fa kænna loktena. ok thy sagdhe hon. herra han loktar illa, thz ær nu fyrom daghom at han doo. A herra gudh. see thæssa systranna vndarlica ælskogha til varn herra ihesum. thy at the villo at æmuæl skulle ey loktin koma vidh hans næsa. Æn alt likouæl ok æn thy hællir bødh var herra ihesus lypta af stenin. Ok tha thz var giort. lypte var herra ihesus øghonin op til himilin oc sagdhe. Iak thakkar thik fadher. thy at thu hørdhe mik. Iak weet at thu altidh høre mik. Æn for thæssa skuld sigher iak thætta at the skulu vita. thy at thu sænde mik. Skodha han nu væl swa bidhiande. ok thænk oppa hans stora kærlek til siælanna helso. Ther æpte ropadhe han mz hoghe røst sighiande. lazare kom wt, ok ginstan vardh han lifwandis. ok sprang wt w griptinne. tho swa bundin oc sweptir som han var iordhader. æn æpte vars herra budhi losto apostlane han. ok swa tha han war løstir. badhe han ok systrana hans fiollo a knæ ok thakkadho varom herra ihesu. for swa stora godhgærning, ok leddo han i sit hws.

Alle the ther varo oc thætta sagho vndradho hær oppa. Ok miraculum spordhis swa vidherla. at mykyn moghe af ierusalem. ok af androm stadhom komo at seia lazarum. Ok iudhanna høfdhingia thotto som thz var them til skam. ok thænkto at dræpa han.

(Cap. LXVII). *Huru var herra ihesus bannadhe fiko thræno.*

Nar var herra ihesus gik eet sin til ierusalem oc honom hungradhe i væghinom. Saa han eet fiko træ faghert oc pryt af løfweno. ok nar han nalkadhis thy oc fan ænga fikonar. bannadhe han thy. oc thz falnadhe ginstan swa at apostlane the vndradho. Skodha thy han ok apostlana i thæsso æpte thy ok i swa matto som thik ær før sakt. Thænk ok æmuæl at æn thot var herra viste væl at ække var tha fiko timin. Tho var thz af varom herra rætuislica giort. thy at om tholkit træ som grønt hawir løfwit oc faghirt. oc ænga fruktina. magho vndirstandas ordfulle, oc talurifwe the som ække hafwa gærningana. ypocrite ok skrymtelike. hawande yttro hælaghetina ok æru innantil tome oc ofructsami.

(Cap. LXVIII. *De muliere in adulterio apprehensa*).

The snødho pharisei. oc iudha høfdingane varo vakre i sinne ondsko mote varom herra ihesu. Ok gafwo sik alla vin om. huru the skullo gita wanit han mz sinom falsom fundom oc giort han folkeno ledhan. Æn thera skut drifwo atir in til them siælua. Eet sin nar en quinna var gripin i hoordom oc skulle æpte laghomen stenkas, tha leeddo the hona til hans ij. menstrit. spøriande han aat hwat som af hænne skulle gøras. thy at the thænkto koma han i

vanda. som han skulle ække vita hwat han skulle aathæfwas, swa at vm han hafdhe sakt at laghin skullo gømas. tha hafdhe han varit mærktir af grømhet oc omiskund. Hafdhe han oc sakt at laghin skullo ække hallas. tha hafdho alle hallit han orætuisan. Æn mæstarin ther væl viste hwar thera næt stodho. kunne væl gaa vm them. lutte sik ødhmiuklica nidher ok skref a iordhina mz fingreno. Ok som wtthydhningin sigher. tha skref han thera synde. Ok the scriptin hafdhe swa stora dygdh. at hwar thera kændis vidher sina synde. Nw tha var herra rætte vp sik. sagdhe han. Thæn idhra som utan synd ær. han kaste hona mz første stenenom. Sidhan lwtte gønstoghe herra sik æn nidher at hans owini skullo ække blyghias vidh at the toko thædhan gaa. ok the rymdho alle saman thædhan. ok thera klokskap ok snødho funde wordho aat ængo. Ok sidhan var herra ihesus hafdhe manat quinonna. ok budhit hænne ække meer synda. gaf han hænne orloff. Skodha varn herra ihesum i thy som sakt ær. oc mærk hans badhe ordh ok gærninga.

Hær wænden j gen at læsa.

Passio cristi dymil wicu.

(Cap. LXIX. *De conspiratione Iudæorum contra Iesum. Et de fuga ejus in civitatem Effrem*).

Nar timin nalkadhis ther var herra ihesus hafdhe skipat at gøra var atirløsilse vm sins eghins blodz wtgiutilse. Vænkte diæfwllin sina thiænara. oc vptænde. thera hiærta moot varom herra, Ok hafdho stadhfæst at dræpa han for hans mangfallo godhgærninga. oc særlica for lazari vpresilse thå vptændos the æ meer oc meer swa som the ther frætas ok vanskas af afwnd. ok gita sina ondz-

soo oc gæinisco ække længir lønt. ælla bwrit. Nw the iudha høfdhingane ok pharisei hafdho kallat saman radhit. i hulko cayphas iudha biscopin hafdhe spaat. at en man skulle døø. ther til lat folkit skulle ække alt forfaras. stadhfæsto the mz sik at dræpa thz menløsa lambit. A hwat wrangt var thz radhit. O værste folksins forman. O hærinslicaste radhgifware. hwat gørin i vsle. hwat mykyn gæld som idher æltir. hwat dagthingan thætta. hwat ær vars herra døøz sak. hwat ær hans skuld. i hwario hawir han foruærkat sik. hwat ey ær han mit ij mællan idhur. æn thot i vitin enkte af honom. oc vndirstar oc veet al idhur ordh. oc idhur hiærta, Æn ændelica skal swa vardha som i hawin thænkt at gøra, hans fadher anduardhadhe han i idhra hændir, Vm idher skal han dræpas. Æn for vara helso skal han døø. Sidhan skal han vpstanda af dødha oc frælsa sit folk. thz kunnin i ække meena. Thætta radhit vardh kunnoghat oc vitirlikit. Æn vise herran viliande gifwa vredhinne rwm. Ok swa for thy at ække var æn alt fulcomnat. gik han bort thædhan bort vndir øknena i een stadh som callas effrem. ok swa flydde ødhmiuke herran vndan fore thøm snødho thrælomen. Væt mat thu prøua mz thik hwat hete the snødho indhane varo til at fulfølghia sit radh. Varkunna thy varom herra oc apostlomen som swa snøppelica flyddo. som the hafdho varit thz ømblicasta folk. oc ey visto andra wluægha. hwat vænte thu at magdalena sagdhe ther til. thænk ok huru thz edde vars herra kærasto modher. nar hon saa han swa ryma. oc hørdhe at thz var sakin for hwi at the villo han dræpa. Ok mat thu thænkia at var frw oc hænna systir varo tha mædhan hema aat marthe

oc magdalene. ok them alla hawa fangit storan hugnadh af thæsse hans atirkomo.

(Cap. LXX. *Quo modo Dominus Jesus rediit in Bethaniam, vbi Maria Magdalena vnxit pedes ejus*).

Swa som var herra ihesus nytia færra os til kænnedom prudenciam. i thy at han flydde vndan. teande at vi maghom nar vi hafwom stadh oc tima varlica væghia oc fly vndan thera gæld ther os hata. Swa nytiar han nu fortitudine. thy at han i vissom oc quæmelicom tima kom sialfsviliandis atir at han skulle sik offra til pinonna. oc andwardha sik i sinna ouina hændir. Swa nytiadhe han ok æmuæl temperancia nar han ville hedhras som konunggir. nar folkit gik mote honom mz palm oc oliue quistom. tho ville han taka then hedhrin ofryt sparlica. ok thy kom han ridhande oppa asnanom. Bernardus sigher at thæssa fyra dygdhenar som ær prudencia, temperancia, fortitudo. oc iusticia nytiadhe dygdhanna herra os til lærilsa ok kænnedom. ok kallas thæssa dygdhenar cardinales. thy at the æru færsta oc fræmsta. oc alla andra dygdhe ganga wt af them. særlica virtutes morales. thz æru the dygdher ther mænniskiona gøra fulcomna til sit lifwærne. thy skal man ække thænkia at han var hughræddir ælla ostadhugger som ey ær. ok nakar annar then som for falla skuld ihnar sik i manga handa dygdhom. Vm løgher daghin forepalm sunnadagh. kom var herra ihesus atir til bethaniam. bethania liggir twa thera milor af ierusalem. oc ther redde the honom natuardh. i symons leprosi huse. Ok ther varo lazarus oc martha ok maria magdalena, the varo symone skyl. ok varo hans hemelike vinir. Ok ther got tha maria magdalena hin dyro smørilsin oppa vars herra

howdh. oc smordhe badhe howdh oc fotir a honom. eet sin forra giordhe hon thz af idhrugha. Æn nu giordhe hon thz af gudhelikhet, thy at hon ælskadhe han owir al thing. oc af at gøra honom thiænist kunne honække mættas. Æn iudas forradhare dantadhe oc korradhe ther af. hulka var herra ihesus forswaradhe oc orsakadhe hona. som han ok før var van at gøra. Æn alt likouæl forgikxække forradharenom wredhin. oc tok sik thædhan sinna forradhilsa sak oc tilfælle. ok vm odhinsdaghin ther æptir salde han varn herra ihesum for XXX pæninga. Skodha thy han ætande mz thæssom sinom vinom oc vmgangande mz them the faa daghanna til thæs han var pintir. ok vtan thætta sin altidh i lasari huse. Thy at lasari hws oc hans systra var vars herra ihesu licamlica tilhald oc hugnadher. ther aat han vm daghin. oc ther sof han vm nattena mz sinom discipulis. Ther blef oc hans modher varon frw mz sinom systrom. thy at alle hedhradho mykyt hona. oc særlica magdalena hon følgdhe hænne altidh. Ey gik hon nakar stadz fran hænne. Skodha ok væl vara frw oc varkunna hænne som swa bedrøflica ræd var vm sin alra kærasta son. Ey gat hon i thæssom timanom skilt sik fran honom. Nw tha var herra ihesus forswaradhe magdalenam nar iudhas dantadhe vm smørilsen sagdhe han. Mittens hec unguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit*) Som han ville sighia. hon smordhe min licamma mz thæssom smørilsomen. ok thæssom smørilsen ær for the som hon skulle gøra mik nar iak iordhas. hwat ey tror thu at thæssa ordasins swærdh foor ginom modher hans siæl. Ok hwat kunne han yt-

*) Matth. 26.

termeer oppinbarare sighia af sinom dødh. Samuledhis varo oc apostlane ok alle andre badhe bedrøfdhe oc rædde oc fulle mz vmsorghelicom thankom talande sina mællan en mz thøm andra, oc hwar til annars. som the plægha gøra ther haua hardh thing at hantera. Ok mæst ræddos the at han skulle ga til ierusalem. hulkit som han tho hwar dagh giordhe. Ok fran thæssom løgherdaghenom ok alt til skær thorsdagh taladhe han ok giordhe vppinbarlica mang thing for iudhomen i iherusalem. Af thy thænkir iak ække mera sighia. Vtan huru han kom ridhande til iherusalem vppa asnanom. at vars herra ihesu cristi pino thænkilse skuli ey hindras ælla forsumas. thy at vi stam nu i duromen. hænt thy saman allan andan thin. ok læt han ække vafra ok skingras til annat. at thu maghe vara lidhugh ok vakir at akta oc thænkia oc vndirsta the hemelico thingin som forega swa som siælua pinona. ok hær i mællan vmgak mz them i bethania.

(Cap. LXXI. *De aduentu Domini in Hierusalem super asello. Ibidem quo modo Iesus dicitur tribus modis fleuisse*).

Lønlico thingin idhnadhos oc skriptin fulcomnadhis vm van herra ihesum. Nar aat timanom leedh i hulkom han skulle gifwa værldinne lækedomin vm sins eghins licamma pino. Nw vm palm sunnadagh fulcommit arla redde han sik at gaa til iherusalem annorledhis æn han var førra van. æpte thy som prophetat oc foresakt var, Ok nar han ville gaa af stadh. taladhe modher hans af modherlike varkunnan til honom sighiande. Min alra kæraste son hwart vilt thu ganga. bidher iak thik vm thz ma

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

PETRUS CONRADUS VESTERGÅRD,
GOTHOB.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XXI.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Si vis in pace vivere; audi, vide, tace.

II.

Nihil magni discriminis consiliis tum inimicum, quam celeritas.

III.

An dives? omnes quærimus: nemo, an bonus?

IV.

Si quis hoc in mundo multis vult gratus haberi, det plurima, capiat paūca, quærat nihil.

---

vara at thu ække gak. Samuledhis thikte ok apostlomen oc allom androm otholliikit vara at han ville thijt ganga. Ok vm the hafdho gitit villo the thz haua forstyrt. Magdalena sagdhe oc til hans. mæstare for gudz skuld gak ække. thu vest væl at the astunda thiin dødh, vm thu gaar tha kombir thu i thera hændir. i dagh fanga the thik. oc swa haua the allan sin vilia. O herra gudh hwat the han innerlica ælskadho. oc hwat beest*) them var alt thz han mødde. Æn han som mankønsins siæla helso thørste. han skipadhe thz i andra matto. ok swaradhe them sighiande. thz ær mins fadhers vili. lætin mik gaa. rædhins ække. thy at han værnar os. oc vi skolom i quæl skadheløse hijt atirkoma. Sidhan gik han af stadh. oc thz litla følghit som tho var troit følgdhe honom. Thæntidh han kom til bethfage eet thorp mit i væghenom. Sænde han twa sina discipulos til iherusalem. at the skullen føra honom asnona. oc hænna vnga som bundin stodho i enom oppinbarom stadh. oc varo skipadh fatiko folke til thiænist oc behoff. Ok sidhan thz var giort sattis var herra ihesus først vppa asnona. Ok litit thær æpte sattis han ødhmiuklica vppa asna vngan. ok discipuli lagdho uppa them sin klædhe vndi han. ok swa reedh alra værldinna herra. som the plægha fara ther a asnom sitia. Nw æn thot thz ær rætuist oc alra værdoghast han at hedhra. tho hafdhe han i hedhersins tima tholkin ørs oc tholkin strygh som thu nu hørdhe. Skodha han nu væl. oc see huru han i thæssom sinom hedher miswyrdhe værldinna hedher. hoghmodh. oc bælle. thy at thæssin diurin varo ække tilsat oc pryd mz forgyltom betslom oc

*) beeskt?

sadhlom. ælla forthækt mz sindal ok silke. æpte thy sum væridinna fafænga oc darskapir plægher. Vtan mz fatiks manna plaggom. Æn thot han var alra konunga herra oc konungir. Nw thaghan almoghin fik vita at han var a væghinom gingo the wt af stadhenom mote honom. oc toko han swa som sin konung mz store glædhi. mz lof oc sang. oc strøddo væghin mz løf oc græs. oc breddo æmnæl sin æghin klædhe vndir asna føtrena. Æn tha var thænnin glædhin blandadh mz gratenom. thy at tha han kom til stadhin. tok han til at grata oc sagdhe. Vm thu viste hwat thik skal øwirganga. tha græte oc thu. Ok skalt thu vita at vi læsom varn herra ihesum threm sinnom hawa gratit. Eet sin af lazari dødh, oc tha græt han mankønsins ysæld. Annat sin tha græt han nu hær mænniskionna blinde ok fanisco. thy at the ville ække kænnas vidher thera søkilsa tima i hulkom gudz son søkte them siæluir i sinom mandom. Thridhia sin græt han i sinne pino mænniskionna synde oc ondzsco. thy at han sa at hans pina oc dødher æmningadhis allom æn tho at hon dugdhe ække allom. thy at hansattom oc hardhom hiærtom ok them som ække bætra sik hiælpir hans pina ænkte til siælinna helso. Af thessom gratenom talar sancte paual sighiande at han var hørdher mz tarom ok maktoghe rope for sina vyrdhning oc værdhelikhet, Af thessom threm skrifwas i ewangelio. Æn the hælgha kirkia helker os bær at two siongir. at han græt tha han var barn. ther hon sigher. Vagit infans inter arta positus præsepia. Ok thz giordhe han for thy at han ville løna sik før diæflenom. Nw skalt thu skodha han væl gramlica. ok thu skalt ændelica grata mz honom, han græt fulcommit starklica af hiærtans grund oc kærlek. Vtan flærdh. oc

skirymtelikhet. sagdhe han oc græt thera owærdhelica piela vadha. Ok foresagdhe han tha thera licamlico nidhrilse. Ok skalt thu ænnæl skodha apostlana som mz vyrdhning oc ræddogha altidh blifwa nær honom. The æru hans grefwa. ok the æru hans iærla. riddara. oc iunkherra. Skodha oc ænnæl modher hans. magdalenam oc the andra quinnonar. hwat granlica the følghia honom æpte. ok ey skalt thu tro at modher hans oc andre the ther af hans følghe varo. gato atirhallit tarana nar han swa græt. Æn nar han kom i mønstrit. wtkordhe han the som ther saldo ok køpto. ok thz giordhe han nw annat sin. Ther i mønstreno stodh var herra ihesus oppinbarlica ok prædikadhe for folkeno. oc swaradhe phariseis oc iudha høfdhingomen alt wt ij quællin. Ok æn thot han wardh swa hedhradher af folkeno. tho fanz ængin thæn honom badh æta sin drikka oc æn sidher meer, Vtan fastadhe mz sino følghe allan daghin. Ok vm quællin foor han atir mz them til bethaniam. Thy skodha han granlica ænnæl oc nw. thy at han som vm morghonin kom swa hedherlica. han gaar nu vm stadhin mz sino faa folke mykyt ødhmiukir. Æn magdalena oc discipuli gladdos ey litit nar the oskadde atirkomo til bethaniam.

(Cap. LXXII). *Huru var herra ihesus foresagdhe sinne modher sin dødh.*

Hær ma man thænkia thz som fulcommit faghert ær. æn thot scriptin talar ther enkte af. Thy at vm odhinsdaghin nar var herra ihesus mz sinom discipulis aat natuardh i marie magdalene oc marthe huse, Ok modher hans mz quinnomen sat annan væghin i huseno, tha badh

magdalena vara herra ihesum sighiande. mestare hær skalt thu halla pascha høghtidhena mz oss. thz ær min bøn at thu mik thz ække neka. Æn tha var herra ville ængaledhis iaka. vtan sagdhe at han skulle ændelica halla paska høghtidhena i iherusalem. gik hon gretande til var frw oc badh at hon skulle halla hon ther quarrum vm pascha høghtidhena. Æpte natuardhin gik var herra til modher sinna oc sattos badhin en stadh oc taladho sina mællan. Ok gaf var herra tha hænne sinna nøruaru ensamnilse. hulka han skulle bradhelica fran hænne taka. Siedha nw væl them badhin sitia oc tala. ok huru var frw takir han mz alle vyrdhning, ok hwat lieft hænne ær vara ther han ær. Samuledhis skalt thw ok skodha hwat vyrdhning var herra hawir til hænna. Nw mædhan the swa tala sina mællan.| gangir magdalena til them ok sætir sik nidh vidh thera føtir, ok sagdhe til vara frw. Iak badh mestarin at han skulle hær halla pascha høghtidhena. æn mik thikkir som han vil ga til iherusalem ok læta ther fanga sik i høghtidhinne. thy bidher iak at thu læt ække gangan thijt. Tha sagdhe modher hans. son min. ma thz vara tha varom hær i pascha høghtidhinne. thy at thu vest væl at the haua reet sik vidher at fanga thik. Var herra swaradhe hænne, Min alra kærasta modher. fadhers mins vili ær at iak skal ther gøra pascha høghtidhena. thy at atirløsninna time ær komin. Nw skal fulcomnas alt thz som sakt oc skrifwat ær af mik. ok the skula gøra mz mik hwat the vilia. Æn thætta hørdho tha mz store sorgh. Thy at tha*) vndirstadho**) væl at han sagdhe thz af sinom dødh. Tha sagdhe modher hans. oc

---

*) lege: *the* **) *undirstodho?*

gat næplica talat: Sen min vidh thæsson ordhin gafwos al min inælue vidher, ok hiærtat mit forlæt mik, Gudh fadher foresee nw, ey vet iak hwat iak skal sighia. ok ey vil iak sighia mote honom, Æn tho vm honom swa thækkis. bedhe iak han at vi mattom thæssa pasca høghtidhena halla hær mz varom vinom, Ok æn vm honom thækkis tha forma han foresee oc skipa atirløsilsin i andra handa matto vtan thin dødh. thy at al thing æru honom møghelikin. O vm thu hafdhe seet vara frw. huru innerlica hon sukkadhe oc græt vidh thæsson ordhin. oc tho hafdhe hon sik swa mattelica at enkte othol kunne mærkias mz henne, oc magdalena swa som then som drukkin vare fore sins mæstara skuld. gratir ryghelica sukkande mz høghe røst. Vænlica hafdhe thu ey gitit latit at grata. Thænk thy i hwat skipilsom var frw var tha stadh som thætta giordhis. Æn var herra hugnadhe them blidhlica oc sagdhe, gratin ække thy at i vitin væl at lydhnan skal hallas oc fadhers mins vili skal ændelica fulcompnas. Vtan vitin for visso væl ok trøstin idher ther vidher. thy at iak skal raskilica atirkoma til idhar. Ok thridhia daghin skal iak helbrygdho vpstanda. Æn i monte syon æpter mins fadhers vilia vil iak vara i pasca høghtidhinne. Tha sagdhe magdalena. Mædhan vi kunnom ække hallan hær quarran. tha varom oc vi mz honom i iherusalem i varo eghno huse. Æn iak tror at alre hafdhe iak swa beska oc bedrøfdha pasca. Ok var herra ihesus. gaf samthykkio oc sin godhuilia til at halla pasca høghtidhena i samu huseno.

(Cap. LXXIII). *De cena domini vm skær thorsdagh.*

Nw tha vars herra miskund oc varkunnenna time nalkadhis oc var alla redho komin hulkin han hafdhe skipat

til at atirløsa oc hela sit følk oy mz forgangelicom thingom som ær gul ok silfwir. vtan mz sino værdhelico dyra blodhe. ville han gøra en mærkelikin natuardh mz sinom discipulis før æn han skildis fran them mz dødhenom til æuærdhelikit aminnilse. ok æmuæl for thy at thz som atirstodh af thy som prophetane hafdho af honom talat skulle fulcompnas. Æn thænne natuardhin var mykyt høghtidhelikin. ok alt thz var herra ihesus giordhe thz ær mykyt mærkelikit, Ok til at see ok skodha thz, skalt thu gifwa thik vin vm mz hæxste atuakt at thu vari thær nær, Thy at vm thu æst vakir oc gør thz værdhelica. tha lætir liofwe skønsame herran thik ække fastande thædhan gaa. Thænna natuardhin at thænkia mana os særlica fyra thing som ther varo mærkelica giordh. Førsta ær them licamlike natuardhin. Annat ær at var herra ihesus thwadhe apostlanna føtir. Thridhia ær hans værdhoghasta helgha licamma sacramenti skipilse. Fiærdha ær the dyro ordhin som han tha prædicadhe for apostlomen. Nw skalt thw thænkia at var herra ihesus viiste sanctum petrum oc sanctum iohannem til en sin vin i monte syon. hwar som eet stort palacium var, at redha til pasca høgtidhena. Ok thorsdaghin aat quælle kom var herra ihesus mz them androm discipulis i stadhin. oc gik i thz sama palacium. Skodha han nw standa een væghin i huseno. oc tala mz discipulis thz som siælanna helso rørdhe mædhan somlike af thøm siutighi discipulis reeddo til natwardhin. Thy at swa skrifwas i sancti marcialis legenda at han mz nakrom af thøm siutighi vm thæn quællin thiænte varom herra ihesu oc tolf apostlomen mædhan the ato. Ok bar varom herra vatnit tha han thwadhe thera føtir. Nw tha alt var tilreedt ij huseno. hans ælskelike iohannes. som

læt vaardha sik thæn vm oc gik atir oc fram oc saa til oc hælp til at redha gik til varn herra ihesum sighiande. herra mæstare i maghin æta nar idher thækkis. thz ær alt redho. Skodha nu væl granlica alt thz som six oc gørs thy at the æru mykyt værdogh oc gøras af storom kærlek. Ok ey skal man them stækkia swa som the andra vars herra ihesu gærninga. vtan hællir wtuidha thz mæsta man gitir. thy at af allom thænkilsom liggir os mæst makt a thæssom. Ok nu takir han til at beuisa i thæssom natuardhenom. kærleksins ther han til vara helso hawir størsto tekn. Sidhan iohannes hafdhe sakt varom herra at redho var, Gik han af stadh oc discipuli mz honom oc iohannes føgdhe sik in til hans. oc thædhan fran skilde han sik ække vidher han. ok ængin blef swa trolica oc stadhelica nær varom herra som han. Johannes gik in mz henom nar han leeddis fangin in ij biscopsins hws. ok ey førlæt han varn herra tha han korsfæstis, ok ey i dødhenom. ok æn ey æpte dødhin før æn han var iordadher. I thæssom natuardhenom sat han opsidhis varom herra. æn thot han var yngxstyr af allom. Nw ga the thagen in ij pallacium som callas i læstinne. cenaculum. Alle thwa sina hændir oc standa sidhan om kring oc vælsigna bordhit før æn the sætias. Skodha nw væl alt thz som ther gørs. Æn thu skalt vita at bordhit laa nidher a iordhinne ok the sato nidhre a iordhinne tha the ato æpte thy som tha plæghadhe folkit sitia. Bordhit var fyghernlint, tho af flerom fiolom som them ær væl vitlikit i sancti iohannis kirkio lateranensi hawa varit i room. thz ær twæggia alna breet oc æn litit mera oppa hwarie breddine. Ok æn tho at the sato nakat thrangt. tha sato thre apostlane vidh hwaria breddina. oc var herra

sat mit mællan thøm i ænhørnenne. swa at the gato alle ætit af enom disk. ok thy vndirstodho ække apostlane hwem han mente nar han sagdhe. Thæn som takir handina i diskin mz mik. han skal mik forradha. thy the toko alle i sama diskin. Nw tha vars herra høghre hand hafdhe giort benediccionem, ok the sato alt kring om bordhit oc iohannes sat næst honom, Tha bars pasca lambit fram for thøm fulkomit væl stekt oc tilreet. hulkit var herra ihesus thz sama*). ok oemittadha lambit som mit mællan thøm var swa som thæn ther thiænar. tok oc skar thz sundir i stykke oc skipte thz gladhelica mz apostlomen oc styrkte thøm til at æta ok the ato. Æn ække sank thøm thz gladhelica. thyt the varo altidh rædde. som the ther vænta æpte thy som ække kan flyas. at ey skullo vanlica nakat siælsynt hænda varom herra ihesu. Nw vidher at the ato. læt han thøm vppinbarlica vndirstanda hwat som tijt var oc hwat han mente, Ok i bland anner thing sagdhe han. Af allo hiærta astundadhe iak at æta thætta pasca lambit mz idher før æn iak thol dødhin. Æn en af idher skal mik forradha. Thæssin ordhin gingo in ij thera hiærta ok ginom stungo thøm som eet hwast swærd. oc vændo atir at æta. ok awitto sik inbyrdhis swa som hwar thera hafdhe misthanka til annan. oc hwar ville sik orsaka. Skodha thøm nu væl. oc varkunna badhe varom herra ihesu oc thøm. thy at the æru stadde i store sorgh oc vidhermødho. Æn ther til at thæssin ordhin skullo thikkias ække røra forradharan læt han ække af at æta, Tha spordhe iohannes aat varn herra som sancti pætar hafdhe han bidhit oc sagdhe. herra, hwa ær

---

*) lege: *sanna*.

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

THEODORUS EMIL. A. BECKMAN,
GOTHOB.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XXII.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Non in rebus, sed in animo vitium est.

II.

Quis ignorat, maximam esse illecebram peccandi impunitatis spem.

---

thæn thik skal forradha, Ok var herra ihesus sagdhe thz hemelica sinom enkannelica. ælskelica iohanni. oc han vardh vndarlica vidher. ok thotte som eet swærdh gik ginom hiærtat vidher, ok lwtte sik vidher brystit a varom herra oc sompnadhe ther uppa, oc sagdhe pætare ther enkte af. Thy at som sancte augustinus sigher. vm han hafdhe han vist. han hafdhe slitit forradharin sundir mz tannomen. Æn thu skalt vita at mz pætare vndirstandas actiui. oc mz iohanne vndirstandas contemplatiui, Ok hawir thu hær eet mærkelikit thing som ær at contemplatiuus beuara sik enkte mz yttro gerningomen. ælla værlzlicom thingom. oc æn æmuæl bedhis han ey hæmd. ælla oc hæmpnis gudz oræt. vtan sukkar oc gratir innantil ther af. Ok vændir sik til gudh mz bønomen. nalkandis honom thæs starklicare i contemplaciones oc tilludhande honom. anduardher al thing gudz valle oc skipan. Thætta skalt thu vndirstanda nar han ær lidugher oc hawir brudhgommans ympnilse. thz ær hans nadh oc andelikin hughnadh. Thy at contemplatiuus han gaar oc stundom wt ij yttro gærningana af gudz kærlek for siælanna helso skuld, Ok hawir thu hær at æn tho at iohannes spordhe van herra for pætars skuld tho sagdhe han honom thz ey, Af hulko thu mat undirsta at contemplatiuus oc andelikin mænniskia skal ække vppinbara gudz lønlik thing. Swa læsom vi af at hælghe mæn giordho. at the oppinbaradho ække androm meer af thy som gudh tedhe thøm æn thera siæla gagn wtkrafdhe. oc the gato ække latit af gudhelicom kærlek. Skodha thy nu vars herra ihesu kærlek oc liofleek huru han hiolt sin ælskelica owir sit bryst, O hwat innerlica the ælskadho sik inbyrdhis. Skodha oc æmuæl the andro apostlana mykyt drøfdha oc af thæssom vars

herra ordhom ække æta. hwar thera see vppa annan oc lidhe owir vita enkte til radz gripa. Nw thagan swa var timat. stodh var herra ihesus vp fran bordheno. ginstan stodho oc apostlane op. oc visto tho ække hwart han ville ganga. Æn han gik nidher mz them i en annan stadh nidher bætir i huseno som the sighia som stadhin hawa seet. ok ther læt han alla sitia. thijt bødh han bæra vatnit. Sidhan lagdhe han af sik klædhin oc giordhade sik mz eno linno klædhe, han læt vatnit i ena steen mullogh mz hulko han ville thwa thera føtir. Nw tha han ville thwa sancti pætars føtir. nekadhe han. oc vardh vndarlica vidher. ok flydde. som honom thikte swa oheuelikit thing. Æn nar han hørdhe van herra sighia. at han skulle ælighis ække haua lut mz honom. vænde han visslica radhit i bætra oc læt sighia sik, Thænk nu væl alla gærningana. oc thu mat væl vndra oppa thz som gørs. Høxsta valdit oc ødhmiuktinna mæstare. bøgher sik. ok lutar sik nidher til fiscaranna føtir. han star nidher lutter. ok sidhan a sinom knæm for them sitiandom. ok thwar ok thørkar mz sinom eghnom handom oc kossir alra thera føtir. Æn thz gaar owir ødhmiuktena at han gør forrædherenom samo thiænistena. Æn o thu arghasta oc snødhasta hiærta. hardhare æn siælf hærdhzscan. ther ey vekis ælla bøghis til swa stora ødhmiukt. Ey rædhis valzsins herra ok vyrdher ække æronna konung. Swa grymbir æst thu til mænløsa lambsins dødh, thu gør som thu æst til. Swa betalar thu honom for alt thz got som thu hawir af honom takit. Vee ær thik vslom. Æn mædhan thu æst hærdher i ondzskonne. fødha skalt thu thz thu ræddhe, Æn tho skalt thu forfaras oc fortappas. oc ække han, Thy ær swa obegripliikit ødhmiuktenna oc kærlek-

sins diup væl vndrande. Æptir at han hafdhe giort apostlomen thæssa thiænistena gik han atir at sitia. oc styrkte apostlana manande thæm at følghia sit æptedøme badhe i thæsso oc andro. Ok mat thu thænkia hær at var herra ihesus gaf os thæn quællin margha dygdha æptedøme. Væl var thz stoor ødhmiukt at æronna konungir værdoghadhis at thwa fiskaranna føtir. kærlekin heuisas i hans vælsignadha licamma sacramento oc sermone som fullir ær mz kærlekx ordhom ok liofwe manan. Thorlumodhit. at han vmbar thollika sin forradhara. ok tholde mang obrygdhilse nar han fangadhis oc leddis som røfuare. lydhnona at han gik siælfwiliandis til pinonna. ok tholde dødhin for fadhersins lydhno. Ok mz sino æptedøme mana han os at bidhia nar han threm sinnom badh i yrta gardhenom. Thy vidherfrestom æpte vare makt følghia honom i thæssom dygdhomen. Æn nw maghom vi vndra oppa the alra liofwasto vyrdhningena, oc thæn værdoghasta kærlekin i thy at han anduardadhe, ok atirlæt os sik siælwan til mat oc fødho. Nw tha han var gangin atir sitia. ok han ville at gamblo laghin oc thera offir skulle ændas, ok at nyo laghin skullo byrias. Tok han brødhit ok lypte øghonin vp til fadhorin ok vigdhe sins licamma høxsta sacramentum. ok gaf thz sinom discipulis ok sagdhe. Thætta ær min licamme. hulkin som skal anduardhas for idher. Samuledhis tok han oc vinit sighiande. thætta ær mit blodh som skal wtgiutas for idher. for gudz skuld skodha nu væl. huru granlica. trolica. oc gudhelica. han gør alt thætta, Oc gifwir sik siæluan mz sinom eghnom handom thæsse sinne ælskelike familie. Oc til kærleksins aminne sagdhe han sidhan. hoc facite in meam commemoracionem. Thætta ær thz me-

moriale oc liggiandefæth som thækka oc gudhelica siæl thæntidh hon han takir æntigia nøtande ælla oc æmuæl trolica thænkiande. skulle gøra alla brennande oc drukna. ok allaledhis i varn herra ihesum transformera. for ælskoghans oc gudhelikhetinna storlek. Ænkte gat han, mera. kærare. søtare. ælla nytlicare os atirlætit æn sik siæluan. Thy at han som thu takir i sacramento ær then sami som vndarlica afladhis oc føddis af iomfrunne. ok dødhin tholde for thik a korseno, hulkin som vpstodh af dødha oc vpfoor ærofullir til himerikis oc sitir aa gudz fadhors høghro hand. han ær then som skapadhe himil oc iordh oc alt thz som ær. ok thz styre ok laghar swa at enkte gar afskedhis. han ær then af hulkom thu skalt hopas badhe helso oc sælikhet i hulkins vilia ok valle ær at gifwa ælla sønia thik paradisi æro. han ær then som daghlica offras fore thik i thy litla øflætino ther vi nu talom vm var herra ihesus cristus lifwandis gudz son. Vakta ok aat thøm androm ælskelikhezsins teknom i the faghro sermone som han giordhe thøm. ther fullir ær mz søtmans ok ælskoghans kulum. Nw thagan var herra ihesus hafdhe communicerat discipulos, sagdhe han til iudas forradhara. Thz thu vilt gøra. gør thz rasklica. Ok then vsle stodh ginstan op oc gik til presta høfdhingian. thz ær biscopen hulkom han hafdhe om odhinsdaghin førra salt han for thrætighi pæninga. ok beddis af honom folk til at fangan. Nw hær i mællan giordhe var herra ihesus discipulis the foresagdho sermonem. af hulkins fæghrind oc oc nyttelikhet værdogha storlek mat thu thænkia først oc fræmst fæm thing. først hulkaledhis han styrkte thøm. oc foresagdhe thøm at han skulle fara fran thøm. nar han sagdhe æn ær iak litla stund nær idhær.

æn ække skal iak forlata idher fadherløsa. Iak gaar oc kombir atir til idher. ok æn skal iak see idher oc idhur hiærta skulu glædhias. Thætta ok annat tholkit ther nu ær lankt at sighia. sagdhe han thøm. hulken som allaledhis ginom stungo thera hiærta. Thy at hans bort færdh gato the ække hørt, Aat thy andro skalt thu thænkia vidh sermonem hwat innelica han gaf sik vin vm at læra thøm af kærlekenom, sighiande flerom sinnom. thz ær mit budh at i skolin ælskas inbyrdhis, Ok a thy skolu alle kænna idher at i ærin mine discipuli. om i hafwin ælskelikhetina i mællan idher. ok mykyt mera som thu mat finna fulcomlicare i læstinne. Thz thridhia som thu skalt thænkia vidh sermonem. huru han manadhe thøm til at gøma sin budhordh sighiande. Vm i ælskin mik tha gømin min budhordh, ok mykyt annat som i læstinne staar sagdhe han thøm. Thz fiærdha som thu skalt thænkia vidh sermonem. hulkaledhis han giuir thøm trøst a moot drøuilsom. hulkin han foresigher thøm at koma skuli sighiande. I værldinne skulin i hawa drøuilse. Æn trøstin idher ther vidher at iak foruan værldina. Ok vm værldin hatar idher. tha vitin ij at værldin hatadhe mik før æn idher. Ok mædhan værldin glædz tha skolin ij drøuas æn idhur drøuilse skulu vmuændas i glædhi, Thz fæmta som thu skalt vidh sermonem thænkia. hulkaledhis var herra ihesus cristus vænde sik thagan til fadhorin. oc saa op til himilin sighiande, fadher gøm thæssa som thu gaft mik. mædhan iak var mz thøm. tha gømde iak thøm. Æn nu kombir iak til thin. hælghe fadher for thøm bidher iak. ække for værldinne. Ok ey at enast bidher iak for thøm vtan for allom thøm ther a mik tro skulu. vm thøm. fadher iak vil at the som thu gaft mik.

skulu ther vara som iak ær mz mik at the skulin see mina klarheet. Thætta sadhe han thøm oc mykyt annat som væl matte skæra sondir hiærtan thera, Ok var thz visse-lica stort vndir hurw apostlane som varn herra ihesum swa mykyt innerlica ælskadho gato blifwit vidh thæssin ordhin. Ok vm thw atuaktelica ranzsakar oc granlica skodhar thz som i the sermone sagdhis. ok annat thz som vm thæn quæl-lin giordhis. hwilande thik i thera søtma. tha mat thw værdhskyllelica vptændas ok hitna vidh swa stor vyrdhilse. Swa stora væluiliioghet ok forakt. swa stora tilsyn ok kær-lek. Skodha thy han nar han talar. hwat fulcomlica. gu-dhelica. ok lustelica han lære thøm thz han sigher. Ok thu skalt fødhas oc thrifwas i hans asyns oc ordha liofleek. Skodha oc ømuæl apostlana hwat sorghelica the sta oc luta nidher howdhin. grata ok sukka. fulle mz sorgh oc vidher mødho ok allom drøuilsom i thz yttarsta. som siælf sannindin bær thøm vitne sighiande for thy at iak idher thætta sagdhe vpfyllte sorghin idhur hiærta. Skodha ok at i bland andra apostlana blifwir æ iohannes enkan-nelica honom næst i mæste vidhermødho. oc fæste gran-lica al ordhin hans, Sidhan tha gaf han sik mæsta vin om thøm saman skrifwa. oc anduardadhe os thøm. Si-dhane i bland annat sagdhe var herra ihesus thøm. stan-din op oc gangom hædhan. A hwat stor ræddoghe thøm kom tha i hiærtat. hwat the skolwo vidh thætta ordhit. oc visto ække hwart ælla hulkaledhis the skullo ganga. Ok æ var mæst thera rædde at han skulle skilias fran thøm. Sidhan han hafdhe lyktat sermonem taladhe han æn likouæl mz thøm æ mædhan the gingo aat væghenom. Skodha thy nu apostlana ganga æpte honom. oc huru hwar thera nalkas honom thz mæsta han gitir. flykhiande

sik alt hopom in til hans som kyklingane løpa æpte hønonne, thrængiande sik in til hans nu een oc tha annat af thøm astundilsomen ther the hafdho. nalkas honom oc høra hans ordh. Æn han tholde thz af thøm alt saman gærna. ok sidhan alt var fulcomnat gaar han mz thøm i en yrtagardh. oc ther bidhar han sin forradhara oc vænkta folkit.

(Sexta Feria).

(Cap. LXXIV). *Af vars herra ihesu cristi pinó.*

Nw mædhan vi skolom tala af vars herra ihesu cristi pino tha skal then som astunda at æras i vars herra pino ok korse hona idhkelica thænkia. thy at vm vars herra pina. ok thy som i hænne giordhis. skodhas innerlica mz alle huxsins atuakt. vmuændis mænniskian ok ledhis til enna nya fulcomlikhet, thy at thøn som hona skodhar granlica af hiærtans grund. oc allom inæluanna kraptom. møta farløst mang the thing, af hulkom mænniskian faar nya varkunnan, nyan kærlek. nyan hugnadh. ok en nyan fulcommit stadughan søtma. ther hona visselica sikra gør af æronne. Nw æn thot iak ær fwlottir oc stambir i ordhomen. tha tror iak at ther til at mænniskian matte koma til swa stora fulcomlikhet. atte hon forlata alla vmsorgh oc yttra syslonar ok thijt sætia alla huxsins krapt mz hiærtans vakande øghon, Ok ey springa til ælla mz huxsins leedho ok blinkrande øghom. vtan granlica. tomlica. stadhelica. mz godhom vilia thikkia som hon vare nær stad vid alt thz som hænde i vars herra pino oc korsfæstilsom. ok vm thu vast vakir at vakta aat thy som vakt ær af vars herra ihesu lifwærne. Tha mana iak thik

at thu skuli hær vara myklo vakrare. hawande hær allan hughin oc alla kraptenar. Thy at hær oppinbaras mæst thæn kærlekin hans ther hiærtan vaar skulle allaledhis brænna. Thænk alt thz som nu six af gudz pino som thu æst førra van. ok at thz ma millelica thænkias swa som hær six. Thy at min akt ær ey at sighia i alle thæsse bokinne nakat thz som ey prøwas æntigia mz the hælgho script, ælla ok mz hælgha manna kænnedom. Oc ma man væl sighia at ey at enast thorf man vndra oc storlica varkunna vars herra pinlike oc dødhelike korsfæstan. vtan æn æmuæl thz som hænde fore korsfæstilsin. hwat ær thz at thænkia at herran ther alra thinga gudh oc skapare ær. var fran thøm timanom han var fangadher vm nattena. oc alt til siætta timan a daghenom i hulkom han korsfæstis i idhkelike stridh. i storom værkiom. obrygdhulsom. gabbilsom. oc flængiom. Ok gafs honom ey i swa store stridh minzsta stund til hwilo. Æn hør nu ok skodha hulkin stridhin var. Somlike gripo hand a honom. oc somlike bundo han. en fløgher oc annan skriar. en skiwer oc annar rykker. en hædher ok annar sputtar. en dragher atir, oc annar fram. Een spør han. ok annar ledher fram mote honom falsa vitnara en liugher oc annar vitnar. somlike røghia honom ok somlike bæra thøm fals vitne. en hyl vm øghonin hans. Somlike sla han i ænlitit. oc somlike pusta han vidh kinbenin. Somlike rykkia han til studhenna. oc somlike føra han w klædhomen. Somlike sla han vidher at han ledhis. oc somlike skria oc ropan. en takir han aat sik til at thrøttelica mødha han. oc annar bindir han vidh studhina. Somlike spiærna han mz fotomen. oc somlike flængia han mz gislomen. Somlike føra han i purpura klædha honom til

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VTIÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

RUDOLPHUS TH. JÖNSSON,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x̲I̲ DECEMBRIS 1842.

XXIII.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Suo cuique judicio utendum est.

II.

Jusjurandum nobis interdum negligendum est.

III.

Qui regem bellum injuste inferentem adjuvat, injuste facit.

smælek. oc somlike sætia honom thornkronona a howdhit. Een faar honom røna i handena. ok annar fatar hona atir af rætte gæld. oc slar hans thornkronadha howdh. somlike hadhueta honom mz knæfallom ok somlike wræka honom sputtit i ænlitit. ledhis sidhan atir oc fram. forsmas ok wrækx. skwfs ok wændis. hiit oc thiit swa som en dare, oc swa som thæn ther gifwit hawir væriona. ok enkte thor mote taka som røuare oc omillaste ransman. Nw til annam oc nw til caypham. Nw til pylatum. oc nw til herodem. oc sidhan æn atir til pylatum. oc ther wrokx han. oc drøgx badhe in oc wt. Thikkir thik ey thætta vara hardhasta. bescasta. oc maktogha stridh. Bidha tho. æn litit oc thu skalt faa see æn hardhare. the omildo hyfdhingane oc pharisei. vnge oc gamble. oc mang thusand folk standa thrættelica mote honom. ropa oc bidhia korsfæsta han. korsit som han korsfæstis vppa. læx vppa axlana hans som nw varo brutna oc slitna ælla ofærdogha. Ther lupu the saman ææ hwar the varo stadde swa væl wtlændningane som borgharene. swa væl the som man hiolt for godha mæn. som the fwlasto ribballane. ey til at varkunna honom. vtan til at gabba oc hædha han. Ængin ær then som han kænnir vtan alle mødha han oc kasta han mz thræk oc alle orenlikhet. Ok thæn tidh han bær sin smælek hadhuetis honom oc vardh thøm til ordhquædhe. Mot honom skælto the som i portomen sato. ok the som vinit drukko sungo oc giordho sik vm han visor. Swa skwfs han oc æltis. swa drax han ok køris. oc swa møddir oc flængdir oc allir sargadher. ok alt i thz yttarsta mættadher af obrygdhilsomen. hwazske gafs honom hwila ælla roo oc næplica andarwmit. til thes han kom tha til caluarie locum, som ær then orenaste ok alra værst loktande stadhin. ok

alt thætta giordhe the mz gæld oc ryghelike brædhe. Æn i thøm stadhinom ændas oc hwilas stridhin. af hulke nw skal sighias. Æn hwat hwilo mon thætta vara. mæn thu seer væl hwat hardha oc langa stridh han tholde fran midhionat oc alt til sext tima. korsfæstilsin hans oc vndanna værkir. ok hiærtans sorgh æru æn hwassare æn stridhin. ok see sidhane hulkin hwilan ær. Sannelica tha gik vatnit in til hans siæl. oc mange hunda rædhelike oc gryme kringom gafwo han, ok han belagdho værst viliogha manna radh. ok hwæsto badhe hændir oc tængir mot honom som hwassasto swærdh. Af thæsso som nw ær sakt. thikkis vndir enne summo ændat vara af vars herra pino. thz som giordhis i threm tidhomen som ær ottosangx tidhinne. priim. oc terz. ok alt til sextam. Æn ey skal swa vara. thy at swa stoor ok biterlik vars herra ihesu pina skal ey swa lætlica trakteras. Thy skalt thu læta op øghonin oc skodha hona granlicare. ok læt thik thykkia som thw vare nær stad i hans pino, ok læt thik ække ledhas vidh at thænkia, thz som herranom leddis ække at thola.

(Cap. LXXV). *Vars herra ihesu pino thænkilse om ottosangx timan.*

Byria nu til af vphofweno at thænkia gudz pino oc fulfølgh hona sidhan alt wt ij ændan. Jak gifwir thik æmpnit. ok thu formerat sidhan som thik thækkis ok gudh gifwir thik nadhina. Vakta thy at allo. ok skodha han swa som thu vare ther næær stad. huru han stodh op fran yttarsta natuardhenom. tha han hafdhe lyktat sermonem. oc gik mz sinom apostlom wt ij yrtagardhin. huru innelica. oc huru sathka oc hemelica han talar mz thøm oc

æggiar thøm til at bidhia. Skodha oc huru han gik litit wt fran thøm swa som vm eet stenkast. ok fiøl ødhmiuklica mz alle vyrdhning a sin knæ oc badh til fadhorin. hær stat litla stund ok thænk mz millom hugh gudz vndarlico thing. Nw bidher var herra ihesus. Opta badh han oc førra. oc tha badh han for os. swa som var aduocatus. Thy at han hafdhe takit til siin badhe vara sak oc swa al var ærinde. Æn nu bidher han for sik. varkunna honom oc vndra oppa hans diupasta ødhmiukt. mædhan han som ær æuærdhelikin gudh. iæmpn vidh sin fadher. synis som han hawir glømt sik vara gudh. oc bidher som man. hwat ey star han ok bidher til gudh som en annor mænniskia. Æn hwat bidher han. visselica tha bidher han til fadhorin, ok thz var hans ærinde at han skulle ække døø. vm honom swa thæktis. Æn ey var han hørdher a mandomsis*) vægna æptir sinom vilia thy at gudh fadher ville at han skulle ændelica døø. Ok spar honom ey æn thot han var hans eghin oc ende naturlike son. vtan anduardade han wt for os alla. oc swa ælskadhe han værldina at han gaf sin enda son. Ok var herra ihesus var lydogher oc fulfølgdhe fadhersins vilia mz alle vyrdhning. ok gaf os i thy fulcomna lydhnonna æptedøme. I thæsso seem vi oc swa fadhersins som sonsins, osighelikin kærlek til os. i undarlike oc værdoghaste varkunnan. hær biudz oc takx vidher dødhenom for os, af thera mykla kærlek. Nw bidher var herra ihesus fadhorin godha stund sighiande. Min millaste fadher. Jak bidher thik at thu hør mina bøn. akta mik. oc hør mik. thy at iak ær drøfdher i minom ængxla. ok an-

---

*) lege: *mandomsins.*

din min ær meddir i mik. oc hiærtat mit ær droft i mik. Luta thy ørat til min ok akta mina bøn. Fadher thik thæktis sænda mik i værldina at iak skulle ympnyt gøra for orættin som os var af mannenom gør. ok ginstan som thu ville. sagdhe iak. Jak gaar, sicut in capite libri scriptum est de me ut facerem voluntatem tuam. Swa ville iak. ok kunnoghadhe. thina sannind til manniskiona helso. Jak var fatikir. oc var af minom barndom i æruodhe oc giordhe alt thz thu bezst. fadher fulcompna thz som atirstar. O fadher vm thz tho ma vara tha thak af mik swa stora beskhkhet som mik ær reed af minom owinom. thy at thu seer hwat mykla ondzsco the hawa mot mik ok huru mykla orætta skuld the gifwa mik at the maghin mz falskom redhom gripa mina siæl. O hælghe fadher thu vest vm iak thz giordhe. vm vranglikhetin ær i minom handom. vm iak atirgalt thøm som mik atirgullo ont, tha ær væl vært at iak fallir for minom owinom fanytter, Æn iak giordhe altidh thz thik var thækt. oc the satto ont mot mik for got. oc hat for min kærlek. The arghadho en min discipulum. gørande sik han til ledhara. at forrådrua mik. honom fingo the mit værdh XXX silf pæninga. for hulka the mik saldo. Thy bidher iak thik min fadher. tak fran mik thænna bitarlica kalkin. Æn vm thik synis annorledhis tha vardhe thin vili. oc ække min. the fadher var mik hiælpegher. O dulcissime pater. lat som swa vare at the vistin mik ække vara thin son. tho for mit menløsa lifwærne som iak beuiste. ok thz mykla godha som iak giordhe thøm. skullo the vara ey swa grymi mote mik. Iak stodh i thinne asyn at iak skulle tala for thøm got. oc at iak skulle vænda thina wrede fran thøm. hwat ey atirgældz tho ont for got. thy

at the growo grafwena minne siæl. oc reddo mik fwiasta dødh. herra fadher. thu seer thz. thigh ække. gak ey bort fran mik. thy at drøluilsin*) oc vidher mødhan æru nu næst. oc ey ær thæn som hiælpir. See hwat nær oc i thinne asyn æru the som mik drøwa oc mødha. ok leta æpte minne siæl. mit hiærta bidhar ysæld ok obrygdhilse. Sidhane gik var herra ihesus atir til apostlanna sinna vpnækkiande thøm oc trøstande. ok badh thøm bidhia. Ok gik æn annat sin. oc swa æn thridhia sin vppa sina bøne. Ok i threm stadhom ok hwan stadhin skilde eet stenkast fran andromække swa stort som een gate kastat nar han slængde af alle makt. vtan swa som en kastadhe tha hanække kostadhe sik stort. Nw tha var herra ihesus gik annat sin, oc thridhia sin. oc badh sama bønina. lagdhe han thætta til sighiande. O. røtuise fadher. mædhan thu swa stadhfæste at iak skal ændelica thola korsins pino før mankønit. tha vardhe thin vili. Æn iak anduardhar thik mina alra kærasto modher. ok mina ælskelica discipulos. hulka iak hær til gømde mædhan iak var mz thøm. Min hælghe fadher. gøm thøm oc beuara thøm af ondo. Ok æ swa længe som han swa innerlica badh oc han stodh i thæsse ængxlike stridhinne. i hulke licammin lydde tho siælinne. flot hans værdoghasta licamma dyrasta oc hælghasta blodh hwan stadh vm allan licammen swa som swettir nidher a iordhena. Thænk nw hwat stoor siælinna hans ængxla oc quidha ær. ok vakta aat thy. a moot vart othol. at var herra ihesus badh threm sinnom før æn han fik af fadhorenom swar. Æn mædhan var herra ihesus swa badh oc var i tholkom ænxla. Ængillin michael

---

*) lege: *drouilsin.*

apostlomen sinom som flydhe oc foro alle villeradha. Æn thera sorgh ok vidhermødho mat thu væl vndista. ok thænkir thu hwat nødoghe the skildos vidher han. ok hwat rædde the tha fingo. huru the sørgdho. sokkadho. oc græto som fadherløøs barn ther mist hafdho allan sin fagnadh. Ok æn øktis thera sorgh oc var thæs mere at the sagho sin mæstara ok sin herra swa fulica draghas som siæfwasta lamb ther følgher vtan gensægn. thiit som the snødho hundane villo thz dræpa. Skodha han nw huru han osaktelika røkkis. ok ledhis af thøm værsto skalkomen fran strømenom oc vp til ierusalem. bakbundin oc kapoløs. ok kiortilin aatsnardher som the plægha gøra skæmda gæstom barhofdhe. oc gik allir krompin af thy at han var møddir af thy at the hafdho røkt han oc osaktelica farit mz honom. Æn tha som han præsenteras biscopomen oc iudha høfdhingomen. ther som the varo samansankadhe. frøgdha the sik ok glædhias som leonit nar thz hawir fatat bradhena. Ther examinera the han. ok røkta sik fals vitne mote honom. fordøman, ok sputtan i hans hedherlicasta. hælghasta ænlite. hylia for oghonin. slan a halsin. oc pustan a kinnana sighiande. gæt til hwa han ær som thik slo. The mødha han mz mangom obrygdhilsom. ok han hawir sik i allo tholimodhelica. Skodha han i allo thæsso oc varkunna honom. Vm sidhe gingo the førsto høfdhingane bort. ok læto sætia varn herra ihesum i ena mørkostofwo som ther vndir huseno var ok ma æn synas hwar hon hawir varit. Ther bundo the han vidher ena sten studh. ok til mere beuarilse tha atirlæto the ther væknt folk. hulke som alla nattena møddo han mz spot oc gab. bannan. oc badhuets ordhom. Skodha thy huru the diærfwo oc snødho mænnene lastadho

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

CAROLUS JACOBUS ASK,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XXIV.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Numquam aliquid nobis agendum est, cujus causam probabilem reddere non possimus.

II.

Numquam fortunæ stabilitate confidere debemus.

III.

Carolus duodecimus fortior miles, quam peritus dux mihi fuisse videtur.

---

han. ok hwat smælek the taladho til honom sighiande. trodhe thu thik vara bætre oc visare, æn vare viso høfdhinga æru. Tholkin var thin darskapir. thu skulle ey hawa thorit læta thin mon op mot thøm. huru vast thu swa diærfwir. æn thin visdombir synis nw. Thu star nu som thik ok thinom likom høfwis. vtan iæf æst thu værdher dødhin. oc han skalt thw hawa. ok swa hadhuetto the honom badhe mz ordhom oc gærningom alla nattena hwar æpte androm. Som thu mat vndirstanda. nar ribballa oc skalka fa lata som the villa. tha vyrdha the alre hwat the gøra ælla tala. Skodha nu varn herra huru blyghelica han slar nidher ænlitit oc thigher tholimodhelica til alt thz til hans talas. swa som thæn som i tholke vare funnin. Ok varkunna honom storlica. Sannelica tha ær thætta hora tenebrarum. Ok swa stodh han oppe bundin vidh the studhina alt til thæs dagher var, Innan thætta gik iohannes til var frw oc hænna følghe ther the varo i magdalene huse ther the hafdho ætit natuardhin. oc sagdhe thøm huru thz var vordhit mz varom herra oc apostlomen. Ok ther var tha een osighilikin gratir. oc hwar vengadhe sik i sin stadh. Thænk thy huru thøm tha likadhe, ok varkunna thøm thy at the æru i mæsto vidhermødho oc størsto sorgh. af sinom alra kærasta herra. Vm sidhe gik varfrw vppa ena sidho a sina bøne oc sagdhe. O værdhelicaste fadher. O mildaste fadher, O miskunsamaste fadher. Iak anduardhar thik min søtasta son. thu som allom ær vælviliogher oc liofwir. var hanom ække grymbir. alzualloghaste fadher, mon thin son skola døø. enkte hawir han illa giort. O. rætuise fadher. æn vm thu vilt mankønsins atirløsn. tha bidher iak thik at thu gør hona i andre matto. Al thing æru thik møghe-

likin. bidher iak thik millaste fadher. læt min son ække døø. vm thik thz thækkis. frælsa han af ouinanna oc syndaranna handom. ok fa mik atir han, for thina vyrdhning oc lydhno hiælpir han sik ække. i thera valle giwir han sik owir som thæn ther krankir ær. oc orkar ække væria sik. thy hiælp thu honom alzuallogher fadher. Thætta ok annat tholkit badh varfrw af allo hiærta mz mykle sorgh oc hughsens besklikhet varkunna hænne nu i tholke vidhermødho.

(Cap. LXXVI). *Af vars herra pino thænkilse vm prims tima.*

Arla vm morghonin komo iudha høfdhingane oc the fræmsto af folkeno timelica atir. ok læto varom herra ihesum binda hændrina atir vm bakin. sighiande til honom. Thu røuare kom mædher os. kom til domin, i dagh skal thin ondzska ok thina snødba medhfærdhe taka en ænda. Nw seer man thin visdom. ok leddon thædhan til pylatum. ok han følghdhe thøm som thæn ther brutlikin vare. mædhan han var thz meenløsa lambit. Æn thæntidh modher hans oc iohannes oc thera følghe som fulcommit arla gingo af huseno oc villo koma til hans. møtto honom a gatunne. oc sagho han swa smælica oc ohøuelica ledhas af swa myklom mogha. Af huru store sorgh thera hiærta vpfyltos tha thz kan ey sighias. Ok thæssa sorghena hafdho badhe thøn oc swa var herra. thy at vars herra sorgh oc drøuilse øktos mykyt af the ømkonne ther han hafdhe til sina vini oc mæst til modher sinna. han viste væl at the sørgdho alt for hans skuld. swa at siælin ok licammin mondo næstan hawa skildz aat. Thænk thy oc skodha thøm al granlica. oc the æru mykyt øm-

kosam. Swa ledhis var herra ihesus til pylatum. oc them følghia honom længdan til æpte. thy at the koma ække aat nalkas honom. ther røgdhis han af thøm ok kæra mang thing til hans. Æn pylatus sænde han fran sik til herodem. ok herodes var ther gladher af. for thy at han girnadhis at see nakat af thøm miraculis som han hørdhe at var herra giordhe. Æn han fik af honom enkte miraculum ok ey eet ordh. ok af thy hiolt han varn herra for en dara, ok til hadh oc atløghe førdhe han varn herra i eet hwit klædhe ok sænde han atir pylato. Ok seer thu at var herra ræknas ey at enast ilgærningx man. vtan æmuæl en dare. Æn han vmbar thz alt mz størsto tholimodhe. Skodha han oc hær mædhan han ledhis atir ok fram. fran enom oc til annan huru han gaar nidherseande blyghelica mz ænliteno. takande thera roop. oc ohøuelica obrygdhilsa smælek. Skodha ok æmuæl modher hans. oc andra hans vini som følghia honom længdan æpte mz myklom osighelicom graat. Nw tha the hafdho leedt. han atir til pylatum. fulfølghia the hundane thrættelica sin falso kæromaal mz mykle dyrfwe. Æn for thy at pylatus fan i honom ænga døzsins sak. vidher frestadhe han gifwa han løsan. ok sagdhe. Jak skal næfsa honom. oc læta han fara. O pylate. o pylate. thu næfsir varom herra. Thu vest ey hwat thu gør, hwazske dødh ælla slagh forthiænte han. Ok giordhe thu bætir vm thw rætte thik æptir hans vilia. Ok bødh thagan flængia han. Sidhane føris var herra af klædhomen. oc bindz til studhenna oc flængis vtan miskund. standir nakin for allom Vngir støltir man oc blygher. som prophetin sigher. Speciosus forma præ filiis hominum. thol the oreno ribballanna gisla flængior hardha oc sørghelica værkiande. Thz

menløsa kotit. klena. oc faghra. ther kotzsins ok alz mandomsins natwr blomstir ær, opfyllis mz blanadh oc rifwom ok osighelikom værk oc saraka. Hwanstadh flytir blodzsins bækkir alra vægna af allom licamans limom oc lidhamotom. blane lagdhis owir blanadh, rifwa owir rifwo. ok saar owir saar swa thiokt at ænkte var osarghat. Til thæs han vardh tha løster. ok badhe the som flængdo han the trøttos. ok the som sagho vppa leddos vidher. vppa studhinne som han var flængdir vidher synis æn blodz teknin. Hær skalt thu langa stund dwælias. ok skodha han væl granlica. Ok vm thu ække varkunnar honom hær tha rækna thik hawa sten hiærta. Tha fulcompnadhis thz som ysayas propheta sagdhe af honom. at vi saghom han. ok asynin var ække. thz ær fagher, vi ræknadhom han swa som spitælskan. oc ødhmiuktan af gudhi. thz ær swa owirgifnan som thæn ther honom vare enkte vm. O herra ihesu criste. hwa var swa diærfwir oc radhløs som thik afførdhe. Ok the som æn varo diærfware som thik bundo. ok æn the som alra diærfwast varo ther thik flængdo. Vtan thu rætuisonna sool atirhiolt soolgislanar thina. ok thy varo the i mørkeno. ok mørkianna valde, Alle æru maktoghare æn thu. Thin kærlekir oc var vranglikhet giordhe thik swa vanmaktoghan. forbannadh vari swa stor wranglikhet for hulka thu swa pinlica plaghas. Nw tha var herra var løstir fran studhinne. leeddo the han oc drogho swa næktan. swa flængdan vm husit ok leetto æpte klædhomen. hans som kastadh varo kring ym husit, alrigh thit eet som annat. af them som han afførdho. Skodha han væl swa plagadhan ok skælwande for køld skuld. Thy at som ewangelium sigher. thz var frost vppa. tha han ville føra i sik atir

ropadho the omillo mænnene. sighiande til pylatum. herra han giordhe sik til konung. klædhom han oc kronom han som en konung, Ok toko eet røt silkis klædhe leet oc gamalt. ok klæddo han mz. ok kronadho han mz thornom. Skodha han i tholke vidhermødho. thy at han gør oc thol alt thz; the vilia. lætir føra sik i purpuram. hallir quart howdhit mædhan the sætia vppa han thornkronona. Takir aat sik røna som the satto i handena hans. Thigher som dumbe vidher at the falla a knæ ok helsan som konung. Skodha han nu i hiærtans besklikhet ok mæst nar howdhit hans fult mz thornom slas hardhelica oc opta. huru halsin gifs vidher the hardho slaghin han takir mz storom værk. Thy at the bitarlico hwassasto thornin ginom stungo hans hælghasta howdh. oc læto wtflyta alt blodhit. A hwat rædhelikit skal idher vslom æn thætta howdhit oppenbaras. hulkit ij nu swa slan. The giordho honom smælek ok obrygdhilse som thøm ther styra ville ok orkadhe ække fram ther mz. Æn han thol al thing som han vare thera thræl. Æn ey læta the sik nøghia at the honom til meere smælek hafdho samansankat alla bowana. Vtan leddon wt for pylatum oc alt folkit swa mz thornkrononne oc purpura klædheno. Skodha han nu for gudz skuld huru han staar oc slar nidher ænlitit for swa myklom mogha. ropande oc skriande crucifige. crucifige. thz ær. hænk vp han. gabbande han ok hædhande som the varin alle visare æn han. Ok som nw syntis at han hafdhe darlica oc owislica borit sik aat moot høfdhingomen oc phariseis. som swa hafdho lætit fara mz honom oc leedt han til tholka ændelykt. Ok swa tholde var herra ihesus af thøm ey at enast pinor ok sørghelikin værk. vtan æmuæl hadh oc obrygdhilse.

(Cap. LXXVII). ***Vars herra ihesu pino thænkilse vm teerz tima.***

Allir iudha moghin som ther vm kring stodh. badh mz høghe røst korsfæsta varn herra. ok swa fordømdis han af thøm vsla domarenom pylato. ey minnas the hans godha gærninga. oc the vælgærninga han hawir thøm giort. Ænkte akta the hans menløso. oc thz som æn thikkis grymare vara. enkte miukas the fore the vidher mødhona oc the pinona som the see at han hawir nw tholt. høfdhingane oc formænnene glædhias. at the hawa sin wranga vilia fulcompnat. halla han for gab ok atløghe. som ær sandir ok æuærdhelikin gudh. ok skynda hans dødh thz mæsta the gita. Sidhan ledhis var herra atir in. oc the føra han bort w purpura. oc star æn nakin for thøm. til thæs honom gafs orlof fara i sin eghin klædhe. Thænk granlica hans skipilse i allom hans gærningom. oc at thu maghe thæs innerlicare varkunna honom. læt op øghonin nakat litit til gudhdomen. ok thænk han oc vara sannan man. Ok see sidhan. thæn vnga stolta. ærlicasta. menløsasta. oc ælskelicasta iunkherran. æn allan hudhstruknan. gisladhan. oc stænktan mz blodh oc blanadh. saman hænta sin klædhe a gulueno. kastadh hijt oc thijt i huseno hwart fran andro. ok føra sik i thøm mz enne vyrdhning oc hemsko. blyghiandis for thøm som han hææddo æ wt at eno som han hafdhe varit thæn ømblike. yttarste forlatin af gudhi. ok owirgifwin vtan hiælp. gøm gørlica aat thy at thz ær væl ømblikit. huru han hæntir saman klædhin siin. Nw eet oc nw annat. ok i føre sik swa for thøm iudhomen. Thætta thænk a mandomsins vægna. ok a gudhdomsins vægna thænk thz omættelica. æuærdhelica. oc obegriplica. oc keysarlica

valdit vordhit man. ok lætit sik pina ok plagha. luta sik ødhmiuklica æptir klædhomen nidher a iordhina. føra sik i thøm swa snøppelica mz tholke blygdh. som han hafdhe varit fulasta skam. thz man plægher kalla manskam. ok armasta dugga. ok æn en køptir thræl. ok the atto vald vm han at næfsa honom for stoor·brut. Skodha han nw væl granlica oc vndra oppa hans ødhmiukt. oc følgh honom ij tholimodheno thz mæsta thu gitir, Æptir han ær ij farin leeddo the han .wt. at dødhin skulle ække længe draghas. ok lagdho thz værdoghasta korsins træ. badhe lankt oc stort. oc mykyt thungt oppa hans axlar. hulkit thz siæfwasta lambit took. ok bar tholomodhelica. ok the skufwa oc dragha han osaktelica. ok ledha hans kompana mz honom. ok thz varo twe røuara. thz rena sællaskapit. O godhe ihesu. hwat storan hedher thit folk thz gør thik. tilføghiande thik røuaromen. ok gøra thik æn værra æn thøm. thy at the læta thik siælwan bæra korsit. hulkit man·læs .ække af røuaromen. ok som ysayas propheta foresagdhe. ær han ey at enast skipadher mz wrangom. vtan ræknadher wrangastir oc snødhastir af allom. herra min gudh. osighelikit ær thit tholomodh. Skodha han væl. huru han gaar krumpin vndir korseno. oc stankar af mæghinløso. varkunna thy honom thz mæsta thu format. staddom i swa mykle thwang oc vidhermødho oc gabbilsanna opnyilsom. Nw for thy at sorghfulla modhorin hans. kunne ække nalkas honom for mykla moghanom. gik hon rasklica mz iohanne oc quinnomen som hænne følgdho en genare vægh. at hon skulle koma fram for moghan. oc swa nalkas honom. Æn nar the møtto honom i vægha moteno vtan portin. oc hon saa han swa thrøttan oc mæghinløsan vndir thy stora træno.

hulkit hon hafdhe ække førra seet, Vardh hon al half-dødh af sorgh. oc gat talat til honom ey eet ordh, ok ey var herra til hæuna. swá skyndadho the fram mz honom som ledden til at korsfæstan. Æn vidher at var herra gik. ok han kom litit fram bætir. tha vænde han sik vm til quinnonar som græto. oc sagdhe them Israels døttir. gratin ække owir mik. vtan gratin owir idher siælæ oc owir idhra syni. thy at thæn dagher skal koma i hulkom sighias skal. Sæla æru ofructsamlica. oc the quinna som ække føddo. ok the spina som ække gafwo diia. Tha skulu the sighia bærghomen fallin owir os. oc skylin os. Thy at the gøra thætta i grøna træno. hwat skal tha vardha i thy thørra. Thæn tidh han hafdhe æn fram bætir gangit. oc han var swa lambir oc thrættir. at han orkadhe ække længir bæra. lagdhe han nidher korsit. Æn the snødho iudhane som ække villo længe dwælia mz dødhenom. ok ræddos at pylatus som hafdhe hwirt at han ville gifwa han løsan. skulle atirkalla domin. nøddo en som hæt symon. til at han skulle bæra korsit, ok bakbundo sidhan varn herra som en røuara ok leeddo han til caluarie locum. thz ær galgha stadhin. hwat ey thikkir thik thz som var herra ihesus tholde i thessom threm tidhomen som ær ottosangx. oc prims oc tærdz. vara største værk. oc ryghelicasta besklikhet. stort vndrande. oc skullo gøra mænniskiona mykyt varkunnogha oc tholugha oc viliogha at thola nakat for gudz skuld. ok swa ær sakt af thæssom threm tidhomen. Seem nw thz som hænde i korsfæstilsinne oc dødhenom. thz ær i sexta oc nona. Ok sidhan thz som hænde æptir dødhin, thz ær hora vespertina oc completorio.

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

NICOLAUS A. THEOD. SJÖREN,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XXV.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Mendax infamia terret neminem nisi mendosum.

II.

Magnas atque utiles res, nemine adjuvante, genere non possumus.

(Cap. LXXVIII et LXXIX). *Vars herra ihesu pino thenkilse hora sexta et nona.*

Tha var herra ihesus kom til caluarie locum then fwla orena stadhin swa ohøuelica. tha mat thu see snødha æruodhis mæn. hwan stadh hærinslica gøra. Æn thik skal thikkia i huxsins syn som thu vare ther nær stad. oc see granlica alt thz som gørs moot varom herra. ok æmuæl thz som var herra sigher oc gør, oc thz som vm han vardher. See thy mz huxsins øghom. somlica rætta korsit oc fæstat. somlica redha stighana oc vidherthorftelikin andbudh. somlica skipa hwat som the skullo gøra, ok somlica føra han w klædhomen. Ok star nw thridhia sin nakin for allom moghanom. Nw opnyas sarin oc værkin vidher at klædhin rykkias bort som skorpnadh varo vidher sarøkan. Nw faar modhorin første granlica see swa sørghelica hannadhan sin son. hon drøfwis oc nw owir alla matto. oc blyghis at hon seer han swa alstinga naknan. thy at the atirlæto honom ey næsta klædhin. O i hwat store besklikhet ær nw hænna siæl. ække tror iak at hon gat nakat talat aat honom. Sidhan restos op vidh korsit twe stigha. een aat høghra armenom oc annar aat thøm vinstrom. aat hulkom the draparane foro op mz hambrom oc spikom. Ok restis ther vp en litin stighi framan til som rekte op thiit føtrene skullo fæstas. gøm væl aat allo. sidhan røkto the fram van herra. oc badho han fara vp aat thøm litla stighanom. Æn han gør ødhmiuklica ææ hwat som the vilia vtan gensægn. Ok then tidh han stegh vppa øuersta trappona a thøm litla stighanom. oc studde sik op vidh korsit. lagdhe han fran sik the konungxlico armana. ok rækte fram the fæghersto værdhelicasto hændrina. oc gaf sik allan i korsfæstaranna

vald. saa op til fadhorin ij himerike oc sagdhe. See fadher. hær ær iak. thu ville af kærlek ødhmiuka mik alt til korsit for mankønsins helso. thætta takir iak thækkelica. Jak offra mik thik for thøm. hulka thu ville vara mina brødher, Thy fadher tak thz oc thu thækkelica. oc var nu hædhan fran for mina skuld blidhcadher. afthørka alla gambla smittona. oc wræk hona lankt fran thøm. thy at iak gifwir mik for thøm. Sidhan tok thæn som oppa høghro sidhona stodh vppa stighanom. oc fæste starklica høghro handena til korsit medh enom iærnspik. Ok tha thz var giort. tok thæn som vinstra vaghin var. vinstro handena. ok drogh oc thande thz mæsta han gat. oc satte annan spikin oppa oc slo oc fæste hona til korsit. ok. six at han bant eet reep vm handena. ok the som nidhre stodho drogho swa at alla sinona mattin brista. til thæs hon rækte aat boronne som borat var fore spikonom. Ther æpte bundo the vm føtrena oc drogho. oc tha han var swa wtthandir. slo een thøm mykyt hardhelica fast til korsit mz twem spikom. See. nw ær var herra ihesus korsfæstir. oc swa wtthandir a korseno. at tælia mattin al hans been. som han oc kære mz prophetanom. hwanstadh flyta hælgha blodzsins bækkia af thøm støro vndomen. Nw for thy at han var swa thandir oc wtpinadher a korseno at han gat ængin limin rørt vtan howdhit. oc spikane oppehiollo allan licammans thunga. tholde han bitirlicasta værk oc swidha. ok thwingadhis meer æn nakar kan sighia ælla thænkia. han hængir oc mællan twa røuara. oc hawir hwanstadh pino. hwanstadh obrygdhilse hwan stadh gab. oc hadh. ok æn i tholike nødh spara the honom ey af hadhuetis ordhom. Somlike sighia vach. See. han som nidherslar gudz mønstar: ok

andre. sagdho. andra giordhe han hela. ok sik siælwan gitir han ække helat. ok sagdho mang annor smælikin ordh. Æn præsta høfdhingane ropadho oc sagdho. Ær han gudz son. tha nidher fare nw af korseno oc vi trom honom. Riddarene som hawa korsfæst han. the skipta klædhin hans sina mællan ther i hans næruaru. Ok thætta six oc gørs oc vardher alt i hans sorghfullasta modher næruaru, hulkra sorgh oc drøuilse økia mykyt sonsins pino, ok mera varkunnar han hænne i swa store vidhermødho oc hiærtans sorgh. æn sik siælwom. Ok ma man væl sighia at hon pintis a korseno mz sonenom. thy at hællir hafdhe hon wtualt mz honom døø æn længir lifwat. hwan stadh ær thøm badhom ængxle oc pina. kænnas magho the. æn ængin gitir fulsighat thera vidhermødho. Modhorin stodh vidher sonsins kors. oc mællan hans kors. oc røuarins kors. hwarghin saa hon mz øghomen af sonenom. Swa møddis hon ok ængxladhis som han. ok badh af allo hiærta til fadhorin for honom. sighiande. fadher oc æuærdhelikin gudh. Thik thæktis at min son skulle korsfæstas ey ær time at iak han atirbedhis af thik. Vtan thu seer i hwat stora ængxla hans siæl ær nu, bidher iak at thu lina hans pino vm thik thz thækkis, fadher iak anduardher thik min son. Samuledhis bidher oc sonin fadhorin for hænne. ok taladhe thystlica mz sik sighiande. fadher min. thu seer huru modher min pinas. thz skulle iak korsfæstas ok ække hon. Æn hon ær mz mik a korseno øfryt ær min korsfæstilse, ok min pina som bær alra værldinna synder. hon forskulladhe enkte tholkit. Thu seer hona swa ømkelica allan dagh af gratenom mødda hona anduardhar iak thik. gør hænna sorgh tholikare. Ok varo mz vare frw vidh korsit. iohannes,

oc magdalena. oc twa hænna systir. maria iacobi. oc maria salome. ok andra flere qvinnor. oc alla græto the ryghelica fast oc mæst magdalena hans ælskelica discipula. ok engin liisa ælla hugnadh gato the haft af sinom ælskelica herra oc mæstara. thy at the varkunnadho badhe honom oc swa vare frw. Opta vpnyadhis thøm sorghin. ok altidh lagdhis hænne æ nakat til. æntigia af obrygdhilsomen oc smælekenom som til honom taladhis. Ælla ok af vidhermødhonne ok pinomen ther honom marghfallelica giordhos. Æn var herra ihesus var ække fafængir. Æmuæl hængiande aa korseno til thæs han gaf op andan. Vtan giordhe ok sagdhe thz som nytlikit var for vara skuld. Ther sagdhe han the siw ordhin som scrifwadh finnas i læstinne. thz første var. vidher at the korsfæsto han. nar han badh for sinom korsfæstarom sighiande. fadher forlat thøm thætta thy at the vita ække hwat the gøra. I thy ordheno beuistis stort tholomodh. stoor kærlekir. oc osighelikin godhlekir. Thz andra ordhit var til modher sinna. nar han sagdhe. quinna see thin son. ok til iohannem. See thin modher. ey kalladhe han hona modher. at hon skulle ey af innerlica kærleksins storlek æn mera syrghia. thz thridhia var til thæn godha røuaran nar han sagdhe. I dagh skalt thu vara mz mik i paradyso. fiærdha var hely. hely lamazabathani. Hoc est deus meus. deus meus ut quid me dereliquisti, som han ville sighia. fadher swa mykyt ælskadhe thu værldina thz ær mankønit i værldinne at thu anduardhadhe mik for thz. oc synis hawa forlatit mik. fæmta var. nar han sagdhe. mik thørstir. i hulko ordheno vardh modhorinne oc iohanni oc them som i thera følghe varo stoor varkunnan. ok thøm snødho iudhomen mykyn glædhi. thy at

æn thot thz ma wtthydhas at han thørste siælanna helso. tho var thz sant at honom thørste. thy at af blodzsins wtgiutilse som swa fulstopa var. var han innantill allir thørkadher. Ok mædhan the 'omillo mænnene. kunno ække thænkia i hwario the matto honom meeral skadha. tha toko the sik thædhan æmpne at mødha han æn meer. oc gafwo honom drikka ætikkio oc galla. førbannadh vari thera gæld som swa thrættin ær. i hulke the skaddo han oc møddo swa mykyt the formatto. Siætta ordhit var nar han sagdhe. Thz ær fulcomnat. som han ville sighia. fadher lydhnona som thu bødh mik hiølt iak fulcomlica. ok æn ær iak redhoboin at gøra hwat thu vilt biudha. ok ær iak redhoboin til alla pino. Æn alt thz som af mik ær scrifwat ær fulcomnat. vm thik thækkis atirkalla mik. Æn tha sagdhe fadhorin til hans. kom min ælske-licaste son. thu hawir alt væl fulcomnat oc giort. Jak vil at thu skalt ække længir mødhas. kom i mit skøøt oc iak skal taka thik i min fampn. Sidhan tok han vænda øghonin som the plægha som pinas i døzlomen oc vænda thøm vm kring, ok stundom op. ok stundom nidher. ok kastadhe howdhit stundom hijt ok stundom thijt æ ømsa vægna. ok synin ok al kraptin vanskadhos. Ok swa vm sidhe tillagdhe han æn thz siunda ordhit. mz makta høghe rope ok tarom sighiande, fadher. In manus tuas commendo spiritum meum. Ok vidher at han thz sagdhe. negh han mz hofdheno til fadhorin nidher a brystit. swa som han honom thakkadhe at han atirkalladhen. ok anduardhadhe honom andan sin. Vidh thætta ropit vmuændis hedhne riddarin som ther var. hørande at han ropande doo. oc sagdhe. Sannelica var thænne guz son. thy at andre mæn orka ække ropa thæn tidh the døø ok

thy trodhe han a han. Ok var] thætta ropit swa stort. at som man vndirstar af visom mannom. hærdhis thz alt nidher til: hæluitis. O hulkin tha var modhorinna sorgh nar hon saa han swa pinlica thrana. ok ængxlas, grata. oc døø. Iak tror at for sorghinna ok ængxlonna mykylikhet var hon vpsupin, ok var som hon kænde enkte til siin. ok æn nw myklo meer æn tha hon møtte honom oc han bar korsit. hwat giordhe tha magdalena hans troin ok ælskelica discipula. hwat iohannes af honom for androm mykyt ælskelikin. Ælla hwat giordho the andra twa varafrw systir. Æn hwat skullo the gita giort, Vpfylt varo the al mz besklikhet, fulstøppadh mz sorghinne. Al drukkin af malyrtinne. ok grøta vtan lisa owir alla matto. See. nw hængir var herra dødher a korseno. moghin gaar allir bort. Æn drøfdhasta modhorin ok hænna følghe blifwa atir, The satto sik nidher nær korseno. See ok skodha sin ælsklica kæra. Ok bidha hiælpena af gudhi huru the mattin atirfan oc iordhan. Ok æn vm thu væl skodhar thin herra. mat thu see at fran ilia oc vp til iæssan. ær enkte heelt i honom. thy at ey ær i honom limbir. ok ey licammans sin som ey kænde sina thwang oc sina pino. hær hawir thu af korsfæstilsinne oc dødhenom som hændo vm sext oc noons tima. thy skalt thu thætta, gudhelica, trolica, idhkelica, oc granlica thænkia. Ok nu skolom vi see thz som hænde æpte dødhin.

(Cap. LXXX et LXXXI). *Ihesu cristi pino thænkilse in vesperis.*

Vidher at vars herra ihesu cristi værdhoga modher oc iohannes. magdalena. ok varafrw systir sato swa en

væghin vidh korsit. oc sagho som utan atiruændo uppa van herra ihesum. swa hængende a korseno mællan røuaranna. swa naknan. swa pinadhan oc dødhan. ok swa af allom forlatnan. See the koma manga vækta mæn af stadhenom thiit til thøm. som skullo sundir bryta larin a thøm korsfæsto ok skullo dræpa oc iordha thøm. at the a thøm stora høghtidhis daghenom ække blifwer hængiande a korseno. Varfrw oc alle sta up ok undra oppa thøm, ok vita ække hwat thz matte vara. Sorghin vpnyas oc ræddoghin væxir. mykyt rædhis varfrw. ok veet ey hwat hon skal gøra utan sigher. Min søtaste son. hwi koma thæsse atir. hwat vilia the thik mera gøra. hwat ey drapo the thik. Son min. Iak thænkte thøm vara mætta af thik. Æn iak seer at the hata thik æn dødhan, son min ey veet iak hwat iak skal gøra, Ey formatte iak værna thik af dødhenom. Vtan hær skal iak sta vidh korsit thit. aat thinom fotom son min. iak bidher thin fadher. at han gøri thøm thik blidha. ok gingo thaghan al gratande oc satto sik frammanfore korsit vars herra. Æn the nalkadhos tha mz storo stime oc mykle gæld, oc seande røuarana æn lifwa sundirbrutu the larin thera, drapo thøm oc toko nidher thøm. ok kastadho thøm ful fasklica i ena groop ther nær. Æn sidhan the komo atir til varn herra ihesum oc modhorin ræddis at the vanhca skullin ok swa gøra hænna syni. møddis hon innerlica af hiærtans sorgh. ok viste ey andra wtuægha vtan took til sin vaku som ær infødda ødhmiuktin. ok føl a knæ læggiande hændrina korswis for brystit, oc taladhe til thøm sighiande kæro brødher. Iak bidher idher for høxsta gudh at i vilin mik ey meer mødha i minom alrakærasta søn. Iak ær hans drøfdha oc sorghfullasta mo-

dher. Ok vitin i væl kære brødher at alre giordhe iak idher meen. ælla nakan oræt. ok vm min son syntis idher genuærdhogher vara. tha drapin i han.' ok iak forlatir idher allan oræt ok alt meen, oc alt thz i mote mik giordhin i mins sons dødh. at enasto gørin mz mik thæssa miskunnena at i brytin hans been ække, at iak matte fa licammin helan læggia i grafwena. thz hiælpir idher enkte. at i hans laar ælla hans been sundirbrytin. ok i seen væl at han ær nu dødher. han foor hædhan. ok ær lang stund sidhan han doo. Æn iohannes oc magdalena oc varafrw systir stodho a knæm mz hænne. oc græto al saman sarlica. O kærasta frw. hwat gørin ij. I staan nidhre for thera skalkanna fotom. hwat ey bidhin i thøm som læta sik ække bidhia, oc ænksins bøn høra. tron i at bøghia the grymasta oc the omillasta mz milhetinne. ok the høghfærdhogha mz ødhmiuktinne mæn i vitin at ødhmiuktin halz af them for wrak. i æruodhin fanyt. Æn en høghfærdogher omillir riddare ther hæt longinus forsmande thera grat oc bøne, støtte op mz spiuteno af alle makt oc stak ginom vars herra ihesu høghra sidho ok in ginom hiærtat, eet ryghelica stort saar. hwadhan som wtfløt blodher oc vatn. ok tha nidher fiol modhorin swa som dødh i handomen magdalene oc systir sinna. Æn iohannes vardh swa starkir af thy at sorghin nødde han ther til. at han stodh vp mot them oc sagdhe. A snødhe omille mæn. hwi gørin i swa omilla gærning. hwat ey seen i at han ær dødher. hwat vilin i oc æmuæl dræpa modher hans. Gan hædhan oc vi iordhom han væl. Ok swa som gudhi thæktis gingo the ginstan bort. Æn var frw six thagan vidher oc stodh op swa som hon vaknadhe, ok spordhe vm the hafdho nakat mera giort aat

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. JOH. ERNESTUS RIETZ,
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

ERICUS CHRISTOPH. KALLENBERG,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XXVI.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Pietas homines inter se sanctissime conjungit.

II.

Eloquentia rès maximas gerit.

III.

Non coævi viros ejusdem ætatis illustres sed posteri recte dijudicabunt.

---

hænna æiskelica son. the swaradho ok sagdho. at the hafdho enkte annat giort honom. hon sukkar oc sørgher. ok seer vppa sonin swa sarghadhan ok mødhis af døzsins sorgh. Seer thu huru opta hon ær dødh i dagh. Visselica æ swa opta som hon saa widher sonin vardha nakat nyt. æntigia ohrygdhilse ælla pino. Ok ær sannelica thz i hænne fulcomhat som symeon taladhe til hænna. Thina eghna siæl skal swærdhit ginom fara. thy at flerom sinnom hænde hænne thz i dagh. Æn nu ginomstak sannelica thæssa spiutzsins swærdh sonsins licamma oc modhorinna siæl. Ok sidhan sætia the sik al atir nidher vidher korsit. ok vita ey hwat the skulu gøra. The formagho ække taka nidher oc iordha licamman. thy at the hawa hwazske maktena ælla andbudhin ther til. Ække thora the ok ganga bort. oc læta licamman swa quarran a korseno, Ække magho the ok længe ther quar blifwa for thy at thz lidher aat quællenom ok natten star thøm fore. Seer thu i hwat vanda the æru. O væluilioghe. o søte gudh huru thu lætir thæssa thina af allom wtualda. væriddinna spøghil. oc thit reclinatorium swa drøfwas. thz vare væl time at hon hwilte sik nakat. Sidhan see the koma at væghenom mykyt annat folk. Æn thz varo iosep ab arimathia oc nichodemus oc the hafdho mz sik andra thøm som baro andbudhin. mz hulkom the villo taka nidher licammin af korseno. Ok baro the mz sik væl hundradha skala pund mirra oc aloes oc komo thy at the villo iordha van herra. tha stodho the al vp mz storom ræddogha. O herra gudh hwat thera vidhermødha ær stor marghfal i dagh. Æn iohannes som granlica saa ok kænde folkit. han sagdhø. Iak kænnir ther iosep oc nichodemum. Tha fik var frw atir mæghinit oc

sagdhe. vælsignadher vari var gudh som os sændir hiælp. oc os hawirække forgætit. Son. gak mot thøm. thy at the koma os til trøst ok hiælp. ok iohannes gik rasklica mot thøm. ok tha the komo saman ok møttos. vmfæmdos the mz storom grat. swa at vm langa stund gat ængin thera talat til annan af rætte ømko. oc mykle sorgh oc graat. Sidhan vidher at the gingo til korsit. spør iosep aat. hwa ther ær mz vare frw. ælla hwat som vordhit ær af androm vars herra discipulis. tha næmpde iohannes thøm som ther varo mz vare frw. Æn af discipulis sigher han sik enkte vita thy at ther var ængin thera i dagh. Sidhan spør iosep aat thy som giordhis vidh van herra. ok iohannes sigher honom hwart æpter andro. Æn nar the varo vidh korsit fiollo the a knæ oc badho gratande til varn herra. ok nar the komo thijt tok var frw oc the som mz hænne varo thøm mz store vyrdhning. fallande a knæ oc nighande nidher a iordhena. Samuledhis fiollo oc the a knæ oc stodho swa mz storom graat ena langa stund. Vm sidhe sagdhe var frw. I giordhin væl at ij mintins vppa idhan mæstara thy at han ælskadhe idher mykyt. Ok kænnis iak for idher at i idhre tilquæmd. syntis mik vprinna nyt lius. Vi vistom ey. hwat vi skullom honom gøra, ælla hwat vi skullom athawas. var herra gælle idher for idhan kærlek. Tha sagdho the. Vi sørghiom af allo varo hiærta af thy som vidh han ær giort. Gærna hafdhom vi frælst han af swa storom oræt oc orætuiso vm vi hafdhom format. At enast mattom vi gøra gudhi oc varom mæstara thæssa litla thiænistena. Ok standa thagan op oc redha sik vidher at taka han nidher. Æn thu. som iak hawir sakt thik annarstadz. vakta granlica aat huru han tax nidher.

Sidhane rættos vp twe stigha aat badhom armomen aa korseno. oc iosep foor vp at thøm stighanom som høghra væghin stodh. oc vidherfrestar dragha wt spikin af the handinne. Æn han kan ække væl atkoma. thy at spikin ær badhe thiokkir ok langir oc sitir forfast fæstir i korseno. vtan han kriste ok kome offast vidher handena vars herra. Æn ther ær ække stort at thy at han gør thz trolica. oc var herra takir alt for godho. ok tha spikin var wtdraghin. teknadhe iohannes hemelica aat iosep ok badh rækkia sik spikin. swa at var frw finge han ække see. Ther æptir drogh nichodemus then andra spikin w vinstro handinne, oc fik han samuledhis iohanni. Sidhane foor nichodemus nidher, oc foor vp aat enom litlom stigha oc took wt spikana w fotomen. mædhan iosep hiolt oppe licammanom. Væl var iosep sæl som værdoghadhis swa vmfæmpna vars herra licama. Sidhan spikane varo vte. foor iosep saktelica nidher. ok alle toko vidher vars herra licama oc lagdho han nidher a iordhena. Æn var fru ok the andro hulpo hænne. tok oc lagdhen i sit skøt. ok magdalena var æ vidh føtrena. vidher hulka hon værdoghadhis faa swa stora nadh. The andre sta vm kring oc alle gøra storan grat owir han swa bitirlica som enga son.

(Cap. LXXXII). *Af vars herra pino thænkilse om natsangx tima.*

Ena stund æptir at var herra var nidhertakin af korseno oc nattin hon nalkadhis. badh iosep vara frw at hon skulle læta swepan ij linnom klædhom oc iordhan. Æn hon gat ække lætit han fran sik. ok sagdhe til thera. mine kære vini takin ække swa skøt min son fran mik. vare

thz møghelikit at i iordhadhin mik mz honom. hón græt oc fælte tarin vtan lisa. vidher at hon saa vndena badhe i sidhonne oc handomen, nw eet oc nw annat. skodhadhe ænlitit oc howdhit hans swa smælica oc ohøuelica hannat. saa thorne stiongana. Skæggit wt plokkat. Ænlitit alt smitta taf blodheno. oc thera sputte ok af graat. ok (af) the ømkelico syninne kunne hon ække mættas. Thætta skodhadhe modher hans trolica. oc ville langlica see sin son. Æn for thy at fast leedh at quællenom sagdhe iohannes til varfrw. modher vi skolom skona iosep oc nichodemo lætin swepa oc iordha vars herra licamma for thy at for oflanga dwalu matto iudhane fa tilfælle at gøra thøm nakat meen. Ok for thy at varfrw var skælik ok skøniogh. ok thænkte væl at hon var anduardadh iohanni vm sin søn. ville hon ække længir halla thøm. vtan vælsignadhe han oc thakkadhe honom. ok læt thøm swepan som the villo. Tha tok iohannes oc nichodemus oc the andro til at swepa licamman i thy linna klædheno æptir thy som iudhane plæghadho gøra. Æn varfrw hiolt altidh howdhit hans i sino skøte. hulkit hon atir gømde sik at swepa ok magdalena føtrena. Ok nar the komo nidher til larin ok skino benin nær fotomen. sagdhe magdalena. bidher iak idher at i lætin mik swepa føtrena vidher hulka iak fik miskunnena. Ok sidhan the hafdho hænne thz vnt vihder at hon hiolt føtrena. mande hon al vanskas af sorgh. Ok føtrena som hon førra vætte mz idhroghans tarom. the thwadhe hon nu myklo meer mz sorghinna oc varkunna tara vatneno. for thy at hon saa føtrena swa sarghadha oc ginom slaghna. storkna oc blodhogha oc thy græt hon iæmerlica. thy at som sannindin bær hænne vitne. hon ælskadhe mykyt oc thy græt hon ok mykyt. ok særlica ij

thæsse yttarsta sins mæstara oc herra thiænist. ther swa plaghadher var oc flængdir. swa sarghadher oc dødher. ok swa til enkte vordhin. Næplica gat hiærtat hænna blifwit quart i licammanom. Gærna hafdhe hon døt vidh sins herra føtir. enkte saa hon thz hænna sorgh matte lina. oc ey var hon van at thiæna honom i tholko. Thæsse thiænistin som hon gør honom nw ær badhe the første oc the yttarste. ok ær hænna sorgh æn thes beskare at hon gitir ække giort thz som hon ville oc væl høfdhis thy at hon ville thwa ok smøria allan licamman oc sætian væl til. æn hon hawir hwazske tima ælla stadh ther til. oc gør thy thz hon gitir. tho thwar hon føtrena mz sinom tarom. Sidhan therkar hon them oc vmfæmnir them mz alle gudhelikhet oc kessir. swepir. oc redher them trolica thz bæzsta hon kan oc hon forma. Sidhan the haua swa swept licamman. see the til varafrw som the villo sighia at hon skulle læta lidha sik. ok tilbyria al saman atir at grata. Ok tha hon saa at hon kunde ække længir tøghiat. lagdhe hon sit ænlite owir sonsins ænlite oc sagdhe. Min alra kæraste son i mino skøte hawir iak thik dødhan. Hart ær dæzsins band slita. gladh ok lustøgh var. vaar vmganga. vtan meen ok kæro varom vi ibland andra. æn tho at thu æst dræpin swa som then ther sik hafdhe forwirkat. Son min trolica thiænte iak thik oc thu mik. Æn ij thæsse thinne sørghelico stridh. ville thin fadher thik ække hiælpa. oc iak formatte ække hiælpa thik. ok thu forlæst thik siæluan for then kærlekin ther thu hafdhe at atirløsa mankønit. hardh oc pinlik oc mykyt dyr ær thæssin atirløsnin. af hulke iak glæz tho for mænniskionna helso. æn af thinom værk oc thinom dødh sørghir iak fast oc drøfwis. thy at iak veet at thu alre syn-

dadhe oc ær tho dræpin mz fulasta dødh swa bitarlicom utan sak. Son min nw ær var sata vmganga skild. oc iak vardher nu skilias vidh thik. Iak thin bedrøfdhasta modher skal nw iordha thik. Æn hwart skal iak sidhane gaa. hwar skal iak blifwa son min. huru forma iak lifwa vtan thik. thy iordhadhis iak gærna mz thik. Æ hwar thu æst vare iak gærna mz thik. Æn for thy at iak gitir ække mz licammanom, iordhas iak nær thik mz minne siæl. hona anduardhar iak thik, ok hona latir iak thik. A son min hwat ængxlo fullir thænne skilnadhin ær, Ok æ mædhan hon han swa hafdhe, thwadde han af taranna owir matto mykelikhet. myklo mera sins sons ænlite. æn magdalena føtrena. ok thørkadhe thz sidhan. ok kyste munnin oc øghonin hans. oc gaf sik alla vin vm at swepa howdhit i eno sudario. Sidhan vælsignadhe hon han. ok alle stodho a knæm oc badho til hans ok kysto hans føtir. Toko sidhan oc baro han til grafwinna. Varfrw hiolt howdhit oc magdalena føtrena. oc the andre baro i midhio, grafwin var ther ginstan nær. tho litit thædhan som han var korsfæstir i hulka the lagdho han mz alle vyrdhning. fallande a sin knæ. mz store sokkan oc ømkelicom grat, Ok tha han var iordadher. vælsignadhe modhorin han æn. oc vmfæmde han. oc star owir sinom ælskelica son. æn the rætto vp hona. ok lagdho en storan steen vppa gapit a grafwinne. Sidhan sagdhe iosep til varafru. Min frw iak bidher idher for gudz skuld. oc for thins sons mins mæstara ælskogha at i gaan heem i mit hws. thy at iak veet at i hawin ække siælf eghit hws. hws oc alt thz iak ægher ær idhart. Samuledhis sagdhe oc nichodemus. A hwat varkunnan ok ømko thætta ær. Værldinna fru oc himerikis drotning hawir ey hwar hon

ma læggia sit howdh. Ok tilbør hænne thæssa grøtelico daghana i sinom ænkiodom framledha vndir annars thaki. Sannelica tha æru thætta ænkio daghane thy at var herra ihesus var hænna son oc brudhgomme. fadher oc brodher. oc alt got, oc alt saman honom dødhom tappadhe hon. Sannelica ær hon ænkia oc forlatin, oc hawir ey hwar hon ma hem at søkia. Tha negh hon thøm. ødhmiuklica thakkande thøm oc sagdhe sik vara anduardhadha iohanni. Ok sidhan the badho iohannem vm thz sama. sagdhe han vilia ga mz hænne til montem syon i thz husit som mæstarin aat natuardh i gaar vm quæld mz sinom discipulis. oc ther vara nær hænne. Æn the nighu thaghan varefrw. oc badho sina bøne til grafwenna oc gingo atir i stadhin. Æn varfru oc hænna følghe som læstin sigher. blifwo quar sitiande vidh grafwena. Nw tha aat nattinne leedh sagdhe iohannes til varafrw. thz ærække høwizst blifwa hær oflænge. ælla koma sent vm nøttir tima i stadhin. ok thy vm idher thækkis gangom hædhan. Tha stodh varfrw op oc fiøl a knæ vidh grafwena. vmfæmnadhe. oc vælsignadhe hona. oc sagdhe. min alra kæraste son. iak maække længir dwælias nær thik. iak anduardhar thik thinom fadher. ok saa vp mz øghomen til himilin oc sagdhe mz rinnande tarom af allo hiærta. Æuærdhelikin fadher. iak anduardhar thik min son oc mina siæl hulka iak latir hær quarra nær honom. Ok sidhane gingo the thædhan. oc nar the komo til korsit. fiøl hon a knæ oc badh til korsit. sighiandhe. sidhan hon hafdhe bidhit. hær hwiltis min son. oc hær ær hans dyra værdogha blodh. Alle giordho ok samuledhis. ok mat thu thænkia at hon var the første som badh til korsit. som oc var the første som badh til fødda sonin. Sidhane æ

mædhan the gingo aat væghinom til stadhin. vænde hon sik opta vm oc saa atir æptir sik. Æn nar the komo thijt i then stadh. hwadhan the gato ække længir seet grafwena oc korsit vænde hon sik vm oc negh. fiøl a knæ. oc badh sina bøn. Al giordho oc samuledhis mz gratande øghom. thæntidh the nalkadhos tha stadhenom. swepto varafru systir vm hóna klædhin. huldo næstan alt ænlitit hænna. ok satto hona til som ena ænkio. oc gingo for hænne. varfrw gik tha mællan iohannem oc magdalenam. Nar the komo in ij stadhin. oc magdalena saa at væghane skildos aat. ville hon taka væghin som ledde heem til hænna hws oc hawa thøm heem til siin. sagdhe hon. fru iak bidher idher for mins mæstara ælskogha skuld at vi gangom heem ij vart hws, vi staam ther bæzst. I vitin, hwat gærna han kom thijt. hws oc heman oc alt thz iak ægher ær idhart thz ær min bøn at i komin. oc tok til at grata. varfrw gik oc thagdhe. ok skøt sik til iohannem. oc sidhan badh hon æn iohannem. Æn han swaradhe oc sagdhe. thz høwis bætir at vi gam til montem syon. oc særlica for thy at vi swa lowadhom varom vinom ther æru. kom hældir thu mz hænne thijt. Tha sagdhe magdalena. væl vest thu at iak kombir mz hænne æ hwart hon gaar oc alre skal iak lata hona. Nw tha the komo i stadhin. flykto sik til saman alle the thz fingo vita. iomfrwr oc donde hustrwr. oc følgdho hænne. ok villo gøra hænne hugnadh i væghinom. ok af rætte ømko oc varkunnan var alla stadz stor gratir. Ok the godhe mæn som hon gik vm. villo hona hugna. oc græto vidher at the sagho hóna. sighiande. visselica stoor orætuisa giordhis i dagh vm vara høfdhinga mot thæssa frunna syni. oc gudh tedhe for hans skuld stoor oc vndarlik iær-

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VTIÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

CHRISTIANUS HERSLOW,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XXVII.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Nihil tanti emitur, quanti experientia.

II.

Inter studia litterarum, quæ in scholis imprimis colenda sunt aliisque anteponenda, merito habeantur disciplinæ mathematicæ. Quæ ita sunt comparatæ, ut et facile, magna saltim ex parte, puerili ætate possint comprehendi, et in quo libet vitæ genere magnam adferant utilitatem.

III.

Unaquæque disciplina ejusdem fere momenti est, quia omnes ad eamdem finem respiciant.

---

tekne. Vaktin the hwat the hawa giort. Thæn tidh the komo til husit. tha vænde hon sik vm til quinnonna som hænne følgdho oc negh oc thakkadhe thøm. ok the nighu hænne atir. oc fiollo a knæ ok byria alla grata. Sidhan gik varfrw in ij husit. ok magdalena oc systrena hænna følgdho hænne. Æn iohannis staddis i duromen oc badh quinnonar at the skullen ganga heem til sin. thy at thz var sent vm quællin. thakkande them ok lukte atir dørrin. Tha saa varfru kring vm husit oc sagdhe. Min alra kæraste son. nu seer iak thik ække hær. O iohannes hwar ær min son. O magdalena hwar ær thin fadher som swa mykyt ælskadhe thik. O mina kæro systir hwar ær idhar son. al var glædhi. var søtme. oc vara øghna lius foor fran os. Æn han foor mz swa myklom ængxla oc swa mykle vidhermødho som ij saghin. ok ær thz som æn meer økir mina sorgh. at han foor hædhan allir møddir. ok allir thandir oc slitin. allir pintir oc plagadher i tholkom ængxla oc æn æmuæl thørstogher. nøddir oc thrøttir. oc sarghadher. ok ey formattom vi i nakro honom hiælpa. Alle forlæto han. oc æn siælwir gudh hans fadher. alzuallogher gudh ville ey hiælpa honom. Ok saghin i væl hwat bradhelica thætta var alt giort eens snødhasta oc værsta ilgærningis manz fordømilse var alre swa skyndadh. O min alra kæraste son. i nat vast thu fangin. i morghons arla anduardhadher domarenom. ok vm tærz tima vart thu dømdir til at døø. oc doo som vi saghom. Son min hwat besk oc bitir ær thæssin skililsin. oc thins fulasta døz aminne. Tha vm sidhe badh iohannes at hon skulle vænda atir vm hon gate oc sørghia ey swa sarlica. ok tok til at hugna hona. thz mæsta han gat. Ok ther til at thu matte gita giort hænne hugh.

nadh oc styrkia hona. at hon gate nakat litit ætit. ok at hon kome thøm androm til æta. thy at the æru æn fastande. skalt thu haua thik ospara at thiæna oc redhat til aat thøm oc beez sidhan varafru vælsignilse. ok gak thaghan al gladh thædhan.

(Cap. LXXXIV et LXXXV. *Meditatio de Domina et sociabus de sabbato. Item de Iesu, descendenti ad infernum*).

Vm løgherdaghin sato the inne ij huseno oc dørrin var stængd vm thøm varfru oc iohannes. oc hænna følghe al mød oc sørghiande som the ther fadhorin haua mist oc al thrøt af gratenom. ey talande vtan sato al saman. oc thænkiande oc sagho hwart thera vppa annat. mæghinløs oc vita ey hwat the skulu athafwas. som thøm plægher hænda ther ofstora vidhermødho hawa frestat. Vidher at the swa sato tha bøstadhis vppa dørrinne. ok the gafwos al saman vidher. thy at the al thing ræddos. oc sikirlikhetin var thøm al borto. tho gik iohannes til dørrinna oc sa aat. ok kændis vidh petrum oc sagdhe. thz ær pætar. tha badh varfru læta in han. Æn pætar gik blyghelica in mz sukkan oc snøptan oc storom graat. ok alle byria tha til grata oc tala vm sin herra. Ok sancte pætar sagdhe Jak blyghis oc skæmmis i mik siælfwom. ok ey skulle iak tala ælla synas for idher ælla nakrom godhom manne. thy at iak forlæt oc nekadhe min herra som mik swa mykyt ælskadhe. Samuledhis sagdho oc flere. græto. ok slogho sik mz handomen oc awitto sik at the han forlæto. Tha sagdhe varfru. godhe mæstarin. oc trone hyrdhin foor fran os. ok vi atirblifwom swa som fadherløs barn. Æn iak hopar stadhelica oc veet for

visso at vi ſam han skøt atir. ok i vitin at min son ær godhuiliogher vælsignadher vari han. oc mykyt ælskadhe han idher, thy thorſvin ij ække twæka. han glømir idher ække. gærna forlatir han alla sak oc alt thz honom ær mote giort. Af tholke bræzsko giordhis honom swa stor grymelikhet af himerikis ſadhers tillate. ok swa mykyn ſramgang ſik onda manna dyrſwe at i hafdhin ække for-mat hiælpa honom. æn thot i hafdhin bliſwit standande mz honom. ok thy skuliu ij ække swa drøuas. Tha swa-radhe pætar. Sannelica swa ær thz som i sighin. thy at iak som saa enkte vtan byrilsin var gripin af swa storom ræddogha i cayphe huse. at iak næplica trodhe skola gita vndkomit. ok thy nekadhe iak honom. ok ey mintis mik ordhin mz hulkom han mik thz foresagdhe. før æn han saa vppa mik. Tha spordhe magdalena hwat han fore-sagdhe honom. han swaradhe af sinne nekan. ok sigher thz alt. ok sagdhe at han foresagdhe them mykyt annat in cena af sinne pino. Tha sagdhe varſrw. Jak ville høra hwat han giordhe. oc hwat han sagdhe in cena. thz ær i natuardhenom. tha badh pætar iohannem at han skulle thz sighia. Ok iohannes byriadhe til oc sagdhe thz alt, ok sidhan tala the sina mællan badhe af thy. oc swa af andro thy som var herra ihesus hafdhe giort. stundom en oc stundom annar. ok swa talande af honom leedh then daghin fram. A hwat granlica magdalena vaktadhe aat thy som tha taladhis. ok æn vaktadhe varſrw granlicare aat. A hwat opta varſrw sagdhe vidh at the taladho. væl-signadher vari min son. Skodha them thy granlica ok varkunna thøm. thy at the æru i store vidhermødho. hwat mon thz vara at see værldinna frw ok the hælgho kirkio høſdhingia, oc alra gudz hærskaps mogha ledhara. standa

swa rædda innelukta i eno litlo huse. ey vitande hwat the skullo gøra. vtan at the styrkto oc trøsto sik ther vidher at the tala gudz ordh oc sighia af hans gærningom. Æn tho star varfru mykyt sikir i hughenom. thy at hon hafdhe fulcommit hop. oc var vis af sins sons vpstandilse, oc i hænne ensampne atirblef tron vm then løgherdaghin, ok for then skuld eghnas løgherdaghin enkannelica varefrw. tho gat hon ække varit gladh for sins sons døøz aminnelse. Æn vm quællin æptir at sool bærghat var. oc loflikit var at æruodha. gingo maria magdalena. oc en annor maria at koma saman dyr krydde til at gøra smørilse af. thætta gato thæ ække førra giort. thy at iudhane hiollo hælaght vm løgherdaghin fran thy at solin biærghadhis vm freadaghin, oc ther til hon bærghadhis vm annan daghin. Æn nu ga the at køpa krydden. ok nu mat thu see ga thøm mz drøfdhom ænlitom som andra ænkior. ok ganga til ens vars herra godha vin som af varkunnan oc kærlek faar thøm gærna thz the vilia hawa. ther bedhas the krydden. oc wtuælia thz bæzsta the finna. Sidhan the haua bitalat gaa the bort ok redha til smørilsin. Skodha hær granlica huru trolica oc gudhelica mz tarom oc sokkan oc thz bæzsta the kunno the æruodha for sinom herra. Æn varfru oc apostoli sagho ther vppa. ok vm thik swa thækkis mat thu thænkia at the hulpo thøm. Sidhan the hafdho tilret smørilsin thigdho the quarra the nattena. oc thætta ær løgherdaxins thænkilse af varefru oc discipulis oc androm them som mz them varo. Nw ma man oc thænkia hwat var herra ihesus giordhe i dagh. thy at ginstan som han var dødher foor han nidher til hæluitis til hælgha fædhrena oc stodh mz thøm, oc the varo tha i æronne. thy at vars herra syn

thz ær fulcommin æra. thænk thy hær aatuaktelica hwat stoor hans godhlekir var i thy at han ville nidher fara til hæluitis. oc hwat storlica han beuiste sin kærlek oc sina ødhmiukt i thy. væl matte han hawa sænt til thøm en ængil at frælsa sina thiænara oc præsenterat honom thøm hwart han hafdhe vilit. Æn hans ælskoghe oc hans ødhmiukt tholde thz ække. Siæluir for han nidher til hæluitis. ok alra thinga herran søkte oc vitiadhe thøm. ække som thiænara vtan som vini. Ok stodh æmuæl ther mz thøm alt til sunnadaghin til thes daghadhis. I hans tilquæmd frygdhadho sik hælghe fædhrene oc vordho vpfylte mz omætelike glædhi. ok alt thz them misthæktis kørdhis fran thøm. ther stodho the fore honom oc hedhradho han mz lof oc sang *).

(Cap. LXXXVII). *Huru var herra ihesus oppinbaradhis først varefrw.*

Fulkomit arla vm sunnadax morghonen kom var herra ihesus til grafwenna mz them hedherlica ængla moghanom atir takande sin hælghasta licamma. ok vidher at han vpstodh framgik han af grafwinne mz sinne eghne makt. Vm then sama timan som var fulcommit arla vm sunnadax morghonin. gingo maria magdalena. oc badha varafrw systir. maria iacobi oc maria salome til grafwenna mz smørilsomen, tho beddos the førra orlof af varefrw. Æn varfrw blef hema quar. ok var a sinom bønom. oc badh sighiande. O millaste oc miskunsamaste fadher. thu vest at min son ær dødher. I mællan twæggia røuara var han korsfæstir. oc iak iordadhe han mz minom handom.

*) Reliqua capitis LXXXV: i interpres suecanus omisit.

Æn thu herra fadher æst maktogher. fa mik han helbrygdho atir, Jak bidher thit gudhelica vald at thu fa mik han atir. hwar ær han. hwi dwæls han swa længe oc kombir ække atir til min. Jak bidher thik sænt mik han atir thy at min siæl hawir ænga roo vtan iak han seie. o min søtaste son hwat ær af thik vordhit. hwat gør thu hwi dwæls thu. bidher iak. dragh ække længir atirkoma til min. Son min. thu sagdhe. thridhia daghin skal iak vpsta. hwat ey ær son min i dagh thridhi daghin. Thæn lange daghin oc then rædhelica beske daghin var ække i gaar, vtan i førra gaar. thz var ysældinna dagher och døzsins dagher. myrkianna oc atskılnadzsins dagher ok thins døøz dagher. Thy son min mædhan thridhi daghin ær i dagh. Stat thy op oc kom atir. min æra oc alt got. owir alt thz som ær, astunda iak thik see. hughne mik thin atirkoma. hulka som swa drøfdhe bortfærdhin. Gladha gøri mik thin næruara. hulka som swa drøfdhe thin franuara. kom thy atir min alra kæraste. kom min herra ihesus kom mit enga hop. kom til miin min son. vidh at hon swa badh. ok tarane runno for hiærtans søtma. kom thaghan æmbrat var herra ihesus i hwitasta klædhom. klar i ænliteno. blidher oc gladher. stoltir oc ærofullir swa som vppa ena sidho oc sagdhe til hænna. Salue sancta parens. I thy at hon vænde sik sagdhe hon. ær thu min son ihesus, fiøl hon a knæ oc badh til hans. Samuledhis fiøl ok han a knæ oc sagdhe. min søtasta modher thz ær iak. iak stodh vp af dødha oc ær nu hær nær thik. oc tha the stodho op. vmfæmpnadhe hon han mz rinnande tarom af glædhinne takande han fast aat sik. ok lagdho sin ænlite saman hwart vidh annat. hon hwiltis alstingis owir han. ok han hiølt hona alla vppe. Sidhan tha the sato

badhin saman. oc hon sa han oc skodhadhe han granlica i ænliteno. oc ærrin i handomen oc vm allan licamman. spordhe hon vm allir værkir var forgangin. ok han sagdhe. min værdhelica modher allir værkir for fran mik. dødh oc værk oc alla vidher mødho. hawir iak forwnnit. ok ey skal iak nakat sin kænna thz nakat til. Sagdhe hon. vælsignadher vari thin fadher som thik gaf mik atir. vphøght ok lowat vari hans nampn oc ærat for vtan ænda. ther æru them oc tala sina mællan vidher. glædhias oc frygdhas i the høghtidhinne lustelica ok ælskelica. Ok var herra ihesus sigher hænne hulkaledhis han frælste sit folk af hæluite innan the thre daghana. See nu at thætta ær stoor pasca høghtidh.

(Cap. LXXXVIII). *Huru maria magdalena oc the andra marie gingo til grafuenna.*

Som iak sagdhe. gingo maria magdalena oc the andro twa mariona til grauenna mz smørilsomen. ok nar the varo kompna wt vm stadz portin. drogho the til aminne sins mæstara pinor oc plaghor ok i allom them stadhomen som nakat mærkelica var giort mote honom staddos the nakra stund fallande a knæ gratande oc sukkande. køsto iordhena oc sagdho. hær møttom vi honom mz korseno a halsenom. nar modher hans vardh al half dødh. hær vmuændin sik til quindit. hær lagdhin thrøttir korsit af sik. ok vidh thenna stenin studden sik ena stund. hær var thz som the swa hardhelica oc grymelica skofwo han. at han skulle rasklica gaa at the nøddo han næstan at løpa. hær førdho the han af naknan. ok hær korsfæsto the han. ok ther fiollo the nidher a sin knæ. oc badho mz storo rope oc mangom tarom. køsto korsit som æn

Theses Respondentis.

I.

Nihil tanti emitur, quanti experientia.

II.

Inter studia litterarum, quæ in scholis imprimis colenda sunt aliisque anteponenda, merito habeantur disciplinæ mathematicæ. Quæ ita sunt comparatæ, ut et facile, magna saltim ex parte, puerili ætate possint comprehendi, et in quo libet vitæ genere magnam adferant utilitatem.

III.

Unaquæque disciplina ejusdem fere momenti est, quia omnes ad eamdem finem respiciant.

tekne. Vaktin the hwat the hawa giort. Thæn tidh the
komo til husit. tha vænde hon sik vm til quinnonna sem
hænne følgdho oc negh oc thakkadhe them. ok the ni-
ghu hænne atir. oc fiollo a knæ ok byria alla grata. Si-
dhan gik varfrw in ij husit. ok magdalena oc systrena
hænna følgdho hænne. Æn iohannis staddis i duromen
oc badh quinnonar at the skullen ganga heem til sin. thy
at thz var sent vm quællin. thakkande them ok lukte
atir dørrin. Tha saa varfru kring vm husit oc sagdhe.
Min alra kæraste son. nu seer iak thik ække hær. O io-
hannes hwar ær min son. O magdalena hwar ær thin
fadher som swa mykyt ælskadhe thik. O mina kæro sy-
stir hwar ær idhar son. al var glædhi. var sotme. oc var
øghna lius foor fran os. Æn han foor mz swa mykle
ængxla oc swa mykle vidhermødho som ij saghin. æy ær
thz som æn meer økir mina sorgh. at han foor hedhan
allir møddir. ok allir thandir oc slitin. allir [illegible]
gadher i tholkom ængxla oc æn æmuæl [illegible]
dir oc thrøttir. oc sarghadher. ok ey for[illegible]
honom hiælpa. Alle forlæto han. oc [illegible]
hans fadher. alzuallogher gudh ville ey [illegible]
Ok saghin i væl hwat bradhelica thætta [illegible]
snødhasta oc værsta ilgærningis manz [illegible]
swa skyndadh. O min alra kæraste [illegible]
fangin. i morghons arla anduardh[illegible]
vm tærz tima vart thu dømdir til [illegible]
vi saghom. Son min hwat besk oc [illegible]
litsin. oc thins fulasta døz ami[illegible]
iohannes at hon skulle vænda [illegible]
ghia ey swa sarlica. ok tok til [illegible]
han gat. Ok ther til at thu [illegible]

nadh oc styrkia hona. at hon gate nakat litit ætit. ok at hon kome thom androm til æta. thy at the æru æn fastande. skalt thu haua thik ospara at thiæna oc redhat til aat thøm oc beez sidhan varafru vælsignilse. ok gak thaghan al gladh thædhan.

(Cap. LXXXIV et LXXXV. *Meditatio de Domina et sociabus de sabbato. Item de Iesu, descendenti ad infernum*).

Vm løgherdaghin sato the inne ij huseno oc dørrin var stængd vm thøm varfru oc iohannes. oc hænna følghe al mød oc sørghiande som the ther fadhorin haua mist oc al thrøt af gratenom. ey talande vtan sato al saman. oc thænkiande oc sagho hwart thera vppa annat. mæghinløs oc vita ey hwat the skulu athafwas. som thøm plægher hænda ther ofstora vidhermødho hawa frestat. Vidher at the swa sato tha bøstadhis vppa dørrinne. ok the gafwos al saman vidher. thy at the al thing ræddos. oc sikirlikhetin var thøm al borto. tho gik iohannes til dørrinna oc sa aat. ok kændis vidh petrum oc sagdhe. thz ær pætar. tha badh varfru læta in han. Æn pætar gik blyghelica in mz sukkan oc snøptan oc storom graat. ok alle byria tha til grata oc tala vm sin herra. Ok sancte pætar sagdhe Jak blyghis oc skæmmis i mik siælfwom. ok ey skulle iak tala ælla synas for idher ælla nakrom godhom manne. thy at iak forlæt oc nekadhe min herra som mik swa mykyt ælskadhe. Samuledhis sagdho oc flere. græto. ok slogho sik mz handomen oc awitto sik at the han forlæto. Tha sagdhe varfru. godhe mæstarin. oc trone hyrdhin foor fran os. ok vi atirblifwom swa som fadherløs barn. Æn iak hopar stadhelica oc veet for

visso at vi fam han skot atir. ok i vitin at min son ær godhuiliogher vælsignadher vari han. oc mykyt ælskadhe han idher, thy thorfvin ij ække twæka. han glømir idher ække. gærna forlatir han alla sak oc alt thz honom ær mote giort. Af tholke bræzsko giordhis honom swa stor grymelikhet af himerikis fadhers tillate. ok swa mykyn framgang fik onda manna dyrfwe at i hafdhin ække format hiælpa honom. æn thot i hafdhin blifwit standande mz honom. ok thy skuliu ij ække swa drøuas. Tha swaradhe pætar. Sannelica swa ær thz som i sighin. thy at iak som saa enkte vtan byrilsin var gripin af swa storom ræddogha i cayphe huse. at iak næplica trodhe skola gita vndkomit. ok thy nekadhe iak honom. ok ey mintis mik ordhin mz hulkom han mik thz foresagdhe. for æn han saa vppa mik. Tha spordhe magdalena hwat han foresagdhe honom. han swaradhe af sinne nekan. ok sigher thz alt. ok sagdhe at han foresagdhe them mykyt annat in cena af sinne pino. Tha sagdhe varfrw. Jak ville høra hwat han giordhe. oc hwat han sagdhe in cena. thz ær i natuardhenom. tha badh pætar iohannem at han skulle thz sighia. Ok iohannes byriadhe til oc sagdhe thz alt, ok sidhan tala the sina mællan badhe af thy. oc swa af andro thy som var herra ihesus hafdhe giort. stundom en oc stundom annar. ok swa talande af honom leedh then daghin fram. A hwat granlica magdalena vaktadhe aat thy som tha taladhis. ok æn vaktadhe varfrw granlicare aat. A hwat opta varfrw sagdhe vidh at the taladho. vælsignadher vari min son. Skodha them thy granlica ok varkunna thøm. thy at the æru i store vidhermødho. hwat mon thz vara at see værldinna frw ok the hælgho kirkio høfdhingia, oc alra gudz hærskaps mogha ledhara. standa

swa rædda innelukta i eno litlo huse. ey vitande hwat the skullo gøra. vtan at the styrkto oc trøsto sik ther vidher at the tala gudz ordh oc sighia af hans gærningom. Æn tho star varfru mykyt sikir i hughenom. thy at hon hafdhe fulcommit hop. oc var vis af sins sons vpstandilse, oc i hænne ensampne atirblef tron vm then løgherdaghin, ok for then skuld eghnas løgherdaghin enkannelica varefrw. tho gat honække varit gladh for sins sons døøz aminnelse. Æn vm quællin æptir at sool bærghat var. oc loflikit var at æruodha. gingo maria magdalena. oc en annor maria at koma saman dyr krydde til at gøra smørilse af. thætta gato thæække førra giort. thy at iudhane hiollo hælaght vm løgherdaghin fran thy at solin biærghadhis vm freadaghin, oc ther til hon bærghadhis vm annan daghin. Æn nu ga the at køpa krydden. ok nu mat thu see ga thøm mz drøfdhom ænlitom som andra ænkior. ok ganga til ens vars herra godha vin som af varkunnan oc kærlek faar thøm gærna thz the vilia hawa. ther bedhas the krydden. oc wtuælia thz bæzsta the finna. Sidhan the haua bitalat gaa the bort ok redha til smørilsin. Skodha hær granlica huru trolica oc gudhelica mz tarom oc sokkan oc thz bæzsta the kunno the æruodha for sinom herra. Æn varfru oc apostoli sagho ther vppa. ok vm thik swa thækkis mat thu thænkia at the hulpo thøm. Sidhan the hafdho tilret smørilsin thigdho the quarra the nattena. oc thætta ær løgherdaxins thænkilse af varefru oc discipulis oc androm them som mz them varo. Nw ma man oc thænkia hwat var herra ihesus giordhe i dagh. thy at ginstan som han var dødher foor han nidher til hæluitis til hælgha fædhrena oc stodh mz thøm, oc the varo tha i æronne. thy at vars herra syn

thz ær fulcommin æra. thænk thy hær aatuaktelica hwat stoor hans godhlekir var i thy at han ville nidher fara til hæluitis. oc hwat storlica han beuiste sin kærlek oc sina ødhmiukt i thy. væl matte han hawa sænt til thøm en ængil at frælsa sina thiænara oc præsenterat honom thøm hwart han hafdhe vilit. Æn hans ælskoghe oc hans ødhmiukt tholde thz ække. Siæluir for han nidher til hæluitis. ok alra thinga herran søkte oc vitiadhe thøm. ække som thiænara vtan som vini. Ok stodh æmuæl ther mz thøm alt til sunnadaghin til thes daghadhis. I hans tilquæmd frygdhadho sik hælghe fædhrene oc vordho vpfylte mz omætelike glædhi. ok alt thz them misthæktis kørdhis fran thøm. ther stodho the fore honom oc hedhradho han mz lof oc sang *).

(Cap. LXXXVII). *Huru var herra ihesus oppinbaradhis første varefrw.*

Fulkomit arla vm sunnadax morghonen kom var herra ihesus til grafwenna mz them hedherlica ængla moghanom atir takande sin hælghasta licamma. ok vidher at han vpstodh framgik han af grafwinne mz sinne eghne makt. Vm then sama timan som var fulcommit arla vm sunnadax morghonin. gingo maria magdalena. oc badha varafrw systir. maria iacobi oc maria salome til grafwenna mz smørilsomen, tho beddos the førra orlof af varefrw. Æn varfrw blef hema quar. ok var a sinom bønom. oc badh sighiande. O millaste oc miskunsamaste fadher. thu vest at min son ær dødher. I mællan twæggia røuara var han korsfæstir. oc iak iordadhe han mz minom handom.

*) Reliqua capitis LXXXV: i interpres suecanus omisit.

Theses Respondentis.

I.

Nihil tanti emitur, quanti experientia.

II.

Inter studia litterarum, quæ in scholis imprimis colenda sunt aliisque anteponenda, merito habeantur disciplinæ mathematicæ. Quæ ita sunt comparatæ, ut et facile, magna saltim ex parte, puerili ætate possint comprehendi, et in quo libet vitæ genere magnam adferant utilitatem.

III.

Unaquæque disciplina ejusdem fere momenti est, quia omnes ad eamdem finem respiciant.

---

tekne. Vaktin the hwat the hawa giort. Thæn tidh the komo til husit. tha vænde hon sik vm til quinnonna som hænne følgdho oc negh oc thakkadhe thøm. ok the nighu hænne atir. oc fiollo a knæ ok byria alla grata. Sidhan gik varfrw in ij husit. ok magdalena oc systrena hænna følgdho hænne. Æn iohannis staddis i duromen oc badh quinnonar at the skullen ganga heem til sin. thy at thz var sent vm quællin. thakkande them ok lukte atir dørrin. Tha saa varfru kring vm husit oc sagdhe. Min alra kæraste son. nu seer iak thik ække hær. O iohannes hwar ær min son. O magdalena hwar ær thin fadher som swa mykyt ælskadhe thik. O mina kæro systir hwar ær idhar son. al var glædhi. var søtme. oc vara øghna lius foor fran os. Æn han foor mz swa myklom ængxla oc swa mykle vidhermødho som ij saghin. ok ær thz som æn meer økir mina sorgh. at han foor hædhan allir møddir. ok allir thandir oc slitin. allir pintir oc plagadher i tholkom ængxla oc æn æmuæl thørstogher. nøddir oc thrøttir. oc sarghadher. ok ey formattom vi i nakro honom hiælpa. Alle forlæto han. oc æn siælwir gudh hans fadher. alzuallogher gudh ville ey hiælpa honom. Ok saghin i væl hwat bradhelica thætta var alt giort eens snødhasta oc værsta ilgærningis manz fordømilse var alre swa skyndadh. O min alra kæraste son. i nat vast thu fangin. i morghons arla anduardhadher domarenom. ok vm tærz tima vart thu dømdir til at døø. oc doo som vi saghom. Son min hwat besk oc bitir ær thæssin skililsin. oc thins fulasta døz aminne. Tha vm sidhe badh iohannes at hon skulle vænda atir vm hon gate oc sørghia ey swa sarlica. ok tok til at hugna hona. thz mæsta han gat. Ok ther til at thu matte gita giort hænne hugh.

nadh oc styrkia hona. at hon gate nakat litit ætit. ok at hon kome thøm androm til æta. thy at the æru æn fastande. skalt thu haua thik ospara at thiæna oc redhat til aat thøm oc beez sidhan varafru vælsignilse. ok gak thaghan al gladh thædhan.

(Cap. LXXXIV et LXXXV. *Meditatio de Domina et sociabus de sabbato. Item de Iesu, descendenti ad infernum*).

Vm løgherdaghin sato the inne ij huseno oc dørrin var stængd vm thøm varfru oc iohannes. oc hænna følghe al mød oc sørghiande som the ther fadhorin haua mist oc al thrøt af gratenom. ey talande vtan sato al saman. oc thænkiande oc saghe hwart thera vppa annat. mæghinløs oc vita ey hwat the skulu athafwas. som thøm plægher hænda ther ofstora vidhermødho hawa frestat. Vidher at the swa sato tha bøstadhis vppa dørrinne. ok the gafwos al saman vidher. thy at the al thing ræddos. oc sikirlikhetin var thøm al borto. tho gik iohannes til dørrinna oc sa aat. ok kændis vidh petrum oc sagdhe. thz ær pætar. tha badh varfru læta in han. Æn pætar gik blyghelica in mz sukkan oc snøptan oc storom graat. ok alle byria tha til grata oc tala vm sin herra. Ok sancte pætar sagdhe Jak blyghis oc skæmmis i mik siælfwom. ok ey skulle iak tala ælla synas for idher ælla nakrom godhom manne. thy at iak forlæt oc nekadhe min herra som mik swa mykyt ælskadhe. Samuledhis sagdho oc flere. græto. ok slogho sik mz handomen oc awitto sik at the han forlæto. Tha sagdhe varfru. godhe mæstarin. oc trone hyrdhin foor fran os. ok vi atirblifwom swa som fadherløs barn. Æn iak hopar stadhelica oc veet for

visso at vi fam han skot atir. ok i vitin at min son ær godhuiliogher vælsignadher vari han. oc mykyt ælskadhe han idher, thy thorfvin ijække twæka. han glømir idherække. gærna forlatir han alla sak oc alt thz honom ær mote giort. Af tholke bræzsko giordhis honom swa stor grymelikhet af himerikis fadhers tillate. ok swa mykyn framgang fik onda manna dyrfwe at i hafdhinække format hiælpa honom. æn thot i hafdhin blifwit standande mz honom. ok thy skuliu ijække swa drøuas. Tha swaradhe pætar. Sannelica swa ær thz som i sighin. thy at iak som saa enkte vtan byrilsin var gripin af swa storom ræddogha i cayphe huse. at iak næplica trodhe skola gita vndkomit. ok thy nekadhe iak honom. ok ey mintis mik ordhin mz hulkom han mik thz foresagdhe. for æn han saa vppa mik. Tha spordhe magdalena hwat han foresagdhe honom. han swaradhe af sinne nekan. ok sigher thz alt. ok sagdhe at han foresagdhe them mykyt annat in cena af sinne pino. Tha sagdhe varfrw. Jak ville høra hwat han giordhe. oc hwat han sagdhe in cena. thz ær i natuardhenom. tha badh pætar iohannem at han skulle thz sighia. Ok iohannes byriadhe til oc sagdhe thz alt, ok sidhan tala the sina mællan badhe af thy. oc swa af andro thy som var herra ihesus hafdhe giort. stundom en oc stundom annar. ok swa talande af honom leedh then daghin fram. A hwat granlica magdalena vaktadhe aat thy som tha taladhis. ok æn vaktadhe varfrw granlicare aat. A hwat opta varfrw sagdhe vidh at the taladho. vælsignadher vari min son. Skodha them thy granlica ok varkunna thøm. thy at the æru i store vidhermødho. hwat mon thz vara at see værldinna frw ok the hælgho kirkio høfdhingia, oc alra gudz hærskaps mogha ledhara. standa

swa rædda innelukta i eno litlo huse. ey vitande hwat the skullo gøra. ytan at the styrkto oc trøsto sik ther vidher at the tala gudz ordh oc sighia af hans gærningom. Æn tho star varfru mykyt sikir i hughenom. thy at hon hafdhe fulcommit hop. oc var vis af sins sons vpstandilse, oc i hænne ensampne atirblef tron vm then løgherdaghin, ok for then skuld eghnas løgherdaghin enkannelica varefrw. tho gat hon ække varit gladh for sins sons døøz aminnelse. Æn vm quællin æptir at sool bærghat var. oc loflikit var at æruodha. gingo maria magdalena. oc en annor maria at koma saman dyr krydde til at gøra smørilse af. thætta gato thæ ække førra giort. thy at iudhane hiollo hælaght vm løgherdaghin fran thy at solin biærghadhis vm freadaghin, oc ther til hon bærghadhis vm annan daghin. Æn nu ga the at køpa krydden. ok nu mat thu see ga thøm mz drøfdhom ænlitom som andra ænkior. ok ganga til ens vars herra godha vin som af varkunnan oc kærlek faar thøm gærna thz the vilia hawa. ther bedhas the krydden. oc wtuælia thz bæzsta the finna. Sidhan the haua bitalat gaa the bort ok redha til smørilsin. Skodha hær granlica huru trolica oc gudhelica mz tarom oc sokkan oc thz bæzsta the kunno the æruodha for sinom herra. Æn varfru oc apostoli sagho ther vppa. ok vm thik swa thækkis mat thu thænkia at the hulpo thøm. Sidhan the hafdho tilret smørilsin thigdho the quarra the nattena. oc thætta ær løgherdaxins thænkilse af varefru oc discipulis oc androm them som mz them varo. Nw ma man oc thænkia hwat var herra ihesus giordhe i dagh. thy at ginstan som han var dødher foor han nidher til hæluitis til hælgha fædhrena oc stodh mz thøm, oc the varo tha i æronne. thy at vars herra syn

thz ær fulcommin æra. thænk thy hær aatuaktelica hwat stoor hans godhlekir var i thy at han ville nidher fara til hæluitis. oc hwat storlica han beuiste sin kærlek oc sina ødhmiukt i thy. væl matte han hawa sænt til thøm en ængil at frælsa sina thiænara oc præsenterat honom thøm hwart han hafdhe vilit. Æn hans ælskoghe oc hans ødhmiukt tholde thz ække. Siæluir for han nidher til hæluitis. ok alra thinga herran søkte oc vitiadhe thøm. ække som thiænara vtan som vini. Ok stodh æmuæl ther mz thøm alt til sunnadaghin til thes daghadhis. I hans tilquæmd frygdhadho sik hælghe fædhrene oc vordho vpfylte mz omætelike glædhi. ok alt thz them misthæktis kørdhis fran thøm. ther stodho the fore honom oc hedhradho han mz lof oc sang *).

(Cap. LXXXVII). *Huru var herra ihesus oppinbaradhis først varefrw.*

Fulkomit arla vm sunnadax morghonen kom var herra ihesus til grafwenna mz them hedherlica ængla moghanom atir takande sin hælghasta licamma. ok vidher at han vpstodh framgik han af grafwinne mz sinne eghne makt. Vm then sama timan som var fulcommit arla vm sunnadax morghonin. gingo maria magdalena. oc badha varafrw systir. maria iacobi oc maria salome til grafwenna mz smørilsomen, tho beddos the førra orlof af varefrw. Æn varfrw blef hema quar. ok var a sinom bønom. oc badh sighiande. O millaste oc miskunsamaste fadher. thu vest at min son ær dødher. I mællan twæggia røuara var han korsfæstir. oc iak iordadhe han mz minom handom.

*) Reliqua capitis LXXXV: i interpres suecanus omisit.

Æn thu herra fadher æst maktogher. fa mik han helbrygdho atir, Jak bidher thit gudhelica vald at thu fa mik han atir. hwar ær han. hwi dwæls han swa længe oc kombir ække atir til min. Jak bidher thik sænt mik han atir thy at min siæl hawir ænga roo vtan iak han seie. o min søtaste son hwat ær af thik vordhit. hwat gør thu hwi dwæls thu. bidher iak. dragh ække længir atirkoma til min. Son min. thu sagdhe. thridhia daghin skal iak vpsta. hwat ey ær son min i dagh thridhi daghin. Thæn lange daghin oc then rædhelica beske daghin var ække i gaar, vtan i førra gaar. thz var ysældinna dagher och døzsins dagher. myrkianna oc atskılnadzsins dagher ok thins døøz dagher. Thy son min mædhan thridhi daghin ær i dagh. Stat thy op oc kom atir. min æra oc alt got. owir alt, thz som ær, astunda iak thik see. hughne mik thin atirkoma. hulka som swa drøfdhe bortfærdhin. Gladha gøri mik thin næruara. hulka som swa drøfdhe thin franuara. kom thy atir min alra kæraste. kom min herra ihesus kom mit enga hop. kom til miin min son. vidh at hon swa badh. ok tarane runno for hiærtans søtma. kom thaghan æmbrat var herra ihesus i hwitasta klædhom. klar i ænliteno. blidher oc gladher. stoltir oc ærofullir swa som vppa ena sidho oc sagdhe til hænna. Salue sancta parens. I thy at hon vænde sik sagdhe hon. ær thu min son ihesus, fiøl hon a knæ oc badh til hans. Samuledhis fiøl ok han a knæ oc sagdhe. min søtasta modher thz ær iak. iak stodh vp af dødha oc ær nu hær nær thik. oc tha the stodho op. vmfæmpnadhe hon han mz rinnande tarom af glædhinne takande han fast aat sik. ok lagdho sin ænlite saman hwart vidh annat. hon hwiltis alstingis owir han. ok han hiolt hona alla vppe. Sidhan tha the sato

badhin saman. oc hon sa han oc skodhadhe han granlica i ænliteno. oc ærrin i handomen oc vm allan licamman. spordhe hon vm allir værkir var forgangin. ok han sagdhe. min værdhelica modher allir værkir for fran mik. dødh oc værk oc alla vidher mødho. hawir iak forwnnit. ok ey skal iak nakat sin kænna thz nakat til. Sagdhe hon. vælsignadher vari thin fadher som thik gaf mik atir. vphøght ok lowat vari hans nampn oc ærat for vtan ænda. ther æru thøn oc tala sina mællan vidher. glædhias oc frygdhas i the høghtidhinne lustelica ok ælskelica. Ok var herra ihesus sigher hænne hulkaledhis han frælste sit folk af hæluite innan the thre daghana. See nu at thætta ær stoor pasca høghtidh.

(Cap. LXXXVIII). *Huru maria magdalena oc the andra marie gingo til grafuenna.*

Som iak sagdhe. gingo maria magdalena oc the andro twa mariona til grauenna mz smørilsomen. ok nar the varo kompna wt vm stadz portin. drogho the til aminne sins mæstara pinor oc plaghor ok i allom them stadhomen som nakat mærkelica var giort mote honom staddos the nakra stund fallande a knæ gratande oc sukkande. køsto iordhena oc sagdho. hær møttom vi honom mz korseno a halsenom. nar modher hans vardh al half dødh. hær vmuændin sik til quindit. hær lagdhin thrøttir korsit af sik. ok vidh thenna stenin studden sik ena stund. hær var thz som the swa hardhelica oc grymelica skofwo han. at han skulle rasklica gaa at the nøddo han næstan at løpa. hær førdho the han af naknan. ok hær korsfæsto the han. ok ther fiollo the nidher a sin knæ. oc badho mz storo rope oc mangom tarom. køsto korsit som æn

var røt af vars herra dyra blodhe. Sidhan stodho the vp oc vidh at the gingo til griptinna sagdho the. hwar skal lypta stenin af graf dørrinne for os. Æn nar the komo fram sagho the at stenin var afuæltir oc gudz ængil sat vppa honom hulkin som sagdhe til thøm. rædhins ække. vilt thu vita hystoriam tha læs ewangelium. Æn sidhan quinnomen misfeladhis thera hop. thy at the trodho skula finna licamman. aktadho the ække ængilsins ordh, vtan vordho rædda oc gingo atir til discipulos. sighiande vars herra licamma vara bort taknan.

(Cap. LXXXIX). *Huru sancte pætar oc sancte iohannes lupu til grafwinna.*

Tha lupu oc pætar oc iohannes til grafwenna. ok mædhan the løpa tha løpir ok magdalena ok the andra mariona æpte thøm. ok sidhan løpa the al at leta æptir sinom herra. sino hiærta oc sinne siæl. The løpa mykyt trolica oc mykyt hetelica. oc mykyt sørghiande. Æn nar the komo til grafwenna oc the sagho nidher i hona. funno the ække licamman. vtan sagho linno klædhin. oc sudarium som howdhit var swept ij. ok gingo thædhan. Varkunna thøm. thy at the æru i store sorgh. the leta æptir sinom herra oc finnan ække. ok vita ække hwar the skulu mera leta æpte honom. ok thy ganga the sørghiande oc gratande thædhan. Æn marie the blifwo quarra. ok vidh at the sagho i grafwena. sagho the twa ængla standa i hwitom klædhom. hulke som sagdho thøm. hwi letin ij then lifuande mz thøm dødha. Æn the vaktadho ække æn tha aat thera ordhom. thy at the leetto ække æpte ænglomen vtan æpte ænglanna herra. tha vordho twa marie rædda oc illa vidher oc gingo thædhan. Æn ma-

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

SVENO BORGSTRÖM,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XXVIII.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Studium Historiæ naturalis in Scholis non est negligendum cum hæc scientia in omni vitæ genere plurimum secum ferat utilitatis.

II.

Regnum hereditarium non hereditario longe est præponendum.

III.

Quem poenitet pæccasse, pæne innocens est.

---

ria magdalena viste alre hwat hon skulle gøra. thy at vtan sin mæstara gat hon ække lifwat. oc ther fan hon han ække. ok viste ække hwart hon skulle leta æpte honom. ok thy stodh hon vtan vidh grafwena oc græt. Æn sa hon nidher i grafwena. thy at hon hopadhis se han hwar hon iordadhe han. Æn hon saa ther twa ængla sitia. hulke som sagdho hænne. quinna hwat gratir thu. hwem spør thu. tha sagdhe hon. the toko bort min herra oc iak veet ække hwart the hawa latit han. Se ælskoghans vndarlica gærning. litit førra hafdhe hon hørt af enom ængle at han var upstandin. ok sidhan af twem at han lifdhe. ok ække mintis hænne thz. vtan sigher. Jak veet ække hwart the læto han. thætta giordhe alt ælskoghin, thy at som origenes sigher. hænna siæl var ække ther hon var vtan ther hænna mæstare var. hwazske kunne hon thænkia ælla tala ælla høra vtan af honom. Æn mædhan hon swa græt. oc hænna ælskoghe aktadhe enkte ænglana. gat hænna mæstare var herra ihesus. sik ække længir haldit. vtan sigher modher sinne at han vil gaa oc hugna hona. hulkit som vare frw ær mykyt lioft oc sigher. Min vælsignadhe son, gak i fridhi. oc gør hænne hugnadh. thy at hon ælskar thik mykyt. ok mykyt sørghde hon af thinom dødh. Minz oc vppa at atirkoma til min. oc omfæmnande han. læt hon ganga han.

(Cap. LXXXIX) *Huru var herra ihesus oppinbaradhis magdalene.*

Mædhan magdalena stodh swa oc græt. kom var herra ihesus til grafwena i yrtagardhin. hwar magdalena var oc sagdhe til hænna. quinna hwat gratir thu. æptir hwem letar thu. Æn for thy at hon kændin ække æn swaradhe

hon som hon vare drukkin. herra vm thu tok bort han. sigh mik thz. tha skal iak taka han thædhan. Skodha væl huru ødmiuklica oc gudhelica hon bidher han mz grøtelico ænlite. at han skal visa hænne then hon letar æpte. altidh hopadhis hon høra nakar tidhande af sinom kærasta. Tha sagdhe var herra til hænna. Maria. ok hon vardh swa som lifwandis vidh. ok kændis vidh han a røstinne ok sagdhe mz osighelike glædhi. raboni. thz ær mæstare. herra thu æst then iak letar æpte. hwi lønte thu thik swa længe fore mik. ok lop til føtrena oc ville køssa thøm. Æn var herra viliande hughin hænna oplypta til himerikis at hon skulle ække spøria han i iordhrike. sagdhe hænne. kom ække vidh mik. thy at iak foor ække æn op til min fadher. vtan sigh minom brødhrom. Jak vpfar til min fadher oc idhan fadher. min gudh oc idhan gudh. hwat ey foresagdhe iak thik at iak skulle vpstanda a thridhia daghenom. hwi lette thu tha i grafwinne æpte mik. hon swaradhe. Jak sigher thik mæstare. at swa stor sorgh af thins pino oc døz bitarlikhet vpfylte mit hiærta. at iak glømde thz alt saman. ok mintis enkte vtan thin dødha lieamma. oc stadhin hwar iak hafdhe han iordhat. thy bar iak oc mz mik thesson smørilsin. Vælsignat vari thit gudhelica vald. hulkit som værdoghadhis vpstanda. oc atirkoma til os. Nw sta ælskoghane badhin saman mz frygdh oc mæste glædhi. hon takir brudhgomman gladhelica til sin. skodhar han granlica. ok spør aat allo. Nw ær hær oc stor pascha høghtidh. Æn thz var herra vppinbaradhis hænne swa i førstonne. giordhe han æntigia for thy at han ville tee sik hænne tholkin vtan til som han var i hiærtano. Ælla oc som sakt ær at han ville hughin hænna vplypta til himerikis. æpter thy som sanctus bernardus sigher. thz

magha millelica troas at var herra ihesus som hona swa mykyt ælskadhe oc enkannelica for alla the ther skrifuadhe finnas vitiadhe. giordhe thz ække for thy at han ville hona rædha. thy at vælvilioghaste oc liofwaste herran ær hwazske grymbir ælla rædhelikin oc særlica sik ælskandom. Nu om ena stund ther æpter sagdhe var herra. mik bør at vitia flere. tha vardh magdalena al annars vidher. viliande hawa han altidh nær sik. oc hwarghin ga fran honom. sagdhe hon. herra mæstare. Jak seer at var vmganga ær stakkot. Jak bidher thik. forgæt mik ække. min liofwaste herra. minz vppa swa manga godhgærninga som thu mik giordhe. gløm ække thøm hemelica. enkannelica ælskoghanom thu hafdhe til miin. herra min gudh. minz vppa mik. Var herra swaradhe. Ræz ække. haf trona oc var stadhugh. Altidh skal iak vara mz thik. Sidhan hon hafdhe tha fangit hans vælsignilse ok var herra ihesus gik thædhan. kom hon til discipulos oc sagdhe thøm thætta. Alle vordho gladhi af vars herra vpstandilsom. Tho sørgdho the at the hafdho han ække seet. Ok twa marionar stodho ginstan vp oc gingo thijt atir mz hænne.

(C. XC) *Huru var herra ihesus oppinbaradhis threm marijs.*

Thæn tidh thæssa thre mario gingo alla saman. før æn the komo fram til grafwenna. vppinbaradhis var herra ihesus thøm sighiande. Avete. tha vordho the gladhare æn nakar kan sighia. fiollo the nidher oc hiollo hans føtir. Skodha han sidhan granlica oc spøria æpte manga ok taka glædhinna frøgdhelica andswar. oc gøra stora pasca høgtidh. Sidhan sigher var herra ihesus. Sighin minom brødhrom at the gangin in ij galileam ther skullu the faa se mik som iak foresagdhe thøm. See at ødh-

miuktinna mæstare kallar sina discipulos fratres. Alre forlæt han thæssa dygdhena. Æn vil thu haua vndirstandilse oc hughnadh af thy som sakt ær oc æn skal sighias. Minz vppa thz som iak hawir opta før sakt. som ær at thik thikke i hughenom. som thu vare nærstad i licammanom alla stadz badhe i ordhom oc gærningom.

(Cap. XCI) *Huru var herra ihesus oppinbarudhis sancto iacobo.*

Æmuæl vppinbaradhis oc vår herra ihesus iacobo apostolo som kalladhis minor. hulkin som hafdhe lofwat ække æta før æn han hafdhe seet var herra vpstandan af dødha. ok nar var herra kom sagdhe han honom. oc them som mz honom varo. redhin til bordh. Sidhan tok han oc vælsignadhe brødhit oc gaf honom sighiande. æt min ælskelike brodher. thy at iomfrunna son ær vpstandin af dødha.

(CXII) *Huru var herra ihesus tedhis sancto petro.*

Tha som quinnonar komo heem i husit sighiande discipulis van herra vara vpstandnan af dødha. tok pætar til at grata at han hafdhe ække seet sin herra. oc gat ække onat sik for ælskoghans mykelikhet. gik han bort fran thøm oc gik ensamin til grafuenna. thy at han viste ække hwar han skulle annarstadz leta æpte honom. ok i væghenom tha han gik vppinbaradhis honom var herra ihesus sighiande fridher vari thik pætar. tha slo pætar sik for brystit oc fiøl nidher a iordhena mz rinnande tarom oc sagdhe. herra iak kænnis mina synd at iak rymde oc forlæt thik. oc nekadhe thik swa opta. ok køste hans føtir. Æn var herra rætte vppen oc kysten for mumnin. oc sagdhe. fridher vari mz thik. ræz ække. alla synde æru thik forlatna. Jak viste thz væl.

oc foresagdhe thik thz. gak oc stadhfæst thina brødher ok trøst thik ther vidher. at iak foruan dødhin ok alla vara ouini. Samuledhis vardher oc hær stoor pasca høgtidh. Nw then thidh the swa lioflica taladho sina mællan. tha skodhadhe pætar granlica van herra ok mærkte væl thz han sagdhe. ok sidhan han hafdhe fangit vars herra benediccionem. Gik han atir heem i husit til varfru oc discipulos ok sagdhe thøm huru var herra vppinbaradhe sik honom. (Cap. XCIII) *Hura var herra ihesus com atir til hælgha fædhrena sidhan han var vpstandin oc af thera lofwi.*

Tha var herra ihesus foor fran sancte pætare. hafdhe han ække æn vitiat hælgha fædhrena sidhan han var vpstandin hulka han satte quarra i paradyso deliciarum. Æn nu kombir han atir til thøm. ok kombir gangande in stola candida. thz ær i sinom odødhelicà oc ærofulla licamma. Ok tha hælgo fædhrene fingo længdan see han i swa store æro. toko the vidh honom oc fægnadho honom mz glædhi oc sang. oc osighelike frygdh oc hugnadh sighiande. See var. konungir. komin. gangom mot varom helara. ther a mandomsins vægna ær stort vphof. hulkins rike som alre taker ænda. Thæn hælaghe høghtidhis daghin lyste os. komom alle saman ok bidhiom til varn herra. oc fiollo nidher a iordhena oc badho til hans. vpstandande sidhan. oc stodho fore honom mz alle vyrdhning. ok louadho sin gudh oc sin herra mz othænkelike frygd oc hugnadh oc glædhi sighiande. leonit de tribu iudha van sighrin. herra konungir. thit ærofulla køt oc thit liofva ænlite vpfyllir os mz glædhi. Æuærdhelikin hughnadher ok luste æru i thinne høghro hand for vtan ænda. Thu vaar æra vpstodh af dødha. oc thy fryghdoms vi oc glædhioms i thik. thit rike ær vordhit alla hælgha

manna rike. thit herradøme star oc blifwir vtan vanskilse. ok vi skilioms alre thædhan fran thik. Hec dies quam fecisti domine exultemus et letemur in ea. I dagh lystis os vara atirløsno dagher. hulkin vi skolom hawa i aminne i æuærdhelike sælikhet. Hec dies quam fecit dominus etc. I dagh flødha himnane honagh owir alla værldina. thy at herran styrdhe a træno. Herran styrdhe oc iførdhe sik fæghrindena, starke herran giordhadhe sik mz dygdhomen. Siongom honom nyan lof sang. thy at han ær herran ther vndarlico thingin giordhe. hans høghra hand oc hans hælghe armbir frelsadhe os. Nu ærom vi hans folk. oc hans hiordz faar bidhiom alle saman til hans. Nw tha som daghenom leedh. Sagdhe var herra ihesus til thøm. Iak varkunnar minom brødhrøm. thy at the æro mykyt drøfdhe af minom dødh ok for rædde skuld skingras the. oc fara villeradha som annor faar. Iak vil ganga oc vppinbara mik oc tee mik them. Jak vil styrkia oc hugna thøm. ok iak vil skøt atirkoma til idher. ok hælghe fædhrene fiollo alle nidher oc badho til honom. oc sagdho. herra. swa vardhe som thu sagdhe.

(Cap. XCIV.) *Huru var herra ihesus oppinbaradhis twem discipulis tha the gingo til emaus.*

Thæntidh twe af vars herra discipuli gingo til eet castellum. ther hæt emaus. Æn tho at the trodho ække at han var vpstandin. taladho the sina mællan vm thz som hænt var. Tha kom var herra ihesus til thøm i pilagrims liknilse. ok vidh at han gik mz thøm i væghenom. spordhe han oc swaradhe thøm. ok taladhe mz thøm the ordh som thera siæla helso rørdhe. hulkin som thu finder skrifwadh vara i læstinne. Vm sidhe nøddir af thøm. gik han in mz thøm. oc vppinbaradhe sik thøm ther.

hær mat thu thænkia oc skodha. vars herra mangfalla godhlek oc væluilioghet. thy at hans brennande ælskoghe gat ække tholt sina discipulos swa drøfwas oc vafra ij tronne. Sannelica tha ær han trøstelikin vin ok troin kompan. ok væluiliogher herra. han tilføgher sik thøm oc spør drøuilsanna sak. ok thydher them scriptena. ok vptændir thera hiærta til alra rudma rørilse. Swa gør han daghlica mz os andelica. thy at vm nakar thyngis ok hindras af twiwæl ælla læti. ok talom vi vm han. ginstan ær han nær os. styrkiande ok lysande var hiærta oc vptændande thøm til sin ælskogha. Alra bæzste lækedombir moot tholka sottir ær at tala af gudhi som prophetin sigher. myklo søtare æn honaghit æru thin ord i minom munne. thy at the æru rædhelica heet oc brænnande. oc thin tiænare ælskar thøm gærna. Samuledhis ær ok mot tholkom sottom bæzste lækedombir at thænkia af gudhi som sami prophetin sigher. mit hiærta hitnadhe i mik. oc i minom thænkilsom brindir ellin. Thænk hans godhleek ey at enast af ælskoghanom som iak sagdhe. vtan æmuæl af hans diupa ødhmiukt. See huru ødhmiuklica han gaar mz thøm. oc talar mz thøm søm han vare en af thøm. alra thinga herran. hwat ey thikkir thik han vara atirkompnan til ødhmiuktinna vpbyrian. hær gifwir han os æptedøme at vi skolom samuledhis gøra. Æn ok mat thu see vars herra ødhmiukt i thy. at han hær ække miswyrdhe discipulos som varo skipadhe i nidhermeer gradu oc værdoghet. thy at thæsse varo ække af apostlomen. vtan af them andro mindro discipulis. ok tho tilføgdhe han sik them hemelica. gangir ok talar mz thøm. Ække som the hoghmodhogo oc høghfærdogho plæga gøra. søm ække vilia gaa ælla vmganga vtan mz thøm størsto oc mz thøm

fromasto. ok skiin hans ødhmiukt hær i andro, thy at vm thu skodhar the høghfærdogho. tha seer thu at the vilia ække læta wt thera bulghin ordh. ok æmuæl næplica tala eet ordh. ther som faa æru the som høra. Æn ække giordhe var herra swa som læt sik ey forthykkia at tala vidh ensampna samaritanam. thænk oc nu i thætta sin vars herra godhlek i thy at han lære sina discipulos. oc wtthyder scriptena for them. oc gør thøm hughnadh. See oc huru han latir som han vil fram bætir ganga. at han skuli upuækkia oc økia thera astundan. oc at the skulin biudha honom. ok at han skoli sik vppinbara thøm. ok swa faa kænna han. Skodha oc huru lioflica han gangir sidhan in mz thøm. takir brødhit, vælsighnande thz mz sinom hælgho vælsignadho handom, brøt thz oc bødh thøm at vppinbara sik thøm. oc thz gør han daghlica mz os osynlica. Æn tho at vi kunnom ther ække somlike skøn aa, ok vil hallas medh dygdhomen. biudhas um astundilsin mz gudhelicom bønom ok hælghom thænkilsom. Ok thy tilbør altidh bidhia ok ække vanskas som han siælwir kænde. Æn hulkaledhis han thætta gør, os til kænnedom ok lærilse, som ær at vi skolom gifwa os vin vm at gøra milla ok miskunsamlica gærninga. Ok huru ække ympningas til mænniskionna hælso at læsa ælla høra guds ordh. ytan at the fulcomnas mz gærninginne. Mat thu fulcomlica læras ther sanctus gregorius wtthyder thætta ewangelium. Ok ække gaf var herra ihesus thæssom sinom discipulis tha sins mæstarskaps ympnilse. Vtan ginstan han hafdhe gifwit thøm brødhit. hwarf han bort w thera øghsyn. Thy at han ville ok æmuæl hugna the andra sina discipulos. mz hulkom han hugnadhe oc thæssa sama.

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

LAURENTIUS THULIN,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XXIX.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Cicero de philosophia merita eademque minime contemnenda habuit.

II.

Mathesin ad scientias maxime et jucundas et utiles referrendam esse, firmiter statuo.

III.

Quam lucem Christianismus generi humano attulit, ea ad artes doctrinasque exercendas utilissima quoque fuit.

(Cap. XCIII) *Huru var herra ihesus oppinbaradhis allom discipulis a pasca dagh.*

Thæsse samo twe discipuli. gingo ginstan atir til ierusalem oc funno discipulos ther samansankadha. ok nar the hafdho sakt them at var herra var vpstandin. oc huru han hafdhe sik them vppinbarat. førra hafdho the oc hørt at han hafdhe vppinbarat sik sancto petro. Tha gik tomas wt. ok var herra ihesus kom in til thøm gangande aat atirluktom durom. ok stodh mit i mællan them oc sagdhe fridher vari idher. Discipuli fiollo thagan nidher a iordhena oc sagdho sina culpas. at the hafdho swa forlatit han. oc varo tho fægne af hans komo. tha sagdhe var herra ihesus. brødher mine standin vp. idhra synde æru idher alla forlatna. ther hafdhis han hemelica vidh i bland them. tedhe them sina hændir ok sidhona. vplæt them sinnin oc vndirstandilsen at the gato begripit hans vndirstandilse. Spordhe aat them vm the hafdho nakat æta. oc aat ther mz them eet stykke stektan fisk oc honagh. blæste aat them oc gaf them then hælgha anda. See hwat fult thætta ær mz alle frygdh oc glædhi. oc discipuli varo fulcommit gladhi mæn the sagho han. ok the som førra varo swa rædde varo nu nær honom swa gladhi. A hwat gærna the fingo honom thz han beddis æta. hwat trolica the baro thz fram oc satto for han. skodha oc æmuæl varfru som ther var. thy at discipuli komo ther til samman til hænna. See thy hona thætta see mz osighelike glædhi. oc hemelica sitia nær sinom syni oc gladhelica fa honom thz han bedhis. ok æn takir var herra ihesus gærna alla thiænist af hænna handom. oc hedhrar hona mz alle vyrdning fore discipulis. Æn ække skalt thu oc gløma magdalena vars

herra ihesu ælskelico discipulam. See huru hon sitir som hon førra var van vidher sins mæstara føter. høre granlica hans ordh. oc gør honom æmuæl gladhelica the thiænist som hon gitir af allo hiærta. A hulkit thætta litla husit ær nu. A hwat ærofult ær at boo i thy. hwat ey thikkir thik ok hær vara stora pasca høghtidh. vm thu hawir nakra gudhelikhet tha vænte iak væl, Æn litit stodh var herra ther mz them. thy at thz var nu godha stund vppa quællin. Tho nøddo the han vanlica æn litit længir dwælias ther nær sik. bidhiande at han skulle ække swa skøt thædhan fara. hwat ey tror thu at magdalena ther hon sat vidh hans føtir, trøstelica hiolt han i klædhin. bidhiande at han skulle ække swa skøt thædhan fara. han var i hwitasta klædhom. thy at han hafdhe følt sik i sinna æro klædhe. ok mædhan hon hiolt han ække af dyrue vtan af ælskoghans trøst, tha misthæktis thet ække varom herra. Var herra vil hallas som vi hørdhom. at the twe discipuli giordho som gingo til emaus. Sidhan var herra ihesus hafde tha giort sinne modher oc takit af hænne vyrdhning. vælsignadhe han alla oc foor thædhan. Æn the fiollo nidher a iordhena oc badho at han skulle skøt atirkoma. ok sato ątir badhe thørstoghe oc hungroghe af sinom herra. af hulkom the varo vani haua swa stora ømpne. thænkiande vppa han idhkelica mz sukkan ok astundan. See huru opta thu hawir haft pasca høghtidh i dagh. thy al thæssin oppinbarilsin vordho a pasca dagh. Æn vanlica hørdhe thu thz ok kændit ække. thy at thu hafdhe ække ømko oc varkunnan i pinonne. thz tror iak at vm thu kunne varkunna, oc hafdhe hughin nær thik ok læte ække flytan i værldinne. i fanfængom oc onytlicom thankom.

hwaria paska ffnge thu hughnad. thz matte thik oc hænda hwan sunnadagh. vm thu ville redha thik ther til mz heldom hugh vm freadaghin ok logherdaghin. thy at sancte paual sigher. at vm vi ærom pinonna kompana. tha skolom vi oc vara hugnadhasins kompana. ther æptir kom var herra ihesus atir til hælgha fædhrena. hulke som ække varo mz honom, fafænge vtan varo i frygdhinna hafwi oc hiærtans glædhi. Æn hwat the sungo thz veet han. tho mat thu thænkia at the thakkadho varom herra for hans kærlek. oc the godhgærninga som han hafdhe giort hwariom thera i sinom tima. første at the frambudhu sik han at lowa swa som værdoghan alt lof. Aat thy andro. at the kændos vidher sin rætta herra. Aat thy thridhie at the taldo vp hans godhgærninga. fiærdha at the æggiadho alla til lof. thz fæmta at alle hadho til hans. J allo thæsso skodha them granlica alla saman ok akta mz vyrdhning thz the gøra. thy at thz ær mykyt gudhelikit oc gagnlikit. ey at enast til thesse thænkilsen. vtan æn æmnæl til thz lowit oc sangin som honom siongx i himerike.

(Cap. XCIV) *Huru var herra ihesus oppinbaradhis attonda daghin thomose nær staddom.*

Attonda daghin æptir vars herra ihesu vpstandilse vppenbaradhis han atir sinom discipulis komande in aat luktom dorom. oc thomas var tha mz them som ække hafdhe varit mz them første daghin. ok nar andre sagdho honom at the hafdho seet van herra. Swaradhe han. vtan iak seer saren æpte spikomen i handomen hans ok mera som i ewangelio star. Tha sagdhe then godhe hyrdhin som læt vardha sik vm the litlo hiordhena sina.

pax vobis. Ok sidhan sagdhe han thome. tak hijt thit fingir. see mina hændir. faa hijt thina hand. oc sænt hænna i mina sidho. oc var ække mistro vtan troin. Tha sagdhe thomas. Min gudh oc min herra. Thomas sa mandomin oc trodhe han vara badhe gudh ok man. han sagdhe ok sina culpam. oc gaf sik skylloghan at han hafdhe forlatit van herra oc rymt fran honom. ok var herra sagdhe honom. næ ække. thik ær thæt alt forlatit. af nadheliko foreskipan lat var herra thomam swa twæka. at hans vpstandilse skulle bewisas oc prouas. lijnlica ma skælom. Skodha han granlica hær. oc thænk hans vana godheleek ok liofleek. ødhmiukt oc brennande kærlekha. huru han teer hær thome oc androm sinom discipulis sina vndir. at han skulle burt taka af thera hiærtom alt vantronna myrkir. til thera oc vara nyttelikhet. Ok atergangande var herra ihesus sit særin af vidhomen for thre saka. som ær at han skulle gøra apostolana vissa i tronne af sinom vpstandilsom. oc at han skuli them fadhrenom tee. oc honom thækkias a mandominom, vøgna bidhia for os. thy at han ær var aduocatus. Ok swa ther til at han thøm omillom mannom a domadaghi tee. Nw star var herra ihesus nakra stund nær sinne modher ok sinom discipulis. oc talar af gudz riki ok himerikis æro. *Ok* the ma honom i store glædhi hørande the høghelikæ ordhin af æuærdheliko snillenne. ok seande hans ænlite fult mz frygdh oc fæghindh. gom væl aat them huru the sta kring om han. Æn varfrw æ næst opsidhis vidh han. ok magdalenam mat thus see alltidh aat hans fotom. Stat ok thu heuisk ok hiyghi. oc gladh. the nakat lankt fran them. oc vanlica af sinne dygdh oc liofleek latir han thik halla. Vm sidhe hadhi han thom gaa i galileam vppa berghit tha-

bos. ok sagdhe sik vilia ther vppinbaras them. Ok tha han hafdhe gifwit them sin vælsignilse. foor han fran them. oc the blifwo atir som for hungroghe oc thorstoghe af honom. æn the mykyt styrkte.

(Cap. XCV) *Huru var herra ihesus oppinbaradhis discipulis i galilea.*

Tha som discipuli varo kompne vppa bærghit thaber oppinbaradhis them var herra ihesus sighiande. Mik ær gifwit alt vald i himerike oc i iordhrike. gangin ok lærin alla. som han ville sighia. farin vm alla wærldina oc kænnin them væghin til himerikis. døpande them i nampn fadhers oc sons oc thæs hælgha anda. ok kænnande at goma alt thz iak bødh. oc trøstin idher ther vidher at iak ær mz idher alla dagha. alt til værldinna ænda. discipuli bedho til hans i hans tilquæmd. oc stodho nær honom æmuæl nu mz store glædhi. Skodha them væl. oc thænk thz them nu sagdhis. thy at the æru stoor oc mykyt værdogh. hær teer han them oc vppinbarar hulkaledhis han ær alra tinga herra. biudher them prædica. ok kænnir them døpa. Gifwir æmvæl them stora trøst then tidh han sigher at han skal altidh vara mz them. ok hwat mang kærlex tekn han beuisar them. Sidhan var herra hafdhe thætta sakt oc gifwit them sin vælsignilse hwarf han bort fran them.

(Cap. XCVI et XCVII) *Huru var herra ihesus tedhis discipulis vidh mare tybyriadis.*

Mædhan discipuli dwaldos æn quarre i galilea tha gingo siæx af them at fiskia i mari tybriadis. Alla nattena ærvodhadho the oc fingo ænkte. Arla vm morghonin

tedhis var herra them oc stodh vppa haftrundinne. speriande vm the hafdho nakat fangit. Sidhan the hafdho swarat ække. sagdhe han. kastin wt nætit vppa høghro sidhona a skipino. oc i skolin finna. The kastadho wt. oc fingo storan hoop mz fiscom. tha sagdhe iohannes petro. thz ær var herra. petrus var nakin ok kastadhe ginstan owir sik kiurtilin. stegh wt w skipino ok foor til landit. Æn the andre komo til landz mz skipino. Ok nar the stigho vppa landit. sagho the en fisk vara ladhan vppa glødhana. oc brødhit tilreet. thy at var herra ihesus hafdhe reet them thz. Ænquæl lææt han. ok taka ok stekia af thera fiscom. giordhe godhan maltidh oc stora høghtidh mz them ther a strandinne. brøt brødhit. oc fiskin samuledhis. oc gaf them æta. oc aat siæluir mz them. oc thiænte iofiica af alle ødhmiukt som han var ferra van. Hær sitia thesse siw. disicipuli fult gladhi. oc æta alle saman mz sinom herra. Skodha. oc see hans liufwa oc astundelica ænlite. frøgdha sik ther vidher oc glædhias af allo hiærta. Taka af hans hælghasta handom then astundelica matin oc thrifwas af honom ey mindra andelica æn licamlica. A hulkit gesta budh thætta ær. gøm væl aat allo. oc fresta vidh. vanlica biudha the thik æn til bordz mz sik. Æn skalt thu ok vakta aat thy som æpte kombir. thy at thz ær badhe nytlikit oc faghert. Tha som thætta høghtidhelica gesta budhet var haldit. sigher var herra ihesus til pætars. Ælskar thu mik mera æn thesse. Pætar swaradhe. herra Thu vest at iak ælskar thik. Var herra sigher honom. Gøm min lamb. ok threm sinnom swa speriande anduardhadhe var herra honom sina hiordh. I hulko thu mat thænkia vars herra vælniligha godhlek. ødhmiukt, oc æuærdhelica kærlek. Yppinbarlica seer thu

hwat granlica oc af hwat kærlek han swa opta ändwardhadhe pætare vara siæla. Sidhan foresigher oc var herra ihesus sancto petro hans dødh. i thy han sigher. Thæn tidh thu vast vngir giordadhe thu thik. oc gik hwart thu ville. Æn then tidh thu vardher gamal skal annar giordha thik oc ledha thik thijt. som thu ække vil. I thæssom ordhomen læt var herra vndirstanda pætar. at han skulle thola dødhin a korseno for hans skuld. Ok then tidh sancte pætar spordhe hwat dødh iohannes skulle thola. swaradhe var herra. Swa vil iak læta blifwan. som han ville sighia. Iak vil ække at han skal følghia mik mz pinlicom dødh. vtan han skal tha han vardher alrogher hwilas i contemplacione. Tho vndirstodho thætte the andre discipuli at han skulle ække dø. Æn ække var thz stor gafwa. mædhan bætra ær at skilias vidh licamman ok vara mz cristo. Ther æptir hwarf var herra ihesus bort fran them. ok kom atir til hælgha fædhrena. ok discipuli blifwo atir i store glædhi. Ok mat thu thænkia som sanctus augustinus sigher. æn tho at thz ær ække scrifwat. ok ær væl troande af mille herran ther siæluir godhlekin ær. vitiadhe opta sina modher. discipulos. ok magdalenam sina ælskelico discipulam. trøstande ok hughnande thøm som swa storlica varo drøfdhe oc mødde af hans pino. Ok ær væl sanno likt at hælghe fædhrene oc særlica habraham oc dauid. hulkom som gudz son var enkannelica lofwadher. komo mz varom herra ihesu at see hans værdoghasta modher. hulkin ther fan for them oc allom nadhena at vi vordhom atirløste oc fødde atirløsarin. Æ hwat gladhelica the skodhadho hona ok sighu hænne mz alle vyrdhning, oc helsadho hona mz alle the vælsignan som the gato. Æn tho at

the ække syntos af hænne. Æmwæl mat thu ok thænkia hær vars herra ihesu lioflek ok kærlek oc ødhmiukt hulkin som skina i allom hans gærningom. ok at han ville æn fyretighi dagha sidhan han var vpstandin af dødha. ok hafdhe swa ærlikin sigher wnnit. vara quar i pilagrims færdhinne ther til at han skulle sina discipulos styrkia oc stadhfæsta. Væl matte æronna sigher vinnare æpte swa mang aar. Æpter swa mykyt æruodhe oc vidher modho. æpte swa smælican oc hardhan dødh. værdliskyllelica hawa heem farit i sina æro. ok hawa styrkt oc stadhfæst apostlana æpte allom sinom vilia mz sinom ønglom. Æn hans kærlekir gat thz ække tholt. Siæluir ville han vmganga mz them vppinbarande sik them the fyretighi daghana, i mangom vissom teknom beuiste han sin vpstandilse. ok taladhe af gudz rike. thz giordhe han for thera skuld. oc vara. Æn vi aktom thz ække. Mædhan han ælskadhe ok ælskar ós swa mykyt hetelica tha skullom vi os vidh tholkan oc swa storan eld ey at enast værma. vtan æn brænna.

(Cap. XCVIII.) *Af vars herra ihesu cristi vpfærdh til himerikis.*

Vidher vars herra ihesu vpfærdh til himerikis. tilbør thik vara vakra at vm thu nakat sin frambødh thik mz alle hugsins vidher frestan nær stadda hans ordhom oc gerningom. tha skalt thu gøra thz nu myklo hællir, thy at thæssin høghtidhin gaar owir alla andra som thik skal framledhis beuisas. Ok eukannelica skal thz vpuækkia thik til thæssa høghtidhena. At mædhan var herra ihesus hawir fulcomnat sina pilagrims færdh. skal han nu hædhan fara mz licamlike nærvarunne. Ok thy skulu hans

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

MAG. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

GUSTAVUS W. MILTOPÉE,
MEDICO-PHILOSOPH. CAND., NORRLANDUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XXX.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

Theses Respondentis.

I.

Perplurima vocabula linguæ suecane originem a Græcia trahere censeo.

II.

Scientia naturæ præceptrix medici.

---

ordh oc hans gerninga granlica aktas. Thy at hwar troin siæl plægher taka sinom brudhgomma. sinom herra. sinom gudhi granlica var, then tidh han skal færdhas. Ok innelica vmfæmpna i hughenom thz som han tha sigher ok gør. ok sik honom ødhmiuklica oc innelica anduardha ok hughin sin allaledhis dragha fran androm thingom. A fyretighinde daghenom af vpstandilsinne dagh, viste var herra ihesus thy at hans tidh kom at han skulle fara af thesse værldinne til fadhorin. Thæn tidh han hafdhe ælskat sina. Nu ælskadhe han thøm sannelica ij ændan. thz ær i thz yttarsta. Tok han alla hælgha fædhrena. oc alla the hælgha siælana af paradyso. vælsignande helye oc enoch som ther blifvo quarre oc æn lifwa. oc gik til sina discipules. hulke som varo mz modher hans i eno huse in monte syon. oc vppinbaradhis thøm. ok til ælskoghans oc glædhinna tekn ok aminne. ville han æta mz thøm før æn han fore fram thøm. Nu thæn tidh the ato alle saman mz storom hughnadh oc glædhi i thæsso sins herra yttarsto gæsta budhi. Sagdhe var herra ihesus til them. Thz ær time at iak skal atirkoma til then som mik sænde. Æn blifuin ij hær quarre i stadhinom til thes ij iførins owan til i dygdhena. Thy at innan faa dagha skulin ij vpfyllas mz them hælgha anda. swa som iak idher lowadhe. Sidhane skulin ij ganga vm alla værldina. prædica mit ewangelium. oc døpa them som à mik tro. oc vardha mik vitnisbærara alt til yttarsta iordhmonin. Æmnuæl forueet han thøm oc thera mistro i thy at the hafdho ække troit thøm som han hafdho seet vpstanda af dødha. søm ær hans ænglom. Thætta sagdhe han for thera prædican skuld. ok læt thøm vndirstanda som han ville sighia. myklo hællir skullin i hawa troot ænglomen.

Æmuæl æn førra æn i hafdhin seet mik. æn hedhningene som tro tha i prædikin oc ække fa see mik. thætta giordhe var herra for thy at the skullo kænnas vidh sin vanskilse oc vara thes ødhmiukare. teande thøm i sinne bortfærdh huru mykyt honom thæktis ødhmiuktin. hona anduardhadhe han thøm swa som thz ther enkannelica kært ær. Nu spordho the ok van herra aat thy som koma skulle. ok han villeække swara thøm, thy at thz tharfwadhis thømække. Vidher at the æta tala the oc glædhias fore sins herra nærnaru. tho alt lieouæl drøfdhe for bortfærdhena. thy at the ælskadho han mz swa storom innelicom ælskogha. at æmuæl formatto the ey mz iæmpnom hugh thola ordhin vm hans bortfærdh. Æn hwat skal iak tha sighia af modher hans ther vpsidhis nær honom sat vidh at the ato. som owir alla swa ælskadhos sina mællan. hwat ey tror thu at hon af modherlikx ælskoghx søtma rørdhis. ok gafs al vidh thæssin sonsins ordh af hans bortfærdh. lagdhe howdhit owir sonin oc stodde sik vidh hans bryst. Ok vm iohannes giordhe thz in cena domini. myklo hællir mat thu thænkia thz nu af hænne. Ok sukkande mz gratande tarom badh hon han sighiande. Son min mædhan thu vilt hædhan fara. føør mik mz thik. Æn var herra hugnadhe oc trøste hona oc sagdhe. Min alra kærasta modher. thz ær min bøn. mødh thik ække af minne færdh. thy at iak faar til min fadher. Æn thik bør blifwa hær quarre nakra stund for tronna skuld. thy at thz ær nyttelikit for thera skuld som a mik tro. Sidhane skal iak koma atir æptir thik oc taka thik til minna æro. Tha sagdhe varfru til hans. Min søtaste son. vardhe thin vili. Thy at ey ær iak at enast viliogh at blifwa hær quar. Vtan æn ær iak redhoboin at døø for

siælana. for hulkom thu vast oc dødher. Vtan minz vppa mik. Var herra ihesus hugnar thagan oc trøstir hona oc discipulos. magdalenam oc alla andra som ther varo sighiande. I skulin ække drøuas oc ey rædhas. Iak skal idher ække atirlata swa som fadherløs. vtan iak skal koma til idher oc vara altidh mz idher. Sidhan sagdhe han thøm at the skullo gaa wt w stadhinom vppa montem olitueti. thy at han ville thædhan vpfara. Ok hwarf tha ginstan bort fran thøm. ok modher hans ok alle andre gingo vtan dwalu vppa thz sama bærghit som ær nær ierusalem vppa ena valska milo. Ok var herra ihesus oppinbaradhis thøm ther ginstam. vmfægnadhe thagan innelica sina modher. helsadhe oc vælsignadhe hona. oc hon vælsignadhe han. Æn discipuli oc magdalena oc alle andre fiollo nidher oc græto oc kysto hans føtir. Æn han rætte vp sina apostolos oc kyste them kioflica oc gaf thøm allom sin vælsignilse. Skodha thøm væl oc alt thz ther vardher, thænk oc æmuæl hælgha fædhrena som ther æru æn thot the syntos ække. huru gærna oc vyrdhelica the sagho varfru. ok innerlica vælsigna hona. vm hulka the haua fangit swa stora godhgærninga. huru the skodha oc æmaæl the høgheliko kæmpana. himerikis hærskaps ledhara oc høfdhinga. hulka var herra ihesus i bland alla wtualde til at wmstridha oc vinna alla værldina. Sidhan alt var giort ok fulcompnat. tilbyriadhe var herra ihesus vplyptas fran thøm oc vpfara mz sinne eghne dygdh oc makt. Ok modher hans. ok alle fiollo nidher a iordhena. ok varfru sagdhe. Min vælsignadhe son minz vppa mik. for bortfærdhina hans gat hon ække atirhallit tarana. Tho gladdis hon mvkyt at hon saa sin son swa ærofullelica oc swa ærlica fara til himerikis.

Samuledhis sagdho oc apostoli. herra al thing forlætom vi for thina skuld. var os aminnogher. Sidhan vælsignadhe var herra thøm oc sagdhe. varin stadhughe oc gørin manlica thy at iak skal vara altidh mz idher ok foor thaghan gladher ok skinande i ænliteno mz oplyptom handom til himerikis mz storom sigher som æronna kronadher konungir. førande mz sik then ærlica siæla skaran. oc redde siælwir væghin fore them. æpte thy som prophetin micheas hafdhe fore sakt. var herra ihesus. ærofullir. skinande. hwitir oc rødher. ok allir gladher gik fore them. visande thøm væghin oc the fylgdho honom mz osighelike glædhi oc frygdhelicom sang sighiande. lofwom herran som vpfar owir alt thz som andas mz glædhinna lofwi. herra ær hans nampn. Vidher gangin herranom hans miskund oc vndarlica thing ther han giordhe mænniskionna sonom. vælsignadher vari thu var gudh oc var herra ther them helar a thik hopa. framledhande thit folk oc thina wtualda mæn mz frygdh oc glædhi. Thu wtledde bundna fangana ij thinom styrk gifwande os var astundilse. Nw skolom vi ganga in ij thit hws oc sionga thit loff i ænglanna asyn. lof oc hedher oc æra vari thik var konungir oc atirløsare ihesu christe. Æn nu mædhan thætta giordhis foor michael præpositus paradysi archangelus ok budhadhe ænglomen. at var herra ihesus ville vpfara til himerikis. oc ginstan komo alle himerikis ængla chora skikkadhe som en spetz. hwar æpter sinne værdhelikhet oc møtto honom. En af them blef ey quar som ey kom a moot sinom herra. Ok vidh at the komo bøgdho the sik oc nighu sinom herra ihesu mz alle the vyrdhning som the formatto. ok følgdho honom mz lof oc sang oc osighelike glædhi. Æn hwa ær then ther

formatte at thænkia oc æn sidher at sighia af the glædhi oc frygdhelica sang som ther vardh. Nu tha høfdhingane komo saman oc sangarene, sagdho the, Alleluya. Allel. Allel. vælsignadher vari thu som gangir vppa vædher vingomen Alleluya. Alleluya. herra ihesu alt lof oc hedher æst thu værdher. Alleluya. thy at thu vant ærofulla sighrin. Alleluya. O herra ihesu. himpnane skulu vidher ganga thin vndarlico thing oc thina sannind. See. nw fara slæktena vp til himerikis. thz ær gudz folk. Vidhergangande thik oc sighia. Alleluya. Medh tholkom sang oc lofwi hedhradho the van herra ihesum. oc gjordho honom hedher. sins høghtidh mz alle vyrdhning oc osighelike glædhi. Æn hwa man gita fulsakt af thæsse glædhi. Ælla hwa mon ok thz gita sakt. hwat glædhi som swa væl ænglane som hælghe fædhrene oc siælana inbyrdhis fingo nar the møttos ok komo til saman. thy at sidhan ænglane hafdho lyktat sin sang oc fægnat varom herra mz alle vyrdhning. sagdho the til hælgha fædhrena mz store glædhi ok lioflikhet. I gudz folkx høfdhinga oc forsta. vi glædhioms af idhre vælkomo alleluya. Hær komin ij mz varom herra Alleluya ok i farin fast vp Alleluya. til the, æro oc glædhi. ther alre ændas Alleluya. hælghe fædhrene swaradho them gladhelica sighiande. Idher gudz folkx høfdhingom vari fridher oc glædhi for vtan ænda Alleluya. Alleluya. Alleluya. Siongom varom konung æuærdhelikit lof, for hans osighelica godhlek alleluya. Siongin oc varom hiælpara oc atirløsara frygdhinna lof for hans obegriplica kærlek Alleluya. All. All. Sidhan hwar hafdhe annan gladhelica vndfangit. oc hwar gladdis af annars æro. trøstis hwar vidh annan oc gladdos inbyrdhis oc sagdho alle saman mz enne røst, Alleluya Allel. Allel. Nw sko-

lom vi alle saman fara til herrans hws. Thæn ærlike dyre værdoghe stadhin skal taka vidher os allom saman. Vi vars herra menløsa faar skolom inganga ginom hans porta. oc fødhas i then græsgangenom i the betinne ther alre vanskas. Dygdhanna herra var gudh oc var skapare ær mz os. han takir vidher os oc fægnar os. oc gifwir os ther glædhi ok fagnadh Alleluya. Alleluya. lof oc hedher oc æra vari thik varom herra ihesu christo ther æst var gudh oc skapare. frelsare oc helare for vtan ænda. Seer thu nu at alle glædhias oc lofwa oc sionga, thy at som prophetin sigher Ascendit deus in iubilatione et dominus in voce tube. thz ær mz ængla oc hælgha manna sang oc lofwi. Æn var herra ihesus foor mykyt saktelica for modher sinna oc apostlanna hugnadh oc flera sinna vina som thz sagho æ mædhan the gato seet han. æn i samu stundinne skyn toko han af øghomen thera. var han mz ænglomen oc hælghom fædhrom oc allo himerikis herskapi i sins fadhers rike. swa sigher oc sami prophetin. Thu som far vp owir vædhranna vinga. mællan sætir skynar thinne vpfærdh. Medh vædhranna vingom forstas thz klenasta af vædhreno som raskast ær. Ok gifs os vndirstanda i thy at var herra ihesus foor til himerikis myklo raskare æn thz kan røras. Modher hans oc discipuli. Magdalena oc varafru systor stodho a sinom knæm oc sagho han æ mæn the gato seet han swa fara vp til himerikis. Æ hwat hughnadh thz munde vara. see varn herra vpfara mz tholke æro. hwat hugnadh vare at see ænglana oc hælgha siælana følghia honom mz swa liofwom oc søtom sang. nalkan skildis the siælin for glædhi skuld vidh sin licamma. oc vpfore mz them. Nw vidh at the swa stodho oc sagho vp æpte varom herra.

fingo the see twa ængla sta næsta sik i hwitom klædhom. oc sighia til them. Viri galilei. hwat seen i vp til himinin. Ihesus som vpfoor fran idher til himerikit skal swa atir koma til domin som i saghin at han vpfoor til himerikis. Gangin thy atir i stadhin. oc bidhin ther som han idher sagdhe. thænk hær huru var herra ihesus læt vardha sik vm them. thy at ginstan han slap v øghsyninne thera sænde han twa sına ængla at the skullo ther ække oflænge standa oc gøra sik thrøtta, ok at the skullin styrkias. hørande ænglanna vitne at the dragha owir eno mz thøm af vars herra vpfærdh. Tha the hafdho hørt thæssin ordhin, badh varfru ødhmiuklica ænglana at the skullin anduardha hona sinom son. Ok the nighu hænne alt nidher a iordhena, toko gærna vidh hænna budhi. Apostoli oc magdalena oc alle andre sagdho them samuledhis, oc gingo sıdhan atir i stadhin til montem syon. ther blifwo the oc biddo som var herra ihesus hafdhe thøm budhit. Tha var herra ihesus kom mz allom thøm sæla oc værdhelica moghanom. læt han op himerikis port. som alt ther til hafdhe mankønino varit atirluktir. ok gik sigherlica oc gladhelica in fallande a knæ mz alle vyrdhning for sin fadher oc sagdhe. Fadher. thak oc loff oc hedher vari thik som mik gaf sigher af allom minom ouinom. See vare vini som fagne biollos. thøm presentera iak oc atir anduardhar thik. Æn minom brødhrom oc discipulis som iak atirlæt i værldinne louadhe iak at sænda spiritum sanctum. bidher iak thik min fadher at tu fulcomna mina lofwan. oc thøm anduardhar iak thik. fadhorin rætte thaghan vp han. ok satte han vppa sina høghro hand oc sagdhe. Min vælsignadhe son alt vald. oc allan dom gaf iak thik af thæssom thinom disci-

pulis. ok thæs hælgha anda sændning mat thu skipa æp-
tir thinom vilia. Alle ænglane oc alle the sælasto andane
fiollo nidher oc badho til han. Stodho sidhan op oc
byriadho atir sin sang ok sionga sinom gudhi æronna lof,
Vm moyses oc israels syni sidhan the varo kompne owir
rødha hafwit sungo gudhi lofs sang sighiande. Cantemus
domino gloriose etc. Ok maria prophetissa moysi systir
oc the andra quinnonar som mz hænne varo, toko tym-
pana oc choros oc annor sangara andbudh oc louadho
sin gudh. huru myklo hællir skullo the thz gøra. tha the
hafdho forwnnit alla sina nødh oc thera vidhermødha var
al ændadh. Samuledhis thæn tidh dauidh konungir førdhe
gudz ark in til ierusalem vm alt folkit sang gladhelica.
ok dauid mz sangarom slo harpona. ok alle lekto for va-
rom herra i sinom harpom oc tympanis oc manga handa
leek, ok dauid sprang af alle makt for gudhi. myklo hæl-
lir giordho the thz nu. Mæn the æru sannelica i gudz
asyn oc see han i sinne æro mz swa store glædhi. ok
vm iohannes ewangelista i apocalypsi sigher sik haua hørt
i himerike. fyra oc fyretighi oc hundradha thusand san-
gara alla leka i sinom harpom. oc sungo swa som nyan
sang fram for lambsins sæte. Myklo hællir ma man thæn-
kia them hawa thz nu giort. Ok thænkia thøm som ther
æru alla sionga. alla glædhias oc frygdhas. Vilt thu oc
æn sighia at the danza oc sla handomen saman. af rætte
glædhi oc hiærtans frygdh. thz star til thiin. Thera glæ-
dhi mat thu marghfallelica thænkia. thy at hon ær mere
æn nakar tunga kan sighia ælla nakat hiærta thænkia.
Sannelica tha høris nu i iherusalem. thz ær i himerikis
æro glædhinna sangir vm alla gatwr. oc hwan en vinkil.
Af allom siongx ther alleluya mz innelicaste glædhi oc

BONAVENTURAE
MEDITATIONUM VITÆ CHRISTI
VERSIO SUECANA.

QUAM

CONSENSU AMPLISS. ORD. PHILOS. LUNDENS.
EX ANTIQUO CODICE BIBL. LUND.

EDENDAM CURAVERUNT

Mag. **JOH. ERNESTUS RIETZ,**
PHILOS. THEOR. DOCENS, SCHOLÆ CATHEDR. CAROL. ADJUNCTUS
CONSTITUTUS, REG. SOCIET. ARCHÆOL. HAVNIENSIS MEMBRUM.

ET

EPHRAIM BAGER,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE x DECEMBRIS 1842.

XXXI.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLII.

hiærtans frygdh. Afværldinna vphof var alre swa stor høghtidh. oc swa høghtidhelik pascha haldit, oc ma uæl ske alrigh vardher vtan æptc domadagh. Nar alle wtualde mæn skulu ther presenteras mz ærofullom licammom. oc for thy sagdhe iak thik førra. at thæssin høghtidhin tha man hawir alt vmkring thænkt. gaar owir alla andra. thænk thy them alla saman. tha faar thu see vm iak sigher sant. Stor høghtidh oc dyr hælgher time ær vars herra ihesu incarnacio. som ær tha gabriel archængil budhadhe varfrw. ok ær vpbyrilse aat allom varom fagnadh. Æn thz ær os høghtidhelikit oc ække honom thy at han luktis tha i iomfru marie lifwe. Æmuæl ær ok hans føzla stoor høghtidh. Æn oc ær thz os høghtidhelikit thy at honom ær varkunnande at han føddis til swa storan fatikdom. smælek. oc vidher mødho. Samuledhis ær ok a vara vægna hans pina stoor høghtidh. thy at tha vordho alla vara synde afskrapadha. thy at som gregorius sigher. enkte hafdhe os doghit fødhas. vtan vi hafdhom vordhit atirløste. Æn for the hardhasta oc biterlica pinonar ok then smælicasta oc fulasta dødhin han tha tholde skolom vi tha ække glædhias vtan hællir sørghia oc grata. Æn ær oc stor oc san pascha høghtidh. vars herra ihesu cristi vpstandilse swa væl honom siæluom som os, thy at the beuiste han huru ærofullelica han hafdhe wonnit sighrin. ok vi vordhom tha rætuise giordhe. væl ær then daghin mykyt værdhelikin. ok thy siongir the hælgha kirkia enkannelica a them daghenom. Hec dies quam fecit dominus etc. Æn af thæsse ascensionis høghtidhinne sigher sancte augustinus. at thænne daghin ær meer høghtidhelikin æn andre, for thy at æn thot var herra ihesus stodh vp a pasca dagh, tho ær han æn ij

iordhrike i sinne pilagrims færdh. Æn ær porten a paradijs atirluktir ække foro æn hælghe fædhrene til fadhorin i himerike. Alt ær thætta fulcomnat i thæsse høghtidhinne. oc alt thz gudh til thænna timan giordhe, giordhe han at thz skulle til thænna daghin koma. ok vtan han hafdho alla hans gærninga varit ofulcomlica. thy at himil oc iordh. oc alt thz i them ær var skapat for manzsins skuld. Æn mannin var skapadher ther til at han skulle haua ærona. Til hulka ængin kunne koma æpte syndena fore thænna daghin ey var han swa godher. Seer thu hwat værdogher oc høghtidhelikir thænne daghin ær. samuledhis ær oc stor høghtidhis dagher pingiz daghana. ok kirkian hallir stora høghtidh a honom som væl ær vært. thy at hon fik tha høxsta gafwo som ær then hælgha anda. æn oc ær thz os ok ække honom. Vtan thænne vars herra himils færdz dagher ær ræt eghelica høghtidhelicasta hælghin af varom herra ihesus. thy at i dagh byria han sitia a fadhersins høghro hand. oc takir roo oc hwilo æptir sit æruodhe. ok ær thætta æmuæl alla ænglanna høghtidh, thy at the see the æro a mandomsins vægna som the alre førra sagho. Ok swa for thy at i dagh tilbyrias atirbyggias oc vpfyllas thæra chora af swa mangom hælgha manna siælom. Ok ær thætta æmuæl eghelica alla thera arlica patriarchanna oc hælgha siælanna høghtidh som i dagh først ingingo i himerikis fædhernis land. Ok vm vi hallom høghtidh af enom hælghom man. then daghin han for til himerikis, huru myklo hællir skolom vi tha af swa mangom thusanda hælghom mannom. Ok æn swa myklo hællir af varom herra ihesu christo sancto sanctorum. Æmuæl ær thætta oc varfru høghtidh som saa sin son sannan gudh oc sannan man kronadhan me

æronna krono swa høghelica vpfara til sit konungx rike. Allicouæl ær thætta oc æmuæl eghelica var høghtidh. thy at i dagh ær mankonsins natur vphøgdh owir himpnana. thz ær ænglanna natur. Ok vtan var herra ihesus cristus hafdhe vpfarit. tha hafdhom vi ække fangit hans høghelicasta gafwo som ær then hælgha anda. af hulkom vi hafdom som væl ær vært swa stora høghtidh. Ok thy sagdhe han sinom discipulis. thz ær idher alstingx vidherthorftelikit at iak skuli ganga, ok vtan iak gangir hædhan tha kombir thæn hælghe ande ække til idher. Ok swa seer thu oppinbarlica at thænne daghin ær høghtidhelicare æn andra høghtidhe, Ok the siæl som fulcomlica ælska varn herra ihesum. skulle meer glædhias i dagh æn nakan annan dagh i areno. Thy sagdhe han ok sinom discipulis, vm i ælskin mik. tha gladdins ij ther af at iak gar til min fadher. ok alre var nakar dagher i himerike førra swa høghtidhelica hallin som thænne. ok thæssa høghtidhenna glædhi rækte alt til pingiz dagha dagh. som thu mat i swa matto thænkia. Var herra ihesus foor vp til himerikis i siætta timanom sidhan han hafdhe ætit mz discipulis vm tærz tima. nw æn thot the gladdos i himerike meer æn nakar kan sighia. tho mat thu thænkia at første daghin hafdho archænglane særlica høghtidh. ok var herra ihesus tedhe them nakan særlikin bughnadh oc kærlikhet, Annan daghin giordho ænglane høghtidhena. thridhia virtutes. oc fiærdha potestates, fæmta principatus. siætta dominaciones. Siunda. throni. attonda cherubin. oc nionda daghin seraphin. Thætta æru nio ængla chora. ok swa rækte thz alt til løgherdaghin som ær pingizdagha apton. ok tha hiollo hælghe fædhrene høghtidhena. oc alt til siætta timan vm sunnadaghin.

(Cap. XCVIII) *Af thes hælgha andz komo til discipulos.*

Huru then hælghe ande kom til apostlanna. ær iak fakunnogher at sighia. oc hællir vil iak at thu skalt thz nima af honom æn af mik. Tho læsom vi at han kom owir them i eella tungo liknilse. oc vpfylte them mz osighelicom hugnadh oc glædhi. gifwande them dygdhanna styrk. ok af hans dygdh vordho disciputi swa starke. vptænde oc liuste at the striddo mot alle værldinne ok undir vonno varom herra mæsta delin af hænne. ok komo sidhane til høghtidhenna ther vi nu taladhom af. ok æn thot vi sagdhom at ænglane louadho gudh. oc hwar chorin hafdhe særlica sin høghtidhis dagh. tho skolom vi vita for visso væl at the louadho van herra oc sidhane oc lofwa han altidh. Ok haua glædhinna dagha oc æuærdhelica høghtidh. lof ok thak oc vælsignilse oc frygdhanna røstir vantar ther alregh. som skrifwat ær sæle æru the som boo i thino huse. the skulu lofwa thik sin gudh æuærdhelica for vtan ænda. fordhom os thy oc vi at inganga i the hwilona hwar swa stoor glædhi ømpningas vtan vanskilse. Sukkom oc lænktom af alle makt til vart fædhernis land. hatom thæsse vsla røtelica kropsins stomanit. Røktom han ække i astundilsomen swa at han halle os i myrkostofwonne skilda vidh swa mykyt got. Vtan sighiom mz sancte pauale som sagdhe tha han thænkte vppa the vidher mødho han hafdhe haft oc æn stodh fore. Infelix ego homo. quis me liberabit a corpore mortis hujus. thy at swa længe vi ærom i thæssom licammanom vafrom vi som pilagrima fran gudhi. Girnom thy som han giordhe altidh sundirløsas oc vara mz varom herra ihesu christo. astundom licamans sundirløsn oc be-

dhoms hona idhkelica af gudhi. thy at vm os kunnom vi hona ække faa mz helso. Vardhom vi ok ække ginstan bønhørdha. tha skolom vi læta fadhorin radha oc halla os i hopi oc sæta radhe, vara dødha fran værldinne. fran bælle, oc allom hænna astundilsom oc æn fran vinom oc frændom. draghom os mz starko hiærta oc stadhugho fran thæssom forganglico thingomen. ok af thæssa synlica thinganna vsla oc stakkota hugnadh. ther os sargher oc forgifwir varom siælom. Ok farom vp mz varom herra. Iak skulle sighia hællir til gudh mz hughenom. oc vari var vmganga mz honom i himerike. Gørom vi swa tha ærom vi ække alstingx pilagrima oc wtlænningia. Ok i søkilsanna tima skal han os styra. oc værdoghas til siin taka. af hulkom vi nu talom . var herra ihesus christus som gudh ær oc alra thinga skapare. vælsignadher ok lofwande in secula seculorum. AMEN. *)

---

*) Capita duo ultima Bonaventuræ ab interprete nostro prætermissa. (Cap. XCIX. Excitatio desiderii ad patriam, per mortis appetitum. Cap. C. De modo meditandi vitam Christi et de conclusione opusculi).

Quo facilius intelligatur, quænam intercedat similitudo inter linguam medii ævi suecanam, qua conscripta est versio Meditationum Bonaventuræ et antiquam illam linguam septentrionalem (islandicam), editioni textus nunc ad finem perductæ, versionem duorum locorum islandicam hoc loco subjungere voluimus.

Pag. 31, 32.

Thæn sæle gamble karlin iosep. drogh til fødhona tholikt som han gat mz sinne timbir gærning. Æn varfru æruodadhe mz rok oc naal, oc giordhe andra husins syslor ther væl manga æru, som thu vest bætir æn iak. Hon redde oc sonenom oc fæsteswenenom sinom thz the ato. oc giordhe annat thz som tharfwadhis. æn ey hafdhe hon nakan annan thiænara. Varkunna thy hænne, som allt skulle siælf æruodha oc gøra mz sinom eghnom handom. Varkunna oc varom herra ihesum. thy at han

Hann sæle gamle karlin Josep drógh til födhunnar [1]) þvílíkt sem han gat með sínom timbrgörning. Æn vår frú ærvidadhe mz (með) rokk oc nál oc giordhe aðrar [2]) hússins syslor er [3]) væl margar æru, sem þú veizt bætr æn jæk. Hún reidde oc synenom oc fæstesveinenom sínum þz (þat) þeir áto oc giordhe annat þat sem þarfuadizt. æn ey hafdhe hon nakvarn annan þiænara. Varkunn þóð henne sem alt skylde siálf ærvidha oc gøra mz sínom eghin [4]) handom [5]). Varkunn

[1]) Nostris temporibus *fæðunnar* scribitur; *dh* pro ð et *gh* pro *g* in plurimis membranis antiquis Islandorum leguntur.

[2]) Verisimile est, vocem *aðrar* olim *annrar* sonuise (*Fiðr*, *Fiþr* ex. gr. *Finnr* legebatur.)

[3]) forsitan *þær*.

[4]) olim *eginom*.

[5]) Poesis Islandorum hodierna adhuc *hand* pro *hönd* adhibet.

halp hænne trolica. oc æruodadhe i thy som han gat. Thy at som han siæluir sagdhe kom han ther til at han skulle thiæna. oc ække lata sik thiæna. hwat munde han ey hiælpa hænne til at redha bord. oc gøra annat thz som them tharfuadhis i huseno. Thy skodha han væl granlica huru øflætir han ær at gøra swa ødhmiuka thiænist i huseno, ok alt licouæl skalt thu oc skodha varafru. oc væl gømå aat huru thøn thry æta al saman al vidher eet bordh hwar dagh, oc af enom diskhawande hwazske manga rætte ælla kostelica rèdda, utan fatika oc sina næppa vidher liit.

Pag. 47—48.

Æn var herra fægnadhe them af allom godhuilia, oc tok odhmiuklica thera komo. Swa at han æmuæl negh thøm mz hofdheno, thænkiande sik vara a mandomsins væghna minna giordhan. for pinonna skuld ther han skulle thola. Tha sagdho ænglane til hans. herra thu hauir længe fastat. hwat vilt thu at vi skolom redha thik til mat. Tha sagdhe han. farin til minna alra kærasto modher. ok takin oc førin mik thz som hon hauir nu reet. Thy at af ængom mat ætir iak swa gærna som af hænna. tha foro twe af ænglomen af stadh oc varo i samu

oc vârom herra Jhesú því at hann halp [6]) hænne trúliga oc ærviðadhe í því sem hann gat, því at sem hann siálfr sagdhe kom hann þar til at han skylde [7]) þiæna oc ække láta sér þiæna. Hvat munde hann ey hiálpa hænne til at reidha borð oc göra annat þat sem þarfuaðist i húseno. Þvi skodha hann væl grannliga hvursu auðlátr (?) hann ær at göra sva auðmiúka þiænustu í húseno oc alt líka væl skalt þú oc skoðha vara frú, oc væl göima at hvursu þann þriú æta avll saman alle vidhr eitt borð hvarn dagh oc af einom disk, hafande hvarski marga rætte ællegar kostuliga reidda, utan fátæka oc sitt nappa viðhurlífi.

Æn var herra fagnadhe þeim af allom gódhuilia oc tók auðmiukliga þeirra komo, sva at hann iamvæl neigh [8]) þeim með hofdheno, þænkiande sik vera manndómsins vægha minna giorðan for (fyri) [9]) pínonnar skuld er hann skylde þola. Þá sagdho ænglarnir til hans: herra, þú hefir længe fastat; hvat vilt þú at við skolom reiðha þèr til matar. Þa sagdhe hann: farið til minna allra kærsto móðhor oc takið oc førið mèr þat sem hon hefir nú reitt. Því at af ængom mat æt jek sva giarna sem af hænnar. Þá fóro tveir af ænglonom af stadh ok

---

[6]) *hiálpaði* in lingua recentiori.

[7]) V. *skylde* antiquis temporibus usurpatam fuisse, satis constat. Cfr ex. gr. Fornmanna Sögur X p. 403.

[8]) Inusitatius quidem, sed secundum analogiam pro *hneig* dici potest.

[9]) In carminibus antiquissimis Isl. v. *for*, *fur* sæpe obveniunt pro *fyri*, *fyrir*.

stund nær hænne. The helsadho hona mz alle vyrdhning. oc baro hænne budhskapit. Ok thz litla som hon hafdhe reet aat sik oc iosep. oc ther til brødh oc dwk. oc annat som ther til høfdhe, toko the ok førdho varom herra. Oc varfrw. gaf sik stora vin vm at faa nakat af smam fiscom, hvar hon gat. oc sænde mz them. Nw tha ænglane komo atir til vars herra, reddo the fore honom nidher a iordhinne ther the funno nakat slæt oc laso høghtidhelica til bordz mz honom. Skodha nu væl huru han sitir høuisklica oc ødhmiuklica nidher a iordhenne, oc æter oc drikkir væl til matto huru ænglane sta kring vn han. oc thiæna sinom herra. En læggir fore han brødhit. oc annar lætir ij fore han. En læggir foren the sma fiscana som varfrw sænde honom. ok the andre sta oc sionga hin søta syons sangin, som han kænde them i himerike. gørande sik alla gladha. oc haua stora høghtidh mz honom.

varo í samu [10]) stund nær hænne. þeir heilsaðho [11]) henne mz (með) allre virdhíng oc báro hænne boðskapu. Oc þat litla sem hon hafdhe reitt at sèr oc Josép, ok þar til braudh oc annat sem þar til höfdhe [12]) toko þeir oc fördho vârom herra. Oc vâr frú gaf sèr stóra vinnu vm at fá nakkvat af smám fiscom, hvar hon gat, oc sænde með þeim. Nú þá ænglurnir komo aptr til vars herra, reiddo þeir fyre honom niðri á iordhinnni þar þeir fúnðo nakkvat slètt oc láso hátidhliga til bordhs með honom. Skodha nú væl hvursu hann sitr höfiskliga [13]) oc auðmjúkliga nidhri á iordhenne oc ætr oc drekkr væl til máta, hvursu ænglurnir stá kríng vm hann ok þiæna sínom herra. Einn læggr for hann braudhit oc annar letr i for hann. Einn læggr for (hann) thá smáu fiscana sem var frú sænde honom. Oc þeir annrir (aþrir) stá oc syngja hinn söta [14]) Sións saungin sem hann kænde þeim í himinríke, gørande sik alla gladha oc hafa stora hátídh með honom [15]).

---

[10]) Vox isl. *savmo,* ut videtur, antiquior.
[11]) *heilsaðo* bene etiam pro *heilsuðu.*
[12]) Nostris temporibus *hæfði* scribunt.
[13]) Nunc *hæveskle̦ga.*
[14]) Hodie *sæta.*
[15]) Hujus fragmenti orthographia multum quidem discrepat ab illa scribendi ratione, quam Islandi hodie sequuntur; sed justi harum rerum æstimatores facile observant, hanc scripturam in multis similem esse illi, quæ in antiquis Islandorum manuscriptis occurrit. Satis constat *th* in Suecia, Dania atque Anglia pro þ jam mature adhibitum fuisse.

244

Corrigenda.

Lege

Proem. 1 13 lu*c*e*m* . . . pr*o*ferenda. 1. 20 miswyrdh*om*. 2. 19. mænniskionn*a* 3. 12. hæn*na*. 3. 17. fatikdomi*n*. 3. 19. fatikdom*bir*. 5. 15 licammalim*i*. 5. 21. tholka*n* 7. 31. altidh *til*. 9. 10 v*a*ro 11. 11 foruist*o*. 13. 5. varkunsa*m* 13. 15 konuna. 13. 27 *o*ndan 15. 21. Thz 16. 13 sløgdhi*n* 16. 23 the. 18. 16. thæss*e* matton*n*e. 19. 23 sinn*e*. 20. 8. minom 21. 7 sto*o*r. 21. 19 syst*i*r. 22. 15 bitr*a*r*e* 23. 29. æuærdhelikin. 24. 27 kærast*a* 25. 6 *l*ifnadhe 25. 29 mæstaran*e* 28. 2 vmgang*a*. 28. 3 atha*w*as. 29. 29 thræl*e*. 33. 6 øf*u*om 33. 8 var*s*. 34. 28. thæss*e*. 35. 1 sannindin. 37. 25. tildyr*u*as. 39. 14 ødhmiuk*t*. 40. 6. wtrø*n*ilse 41. 18 ødknena. 41. 21 hwar*n*stadh. 42. 5 munka. 42. 2. adjice: han hawir kærlek oc ødhmiukt, tholumodh oc alla andra dygdhe 42. 28. stat. 43. 14 ænglana. 43. 24 innerlic*o*. 45. 5. *f*ors*ø*kia 45. 19 skriptina. 45. 26 diæfwll*i*n. 46. 23 *æ*ntigia 46. 26 br*ø*d*h*om. 47. 6. v*a*ro 47. 19 thæss*e* 49. 12 ænglan*e* 49. 17 otalik 49. 25 hwilas 50. 2 vilin 51. 15 thy ær alla. 51. 21. tha *h*an sitir. 56. 30 hænn*e* 59. 28 var*s*. 61. 12 br*o*dhers. 61. 20. trolic*o*m 62. 18. ord*omen*. 63. 6 fulcomlica . . herr*a* 63. 12 Th*a*. 67. 4. thætt*a*. 69. 23 mina 69. 28. olyd*h*ogh. 70. 28 sin*o*. 73. 13 bandomen. 78 20 fylghi*a*. 75. 6 fræmiadhe 75. 9 purpur*a* 82. 11. tilu*a*xa 82. 31. hænn*e*. 83. 10 gærning*a*na. 89. 9. mørkiann*a*. 100. 25 nidherlat*e*. 101. 7 æruodh*e*. 103. 20 bøninna. 105. 27. stadd*om*. 107. 24. wtrö*n*ilsomen 117. 30 w*æ*rfwom.

VITA S. GREGORII ARMENIENSIS.

(Aftryck ur Scriptores Suecici medii ævi cultum culturamque respicientes T. I. edid. J. E. Rietz. Lundæ 1842.)

Vitam S. Gregorii Armeniensis, ex Codice Bergmanniano, publici juris nunc primum facio. Exstat quidem *S. Gregorii Legenda Suecana*, quam ex Cod. R. Bibliothecæ Holmiensis, D. 4 sign. Gryphisvaldiæ 1815 4:o 15 pp. edidit *Östman*. Editionem hujus legendæ nondum vidi; quum vero, teste L. Hammarsköld, Cod. Holmiensis apographum tantummodo sit Codicis membranacei Bibliothecæ Gymn. Lincopensis, fol. sign. XXIX, quem ante oculos habeo, primo intuitu videre licet, Gregorium Armeniensem nostrum longe alium fuisse quam Gregorium illum stylistam, cujus vitam nobis affert Cod. Lincopensis. Quo autem facilius diversitatem intelligas, fata S. Gregorii Stylistæ breviter enarrabo.

Vir nobilissimus idemque ditissimus Aquitaniæ, ex uxore liberos pulcherrimos, filium filiamque procreavit. Parentibus vero mature mortuis, sibi relicti adolebant nati, nulla imbuti doctrina religionis. Consanguini-

tatis obliti confirmata ætate incestum committebant, ex quo flagitio filius est generatus. Generatum vero in dolio collocatum, consilio amici cujusdam, in mare immiserunt, quo infandam occultarent turpitudinem. In puerum inciderunt piscatores monasterii vicinitatis vivumque Abbati ejusdem monasterii educandum tradiderunt. Ab eo vero educatus, nomineque Gregorii donatus vitam coenobiticam adultus amplecti noluit, locum equestrem e contrario appetens. Quum igitur peregrinatus esset rebusque gestis inter omnes floreret, familiaritatem mulieris pulchritudine divitiisque splendentem sibi conciliavit; quam quidem feminam in matrimonium denique duxit. Matrimonio junctis mox innotuit, matrem filio esse nuptam, qua quidem ex re omnem fere spem salutis abjecerunt, divortioque facto in poenitentiam versi in diversa abiere loca. Desertam regionem petiit Gregorius eoque efflagitante piscator vicinitatis eum in petra collocavit collocatumque catenis ferreis saxo alligavit, quo quidem loco XVII annos, (si narrationi fabulosæ credere licet) degebat, nullum alium alimentum quam aquam faucium saxi, quo fuit impositus, sibi assumens. Quum

autem, septendecim his annis præterlapsis, Papa Romanus esset mortuus, electores divinitus jussi sunt in Aquitaniam proficisci Gregoriumque in solitudine quærere, quæsitumque Papam eligere. Deo jubenti dictis audientes fuerunt Gregoriumque in solitudine deprehensum Papam creavere Romani. S. Gregorius vero matrem, delictis dolentem, Romæ denique deprehendit veniamque peccatorum ei Papa concessit.

(Vita S. Gregorii Armeniensis.)

Hær six af thæs hælgha herrans pino sancti gregorij af armenia huru han var pinadher, ok hwat vndirlicom thingom gudh giordhe meth honom. Ok hans hystoria biskrifwas oc six i thæssom siw bokom som hær fylghia æpte. Ok byrias thy swa førsta bokin

Th*eth* var i landszkapi thy som parthia heter. en man imalarsius at na*m*pne, han var valerij son hulkins slækt om langa tima hafdhe væl oc sælelica i hand gangit, thy at hans forældra varo mykyt rike i guld oc silw*ir*, dyrom stenom. oc mango*m* hafwom, i fææ oc boskap. i akrom. byom. thorpom oc maktoghom stadhom, Thænne sami fornæ*m*pde imalarsius hafdhe thre synir mykyt manlica. thy at hwar thera hafdhe vnder sik wnnit oc fangit rike, thæn første thera i aldir oc konnist maktogast artabani*us* at na*m*pne. han fik sik rike som p*er*sia het*ir*, Thæn andre som hæt chusaron han fik armenie rike, Thæn thridhi pithmarion kalladh*er* at øknampne nichidon han tok sik masaletana rike, Æn hulkaledhis værldzlikin lykka ok sælikhet fik omskipte m*eth* them. oc huru the forforos th*eth* skal fra*m*marmeer ku*n*noghas. Ok thy six nu hær først af huru arthabanus p*er*sara konu*ngir* miste sit rike. Thænne same arthabanus var ærlikin riddare oc lærdh*er* af barndom i spadoms konst. oc sniællast*ir* at skodha komaskolande thing i stiærno gang, Th*eth* hænde om ena nat æpte thy han var van at han opstodh af sinne sæng. ok wtgik at skodha komaskolan-

dhe thing i stiærnonna skipan. Tha vndirstodh han i i stiærnomen at vare theth swa at nakar thiænare i them timanom vidherfrestadhe mote lifwa sinom herra. tha matte han sin herra saktelica oc rasklica foruinna oc wtælta af rikeno. Æn tha han atir inkom i sængena kungiordhe han alvarlica sinne hustru alt theth han hafdhe vndirstandit af stiærnonna skipan. Ok i sama huseno laa enlica en iomfrw som hæt artoducta fød af thes rikis konunga slækt, idhkelica nærstandandis i thiænist sinne frw drotningenne, hon hafdhe i ælskogha oc vinskap en riddara arthasira aat nampne. han var sasani son af hulkom æn kallas folk som heta sasaniceni. Arthasira var oc af persara konunga slækt. Æn sidhan thænne fornæmpde konungin artabanus hafdhe swa talat meth drotningenne oc hænne alt thætta kungiort, somnadhe han. Ok artoducta iomfrwn som thætta hafdhe hørt, wtgik lønlika af camarenom konungsins. ok kungiordhe riddarenom artasira alt thet hon af konungenom hafdhe hørt. oc han hafdhe sakt. ok æggiadhe ok styrkte at han skulle mot stridha konungenom, for thy at rikit skulle hans vardha. Ok tok edh af hanom at nar han finge rikit tha skulle hon vardha drotning hans. Æn tha thætta var giort. ingik hon atir lønlika i kamaren. konungenom oc drotninginne hær enkte af vitande. Ok nidherlagdhe sik at sofwa. Artasira riddarin. vardh hær af mykyt gladher ok aarfra ok ypstodh mykyt arla om morghonin oc samankalladhe alla howdz mæstarana. hyfdhingana. oc persara rikis herra. Ok taladhe swa til thera. O maktoghe herra oc sniælle J sen væl at thænne wtlænningin artabanus han thwinga os ok nidher thrykker swa som thræla. lydhins thy at minom ordhom oc bindin them i idhrom hiærtom, oc varom alle iæmsampt enhughadhe swa som enkte rædhandis. thy at nu ær time i hulkom vi maghom afkasta hans thrældoms wk af warom halsom. oc vara sidhan myklo frælsare æn vi hafwom hær til varit. hulke genstan alle swaradho honom meth enne rost. oc sagdho. Vi ærom alle redhobone at lydha idhro valle oc budhi. oc vndir idhro heradøme vara. Æn sidhan the hafdho thætta sakt reeddo the stort hærskap at stridha mote konungenom artabano ok wtsændo twa af sino radhe

til hans swa som var sizam oc carina maktogha i vald oc herradøme. Hulke swa taladho til hans. O konungir thu skalt vita at hærskaps mæstarene oc persara domara høfdhingia oc riddarskap sænda til thik. oc sighia at thu skuli ey vilia længir herras owir them swa som thu hawir hær til giort. Ællighis vilia the ey længir thiæna idher, ey swa at the vilia nakat mote stridha idher vtan for thæn skuld at the vilia ække længir swa skæmmelica thiæna idher hædhan fra. som the hawa giort hær til. Æn konungin tha han theth hørdhe storlica vndrandis om langa stund gaf han them ængin swar, ok vm sidhe seandis sins rikis fordæruilse oc nidherfal. til tok han at rista sino hofdhe oc sagdhe them. ffore mykyt got iak hawir idher giort oc mangom androm. hafwin i thænkt mik tholkit gøra. Vtan gan fram meth idhro radhe oc gørin hwat i formaghin for thy jak haldir for alz enkte idhra samquæmd, thy at i skulin rasklica see huru iak skal vmkulsla idhur samsvarlikin radh, ok swa skal iak gøra meth idher. at alre skal nakar annar optare thora gøra forrædhilse mote sinom herra. Æn nu ær idher alt theth forlatit som i hafwin sakt, ok vaktin idher at i komin ey atir at sighia mik tholik tidhande. for then skuld æn i dyrfwins til tholkit optarmeer, jak skal biudha hæmd lata gøras owir idher. Ok the ginstan wtgingo fran konungenom oc kungiordho artasira hwat the hafdho hørt. Æn artasira lot ginstan hænta iomfruna artaductam. oc satte hona meth allom sinom hafwom oc boskap oppa eeth mykyt starkt fæste. Ok redde sik til kiiff meth persara oc medora høfdhingom oc riddarom mote konungenom artabano. Ok samuledh artabanus reedde sik til kiiff mote honom hawandis meth sik folk som heta parthi oc manga af persarum. Æn nw framgaa the til kiiff oc falla a badha sidhor mange æn myklo flere af hærskapi artabani, ok swa kifwadho the optelica nææer om eet aar. Æn at sidharsto tha the homo til kiiff. sagdhe artasira til artabanum. jak vndra mykyt thina snille at thu thor stridha mote mik. ællighis ær oc enkte thin visdombir oc konst. Ælla ær theth swa at hon ær nakat, hwi minnis ække thu a the ordhin thu sagdhe thinne hustru tha thu hafdhe skodhat stiærnon-

nar skipilse, Ok thy tilbør at thu skalt vardha wænta af mik, lydh thy mino radhe oc kifwa ey længir meth mik. oc iak skal gifwa thik akra oc bya af hulkom thw maghe ærlica oppehallas. oc lifwa, Æn tha konungin artabanus hafdhe thætta hørt. drøfdhis han storlica i sinom hugh. Ok thænkte visselica at drotningin hans hafdhe theth giort at oppinbarat hans lønlico radh. Ok sænde ginstan en then hona skulle dræpa, Ok sagdhe konungin til artasiram. ey ær theth høuelikit at iak lifwandis skuli afsætias rikeno ælla thik thiæna mædhan iak ær thin herra Ok meth store brædhe. fiøl han a persos oc assyros. oc drap manga af. them ok gik alt fram til artasiram. oc vilde ginom stinga han meth spiute sino. Æn artasira gik nakat afsidhis af hans øghsyn. ok thy at han var mykyt konstogher at skiuta, skøt han konungin i brystit i genuartona, ok sundirsleet brynio hans, swa at wtgik bak til at hærdhomen, ok swa blef artabanus dødhir. Æn parthy oc perses som hafdho varit meth artabano vndirgingo siælfwiliandis artasyre herradøme. ok artasira tok them til sin meth gladhom hugh, ok takær nw til badhe meth them ok sino hærskapi lioflica frygdhas oc glædhias af sælikhet som honom hawir hænt at oforthænkto, Ok minnis ok æmuæl a iættan oc eedh som han giordhe meth iomfrunne artadocta. sænde ginstan oc lot hona koma til sin. ok satte krono a howdh hænna oc tilskref hænne allan sin sigher. Ok swa thæsso ændadho skolom vi kunnokt gøra huru chusaron af stora armenia forgikx, tho skal sighias af nakrom thingom før, Æn sidhan thætta vardh kungiort konungenom chusaron, huru artasira hafdhe dræpit hans brodher artabanum. ok at han nw hawir persara rike. ok at parthi vilia hælder meth honom halla æn meth sinne slækt, fiøl chusaron i stora sorgh oc angist, ok mæst for thy at han ey swa rast kunne koma at hæmnas sins brodhers dødh som han ville, Vtan samansankadhom otalico myklo hærskap af sino rike. oc af mangom androm landzskapom. swa som ær albana oc limphana. silbana oc capistara. oc af marghom flerom landom. skyndadhe sik til persara rike a mote artasira. Æn tha konungin artasira fik see hans mykla hærskap ræddis han storlica Ok æn tho at han

mykyt ræddis. tho for sinna manna skuld gik han til kiifs. ok tha han vndirstodh at han ey formatte mote sta. tok han til at fly. Æn chusaron ok hans mæn følgdho æpte. oc giordho mykyt manfal af folke artasira, ok røuadhe sidhan manga stadha ok bya oc thorp i persia ok assyria. ok løddo sik meth myklo gul oc silf oc allom androm dyrom hawom. ok foro swa atir heem til armenia. Æn tha the komo til stadh som hete valerostici. bødh chusaron at gifwas skulle til sinna afgudha prydhilse oc dyrkan. hwite yxn. oc hwite bukka. oc hwite hæsta. Ok afgudhanna prestom oc riddarom som meth honom hafdho varit i hærfærdhinne. gaf han mykla gafwor. ok giordhe for sigher skuld som han hafdhe fangit stora høghtidh oc glædhi. ok swa giordhe han arlica om tio aar. hawandis meth sik til hiælp manga af saracenis, ok swa vardh artasira maxan til enkte giordher, ok for storom ræddogha vardh han allir hughløs. Æn tha tok han til at spøria radh af sinom mannom huru han matte frælsas af tilstandande vadha, oc iættadhe meth storom eedh. at vare thæn nakar som han ville wttaka af the nødhinne som honom tha forestodh. tha ville han thæn sama iæmlican sik gøra i sino rike, vtan thy vndantakno at han ville sik siæluom gøma konungx sætit. Æn til thæssa ordha. stodh op een af parthia ærlikin ok mykyt starkir enat at nampne. af slækt chusaron, oc sagdhe til arthasira, Om thu vilt theth gøra som thu sagdhe. jak skal æn iak liwir frælsa thik af thæsso, Artasira swaradhe honom oc sagdhe. vm thu theth gør. Jak skal atirfa thik alt theth thu aatte. oc thine forældir. ok thu skalt vara annar næst mik i mino rike. oc thætta stadhfæste han meth storom eedh, Ok enat swaradhe honom jak anduardha thik alla mina slækt, ok iak meth minom brodher oc minom synom. oc allom minom booskap swa som flyandes af thinne øghsyn, skal gaa oc fulcompna theth iak thik iættadhe. ok helsadhe them alla, oc skyndadhe sik sidhan til chusaron, ok tha konungin chusaron saa han. tha vndirstodh han at han vndanflydhe herradøme artasira, owitogher swikx thæs han bar i bryste sino, tok han enath meth storom hedher oc vyrdhning oc giordhe han oc hans brodher før-

sta oc fræmsta ij sinom gardh oc owir alla giordhe han them sik hemelicasta giwande them manga gafwor oc rika giordhe them i gul oc silf oc i androm myklom æghom, ok mæst fore thy at the hafdho sakt honom. Thy komom vi til thin. at vi vildom meth thik taka hæmd af artasira hulkin som drap thin brodher varn frænda, Ok thæssom thingom swa giordhom sankadhe han mykyn hær oc gik in ij persia rike. oc røuadhe theth swa som han hafdhe før giort. Æn vppa theth sidharsta tha han hafdhe saman sankat mykyn mogha oc storan hærskap thænkiande grundelica fordærua oc nidhersla alt persara rike Æn enath mintis a eedh oc iættan som han hafdhe giort meth artasira.] ok othækkir aat taknom godhgærningom oc storom hedher som honom var giordher af konungenom chusaron. ok æmuæl glømdom allom skyllskap. Han meth sinom brodher leedo konungin i hemelikin stadh swa som viliandis sighia honom theth lønlikit vare. ok hafdho meth sik hwar swærdh huld vndir sinom kapom. ok ther hioggo the han oc gafwo honom banasaar. oc slogho han nidher a iordhena swa som dødhan, Ok stigho sidhan til sinna hæsta viliandis vndan fly. Æn the vordho ginstan fangne oc dræpne af armenie vællis mannom, hulke sidhan como atir til chusaron konungsins, oc kunnoghadho hanom at hans forradhara varo dræpne, hulkom konungin gat næplica swarat, Æn tho bødh han them at the skullo dræpa alla badhe quinno oc mæn som meth enath forradhara oc sinom drapara hafdho komit af persida. hulkit ginstan vardh giort. Thy vndantakno at en gømde twa enax syni. Annan thera sænde han bort i landzskap theth som hetir sirida, Ok annar gregorius at nampne sændis in til romara rike, Æn nar som thætta vardh kunnóghat artasire persara konunge. vpfyltis han meth store glædhi. ok offradhe høghtidhelica sinom afgudhom, Ok gaf afgudha mænstra prestom manga gafwo. ok samansankadhe mykyt hærskap af persia oc assiria oc androm mangom landzskapom, ok kom til armenie rike, ok al annor landzskap som til hafdho hørt chusaron. ok vndirbøgdhe them sino herradøme. oc drap alla chusarons slækt. Vtan en af chusarons synom som hæt at nampne teridacius vardh fral-

stir af enom oc leddir in til romara rike, ok vardh anduardadher at opfostras enom mykyt godhom man som hæt licinius. Æn gregorius hafdhe blifwit meth enom cristnom manne, af hulkom han var væl lærdher i cristne tro oc var giordher cristin man. Æn sidhan gregorius fik vita huru han oc teridacius varo kompne af armenia in til greciam. vitandis sik vara teridacij frænda. oc at hans fadher hafdhe dræpit teridacij fadher. drogh han sik til teridacium. oc thiæntc honom badhe dagh oc nat swa som sinom herra. Æn ey oppinbaradhe han sik honom hwa han var, J them timanom tok til greca konungir at hata gudz kirkio oc the hælgho tro. tha som teridacius vndirstodh gregorium vara cristin tok han til at æggia han. nw meth høtilsom, nw meth pinom. anduardhandis æn æmuæl han i band oc hardha gømo, oc nødhgadhe han til at dyrka afgudh. Æn theth gat han ængaledhis giort. at han ther til koma. Æn tha thætta giordhis hænde at gota konungir vardh osaatir meth greca konunge. ok tha the komo til kifs sagdhe gota konungir til konungin af grecia, kifwom vi badhe ensampne meth swa skæl. at thæn vara som vindir han aghe vndir sino herradøme bæggias vara rike ok hærskap vtan allan skadha oc sinna manna blodz wtgiutilse. Æn greca konungir ræddis thætta at gøra vantrøstandis a sin styrk oc sina krapte, oc beddis dagh at radha sik vm thætta, ok drogh sik meth sinom hærskap thædhan. ok lagdhe sik til en stadh. Æn ther varo alle porta atirstængde. ok alle varo i storom drøuilsom thy at the ey hafdho sik siæluom theth the matto æta ælla thera hæsta. Ok mange høfdhinga vare meth honom som han hafdhe kallat at the skullo honom radh gifwa. om gota konungx ordh som han hafdhe sakt. Ok ibland them var oc komin hyfdhinge then som teridacius var meth oc thiænte. Æn teridacius gik vm nattina in ij stadhin owir murin. ok kastadhe owir murin w stadhenom swa mykyt høø at theth ymningadhis allom thera hæstom. oc nidherkastadhe manga muranna vaktara. Æn vm morghonin arla gik konungin in ij stadhin meth hwem han ville. ok stodh mykyt drøfdher af ordhe gota konungx. Til hulkin licinius taladhe oc sagdhe. O konungir wyrdh ey of mykyt

drøuas om thætta maal, for thy meth mik ær en vngir man starkir i sinom kraptom teridacius at nampne. chusarons armenie konungx son. han gitir rasklica frælst thik af thinne omsorgh, han ær then same i nat vpfoor owir murin. oc wtkastadhe fodhrit varom hæstom, oc nidherkastadhe muranna vaktara. hulkin konungin loot meth store glædhi genstan calla sik. oc meth storom eedh sagdhe han honom. ær theth swa at thu vilt ga til kiif meth gota konunge. oc vardher thu sighirs man af honom. jak skal thik atirfaa thit rike. oc gøra thik rikan i gul oc silf. ok loot han føras i sin klædhe. oc væknas meth sinom vaknom at han skulle ey huxsas vara teridacius, vtan siæluir greca konungir, Ok nw ga the til enwighis gota konungir oc teridacius. ok ey thænkir gota konungir bærias meth teridacio. vtan meth greca konunge. en ij thera samgang van teridacius sigher. oc took gota konung oc bar han lifwandis til greca konung. Æn konungin vardh opfyltir af. thæsso meth myklo større glædhi, ok swa som han hafdhe iættat loot han teridacium klædha meth hedhin stykke. oc androm konungxlicom klædhom. ok i førdhe han gulleboin klædhabonadh oc satte han meth alzscona dyrom stenom, ok gifwandis honom otalikit mykyt gul oc sylf. sænde han meth myklo riddarskape at vprætta sit rike armeniam Æn han starkir som kæmpe. ey at enast at han atirfik armenie rike. vtan æmuæl persara oc assiriorum rike, ok røuadhe mykyt af rike parthorum, oc hæmpnadhis dødh chusarons konungx fadher sins, ok manga persara høfdhinga oc parthorum bødh han halshuggas Æn armenie høfdhingom. thy at the hafdho hæmdz hans fadhirs dødh. i thy at the drapo enat oc hans brodher oc hans folk. gaf han manga gafwor.

Hær lyktas førsta bokin i hulke sakt ær huru artabanus fik persara rike. oc huru han vardh dræpin af artasira. ok huru cusaron armenie konungir vardh dræpin meth forrædhilsom af enac sinom frænda. ok huru forradharene enac oc hans brodher vordho dræpne af armenie hyfdhingom. ok twe enacx syne flydho annar in til siridos, Ok annar som hæt gregorius in til greciam, ok huru artasira fik armeniam. ok huru teridacius chusarons son flydhe in til

romaniam, Ok huru the vordho dræpne som drapo enac oc hans brodher oc hans folk, Ok huru *sancte* gregorius blef *meth* teridacio, Ok huru teridacius a greca konungx vægna van gota konung, Ok huru teridacius fik atir armenie rike hæmpnandis dødh fadhers sins oc modhur

Hær byrias the andra bokin hulkin som sigher af marghfallelike pino sancti gregorij. oc huru han blef ſæmtan aar i enom brun. i hulkom som varo rædhelike orma ok illaloktande madhka

Teridacius foor omkring alt stora armenie rike oc næsta stadha ok land som ther lagho, Ok tha han kom til actanensem sit fadhersland nær thorpe som erix hetir, i hulko som var afgudhirskonna arthemidis mønstir offradhe han thækt offir for godha lykko oc sigher som han hawir fangit, Ok kom atir ok lagdhe sin tiæl ok bodha læghe. nær flodh som lupus hetir, ok drikkandis oc ætandis. oc swa som fullir *meth* høghfærdh bødh han *sancto* gregorio offra afgudhirskonne arthemidi grøna kranza oc krono af lagher træ. Æn gregorius hiolt for enkte konungsins budh. hulkom konungin swa som obrygdhandis sagdhe Tha thu var piltir oc vngir oc swa som pilagrim, blef thu nær mik thiænandis mik. æpte allom minom vilia ok æpte hans budhi vardh han sattir i starka gømo. Æn annan daghin ther æpter. konungin sitiandis a domstole sinom bødh koma for sik gregorium. hulkom han swa tiltaladhe. O gregori, thu veest *theth* væl at for thæn skuld at thu mik swa mang aar thiænte æpte minom vilia, for thy thu giordhe *theth* iak ville. for æn iak gat budhit thik *theth*, thy hafdhe iak thik for alla andra kæra. ok enkannelikin ij minom gardh. ok hafdhe iak thænkt i mino hiærta gifwa thik værdogh atirløn for thina forskyllan. hulkom *sanctus* gregorius swa swaradhe, Om æn iak thik thiænte æpte thinom vilia i thy giordhe iak væl, thy at swa biudz *meth* apostlenom hwar som six. J thiænara i skulin vndirgifne vara idhrom herrom. ey at enast godhom oc skællicom vtan æmuæl oskællicom, Æn før then skuld at iak ey nu gør æpte thinom

vilia at iak skuli tilbidhia afgudh giordh meth manna handom dumba oc døøf, Ok at iak gør lifwandis gudz vilia, ey skulle thu ther af wredhgas mote mik. mædhan six om sama apostolin. bætra ær at lydha gudhi æn mænniskiom. hulkom som thiæna al creatwr. himil oc iordh. oc haf. oc al the thing ij them æru, for thy ewangelista sigher. al thing æru giordh om han. Mote hulkom konungin mykyt wredher sagdhe O gregori. nw hawir thu fortappat theth thu mik thiænte ær theth swa at thu ey tilbidher oc hedhra gudhana som al værldin dyrka. oc enkannelica gudhuna artemidem. hulkin som ær alra minna slækt liif oc æra. hulka som alle konunga tilbidhia. oc mæst greca konungir. Ok for thæn hedhrin iak thænkte thik gøra. skal thik vardha vanhedher oc størsto drøuilse, Ok for værdoghet oc æro skal thik vardha myrkestofwa oc band. oc aat sidharsto skal iak lata thik døø meth fulasta dødh. Sancte gregorius swaradhe honom. Jak tappar ey mit æruodhe ælla løn af thy at iak thiænte thik. for thy iak bidhadhe ey af thik taka nakan løn. vtan hællir af minom herra ihesu cristo. af hulkins budhi iak thiænte thik, hulkin ok ær badhe atirlønarin oc atirlønin. Æn then vanhedhrin thu høtir mik gifwa. skal vardha mik glædhi ok æra Ther af sigher apostolin. ey æru iæmuærdhogha thæssa værldinna pinor vidh komaskolanda æro som oppinbaras skal i os, æn myrkestofwo ok bandin skulu vardha mik fræls opfarilse til himerikis. Ok theth at thu fiærkar mik af thino bordhe. skal vardha mik biudhilse til mins herra ihesu cristi gille. J hulko som ææts ængla brødh. theth osmittadha lambit theth brødhit som siæluir frælsarin sigher af. Jak ær lifwandis brødhit som nidherfoor af himerike, Thænne matin allom them af honom taka gifwir han smak owir allan annan mat, for thy at alle the af honom æta, swa at the astunda han oc girnas them gifwir han smak. Thænne matin gør ey styg ælla ledho. them af honom æta vtan wtslække alla gire, Ok æ thæs meer nakir ætir af honom. thæs meer astundar han af honom æta. Thænne matin æn tho at otalike mange taka af thæssom matenom til mættis, minzskas han ængaledhis, Ok æn tho at han skiptis mangom otalicom. oc gifs at æta i man-

gom stykkiom tho bliuir han alt likouæl heel. ok thæn same ær drykkin som matin ær, Ok thy sigher siælf sanmindin hulkin som drikkir af vatneno hulkit som iak gifwir han skal ey optarmeer tørsta, ok for thæn skuld. thænne drykkin gifwir the samo fulcomnilse oc makt som thæn same matin. Ok swa som matin ey minzskas ok bliwir heel swa ok drykkin. Vtan thin matir ok drykkir takir ey bort astundilsen the gøra ledho oc styg, the minzskas ok alstingx forgangas. ok vmuændas i thræk, Ok for thæn skuld thu, ok alle the som dyrka afgudh, vtanstængde af gudz ok mins herra ihesu cristi gille meth thinne afgudhirsco arthemide. skulin ga til idhars fadhers gille diæfwlsins, Jdhar kostir skal vardha æuærdhelikin pina. idhkelike madhka ok orma oc rutin lokt, Ok drykkin skal vardha vatn. blandat, meth brænnesten fult meth madhkom blandat oc meth alle røtelikhet, Thu hotir mik dødhin. Vtan tholkin dødher skal vardha mik hælagheet. Thy six. hælaghe æru dødhe hulke som dø for vars herra skuld. æn thin dødher oc alra thera som dyrka diæfla. oc thina afgudhirsco arthemidem. ær æuærdhelikin ok alra værstir, Ok vi som dyrkom lifwandis gudh skolom opsta swa som cristus til æuærdhelica æro Æn thu ok alle the thin afgudh dyrka oskællikin ok dødh. skulin vpsta swa som the til æuærdhelica pino. Af thinom diæflom sigher prophetin. hedhninganna afgudh ær sylf ok gul. oc manna handa gærning, the hawa mun oc skulu ey tala, The hawa øghon oc skulu ey see. the hawa øron oc skulu ey høra, the hawa næsa oc skulu ey lokta. the hawa hændir oc skulu ey hanna. The hawa fottir oc ga ække ok ey skulu the ropa i sinom strupa. ok ey ær ande i thera mun, Æn af idher som dyrkin diæflana. hør hwat thæn same prophetin sigher, the skulu sigher han vardha them afgudhomen like som them gøra, oc alle the som trøsta a them. Ok sigher apostolin af idher. Diurlikin man han vndirstaar ække the thing som gudz æru. Ok prophetin sigher. I afgudha dyrkara. i ærin swa som hæstir ok mule i hulkom ey ær vndirstandilse. Ok thy six af tholkom meth sama prophetanom. O herra gudh: a doma dagh i drøuilsanna dagh. thræng alla them i betzle oc grimo som ække

nalkas thik, ffor then skuld. tha vardha manga syndogha manna pinor. Ok the som trøsta a varn herra ihesum. them skal han stora gøra ok frælsa af allo ondo. Æn til thæssa ordha vardh konungin mykyt wredher oc sagdhe til gregorium. ffor thy at thu ey blygdhis at hadhueta odødhelicom varom gudhom oc særdelis gudhunne arthemidi. som ær dottir stora oc alzuallox gudz jouis, ok liknadhe os hæstom ok mulom, thy skal iak læta thrykkia thik dødhan i graf thwingadhan meth marghfallom pinom. swa som then korsfæste var lagdher. hulkin thu nu sigher vara lifvandis. oc alla grafwa høfdhinga, oc tha skalt thu *) — — — at han skulle hela mankønit anduardhade han sik i manga oc marghfallelica pinor, oc aat sidharsto uplyptir a korsit handomen wtræktom a høghra vægh ok vinstra tholde han korsins pino, hulkit kors thy var skipat fyra hørnat at han meth wtræktom handom omfæmde han folkit a fyra vægna om værldina. Ok thy nu herra gudh bidher iak thik at thu dragh til thin armenie folk, oc gør konungin teridacium cristnan konung, at the skulin widherkænnas thik vara sin skapara, oc at the skolin forsma afgudh som ey kunno høra ælla tala, vm varn herra ihesum christum hulkin som meth thik oc them hælgha liuir oc styre æ for vtan ænda Amen, Æn tha thæssin ordhin vordho al saman komin i script. vordho the fangin konungenom teridacio, Æn honungin gratandis oc gnizlande sinom tannom, bødh han nidhertakas af træno som han hafdhe hængt vppa oc til sin ledhas. Ok swa som gabbandis taladhe konungin til hans. Eya gregori hwat hællir hawir thu stadgat i thino hiærta thiæna mik som thu giordhe af thinom vngdom, oc dyrka meth mik mina gudha. oc ærlica lifwa meth mik i mino palacio. Ællir wtualde thu æpte manga pinor af rænas thæssa blomstrandis lifweno, oc ga till fordæruilse. gregorius svaradhe hanom. O konungir. Jak biudher thik thiænist swa som gudh bødh. æn thin afgudh skal iak alre dyrka, thy at the æru alra

---

*) Periit hoc loco folium.

værsta diæfwlskap, thætta lifwit forsma iak thy at thet ær ey blomstrandis vtan visit, ok lifsins skugge, oc annat æuærdelikit liif ær godhom oc them som dyrka ihesum christum, thet ær blomstrandis ok lystelikit. æn ondom oc them som dyrka thin afgudh skal vardha lif som ær røtelikit ok stygdt, ok thy six af thæssom the som godh thing giordho skulu gaa til æuærdhelikit liff, ok the som oudt giordo skulu gaa i æuærdhelikin eld, gif mik thy hwat dødh thu vilt, for thy iak girnas at sundirløsas oc vara meth christo. Mot hulkom konungin swaradhe. Ey lofwas thik swa rasklica som flyghande foghle gaa til thet liuit som thu galin man kallar vara æuærdhelikit. vtan før skal vtan alla miskund alla handa pino køn som nakat sin kunno thænkias vplæggias a thik, at thu skuli vndirsta at thin gudh thu dyrka vardh suasom een mandrapare korsfæstir oc dræpin, ok at thu ey blyghis at hadhueta sannom gudhom ok lifwandis, oc mæst storo gudhunne arthemidi. oc bødh ginstan at gøras skulle swa som een husa af træ, swa som fotin ok benit var skapt, oc lot sætia i hans laar oc been, ok the han pinto thrykto the husona meth repom swa hart aat benomen at blodin gik wt aat tæmæn. ok tha sagdhe konungin sancto gregorio. O gregori kænner thu nakra pinor. ælla gør thin gudh thik them lostelica, tha sagdhe gregorius. O konungir. jak thakkar minom herra ihesu christo, hulkom som lydha al skapadh thing ok elementa. for thy iak kænnir ængha sorgh af thinom pinom, oc thina pinor som iak thol æru mik søtare æn honagh, Æn til thæssa ordha vardh konungin mykyt wredher, oc bødh han løsas. ok lot framdragha iærnspika, oc ginom sla hælgha manzsins føtir. ok twe af them han pinto. hiollo hwar i sina handina hans, oc loto han løpa hijt oc thijt, ok blodhit fløt af fotom hans omkring iordhena, ok konungin af gabban sagdhe honom. Gregori æru thæssin thing thik søøt oc kænnir thu hær enkte til. Gregorius sagdhe, konungir sagdhe han. enkte kænne iak hær til, vtan gifwa mik godhan smak. for then skuld. prophetin sigher af os. hulki som sa i tarom. the skulu skæra i glædhi, æn af idher sigher prophetin, the gingo gangandis oc græta wtkastandis sina sædh ffor then skuld thæn-

ne sædhin swa som æro thæssa pinonar hulka i nu wtlæggin licamlica i gudz hælgha mæn, then skulin i skæra oc thola æuærdhelica, Æn konungin sagdhe til stupogrefwanna. for thæn skuld at pinona æru gregorio glædhi oc frygdh, thy slan hans howdh starklica at han skuli grata blodz tara ginom næsa oc øghon. Ok tha som gregorius swa sloos. sagdho konungin, Eya gregori. tak nu the glædhi som thu astundar. Gregorius swaradhe. Akirmannin thol thy solinna hita om somarin at han hwilandis om vintrin skuli glædhias af samanhænte sædhinne. vppa swa matto christin man i thæsse værldinne thol tholimodhelica for christi tro pinonar, som thu honom inføre. thy at the æru honom swa som solinna varme om somarin, for thæn skuld at han thørste oc hungra rætuisona, ok thy i komaskolande værld skal han bæra rætuisonna nekir han skal hwilas meth christo i frygdh, oc skal glædhias for vtan ænda. Ok sigher prophetin af christnom mannom, the skulu komandis koma. meth glædhi bærandis sina byrdhe. Æn the som dyrka afgudh, skulu bæra meth drøuilsom oc tanna gnizlan elzsins vidha byrdhe i hulkom the skulu æuærdhelica pinas meth thera fadher diæflenom som byggir i idhrom afgudhum. Æn konungin ristandis sino hofdhe, sagdhe til sanctum gregorium. thy tilbør thik nu hær thola marghfallelica pinor swa som solinna skin om somarin, ok loot støta swart salt som callas nitrum i hwasse ætikkio, ok bødh sanctum gregorium læggias i myrkostofwona vidh opin. oc howdhit hans bak til nidherthrykt sætias gønom eet hol i enom stok som timbromæn fæsta sin andbudh innan, ok ginom ena røø. lot han blasa the blændona in i hans næsa, swa at the draplica væzskan gik in til hans hiærna. Æn æpte thætta af grymasta konungsins budhi, fylto the en skin sæk meth swarto oc oreno ogns sote, ok lykto ther i then sækkenom hælgha manzsins howdh. swa at tha han skulle aat dragha sik andan, ingik ginom næsana hans the orena muldin, ok thænkte konungin at han skulle swa vanskas. ok i tholke pino oc nødh blef hælghe mannin vm sæx dagha, æn æpte siætta daghin vardh han leeddir for konungin, ok løste sækkin af halsenom wtdraghandis howdhit hans. hulkom konungin sag-

dhe Gregori. hwadhan komt thu, vanlika af thy rikeno som thu sagdhe thik skula gaa til, hælghe mannin swaradhe, O-alra grymaste, swa som thu seer. jak hawir ængin skadha tholt. oc meth hugh oc tro bidhar iak at gaa til mins gudz rike, af hulkins dygdh iak owirkombir ok foruindir thina gryma pinor, Æn konungin wredhgadhis hæraf æ thæs meer, ok lot han vphængia meth fotom hofdheno nidheruændo til iordhinna. oc lot swa vatn insla bak til i han swa at theth gik in i hans inælue. ok sidhan nidher tokx hælghe mannin af galghanom. ok konungin sagdhe til hans, lydh minom radhom. oc bidh til minna gudha. hulka som hedhra al værldin. Gregorius swaradhe. O konungir. iak hedhra alre thin afgudh, for thy the ·æru diæfwlskap. vtan iak tilbidher ok hedhra altidh min herra ihesum christum, oc honom ensampnom thiæna iak. ok honom offra iak lofsins offir. hulkin som liwir ok styre meth fadhrenom ok then hælgha anda, hulkins snille opfylte alla værldinna, Æn konungin mykyt wredher. bødh rifwa hans sidhor oc sargha meth iærnklom, ok nar blodhin fløt af sidhonin nidher a iordhina, sagdhe konungin. nu tro iak thik gregori vilia gøra min vilia, ok hælghe mannin sagdhe. Ey thit swærdh. ey thørstir. oc ey hungir formagho mik skilia fran mins gudz kærlek oc dyrkan, ok konungin loot strø iordhina meth thitzlom oc lot ther valtra hælgha mannin vppa. swa at hans licamme vardh af them allir fullir, ok i tholkom pinom blef han owir the nattena. Æn vm morghonin arla vardh han leddir for konungin. ok konungin sagdhe O gregori. jak vndra at thu lifwir. vtan nu ær time at thu skal vanskas oc forga i pinom. Gregorius swaradhe. Ey af minne makt ælla dygdh forma iak hær vidh thola. vtan af mins herra nadh oc dygdh. hulkin som giuir allom them han hedhra makt ok tholimodh, Æn afgudha dyrkarom skal gifwas blygdh ok skam, Æn konungin opfyltir meth største gæld. lot han atir vphængia aa eet træ, oc loot ginom sla hans knæ meth iærn spicom. ok binda vidh been hans iærn som skapadh varo som benin. hulkin som varo osighiandis mykyt thung. at meth tholkom thunga skullo benin wtslitas fran knæmen, ok swa blef han hængiande i galghanom thre da-

gha, Æn æpte thridhia daghin tokx han thædhan nidher. ok presenteradhis for konungsins næruaro, hulkom han sagdhe, ffor thy at thu ræddis ey at sighia odødhelica gudha oc mik vara pinaskolandis meth æuærdhelicom eeld, thy skal iak thik hær lata brænna meth wtslækkelicom eeld. Ok æpte konungsins budhi smæltis bly i enom iærn kætle. oc owirgøtz hælgha manzsins licamma, swa at han syntis allir saman vara brændir, Æn for then skuld at han wtgik oskaddir af the pinonne, konungin mykyt vndrandis swa stort thol, ok storlika ræddir sagdhe. Jak storlica vndra at i thik ær lifsins ande, vtan iak weet at thu meth kokilskap foruindir alt pino køn. Hulkom hælghe mannin swaradhe. O dare. thu vest ey thy at thu æst blindir i thinom hugh. at ey owirkomas thina pinor meth koklara konst, vtan meth store gudz dygdh. Æn tha konungin mykyt wredher. tok til at thænkia. huru han skulle hælgha mannin anduardha i nya pinor, een af hans thiænarom oppinbaradhe honom at sancte gregorius var forradharins enax son, som drap hans fadher, ok om hulkin alt armenia vardh fordæruat. ok thy manadhe han konungin, at han skulle ey længir læta lifwa gregorium owir iordhena. Æn ginstan konungin vndirstodh at sancte gregorius var enacx son som hans fadher hafdhe dræpit, loot han binda hans hændir aat baki hans, ok lagdhe boior a been hans oc hals ok leede han swa fagnan i en stadh som hetir ararat. hwar som var en mykyt diupir brundir. fullir meth alle orenlikhet, ok alra handa orma køni. skorpionibus ok rotnom madhkom. Ok i then brunnin kastadhos alle the som dømde vordho til døøz. I hulkin af alra wrangasta konungsins budhi, vardh ok sancte gregorius i kastadher. Æn af gudz hand vordho bandin løs vm han, Ok swa blef han i them brunnenom oskaddir om fiortan aar. Ok en quinna manadh af ænglenom, nidher sænde sancto gregorio hwar dagh til mat ok dryk. eet brødh. oc stundom viin oc stundom vatn. Æn alle andre mæn som ther nidher kastadhos. blifwo alle dødhe før æn the komo half væghis nidher. I them brunnenom var størsta kyld. oc otholilikin ond lokt. Æn sidhan thætta var alt swa giort som nu ær sakt. konungin starkastir som

kæmpe foruan alla persos ok assiros. bort takande af them mykyt roof, oc drap *meth* swærdh hwat som finnas ku*n*ne af them hans fadh*er* drapo, oc them hans slækt hafdhe fordæruat, ok thy at han var diærfwastir ok starkaster i kifwe, ok fægh*er*ster i skapnadh. vardh han giordh*er* romara hærskaps høfdhinge, Ok almoghans ordhquædhe var swa om han, Teridaci*us* vphøgdh*er* i sinne høghelikhet. thyrkadhe flodh*er* ok alla hafsins kældor, Hulkin mykyt storlica høghfærdhogh*er* ok vphøgdh*er*. sænde bref vm allan sins rikis almænning i swa matto, Teridaci*us* stora armenie konu*n*gir. sændir allom hærtoghom høfdhingiom. hærskaps mæstarom. iærlom. riddarom. domaro*m*. ok allo*m* som vndirlydha varo h*er*radøme. helso oc frygdh. Vi viliom at i skulin mædh*er* mik thakka gudheno*m* ioui. ok storo gudhu*n*ne arthemidi dottor hans. ok alle hans slækt, ok allom androm gudhom. *meth* hulkra hiælp vi hawm aatir vpræt armenie rike ok forwnnom p*er*sos ok assiros, ok hafwm dræpit alla vars slæktz forradhara ok drapara. ok thy skulin ij offra them thækt offir, Ok æn i finnin nakan thæn *chri*stum dyrka. nødhgin han at han ok swa gøri. ok vm han th*eth* forsma gøra. tha fordarwin han vtan misku*n*d Ok hulkin som forsma thætta vart budh. ok hulkin so*m* lønir nær sik nakan af the*m*. han skal anduardhas ij dødhin. ok alla hans æghor skulu tilskipas varom fatabwr. for thy mædhan iak ey spardhe gregorio mik alra kærastom. vtan pinte iak han *meth* marghom pinom. ok aat sidharsto bødh iak han kastas i orena bru*n*nin at han vpætin af ormom skulle th*er* forgaa, huru skal iak spara nakrom androm som ær thera dyrkan værnare som ey finz san vara *meth* nakrom skælom, Ær th*eth* swa at i fulco*m*nin mit budh. tha skal idh*er* vara fridh*er* som os ær. hulkin fridh vi skolom altidh haua m*eth* sigh*er* mædhan vi gørom vyrdhning varom gudhom, Æn tha viække th*eth* gørom, kombir os thwært a moot.

Hær byrias thridhi bokin i hulke som six af the hælgho iomfrunne sancte ripsimie oc gaiane hænna fostir modher ok af fæm oc thrætio androm iomfrwm som flydho af romara rike in til armeniam. thy at dyoclecianus ville taka hona til hustru, Ok af stridh oc martyrio som hon ok hænna fostir modher oc andra iomfrunar tholdo af teridacio. thy at hon forsmadhe hans giptomaal, ok af konungxsins graat som han græt af sancte ripsimie dødh Ok af thy huru han oc hans folk wordho gripne af diæflomen.

Thæntidh thætta alt swa hænde. dyoclecianus som tha foresat romara kesaradøme. bødh at honom skulle hustru leetas som honom skulle tilføghias. Han hafdhe nær sik thera handa malara at nar the maladho nakars thingx æpteliknilse ælla bilæte. tha syntis theth ey vara bilæte, vtan meth fulle sannind siælft thingit som theth var æpte malat, Thæssa wtsænde han at the skullo vppa finna honom. swa faghra quinno. at hwarghin kunne finnas hænna fæghre. ok tha the hafdho hona funnit, skullo the beskrifwa hænna bilæte oc bæra honom. hulke omfarandis mang land. kunno hwarghine finna swa faghra quinno at thækkias kunne keysarenom, Æn sidhan the komo nær atir til room. sagdhis them at i enne økn ække lankt fran stadhenom room. var en samquæmd meth hælghom iomfrwm, hulka idhkelica badhe dagh oc nat varo i gudz lofwe, Æn the første ok fræmste af them kalladhis ripsimia, Æn annor hæt gaiana sancte ripsimie foster modher. thæssa forestodho them fæm oc thrætio androm iomfrum. Æn sancta ripsimia var allom them androm fæghre ok ærlicaren. thy af hon var fød af konungxlike slækt. thæssa iomfrunar hafdho sik til mat bær, ok kalt vatn hafdho the sik til dryk. Thæssa foresagdho malara ingingo meth makt i thæra klostir ok inlykkio, Æn tha hælgha iomfrunar sagho them ræddos the meth storom ræddogha. ok af thy at the sagho bradhelica theth the varo ey vana førra see, vordho the vanmaktogha swa som dødha. Æn malarane skodhandis rip-

simie fæghrind. vndradho meer æn nakar kan thænkia owir hænna fagherlikhet. vtan hwar skodhadhe annan swa som ey vitandis huru the skullo kunna atirføra kesarenom dyocleciono malat hænna æpteliknilse. Æn tha the komo til sinna skæla biskrifwo the ok maladho hænna æpteliknilse theth bæzsta the kunno. Æn tha dyoclecianus saa hænna bilæte. tok han til swa mykyt æpte hænne astundelica brænna. at han gat ængaledhis hwilo haft. sighiandis swa meth sik, mædhan æpteliknilsin æru swa fagher. huru myklo meer ær hænna siælfra fæghrind ther hon sannelica ær. Vtan for thæn skuld at gudh ey forslar oc ey forlatir the til hans hopas. Ey viliandis mista hælgha iomfruna hulka som honom hafdhe thiænt, ok ther til at han skulle gifwa hænne quæmelikit rwm at vndfly oloflikit dyocleciani hionalagh. sænde han i hænna hiærta at thera hionalagh skulle rasklica ok oppinbarlica gøras. Æn dyoclecianus skref allom them vndir hans herradøme varo. at the utan alla dwalu oc senkan meth høxste skyndan skullo koma høghtidhelica meth gafwom til konungx brulløp Ok tha hælgho iomfrummen oc gudhelico vardh thætta oppinbart, lagdho the sik grøtelika nidher a iordhena owir sit bryst ok ænlite ropandis alla meth enne røst ok sagdho. O herra alzualløgher gudh. hulkin som frælste susannam af wrangasta gambla mannanna vptænda skørlimnadh ok hoordom. ok danielem frælste af leonanna graff. oc thre vnga mænnina af brænnanda ognsins lugha. stat op ok frælsa os af diæfwlsins snaru. ok alle smittelike orenlikhet værsta dyocleciani. at ey skuli vaar owin glædhias af os, oc skuli sighia. vi opswolghom them, vtan lat os lifwa renlica. sæfwelica oc rætuislica, at vi skulum ey vtelykkias af guz huse meth darotto iomfrumen som ække toko oliona meth sik. vtan hællir meth sniællo iomfrumen som meth sik baro oliona ok brænnande lamponar inga i guz hws som ær himerikis rike meth varom herra ihesu christo thinom son oc varom brudhgomma. gørande meth honom oc hallande rent brulløpe. vtan alla blygdh. vtan for thæn skuld at theth syntis them vara thungt oc omøghelikit motesta swa hardhom ok grymasta konung, vtan the giordho sik starka nytiandis gudz nadh. hulkin som sag-

dhe, om æn the fordrifwa idher i enom stadh flyn til annan. ok af thy flydhe the thædhan ok til armenie land. ok dwaldos ey lankt fran enom stadh som hetir valarsaphat. hulkin som kallas nystadher. ok ther varo thranga hulur i hulkom the bygdo skylandis sik. ok af sinna handa gærning køpto the i fornæmpda stadhenom theth the sparlica sik oppehiollo meth, Æn sidhan æpte konungxlico budhi. alle the kalladhe varo til dyoclecianum varo kompne. sændos the afstadh som hænta skullo sanctam ripsimiam meth storom hedher. at gøras skulle forthænkta brulløpe, Æn tha the hona ey vppa funno. kom thætta til ørna dyacleciani. ok tha konungin thætta hørdhe, danadhe han oc nidherfiøl a iordhina oc vardh for af store sorgh swa som dødher. badhe for then skuld at hans hugher hafdhe mykyt brænnande varit til hænna kærlek for hænna storā fæghrind, Ok swa æmuæl for thæn skuld at allom var kunnoght them som han hafdhe kallat at ripsimia hafdhe forsmat hans hionalagh, Æn omsidhe han til sinna skæla kom. bødh han leeta om al landzskap. oc vm hon vppa funnis skulle hon atirledhas til hans, vtan sidhan hon kunne ængaledhis oppa finnas. vardh sakt dyocleciano, at the skyltos i armenie landzskapom, ok thy skref han teridacio armenie konung i swa matto. Dyoclecianus sændir teridacio sinom brodher, oc sins rikis kompane helso. theth skal idher vitirlikit vara at i varo hiærta ær drapelikin vmsorgh af somlica manna dyrkan som nu alla stadz i allom landom tilbyria at væxa. for thy the æru som sighias vara christne mæn. oc meth hardhom hugh dyrka een then som korsfæstir vardh. oc doo meth fulasta dødh. oc iordhadher vardh. han hawa the skipat sik til christom oc til konung, oc meth swa store astundhan hedhra the han at ey meth lokkan ælla hozlom vilia the sina halsa vndan dragha hans okom, ok meth koklara konst foruinna the al pino køn, thætta lifwit oc hedher oc æro halda the for enkte. ok dødhin hulkin som alle rædhas, wtuælia the siælfuiliandis for thæs korsfæsta manzsins kærlek, ok theth som mæst ær auitande at the hadhueta oc gabba lifwandis ok hælgha gudha. hulka al værldin hedhra. sighiandis them vara diæfwlskap. Ok thy gifwom vi ther

makt oc hiælp til at the værsta oc siukful dyrkan oprøkt meth rotom skuli allaledhis forga. vitin ok theth at vi skullom ena fæghersta iomfru os til hustru haua takit. ok lotom sāman koma alt vart / hoof at vi meth hænne ærlica oc høghtidhelica brulløp skullom haua giort, Æn hon daradh af the dødhelike dyrkan forsmadhe vart hionalagh. hulkit os ær mykyt smælikit. mæst for thy at swa mange skullo koma fafængelica til os, ok six æmuæl at hon bortflydhe til idhur landzskap. ok for thy bidhiom vi idhan brodherskap at i hona vppa finnin. oc tha i hawin hona funnit atirsændin os hona meth hedher, Æn tho likowæl om i vilin hona hawa, thy at hon owirgar alla andra i fæghrind behaldin hona idher siæluom, Æn tha thætta vardh kunnoghat teridacio at hon var swa mykyt fagher af ensampne sægninne vardh han brænnande til hænna kærlek, ok atirsænde sændebudhana til dyoclecianum toma vtan sins ærindis fulcomnan, Ok til sanctam ripsimiam sænde han konungxlikin klædhe sømadh meth silke oc sat meth gulle ok syluir, ok alskona dyrom stenom som drotning høuir bæra, at hon i klarasta klædhabonadh skulle til hans koma, Æn hon ville ængaledhis til hans koma, ok klædhin oc al annor prydhilse som varo af guld oc silf oc dyrom stenom som hørdhe til howdz prydhilsom forsmadhe hon som thræk, Æn teridacius mykyt wredher sænde til hænna manga badhe til hæst oc foot, at om hon ey vilde koma siælfuiliandis tha skullo the bundnom handom hænna oc fotom, hona nødhogha til hans ledha, Æn sancta gaiana æggiadhe sanctam ripsimiam swa sighiandis, O min dotter. om æn mine spina seen thik vælsignadhe hulka thu didhe, tha var nu stark. oc rædz ænkte teridacij starkleek ok rædz ok ey hans pinor, for thy at gudh hulkom thu iættadhe thin iomfrudom. skal vara meth thik ok han skal ledha til enkte alla the thik drøfwa, – – – *) vidh them om hændrena oc føtrena oc brændo hona meth brænnandis lampom, Ok ther æptir sundir skaro the hænna quidh meth

*) Hoc quoque loco unum folium in codice nostro manuscripto desideratur.

hwassom hallom, ok wtgutu al. hænna inælue oppa *ior*-dhina. ok æn før æn hon opgaf sin anda wtdrogho the hænna øghon af hænna ænlite. ok i otalik mang stykke sundir hioggo the hænna lica*m*ma sighiandis. swa skulu alle forga som forsma konu*n*gx budh. oc drapo m*eth* hænne alla andra iomfrunar som th*e*r varo, oc m*eth* them drapo the ena siuka som ey formatte wtga af holu*n*ne for storom siukdom som hon hafdhe. ok sidhan forloto the th*e*r thera lica*m*ma til at opætas af diurom oc foghlom, Æn thæntidh the siuka hon draps. sagdhe hon *o* min h*er*ra gudh. jak thakkar thik at thu værdoghadhis mik til føghia them hælgha martyrib*us* minom systrom. ok at thu frælste ripsimiam oc mina modh*er* gaianam. Ok i thæssom ordho*m* gaf hon op sin anda, Æn konu*n*-gin mykyt skæmdir for blygdh oc af stora sorgh. græt m*eth* størsta graat. Swa for thæn skuld at som alle visto at han var alla ma*n*na forui*n*nare oc owirman. oc vardh alre af nakro*m* forwnnin. hulkin tha m*eth* gudz hiælp vardh forwnnin ok konu*n*gin græt swa at han ku*n*ne ængaledhis hughsualas. thy at han sagdhe. Jak hawir gangit owir alt greciam. oc alt romara rike. partho*rum* oc assirio*rum* ok alt p*er*sidam. jak saa alre nakra swa faghra som ripsimiam. hulkin suikin af *christ*na ma*n*na ondzsko forsmadhe vart hionalagh. oc anduardhadhe sik siælfviliandis i dødhin. ok thæssin sorghin gaar alre af mino hiærta. ok honom swa framhallande i gratenom kom anna*n* daghin hans køkomæstare sighiandis honom. m*eth* hwat dødh vilt thu at iak skal dræpa the ondzsko fullo gaianam. Ok tha konu*n*gin th*eth* hørdhe vardh han swa som afwita fore kærlek ripsimie thænkiandis hona vara lifwandis oc sagdhe. Hulkin som til min atirledhir ripsimiam. iak skal gifwa hono*m* halft mit rike. Æn køkomæstarin swaradhe honom Swa som hon forfoors. swa skulu oc alle forga som forsma konu*n*gx budh, Æn gaiana forradhirskan m*eth* androm twem lifwir æn. ok tha konu*n*gin hørdhe at ripsimia var dødh. bødh han at s*anc*te gayane tu*n*ga skulle wtdraghas af halsenom oc afskæras. ok sidhan dræpas. ok stupogrefwane takandis th*eth* for konu*n*gx budh. wtdrogho hona bundna m*eth* boiom vta*n* stadhin. til thæn stadhin fordømde mæn dra-

pas ij ok kallas then stadhin diupa flodh. ther bundo the *sanc*tam gayanam om hændir oc føtir vidh fyra pala swa giordho oc the them andro twem iomfrumæn Æn tha the pinadhos sagdho the, O alzuallogh*er* gudh vi thakkom thik. hulkin os gaf starklek at dø for thit hælgha na*m*pn. at vi skolom glædhias i thino hælgha rike m*eth* thino*m* hælgha ma*n*nom oc wtualdo*m*. ok m*eth* *sanc*ta ripsimia oc androm varom systro*m*. ok the som them pinto i bland andra pinor skaro the sundir thera skin nidhre vidh anklana a foto*m* thera th*er* i sætiandis rør pipo oc wtblæsto alt ski*n*nit fran thera køti op til thera spina. swa som diur plæghas wtblæsas. som flaas skulu, oc tu*n*gomen wtryktom af thera hals. wtkastadho the m*eth* hwassom stenom af thera quidhom thera inælue. oc at sidharsto æn them lifwandis afhuggus thera howdh m*eth* swærdhom. Æn *sanc*ta ripsimia m*eth* thræm oc thrætio iomfrwm. blef dødh siætta daghin oc tiughu i septembri manadhe. ok gayana m*eth* andro*m* twem siunda daghin oc tiugho i sa*m*ma manadheno*m*. Æn konu*n*gin græt iæmfasta sex dagha ripsimie fæghrind ok ey ku*n*ne han hughswalas ælla glædhias. Ok th*er* til at han matte sorgh sinne lina. oc nakra ledhis gløma *sanc*te ripsimie fæghrind. thænkir han at fara i skogh oc vedha, oc tha han kom en stadh som hetir pharachane. th*er* vpstegh han i sin vagn, oc tha han swa for m*eth* mangom riddarom oc vedhema*n*nom vardh han gripin af orena andanom diæfleno*m*. ok wtkastadh*er* af vagnenom nidh*er* a iordhina, ok tok til at vardha galin oc reef oc afdrogh sik sit køt meth ta*n*nomen. Ok swa som nabuchodonosor vardh. Swa vardh konu*n*gin teridaci*us* giordh*er* som diur, ok vmskiptir i swina liknilse, ok bygdhe nakudh*er* vppa markinne i bland røruassa. Ok tha som hans mæn villo taka han. formatto the ey halda hono*m*. for starklek skuld som han hafdhe af naturinna vægna. ok æmuæl a diæflanna vægna som bygdo i honom Ok m*eth* same matto oc same soot thwingadhis ok møddos mange af stadz folkeno. oc alle the konu*n*genom thiænto.

Hær byrias fiærdhe bokin i hulke som six af the syninne ther konungxsins teridacii systir chusaraducte vardh teedh. ok huru sanctus gregorius vardh wtdraghin af brunnenom. Ok af the første dygdhinne som sanctus gregorius giordhe konungenom oc hans mannom 'Ok af samanhæntilse hælghra iomfrunna hælghodomom

I them sama timanom saa chusaroducta systir konungsins teridacii ena syn hulka hon kungiordhe sinom næstom oc sagdhe. En vngir man mykyt fagher oc klaar syntis mik sighiandis. engaledhis kan teridacius oc ey andre som æru gripne af diæflenom helas vtan gregorius kombir kalladher af stadhenom ararat ok tha han kombir skal han tee them helsonna lækedom ok tha mænnene hørdho thet. sagdho the. Nw æru XV aar framlidhin at gregorius vardh nidher kastadher i then orena oc illa loktande brunnin. ok ey at enast hans køt. vtan æmuæl al hans been æru rutin ok forgangin. vtan hwi mon thæssin tala af gæld. vtan at hon mødhis ok af diæflomen som andre. hulke mangom sinnom oppinbaradhis the sama synin høzlandis hænne oc sagdhe. Vtan thu idhkelica oppinbara the synena thu seer, tha skalt thu thola alra grymast the samo pinona som thin brodher thol. Æn hon mykyt ræd af ængilsins syn. oc hans hozlan. gik hon owir allan stadhin skriandis ok ropandis hwat hænne var teet, Æn fræmsto mænnene i stadhenom gingo hær til radh om, ok sændo til stadhin ararat en ærlicastan man som hææt abdias. at han skulle wtdrægha hælgha mannin af diupa bronzins myrke. Æn tha stadz mænnene hørdho swa ærlikin man til thera koma. wtgingo the mot honom. intakandis han i stadhin medh store glædhi. hulkom han gat næplica i vægbenom al sin ærinde kunnoghat. ok tha sagdho the honom. hwat ey thænke thu at then mannin lifwir som fore fæmtan arom vardh grymelica kastadher i thet draplica diupit Æn abdias gangandis meth myklom folksins mogha til kældo munnin. nidher sænde til sanctum gregorium længsta reep. ok ropadhe meth høghe røst oc

sagdhe O gregori. om i thik *ær* *æn* lifsins ande. kom hær wt. for then skuld. thin gudh hulkom thu thiænar bødh thik vpfara w brunnènom. *æn* hælghe mannin gørandis kors for sik. lagdhe sik i repin. Ok swa vardh han vpdraghin af brunnenom. synandis alra swartastir swa som kol. ælla ognsins soot. Ok i stadhenom ararat i førdhis han bæzsta klædhe. oc førdis sidan *meth* storom hedher til en stadh som hæt valerostica, ok konungsins teridacii. fræmste wtgingo mot *sancto* gregorio. komande af stadhenom ararat *meth* abdia. oc *meth* myklom mogha fylghiandis honom. Æn konungin støttir af diæflenom oc slaghin swa som oskælikit diur. ther æltis *meth* gislom oc styngiom. kom løpande mot *sancto* gregorio nakudher ok ludhin. ok samuledh andre som møddos af diæflomen, rifvandis af sik sit eghit køt komo ok lagdho sik fore hælgha manzsins føtir Æn *sancte* gregorius fiøl ginstan a knæ nidher a iordhena. oc gratandis badh høxsta gudh at the matto atirkoma til manna skæla. ok bødh at the skulo i føras klædhe at ey skulle synas thera nækt. Æn konungin ok andre. sidhan the hafdho atirfangit sin skæl nidherlagdhe the sik a iordhena. oc hiollo hælgha manzsins føtir bidhiandes *meth* gratande tarom at han ey skulle aminnas thera onda thinga som the honom hafdho giort. Ok hælghe mannin oplypte them af iordhinne. oc sagdhe them. Ey skulin i læggia idher for mina føtir, ffor thy at iak ær man likir idher. Vtan vidherkænnins himilsins skapara oc iordh. ok alra thera thinga i them ær. ok tron at han ær mæktogher at frælsa idher af diæflanna mødho oc pino. oc rensa idher af allom syndom. Ok sagdhe oc them. Hwar æru thera hælghra iomfrunna licamma hwilka swa grymelica vordho dræpna af idher for *ihesu christi* nampn skuld. Ok the sagdho honom. kom ok see. Æn han gik til stadhin ther the lagho. ok saman hænte thera licamma. hulke tha hafdho lighat nio dagha ok nio nættir vndir barom himble. Ok *meth* gudz makt varo the ey skad af hundom. dyorom. ælla nakrom foghlom. ok ey varo the smittadh *meth* nakre røto ælla onde lokt. vtan swa som første daghin som the drapus oppa. Æn konungin ok andre flere fram baro dyr klædhe. at thera licamma skullo i them swepas

oc iordhas. Ok *sancte* gregori*us* sagdhe them. Ey skulu the iordhas m*eth* tholkom klædhom vtan m*eth* sinom eghnom. Ok for thæn skuld at i egh nu ærin værdoghe at hantera thera hælgha lica*m*ma. thy blifvin th*er* til alzualogher gudh gør idh*er* værdogha. Æn the ropadho meth grøtelicom tarom oc sagdho, O forlat os thæssin iil thing vi hawom giort. Ok beez os af thinom gudhe nadh oc miskund, at vi skulom ey forfaras, Ok gregorius sagdhe them. Kænnins vidh*er* idhan skap*ar*a. ther til at i skulin frælsas, ok thakkin honom at han af sinne milhet vilde thwi*n*ga idh*er* m*eth* tholke soot ok siukdom. Ok æn i tron a han skolin i vardha hele. ffor then skuld swa ær *skri*fwat, at them næfsir gudh hulka han ælskar, ok han flængir hwarn thæn sonin som han takir at han skulle honom thækkias swa som sonin fadhorenom. hulkin mædhan han ær sandir gudz son owærdhogadhis ey at taka sik til synir oc brødh*er* alla them a han troo. Ok hans budhord gøma. hulkins makt oc vald maghin i af thy forsta at i egh formattin hælgha iomfrunar. hulka i swa omillelica drapin. bort drægha af *chri*sti kærlek. ey m*eth* hozlan ælla lokkan. ey m*eth* hu*n*gir, oc ey m*eth* swærdh. ok ey m*eth* androm margfallelico*m* pino*m*. Ok æn æmuæl s*an*cta ripsimia. æn tho at hon var vng, ey m*eth* sinne vtan m*eth* gudz makt-foruan hon konu*n*gin teridaci*um*. hulkin alla var van at forui*n*na. ok ey formatte af nakrom forui*n*nas. I thy maghin ij vndirstanda at *christna* ma*n*na gudh han ær sandir konu*ngir* oc gudh. ok ængin ær annar gudh til vtan han, hulkin som maktogher ær at gøra alt th*eth* han vil, Af thy sigh*er* p*ro*phetin i psaltarenom. Al the thing var h*err*a ville thøm giordhe han i himerike oc i iordhrike. i hafwino ok i allom diupom, Ok af idhrom afgudhom sigh*er* han hedhninga*n*na afgudh æru sylw*ir* oc guld oc ma*n*na ha*n*da gærning, Ok ær th*eth* swa at i forsman the afgudhin ok hedhrin sa*n*nan gudh, oc bidhin til hans, tha skulin i ginstan frælsas af allom siukdom badhe til lica*m*ma ok siæl. Ok moghin i af thy vndirstanda at *chri*stna ma*n*na gudh ær sandir gudh, at han værdoghadhis mik ouærdoghan sin thiænara gøma oskaddan om fæmtan aar i them orena. myrka oc illa loktande bru*n*nnenom i bland the illa loktande dødho

kroppana, Ok mik æmuæl vaktadhe for madhkanna oc orma stiongom oc bitom. Hulke orma tha the slyngo sik kring om min beęn óc hals. skadhadho the mik enkte, ok ængin rædhogha inførdho the mik. thy at min trøst vár i sannom gudhi, Vtan the samo ormane giordho mik allan hughnadh oc thiænist, ok for thy rædhins han. hedhrin han. ok fulcommin hans budhordh. vm æn i vilin wttakas af alle synd ok diæflanna mødho oc drøuilsom, Ok wtgiutin bøner til the hælghra iomfrunnar. hulka i drapin. at the bidhin for idher til varn herra. at idhre lifs dagha mattin længias. Ok at han lati idher koma æpte thænna lifs tima til æuærdhelikit arf

Hær byrias fæmte bokin i hulke six af predican oc syn oc syninna wtthydhilsom. sancti gregorij, ok huru han loot byggia kirkior, ok huru konungin oc hans mæn vordho hele, ok huru afgudhin oc thera mønstir nidher sloghos, Ok huru sancte gregorius var valdir til biscop, ok af høfdhingiom oc androm som honom folgdho tha han rigdhis

Ok tha thæssin thingin swa varo giordh. konungin ok hans vællis mæn meth honom. ok alt folkit sitiandis aa iordhinne strødho asko a sit howdh sighiandis alle iæmsamt swa som wt af enom mun meth gratande tarom. O herra. hælaghe fadher. hwat ey vil gudh miskunna os æpte swa manga giordha synde. Gregorius swaradhe them. Jw. ændelica. mæst for thy at swa sigher prophetin. han ær vælujliogher ok miskunsambir, tholugher oc mykyt miskunsambir. oc vmbærande vara ondzsko. Ok siæluir frælsaren sigher swa meth prophetanom. I hulkom tima syndarin sik vmuændir. han skal lifwa meth lifweno ok ække døø. Ok swa sigher oc han i læstinne. Jak glæz meer owir en syndara hulkin som gør synda angir æn owir nio oc niotio rætuisa som ække thorfwo vidher syndha angir. Ok the sagdho honom mykyt gratande O kære herra. minz ey vppa the wranglikhet vi giordhom thik. vtan lær os at vi mattom vardha hele. ok gak ey fran os. for thy swa brat. thu gaar fran os. tha mødhoms vi ginstan swa mykyt af diæflomen. at

æmuæl vi ætom vart eghit køt. Æn hælghe mannin seandis thera hugha redhobona vara at lydha hans budhom. Af store glædhi græt han. ok sagdhe til thera J thy maghin i vndirstanda vars skapara makt. maktogha vara idher rensa af alle synd. oc gifwa idher æuærdhelikit liiff. at han gømde mik helan i brunnenom for idhra helso skuld, ok anduardhadhe mik atir idher helbrygdhan at iak skulle afla idher gudhi, Ok sancte gregorius tilbyriadhe at kunnogha them vars herra ihesu christi dygdh. vplatandis them huru han skapte himil oc iordh ok al the thing i them æru, Ok huru han skapte første mannin af iordhenne oc satte han i paradiis, gifwandis honom til hiælp ewam hulka han hafdhe skapt af hans rifwe, ok huru the vordho daradh af diæflenom, ok huru the wtkørdhos af paradis. ok huru sidhan hans afkømd mankønit tok at økias. sænde gudh til thera propheta oc patriarcha, Ok huru æmuæl i sidharsto daghomen han værdhogadhis at fødhas af iomfrw mario. ok døø oc iordhas oc atir vpsta af dødha, ok vpfara til himerikis, ok sænde sinom kænneswenom thæn hælgha anda, ok huru the varo skipte kring om værldina. at meth thera predican skulle fortappada værldin frælsas, Ok tha han hafdhe lyktat sinne talan. lot han folkit fara, Æn konungin ok herrane rædhandis at mødhas af diæflomen skildos ænkte vidh hælgha mannin blifwandis nær vinpressom i vingardhom, oc i bland rørbusca swa som skox diur, Ok ther blef sancte gregorius vm fæm dagha ok sæxtio, ok lærdhe følkit som til hans flykte, at høra gudz ordh, Ok sanctus gregorius sagdhe them varin redho at byggia mønstir i hulkom hælgha pinta iomfrunar skulu hwilas j, at the latin idher hwilas af diæflanna mødho oc drøuilsom. ok at the latin idher atirkoma i the skapilse i før varin, ffor thy at konungin oc mange andre varo ludhne ok hafdho haar ok skapilse swa som vil swin Æn the vidher frestadho at fulcomna theth hælghe mannin hafdhe manat ok sakt, Ok tha sagdhe sancte gregorius til thera. O brødher før æn i gørin theth. Gan før hingat til min. ok iak skal kungøra idher ena rædhelica syn hulka iak saa, ffor thy i thæsse nattinne. tha i varin thyngdc meth hardhom sømpn af fasto ok vaku som i hawin haft, tha va-

kadhe iak ok then tidh iak tok til at thænkia huru hælghra iomfrunnar licama skullo læggias, ok huru var herra værdhoghadhis idher kalla til sin, tha vardh bradhelica en røst swa som største thordyn, Ok hørdhe iak rædhelikit liudh swa som stormandis hafs liudh, Ok iak sa himilin ypnan. ok en man omkring gifnan meth skinande liuse,. hulkin som kalladhe mik oc sagdhe. Gregori, Æn tha iak saa hans skapnilse oc hulkin han var, fiøl iak ræddir mykyt skæluande nidher a iordhina, ok han sagdhe mik, stat op oc se vndarlik thing hulkin iak skal tee thik, Ok iak saa op, ok sa iak himilin ypnan. ok vatnin som æru owan owir himpnenom varo aatskild, hawandis i mællan sik. swa som en slættastan daal. Ok thædhan af saa iak nidher fara et lius. oc meth thy liuseno ænglanna hærskap, hwar hawandis twa brennande vinga, Ok theth liusit syntis swa som manz askodhan, Ok swa som solinna solgisla æru opfylta meth sool grandom. swa opfyltis vædhrit meth ænglanna hærskapi som komo meth thy liuseno af høxsta himlomen, ok nidher til iordhinna, Ok hafdhe i sinom handom en hamar af gul, ok honom folgdhe allir then moghin, Ok tha han kom mit i armenie stadh. slo han iordhina meth hamarenom, ok iorhin tok al til at iæmkas oc vardha slæt swa som heedh, Ok nær konungx pallacio saa iak eet swaruat kaar af gul. hulkins storlikhet var swa som stort bærgh, ok owir karino saa iak ena høgha brænnande studh. ok owir studhinne eet litit howdh' ælla knap af sky. ok owan aa eet skinande kors, jak saa ok swa som thre føtir ther studhir plægha sta vppa. Æn thottes mik ther vara som *sancta* gaiana meth them twem iomfrumen vardh pint. Ok annar var ther *sancta* ripsimia meth threm oc trætio vardh pint, Æn the ena var ther som hulunar varo j. af hulkom the varo først wtdraghna oc bundna ok slaghna, ok the føtrene varo af elle, Ok owir hwan then fotin var sat een studh af skymen. ok owan a studhomen varo satte knappa, ok owan a knappomen varo sat skinande kors. samansat til liknilse swa som vars herra kors, ok studhana ok knappane oc korsin varo al liik, Æn mit i bland them var en studh høghre æn alla andra, oc ther owan en lius knappir. ok owan knappin var sat eet skinande

kors Ok owir the fyra stydhenar ok knappana ok korsin. varo fyre kamara saman føgdhe hwar til annan, Ok owir alla them var eet ciborium swa som mønstir giort af gudhi, Ok owir ciborium varo thæssa sæx oc thrætio iomfrunar som pintos fore gudz skuld skinandis swa som sool gisla. Æn af thera æro kan iak ængaledhis fulsighia ok mit wt af karino fløt en vatnkælla vpfyllandis alla markana. ok swa at ther vardh af eet stort haaf Ok i hwariom camarenom var eet altare, oc ther owan a var stoor eldir, ok ther owir varo sat kors hawandis sken swa som stiærno. Ok iak saa otalica mykla geta hiordh. hulka som varo til asyn alra swartasto, ok tha the hafdho sumit owir theth vatnit vordho the hwit faar. oc bradhelica vardh thera wl giordh swa som skinande gul. ok the føddo lamb hauande oc the hwita vllena, Æn annat fara køn foro ok owir vatnit. oc the tilføgdho sik them andro faromen. Ok somlikin lambin vordho swartaste vargha. oc sprungo i fara hiordhena oc drapo them. oc wtgutu thera blodh Ok sidhan the varo dræpin op runno them vinga ok flughu oc tilføgdho sik liusins hærskapi. Ok ellir gik wt af liuseno oc vpbrænde varghana Ok tha iak mykyt vndrande. thætta skodhadhe. tha sagdhe mik thæn mannin som kalladhe mik. O thu man. hwi vndrar thu. oc skodhar ække gudz storlik thing. ok sagdhe. thæssin synin thik syntis, ær at thu skalt vm hona vndirsta the thing ther koma skula. Ok for thy. øpne himilin tekna at christi miskunna dør æru ypna. Asikkionna røst teknar miskunninna rægn oc gudz visdoms. At høxste himilin var ypin oc vatnanna sundirskiptilse. teknar os frælsan tilgang oc tilfloght til himerikis rike Æn i thæssom rikom oppinbaradho hælgha iomfrunar væghin i hulkom the thit opforo. Æn liusit oc ængla hærskapit som alt opfylte vædhrit. ær gudz ordha predican hulkin opfylte allaværldina om apostlana Ok ther af ær theth som dauid sigher. Owir alla iordhena wtgik theras røst. ok thera ordh gingo wt til værldinna landz ænda. Æn mænniskionna son hauandis gulhamarin meth hulkom han slo iordhena oc loot hona skælua ær gudz søkilse. af hulke som six. hulkin som hantera bærghin ok latir them riuka. ok thy sigher apostolin Grundualin kan ængin

læggia vtan then som lagdher ær swa som ær *christus*, Æn the brennande studhin ær the hælgha kirkia funderadh ok bygd owir *christum* som ær studhinna fotir. Æn knappane af skymen tekna hælgha mænnena. hulke swa som sky vtan alt hindir flygha owir vædhrit til himerikis glædhi, ther af six. sæt thin opfarılse swa som sky. korsin tekna køtzsins wtslækkilse. Æn kamarane som saman varo føgdhe æru kirkıonar som vidha æru wtspreda om værldina, tho æru the samanføgdha meth tronne ok kærlekenom. ok æru alla en kirkia. ther af star skrifwat, een ær min dwa. een min fulcompnadh een ær minna modher wtuald. Æn ciborium som hafdhe begripit alla camarana. teknar himerikis kirkio oc himerikis mønstir, thætta mønstrit hawir vmfæmt alla kirkior, for thy alla kirkior dragha ther til at the magho vardha luttakande himerik mønstre. flodhin som wtgik af karino teknar døpilsinna font. oc atirløsinna thwænadh. Æn the studhin. thik syntis høghre vara æn andra teknar romara kirkio. hulkin som ær howdh aat androm kirkiom. Ok then lyuse knappin hawir tekna pafwan. hulkin swa skal vara owir alla andra biscopa swa som solin lyse owir al annor himiltungil, ok liusit som wm kring gik korsit ær thæs hælgha anda inblæstir. ok thy opfylte han apostlanna hiærta i eelz tungo liknilse. ok altarin som varo sat i hwariom kamarenom. æru vare hugha. i hulkom vi skolom offra gudhi lofsins offir Thæn store eeldin teknar at vare hugha skulu vara brænde af thæs hælgha anda elde. oc rensadhe af ~~alle~~ synda smitto. Æn korsin som varo sat owir altarin tekna at dødhin skal altidh vara i idhrom tankom ok swa skulu the vardha clara som stiærno. Ok getrena farandis owir vatnit. oc vmuænda i faar hawande hwita vl. tekna them som thwaghne vardha i døpilsom. oc af them hwite giordhe oc rensadhe af allom syndom. oc tholke skulu skina i himeriki som skinande vl swa som gul Æn farin hulkin som føddo lambin tekna at døpilsin skulu blifua vm manga tıma. Ok lambin som wmuændos i vargha tekna at moot værldinna ændelykt ey at enast af androm vtan æmuæl af somlicom præstomen vardha rifwande vargha ok thy six. Mangra manna kærlekir ær kolnadher ok ledhis i villo. Æmuæl vm theth

kan vardha, wtualde mæn. Æn the som dræpne vordho af varghomen. ok toko vinga flyghandis til liusins hærskap. æru the som i godhom gærningom æru fram halloghe alt til ændelyktinna. ok sidhan skulu the flygha til himerikis rike. Ok thy ær skrifwat. hulkin som thura ælla framhallir til ændan. han vardher heel. Ok eldin som wtgik af liusino oc vpbrænde varghana. tekna them som ilt hawa giort vppa gudz hælgha mæn hulke som skulu ga til æuærdhelikin eld. Æn thu fulcompna sagdhe ængillin. trolica theth thu hawir byriat. ok byg gudz nampne kirkio i them stadhenom som thik syntis brænnandis studhin. ok lat vardha kirkio ther som iomfrunar vordho pinta. Ok predica them daghlica for hulkom thu hawir bidhit. at alle saman kome swa som i en fulcomlikin man i gudz fullelikhetz matto Ok tha som ængillin hafdhe thætta sakt. vardh ginstan stor iordhdyn. oc thæssin synin syntis ey længir ok thy kære brødher thakkin gudhi hulkin som værdhoghadis idher søkia. ok vm mik tee idher helsonna vægh. ok komin ginstan at fulcompna theth gudh hawir teet. ok bødh til redha the thing som thorftelik varo til bygning. Æn somlike meth mykle skyndan oc storom ræddogha tilbaro stenana. oc somlike træ ok annor vidher thorftelik thing. at gærningin skulle fulcompnas. Æn sanctus gregorius takandis mærke træit af gærningis mannomen wt mærkte hwar læggias skulle grundualin. Ok ey at enast mæn vtan æmuæl quinno aat huggiandis at ængin skulle vardha lotløs af thy gudh hafdhe oppinbarat. tilbaro til kirkionna bygning mykyt thækkelica al vidher thorftelik thing. hwadhan af vordho thre kirkior alra raskast bygda, een. ther som vordho pinta the thre oc trætio iomfrunar meth sancta ripsimia Ok annar ther sancta gayana sancte ripsimie fostir modher vardh pint, Æn the thridia bygdis nær pressomen, mit i vingardhenom ther the siuka iomfrwn vardh dræpin, ok ther næær hafdhe før varit thera heembyggilse. ok the pryddo kirkionar meth gul ok sylf oc dyrom stenom ok otalicom mangom lampom, ok sidhan bødh hælghe mannin at gøras skulle kistor aff dyro træ som heetir cedrus. at i them skulle læggias hælghra iomfrunnar licamma. hulka the giordho alra skiutast, ok

baro them til sanctum gregorium, Æn han sagdhe them. Idher lofwas ey at hantera thæssa hælgha doma. for thy i ærin kranke i idhrom licammom. alt ther til i vardhin thwaghne i døpilsanna vatne, Ok swa took han ensamin alla kistonar. ok hwarn hælghra iomfrunnar licamma meth sinom sundirskornom klædhom lagdhe han i sina kistona, ok signande kistonar meth vars herra korse, Æn konungin ok hans hustru oc alle riddarane oc herrane meth thera hustrum oc døttrom. baro for kirkio dørrena balsamum ok alla handa dyr smørilse at smøria. oc prydhas meth skulle hælgho licammane. ok silkis-klædhe ok ballaskind. ok pel væfwin meth guld oc sylf, oc sat meth dyrom stenom, ok storan hoop guld oc silf oc mang linnin klædhe, Ok hælghe mannin wtgangandis af kirkionne sa alt thætta vara lakt fore kirkio dørrena, sagdhe them, jak sagdhe idher theth. ok sigher iak nu idher theth at vtan i vardhin rensadhe meth døpilsinna vatne, tha lofwas idher ække at framga til hælghra iomfrunnar licamma, Æn i skulin vita om æn i vardhin døpte. tha takir gudh idhra gafwor. oc skal gifwa idher siæla oc licamma helso, Ok thætta i hawin hijt borit. gaan ok gømin theth i konungx husom. ther til gudz miskund lætir idher faa biscop oc preste, at i lyste af thera kænnedom, vari thætta til gudz altara æmbite oc prydhilse, æpte thy biscopin theth skipa, Æn thy vndantakno at konungin taladhe. tha hafdhe han æn i ænlite handom ok fotom. oc i naghlom oc hare. oc i allom sinom limom swins liknilse. Hulkin framgik til sanctum gregorium. oc badh han meth myklom grat. at han skulle at enast hela hans hændir oc føtir, ther til at han skulle vara ey lotløs af hælgha iomfrunnar thiænist oc gærning. Æn tha fiøl sancte gregorius a knæ vmfæmnande iomfrunnar skrin. ok badh varn herra at han skulle atirgifwa konunginom sina helso, Ok ginstan fiollo kløfwana af konungsins handom oc fotom, Ok tha sagdhe konungin sancto gregorio. at han skulle biudha honom hwat han ville at han skulle gøra. Æn hælghe mannin sagdhe honom. tak en spadha oc graf grafwa i kirkiomen swa stora som skrinen æru til, i hulkom hælgho domane liggia ij. Ok tha badh konungin sanctum gregorium at han skulle biudha drot-

ninginne asechine sinne hustru oc chusaroducte sinne systir at the skullo hiælpa honom i the hælgho gærningenne, Ok æpte sancti gregorij budhi grof konungin. ok drotningen hans oc systir wtbaro iordhena i sinom mantol skotom. Æn sidhan grafwin var giordh for sancte ripsimie skrine. oc fore them threm oc thrætio androm iomfrumen. ok sidhan giordha varo grafwana fore skrinom sancte gayane oc thera twæggia meth hænne pintos: grof ok konungin. fore therre siuko iomfrunna skrine, Ok sidhan vpstegh han. oc vpfoor a eet bærgh som hetir malasiin som liggir fran konungx palacio siu roste. æn tho syntis theth af pallacio Ok thædhan bar han a sinom rygge fyra hyrnotta stena lætlika swa som kæmpe. hulke stena tho varo swa store oc lange. at ey formatte mange mæn røra them. han bar oc thædhan stydhe af cedro som sætias skulle i kirkio dørrena, Ok i sino hærbærghe ther han hafdhe kifwat meth sancte ripsimie lot han byggia ærlica kirkio af stenom som han hafdhe siæluir tilborit. at theth skulle allom kunnoght vara at swa som han hafdhe før varit hælghra kirkio fordaruare oc nidher thrykkiare. swa skulle han vara thera opbyggiare oc oprættilse, Ok swa som han hafdhe darlica ther giort mote sancte ripsimie. swa skulle han ther nu wtgiuta gudhi hælgha bøne, Æn sidhan æpte sancti gregorij budhi. bygda varo thre kirkior. the første østan til i hulka sancta ripsimia meth them threm oc thrætio iomfrwm lagdhis ij. Ok the andra sunnan til i hulka the siuka lagdhis. ok the thridhia væstan til i hulke sancta gayana meth twem iomfrumen hwilas ij, tha lot han sætia owir hwaria ena kirkio dørrena eet kors. at alle the ingingo i mønstrit ælla wt, ælla the ther framforo skullo alle æpte hælgha manzsins buhhi a knæ falla oc bidhia til theth hælgha kors. Æn sancte gregorius lot byggia altara owir hælgha iomfrunnar grafwom ok owir hwart altarit satte han vars herra kors tekn Ok then stadhin i hulkom honom vardh teedh. the vndarlica synin omkring bygde han meth høghom mwr Ok giordhe a murenom starka døra. hulka atirlyktos meth iærn lænkiom. Ok satte owir murin thæs hælgha kors tekn. at alle the ther framforo skullo meth bøgdhom knæm tilbidhia alzualloghan gudh.

Ok i thæsse matto skilde han konungin ok sit folk fran diæfla dyrkan. swa at the siælfwiliandis idhnadho sik i bønom oc fasto oc i almosom oc i androm gudz budhordhom Til hulka sancte gregorius taladhe oc sagdhe. sankin idher alle saman oc fallin a knæ mædher mik. ok bidhin at gudh gifwi idher atir idhra heelbrygdho Ok tha badh sanctus gregorius af gudhi meth tarom at han skulle atir gifwa konungenom oc hans folke sina helso Æn vidh thæssa bønina byriadhe konungin til at skælua. oc wtskuddadhe af sinom licamma flasit ok harit oc tændrena. hulka han hafdhe haft i swina liknilse. ok atirkom i sin skapilse som han førra var. Ok vardh hans skin swa som spæz barns skin tha theth fødhis. ok alle andre komo ok atir i sin skapilse. Ok alle spitælske. halte ok blinde. oc the af diæflom møddos. ælla bana soot hafdho ælla i hwat handa soot the varo stadde. fingo alle bøtir, tha sancte gregorius lagdhe hand sina owir them ok alle i them landzskapom badhe hele oc siuke skyndadho sik meth store glædhi at ga æpte swa store hælgha manzsins frægdh. hulke alle toko vidh gudz ordhom oc sagdho. Nw saghom vi oc hørdhom vidherkænnandis varn skapara. hær til hawm vi varit døfwe ok blinde. dyrkandis af gudh som æru døf oc dumba oc giordh meth manna hand, Ok hafdho radh meth konungenom oc gingo sidhan at nidhersla dyane afgudhirskonna mønstir. hulka konungin hafdhe hedhrat owir al annor af gudh. At alle skullo vita at mædhan afgudh varo konungenom leedh oc styg. skulle ensamin gudh alla thinga skapare vara honom oc allo hans folke i hedher oc dyrkan. Æn tha the gingo af stadh kommo the først til eet af gudz mønstir som hæt apollinis i hulko som varo drøma beskriuilse oc thera swar theth nidherbrutu the a grundin ok opbrændo. Æn mykyn diæfla skare gik flokkom wt af thy mønstreno Hulke swa som vnge riddara væmpte meth swærdhom skiollom oc spiutom. flydho ti dyane mønstir. Æn tha nidher var slaghit afgudzsins apollinis mønstir gik konungin ok alt folkit meth sancto gregorio at nidhersla dyane mønstir. ok diæflane som thijt hafdho flyt skutu mote them oc castodho stena, ey swa at the giordho nakan skadha. vtan inførdho storan

ræddogha. swa at somlike the ække varo stadhughe i tronne bortflydho ey *meth* litlom droulsom. Æn tha sancte gregor*ius* saa thætta. giordhe han kors mote monstrino, ok th*et* rifnadhe ginstan sundir til gru*n*din oc nidherfiol. ok eldir vptændis i træuærkit ok rokin ther wt af gangandis vpfylte vædhrit. ok bortælte thædhan alt diæwlskapit *meth* storo thuti oc grat sighiandis swa at alle hordho. Ve ær os. ve ær os. for thy vi maghom ække længir byggia i bland folk i thæssom landomen fore na*m*pne ih*esu christ*i oc marie. flym thy wt i biærgha skrybbor v*m* æn vi. vardhom ther frælste. for thy ængaledhis formaghom vi mote standa thæssa gregorij bonom thy at han ær allir fullir *meth* brænnande lugha ok brænnir os hardhelica. ok vm hans prædican skal alt armenie land vardha fylt *meth* lifwandis gudz æro, Æn tha konu*n*gin ok alt armenie folk sagho diæflana oc hordho them tholkit vidh*e*rga stadhfæstos th*e* æ meer ok meer i *christ*i tro. ok toko diæfla monstra*n*na liggianda fææ, oc gafwo th*eth meth* s*an*cto gregorio fatiko folke, hwariom som han hafdhe tharft til. Æn thera akra ok vingardha oc thiænisto mæn oc qui*n*nor ok alla thera æghur skipadho the til hælghra kirkior thiænist Ok the bygdo ok flere kirkior Vtan fore thy at ey fanz p*r*estir i allo armenie lande vordho the ække vighda, ok konu*n*gin oc alt folkit foro vm kring *meth* s*an*cto gregorio. alla stadha. bya. thorp. oc fæste. som varo i armenia. oc nidh*e*rbrutu al afgudha monstir, anduardhandis gudz kirkiom alla thera æghor. ok stadhfæsto almoghan i gudz troó oc gudhelico lifwærne. Ok th*e*r æpte komo the til afgudh*e*rsko*n*na feste, Jovis dottir monstir. Ok th*e*r giordhe gregori*us* kors owir, ok th*eth* fiol ginstan nidh*e*r til iordhinna. Ok æmuæl brutu the nidh*e*r a grundin feste iouis sons monstir. ok i swa matto nidh*e*r slogho the al afgudha monstir som váro i armenie lande offrandis alt thera liggiande fææ til hælghra kirkior bygning. Ok konu*n*gin som for hafdhe varit thera hælghra kirkio grymaste hatare oc nidh*e*r thrykkiare, vardh nu ærlicaste gudz tro p*r*ædicare. swa at ey at enast lot han *meth* s*an*cto gregorio alt armenie folk koma til gudz tro. Vtan æmuæl manga af saracenis ok af androm landzskapom. Æn sidhan thætta var alt swa

giort. konungin teridacius. oc drotning hans asichina. oc chusaroducta systir konungxins sændo om alt landit. ok loto saman koma hærtogha oc iærla. høfdhinga. ok alla riddarskaps mæn, ok manga andra i stadhe them som arach hetir. hulkin ok callas valerostica. Ok konungin talar swa til thera. O kære vine. i seen at gudh fore wærdzskyllan sancti gregorij. ok hans dygdhe. værdoghadhis at lysa vars hugx øghon. at vi skollom vita han vara sannan gudh skapara himils oc iordhz ok hafs ok alra thera thinga i them ææг. Ok swa som i seen. al diæfla mønstir som varo i varom rikom æru nidher slaghin. Oc til enkte giordh. ok i thera stadha æru nu bygda gudhi kirkior. Nw star enkte atir annat. vtan at vi væliom os til biscop varn helara gregorium, vm hulkin kirkionar maghin vighias ok at om the bønir ther vardha. gømas vtan allan skadha vara siæla ok licamma, hulkit allom thæktis, gregorius sagdhe, Vælin idher en annan. for thy iak ær ey værdogher til tholkin hedher. ok ey ympningas iak til swa stora byrdhe, Æn tha the gato ængaledhis bøght sanctum gregorium vidher thy at taka, tedhis ængillin konungenom i sømpne hans. ok sagdhe honom. Vakta at i vælin ængin annan vtan sanctum gregorium, Ok sagdhe han hælgha mannenom, ey skalt thu mote sighia at taka biscopsdøme. thy at theth ær thik inføght af gudhi, Ok sancte gregorius sagdhe. Vardhe gudz vili, Ok sidhan hans wtuælilsa høghtidh var haldin meth store glædhi oc frygdh. wtualde konungin af sinom bæzsto mannom sæxtan høfdhinga ok sænde them meth sancto gregorio til capadociam til stadhin cesaream. thy at ther var tha høxste biscopin sanctus leoncius.

Hær byrias the siætte bokin. I hænne six af brefwe thy som teridacius sænde sancto leoncio. Ok huru sanctus gregorius vardh vigdher til biscop, Ok huru konungin ok alt hans folk vardh cristnat, Ok af iærteknom ok vndarlicom thingom som sancte gregorius giordhe sidhan han vardh biscopir, Ok huru han skipadhe owir alt armenie rike biscopa ok klostir ok al kirkionna vighilse, Ok huru teridacius vardh giordher thera hælghra kirkio prædicare, Ok huru sancte gregorius var i øknenne. ok huru sanctus arostacis sancti gregorij son vardh giordher biscopir

Konungin sænde nu af stadh gregorium. ok meth honom the sæxtan høfdhinga til sanctum leoncium. ok bødh them at allom them the møtto, Ok i allom landom stadhom. borghom. byom oc thorpom. hwar the framforin. skullo the oppinbarlica kungøra al the ond thing som han hafdhe giordht vppa sanctum gregorium, oc the fornæmpda hælgha iomfrunar. Ok hwat pinor han ok hans folk hafdho ther fore fangit oc tholt. ok huru sancte gregorius wtdraghin af bronnenom forlot them theth. oc atirgaf them sina helso. ok bødh them oppinbara al the thing som giordh varo af sancto gregorio, Ok satte konungin sanctum gregorium i en forgyltan vagn. hulkin som drogho hwite mula mykyt faghre. Ok sattos alle the fornæmpdo høfdhinga hwar i sin forgylta vagn lødda meth guld ok sylf oc silkis pellom væfwin meth guld ok sat meth dyrom stenom ok mangom androm dyrom hafwom. Ok foro swa af stadh, Æn alle the som hørdho frægdh sancti gregorii, wtgingo mote honom meth sang ok storo lofwi. offrandis honom manga hafwor, Ok tha the hørdho af høfdhingomen hans gærninga ok dygdhe. thakkadho the gudhi meth storo lofwi, Ok tha the nalkadhos stadhenom cesarea ok thætta vardh kunnoghat sancto leoncio. tha wtgik han mote honom meth biscopom ok klærkom ok folkeno af stadhenom mykyt lankt, Ok dwaldos the om langan tima tha the møttos hwar i annars fampne, ok kystos opta sin i mællan. Ok sidhan inledde leoncius gregorium i stadhin ærlica meth myklom

sang ok lofwi. Æn fornæmpdo høfdhingane. j alla biscopa. klærka. oc folkx næruaru som ther varo. kungiordho, ok anduardadho sancto leoncio bref the som teridacius hafdhe honom sænt. ok laso them siælue oppinbarlica. hulkin swa mykyt hafdho inbæra. Høxsta biscope oc fræmstom i alle hælaghet sinom kæra fadher oc herra leoncio. ærlicom cesarie ærchebiscope, sændir teridacius. stora armenie konungir helso oc quædhio medh høxsta gudhi. Til idhra hælaghet sændom vi ærlican fadher oc varn frælsara gergorium. hulkin vi meth samhalloghe gudhelikhet. oc enom vilia. ok æmuæl æpte ængla budhi hafwom valt os til fadhor, Ok thy bidhiom vi idher at i vighin han til biscop at han maghe cristna os oc alt vart folk, at han maghe ok vighia alla kirkior i varom landom æru bygda. ok at han skipi klærka oc preste til thera thiænist. Ok sændom vi idher meth honom somlika af bæzsta høfdhingiom i varo rike, at the skulu konnugha idher oc allo idhro folke. hwat han hawir tholt oc giort. Æn thæssom brefwom swa læsnom beddos armenie høfdhingia liudh af allom moghanom. ok ropadho meth høghe røst, ok i foresagdha biscopsins leoncij næruaru Ahørande oc flerom biscopom meth honom. oc fore allo folkeno oppinbaradho the alt theth sanctus gregorius hafdhe tholt oc giort, hulke tha the theth hørdho lofwadho gudh meth høxsto glædhi, Ok wndradho at sancte gregorius formatte lifwa oc tholka dygdhe gøra æpte swa manga pinor, Ok thy ropadho the oc sagdho meth apostlenom. O gudz rikedoma snille oc visdoms høgdh. O huru obegriplike æru hans domà. oc o vppafinnelike æru hans vægha. for thy hwar kan vita hans vndirstandilse. ælla hwa var hans radhgifware. Ok ther æpte komo alle biscopane saman meth sancto leoncio. oc vigdho sanctum gregorium til ærkebiscop, gifwandis før honom al kirkionna vighilse, hwaria æpte thy hænne bordhe. Ok sanctus leoncius ok alle biscopane oc mange af herromen, gafwo sancto gregorio oc herromen af armenia manga dyra gafwor. Ok folgdho them a thera hemfærdh langan vægh af stadhenom, ok sidhan helsadhos the sin i mællan ok mintos opta, gifwandis hwar androm kærleksins kyssilse, Æn sanctus leoncius foor

atir m*eth* sino fylghe til cesaream, Ok gregori*us* skyndadhe sik m*eth* sinom a hemfærdh til armeniam. Ok æ hwar s*an*ctus gregori*us* fram foor wtgingo alle at skodha han, ok ropadho alle oc sagdho. O s*an*cte gregorii sæl æst thu, thy at fore manga pinor thu haw*ir* tholt ægh*er* thu twæfalt na*m*pn swa som ær martyr oc confessor, Æn tha han nalkadhis armenie bærghe vardh honom sakt at th*er* var eet mønstir skipat enom draka til hedh*er*s. hulkin dræpin vardh af eradio. th*eth* lot han nidh*er* sla takandis thædhan otalikit mykyt guld oc sylf, thy at th*eth* mønstrit hafdhe varit af konu*n*gom oc høfdhingom i them landom i store vyrdhni*n*g ok hedh*er*. Ok thy idhkelica komo the thiit m*eth* storo offre ok gømdo the th*er* sit gooz swa tryggelica swa som ij sinom fatabwr. Ok i them stadhenom vilde s*an*ctus *gregorius* at opbyggia ena kirk*io* ok th*er* inlæggia s*an*cti iohanissa baptiste hælgho doma. ok thæs hælgha manzsins s*an*cti antinogeni som pintir vardh for gudz skuld, Æn tha han ville owir fara flodhina eufraten, th*er* som litit var vatnit, mulane som bundne varo fore vagneno*m* blifwo swa hart støndande at them ku*n*ne ængin af stadh koma m*eth* slaghom ælla styngiom. Ok tha vardh th*eth* teet s*an*cto gregorio m*eth* gudz ængle at han skulle th*er* byggia kirkiona ok i hona læggia hælgho domana, the han hafdhe. oc gregori*us* giordhe som hono*m* bøøz. Ok sænde sidhan manga af stadh atir til sama mønstrit. at nidh*er* bryta, thry *altara* som æn hafdho heel blyfwit æpte honom. Ok tha the komo til mønstirsins mura. vordho the swa gabbadhe. ok blinde giordhe af diæflomen som innan til varo. at the ængaledhis vppafu*n*no ingang i monstrit at nidh*er* bryta altarin. Vtan atirkomo oc ku*n*giordho thætta s*an*cto gregorio. Æn han viste th*eth* før æn the komo honom th*eth* sighia. Ok tha wtrækte *gregorius* hand sina. oc giordhe kors mote altaromen ok sagdhe. O h*err*a *ihesu christe*. thin ængil nidh*er* slae them. ok ginstan fiollo the nidh*er* til iordhinna ok alstingx sundir brutus. thy at stort vædh*er* kom blæsande. ok nidh*er*slo them swa. at ey at enast at ey syntis hwar the hafdho standit. vtan æmuæl stenane bort førdhos af thy vædhreno. fran them stadhenom mykyt lankt. Ok i thy nidh*er* falleno blifwo

the dødhe som inne varo ok offradho diæflomen oc afgudhom som ther varo. ok swa forforos the at ey atirfandz eet been af them. Æn somlike the i vantro varo. tha the thætta sagho. sagdho the. O hælghe fadher. ey ær annar gudh til, vtan thæn thu prædicar. Ok i them stadhenom loot sancte gregorius byggia kirkio. oc thætta ær the han første vigdhe. ok dwaldis ther vm tiughu dagha. oc vigdhe ther preste ok ther bygde han fund kaar, oc døpte ther mera æn hundradha thusand. oc niotio thusand folk. ok sagdhe ther mæsso. ok hiollo ther hoghtidhelica gudz æmbite, ok loot them taka gudz licamma. Ok bødh at hwart aar skulle hallas thera kirkionna hoghtidh ok aminnilse meth største gudhelikhet. for thy at ther skipadhos første døpilse i them landom, ok æ hwar han framfoor lot han byggia kirkior. oc vigdhe them som bygda varo. ok skipadhe i them preste ok klærka. ok stadha ther moghin skulle cristnas i, Æn tha konungin hørdhe at han monde nalkas oc skøt heem koma, ffor han meth drotning sinne asichina oc systir hans chusaroducta. ok meth myklom riddara mogha, mote honom ok kom til stadh then som kallas bangubran, oc bidde han ther vm en manadh. Æn tha sanctus gregorius nalkadhis stadhenom. fan han konungin oc hustru hans. ok systir meth mangom androm, møta sik vtan stadhin, ok ther dwaldos the længe oc hiollos i fampna. oc fæghnadhe hwar androm meth største glædhi. Ok sidhan gingo the meth mykle glædhi oc frygdh in ij fornæmpda stadhin. ok tha sagdhe han oc kungiordhe them medh hwat hedher oc storom gafwom sanctus leoncius hafdhe han oc hans følghe vndfangit. ok fik han konungenom oc drotningenne oc chusaroducte bref, theth sanctus leoncius hafdhe them sænt, ok the hafdho swa mykyt inbøra. Teridacio stora armenie konunge. oc drotning hans asichine. ok systir hans chusaroducte, sændir leoncius owærdogher cesariensis ærche biscopir. oc vare lydh biscopa. oc alt folkit os ær anduardhat helso meth gudhi. Vi tokom idhra ærlikhetz bref. oc vndirstodom meth mykle glædhi hwat i them stodh. at alzuallogher gudh skapare himils oc iordh hawir søkt idher, oc at han plaghadhe idher at i skullin ey vardha fortappadhe i

komaskolande varld, Ok at han thwingadhe idher meth vndarlicom oc ey ferra meth os sedhom siukdom ælla hordhom. for idhra omænnelica oc oherlica grymelikhet som i giordhin a the hælgho iomfrunar oc a sancto gregorio. Ok thy tilbør idher ændelica glædhias meth os. for thy at han som ængin vil læta forfaras. vtan vil at alle skulu helas, ledde idher wt af dozsins skugga oc myrkre. for hon skuld oc vardhskyllan sancti gregorij. oc ledde idher sanna liusit iomfrunna son lysandis idher. oc gaf idher siæla helso ok licamma, Ok ther til at i maghin faa æuærdhelica sælikhet. tha varin hædhan i fra siælfwiliandis lydhoghe idhars hælgha fadhers sancti gregorij budordhom. oc maning. hulkin vi æpte idhre astundan hawm vight til ærche biscop. Bidhiom oc vi idhan broderskap at i minnins a os i idhrom bønom, Æn konungin oc alt folkit vordho owir alla matto gladhi af brefwom them vardh sænd af leoncio, ok alra mæst af thy at the hordho at sancte gregorius var vigdher til ærkebiscop, ok at hans kompana honom hafdho folkt i væghenom, varo ærlica hele. oc heelbrygdho heem kompne til sit fædhernis land, Æn sancte gregorius aflæt ey at læra them sighiandis, kære brødher oc syne hærin apostolin som sigher, kæro vine sigher han lifwin sooterlica. rætuislica oc millelica i thæsseværldinne bidhandis hælaght hop oc stora gudz oc vars frælsara ihesu christi æro tilquæmd, Ok æggiadhe konungin ok flere meth sik at the skullo blifwa om samfasta thrætio dagha i fasto oc bønom, Æn tha thænne timin var fulcomnadher kom sancte gregorius meth konungenom oc drotningenne . oc chusaroducta. oc allo folkeno til flodhinna eufratem ok i the flodhinne døpte han them i nampn fadhers oc sons oc thæs hælgha anda, Ok tha giordhis ther stort iærtekne . i thy at flodhin stodh oc drogh vatnit op a badha sidhonar. ok kunne ække flyta. Ok sancte gregorius stodh oprættir owir vatneno meth thorrom fotom. swa som han stodhe vppa iordhinne. Ok tha han døpte vardh mykyn lygn eldir. oc syntis owir vatneno en brænnande stydh, oc owane owir studhena syntis var sherra hers wtgifwandis af sik sken mykyt langht som sool. Ok tha the hafdho seet thæssin storo vndirlico thingin.

brunno the æ meer oc meer i gudz kærlek ok vordho døpte hundradho oc fæmtio thusand mæn vtan barn oc quinno. oc førdhos i hwit klædhe. ok meth vax liusom oc lampom. meth sang oc store glædhi komo the sidhan atir in ij stadhin meth sinom fadher gregorio. Ok sancte gregorius sagdhe ther mæsso. ok lot konungin oc drotningena oc chusaroductam, ok alla andra taka gudz licamma, Ok blef ther siu daghu. ok i them daghom cristnadhe han meer æn fyra hundradha sinnom tio thusand mæn. Æn tha thætta var alt fulcompnat vigdhe sanctus gregorius ther manga kirkior. ok skipadhe til thera thiænist klærka oc preste, ok konungin lagdhe til thera mykyt gooz. akra oc andra æghor Ok foor sidhan thædhan oc vmkring gik alt armenie rike. oc opfylte theth meth kirkiom ok klostrom. skipandis ij them klærka oc preste, ok konungin lagdhe gooz til thera oc begafwadhe them hvariom som hwariom høfdhe. Ok skipadhe oc mæstara i hwarie kirkio som kænna skullo smam barnom af førsta bokstaff oc therti the vordho fullelica lærdhe, Ok vigdhe sanctus gregorius tio biscopa, at hwar thera skulle foresta sino landino i armenia, Æn then første hæt albinus. then andre enchat. thridhi bassus. fiærdhe moyses', fæmte eusebius. siætte iohannes. Siunde agapius. Attonde artis. Nionde arsotis, tionde anthiochus. ok thæsse hafdho alle før varit afgudha preste, Æn i konungxsins palacio satte han albinum. at alle skullo tro at konungin var sandir cristin man. Ok vpfylte them meth gudz ordha kænnedom. ok bødh them at the skullo vara idhkelica stadhughe i gudz budhordhom, Æn alle meth enne røst meth konungenom oc drotningenne oc chusaroducta swaradho oc sagdho. Idhre helsamlike maning vndirlæggiom vi siælfuiliandis vara halsa, Ok ther æpte kom sancto gregorio i hugh at han ville æpte eptedøme prophetans helye oc sancti iohannis baptiste. forlata værldinna losta oc smikran ok folkx tillaat at han skulle ey smittas af them, wtualde han nakra renlifwis munka. ok gik meth them i øknena. ok tholdo ther hart lifwærne. hawandis til mat skox yrtir. ok til dryk kalt vatn, ok varo idhkelike i fasto oc vaku oc bønom, Æn nakat ther æpte gik han nidher at søkia konungin oc drotningena oc chusa-

reductam. oc hans folk. manandis them at the skullo stadhelica framhalda i gudz budhordhom, Ok tha ropadhe konungin til hans meth myklom graat oc sagdhe oc alt folkit, O hælghe fadher. forlat os ey. vi ey kunnom ælla gitom lifwat vtan thik. for thy thin talan ær os søtarin æn honagh. oc owir gaar allan søtan smak, Ok han ville ey høra them. vtan atirgik til thera som han hafdhe forlatit i økninne. ok sagdhe them, kære brødher ok syni ey skulin i drøuas at idhart køt vanskas af vaku ok fasto ælla bønom sighiande meth apostlenom, tha iak ær siukir tha ær iak makthogher oc starkir. Ok om tilhøre at æras. tha skal iak glædhias oc æras i minom siukdom at i mik skuli byggia gudz dygdh. ffor thy godhe cristne mæn glædhias tha the vardha siuke. ok thy at tha the rædhas dødhin kunno ække hindras af diæfwlsins frestilsom. ok tha the æru helbrygdho falla the i mang diæfla frestilse. Ok sanctus gregorius skipadhe oc vigdhe nær fyra hundradha biscopa, vndan taknom them fornæmpdo tio biscopom som før sagdhis. at hwar thera skulle forestanda sinom stadhenom i armenia. Ok thæntidh konungin ok alt armenia var ey i litle sorgh, af hælgha herrans bortouaru, vardh them sakt. at sancto gregorio varo twe syne, hulka han hafdhe aflat i sinom vngdom tha han var i grecia, Ok thæn første thera kalladhis vrchanus, hulkin for bæzsta lærdom skuld som han hafdhe numit af sinom vngdom. kom han til presta vixle Ok thæn andre hæt arostacis aat nampne. ok han først af sins vngdoms alre forsmadhe værldinna kæte, ok vardh giordher ærmete. ok bygde a øknom bærghom. Ok leet sik nøghia aat eno enfallogho klædhe, ok hafdhe sik til maat yrtir som ther væxto. ok kalt vatn var hans drykkir. Ok hans sæng var bar iordhin ther hon var stenoghast. Ok hafdhe sik vndirgifwit mykle vaku. fasto ok bønom. Ok opta stodh han oppa sinom fotom vprættir vakin alla nattina. oc las ok sang gudz loff meth myklom graat ok sokkan, han hafdhe ok meth sik kompana som han kænde gøra tholkit sama, Æn teridacius. ther til at the skullo ærlica koma til hans. sænde han til thera thre høfdhinga swa som var. ati armenie høfdhing. ok assatin høfdhing i stora landeno silidon. Ok datan. ko-

nungx fortalara ok tolk. Thæsse foro in til capadociam til stadhin cesaream. oc funno ærlica præstin vrcanum, Æn sanctum arostacem funno the i økninne. hulkin ængaledhis vilde koma meth them til konungin, Æn cristna manna moghin som meth hyfdhingomen hafdho komit til hans. sagdho honom. bætra ær at hela manga meth thik. Æn hær hela thik ensamin. Ok tha lydde han them. oc gik meth høfdhingomen til konungsins. Æn tha konungin saa them vpfyltis han meth mykle glædhi, ok leedde them til sanctum gregorium som var i øknenne a eno bærghe som hetir manarach. theth liggir nær danalicon lande Ok tha sancte gregorius saa them, tok han them i sin fampn oc af store glædhi græt han. thy at han saa them haua got lifwærne, Æn tha sagdhe konungin til sanctum gregorium for thy at thu vilt hællir blifwa i øknenne oc thær byggia æn vara meth os, thy bidhiom vi thina fadherlikhet at thu skipa ok vigh os sanctum arostacem thin son til biscop. hulkin i thin stadh maghe blifwa meth os at kænna os ok læra. ffor thy han syntis owirga sin fadher i sidhom ok visdom oc sniælle talan, Ok han lydde thera bøn oc vigdhe han. oc anduardadhe them han, æpte thy som scrifwat ær. for thina fadhra æru thik fødde syni them skalt thu skipa høfdhinga owir alt landit. J allom slæktom skulu the vardha aminnoghe thit nampn, for thy at sanctus arostacis mintis altidh a sins fadhers gærninga sancti gregorij æptefylghiande honom i lifwærne ok gærningom, Æn sancte arostacis. gik om kring alt armenie rike ok søkte kirkior oc stadhfæste folkit i gudz budhordhom. ok at the skullo haua sik ærlica i them kænnedom hans fadher them kænt hafdhe. hulkin ey mindra æn hans fadher af allom ælskadhis oc hedhradhis. Æn konungin var idhkelikin i graat oc fasto oc vaku ok bønom. ok idhnadhe sik i almosom. oc angradhe the synde han hafdhe giort.

Hær byrias siwnda bokin i hulke six huru konungin teridacius ok sanctus gregorius søkto room at see apostlanna hælghodoma, ok then godha cristna kesaran constantinum, ok af hedher them giordhis af constantino oc pafwanom eusebio. Ok huru the komo atir heem til armeniam Ok af thy almænnelico radheno oc klærka samquæmd som kesarin giordhe i stadhenom som hetir ricena ok huru ther skipadhis kirkionna ræltir ok hænna lagh. Ok huru sanctus arostacis førdhe thædhan ok heem til armeniam, scrifwat i storom bokom thæn stadhgan ther giordhis, Ok af dødh sancti gregorij. ok huru ærlica konungin teridacius styrdhe sidhan sino rike

I them sama timanom som thætta hænde i armenia tha styrdhe kesara dømino i room then maktoghe oc ærlike. kesarin constantinus, som døptir vardh ok cristnadher af sancto siluestro, Af hulkom teridacius hafdhe hørt, at han var alra cristelicastir man. ok af alra grymasta gudz vina hatara, var giordher millaste prædicare. Ok at han hafdhe nidherslaghit al afgudh oc afgudha dyrkan, som dyoclecianus oc maximianus ok marcianus. oc licinius, ok maxcencius, the ondo kesarane hafdho vpsat til mankønsins fordæruilse Ok i thera stadh, hafdhe han vpbygd hælgha kirkior til manna helso, Han hørdhe oc at then same constantinus gaf manga gafwor them a cristum trodho ok alle the ække trodho a han, varo honom stygge ok ledhe, Ok meth thæs hælgha kors baneer hafdhe han vndirbughit alla barbaros sino valde Hulkin ok ther til at han skulle synas af allom sandir cristin man, bar han i sinne krono som han bar a sino hofdhe, thæs hælgha kors tekn vmkring sat badhe bak oc fore oc a badha sidhor meth dyrom stenom. Æn tha teridacius konungin hørdhe alt thætta, vpfyltis han meth store glædhi, thy at cristi kænnedoms røst hørdhis i allom landom. Ok konungin tok radh at gaa ok søkia apostlanna mønstir i room. oc at see swa ærlikan kesara, ok tok meth sik manga pæninga. hawandis i sino følghe meth

sik ærche biscopin gregorium. ok biscopin arostacem hans son. ok albinum biscop. ok høfdhingan af mursie lande. ok høfdhingan af siria Ok høfdhingan af lande thy som hetir masachi, ok grefwan af angelicon aspeth at nampne. Thæsse plæghadho af gamble sidhuænio atkrona kesaran. ok høfdhingan af nociethara. ok høfdhingan af nisikon ok hærtoghan af aristemion. ok sabinensis høfdhing. ok høfdhingan af thy lande som hetir pascaperon. oc manga andra mæktogha herra. ok siwtio thusand riddara. meth thæssom wtgik han af sino fædhernis lande ararach af stadhe them som hetir valarsapach. Ok foor owir greciam meth store hælle. ok kom owir hafwit ok landit in til ytaliam. Æn tha theth vardh kungiort ærlica kesaranom constantino. gik han lankt wt af stadhenom mote them. Ok meth honom pafwin eusebius. oc mange høfdhinga. ok romara riddara Ok toko them meth storom hedher. ok hwar kyste annan. ok gingo sidhan meth mykle glædhi in i stadhin Ok æpte thy som scrifwat ær. spørin først ok letin himerikis rike, gingo the først til apostlanna mønstir offrandis altaromen manga gafwor, Ok ther æpte gingo the til sin hærbærghe. hulkin ærlike constantinus hafdhe them hedherlica reet Ok bødh at them skulle ympninga gifwas til thera hæsta, ok alt theth the thorfto maat ok dryk oc sænga klædhom. Æn konungin teridacius, hoff vp meth høghe røst i pafwans ok kesarans ok alz folksins næruaru, ok sagdhe them alla the plagher oc ond thing, som han hafdho giort a sanctum gregorium, ok them hælgho iomfrumen. Ok huru han ok hans mæn vordho for thæn skuld gripne af diæflenom. ok gingo vafrande som vil diur om marka ok skogha. Ok huru siæluir konungin var omskiptir i swins liknilse, ok huru han atirfik helso badhe til siæl ok licamma ok hans folk meth honom, af sancto gregorio wtdraghnom af brunnenom. Ok kungiordhe ok hwat dygdher ok iærtekne, gudh hafdhe giort vm sanctum gregorium. Æn swa brat keysarin constantinus thætta hørdhe. fiøl han ginstan nidher fore sancti gregorij føtir, oc beddis alra ødhmiuklicast vælsignilse af honom. Ok vpstodh sidhan. oc i næruaru konungxsins teridacij oc sanct

gregorij. ok fira thera endaking skulle konungxsliche [illegible] at for thy at han hafdhe bygt gudz helgha kirkio. va[r] han spitalskir. ok hwre han vardh af apostlomen syn [illegible] gudh bedhe amen - - -* sekiandis sinom eghi[illegible] scrupa. ok sinom fromingom hrdo. Æn sanctus gre[illegible] rius nu mykyt gamal. sendis nu vara nerer kom[illegible] sin dodh. ok atandande nu samlaelsom oc vara m[illegible] cristo. kalladhe han til sin biscopin arostacem sin son. [illegible] konungin tiridacem. ok hans drotning ok syster. Ok [illegible] nadhe them at the skullo ekke gaa af gudz budh [illegible] dhom. ok at the skullo atskilia fra hanom gamma ewir the[illegible] fallit. them var andarahat ok vnfirgiwit. ok badh [illegible] at thesse han atte skulle giwas fatiko folke. ok sidha[n] blef han dodher Ok almattoghir gudh took hans siel [illegible] euerdhelica gledhi. hulins heligasta licamma swep[illegible] the ij them erlico klædhom. som han var van at ha[illegible] tha han gierdhe gudz embite. ok effiradhe gudhi fadho[illegible] varom herra ihesu cristo hafsans edir. Ok biscopin sa[n]ctus arostaces. medh androm biscopom ok klerkom. [illegible] konungenom ok drotningenne. ok systir konungxsins [illegible] mangom androm iordhadhe han i stadhenom valerastic[illegible] medh myklom hedher oc sang ok lesning som ther [illegible] til skipat. Ok smordhe han medh dyrum smorilsom. [illegible] bygdo ewir hans graf feghersto kirkio. oc helghadh[illegible] hona hans nampne. Hwar som en til thenna dagh. g[illegible] gudh for hans skuld manga godhgerninga ok iertekn[illegible] for thy at the af diæfulom ero hindradhe. ella spitalste halte ella blinde eru. ella hwat handa sinkdom the hava. Æn the koma til hans graf ther han hwilas. th afterkoma the heelbrygdhe hem til sin. tilhielpande va rom herra ihesu cristo. hulkom som er hedher oc ær[illegible] e for vtan enda

Æn sanctus Arostacis biscopin. styrdhe fridhlica gudz kirkio i sancti gregorij stadh sins fadhers. Æptirfylghande hans helgho sidhom ok lifwerne. Ok konungin teridacius. hulkin forthy at han hatadhe the helgho kirkio, fanz han i hanom ok lyklsom swa som swin Æn sidhan

*) Deest folium.

thy at han vardh gudz kirkio p*re*dicare ok hænna væriare, vardh han vppa fu*n*nin i sino*m* skipilsom swa som ængil. Ok æpte *sanc*ti gregorij dødh styrdhe han sit folk. ey swa som hardh*er* ælla grymbir h*er*ra. Vtan swa som mildir ōk siæfwir fadh*er*. hulki*n* ok æpte thætta lifwit fik æuærdhelikit arf m*eth* varo*m* h*er*ra *ihe*su *cri*sto. Hulkin som lifwir oc styre m*eth* gudhi fadher ok them hælgha anda. Æ for vtan ænda AMEN

Reuelationes S. Birgittæ.

Fragmentum (E Reuelat. L. IV c. 131).

— — — Sancta byrgitta sa mykin ængla mogha vppa gargano bærghe. oc ænglane sagdho til varn herra. Væl signadher vari thu var gudh. huikin som ær oc skal vara oc var vtan vpbyrilse oc vtan ænda. Thu skapadhe os anda til thinne thiænist. ok swa ok til mænniskionna hugnadh oc gømo. Vi sændoms swa til menniskionna thrimnadh. Swa at vi alre nakan tidh mistom thin søtma oc thin hugnadh. oc oppinbara ænlitis syn. Meren for thy at vi varom swa got som mannom okunnoghe. Tha ville thu oppinbara i thæssom stadhinom thin vælsignilse oc vara værdhelikhet som os ær gifwin — — *) af thik. Ther til at mannin skulle minna at ælska thik. Ok æmuæl at astunda vara hiælp Meerin nu langan tima hawir thænne stadhin varit af mangom glømdir oc forsmadher. som før hafdhis i hedher oc wærdhelikhet. Ok the som hær boo i landino nalkas meer oreno andomen æn os ænglomen. For thæn skuld at the hetelikare æptefylghia thera ondo æggian- oc frestilsom æn varom godho radhom. Tha swaradhe sancta byrgitta. O herra gudh min skapare oc min atirløsare. Gif thøm thina hiælp at the mattin atiruænda af syndomen oc bætra sik. Oc ælska oc astunda thik af allo hiærta. Var herra sagdhe The æru swa vani sølas i synda thrækkenom at the eij læras oc eij rættas vtan meth bardaghom. Oc ville jak at the mattin æn kænnas vidher sik i næfstinne oc swa atiruænda ok bætra sik.

Ihesus christus gudz son sigher. Radh the samo frunne at hon stande qwar nær thik nakan tima. For-

---

*) Cetera hujus fragmenti, quæ in Codice Bergmanniano desunt, secundum celeberr. Lagerbring attulimus. Cfr. Sv. Bring, Handlingar och Påminnelser. Lund 1758, III p. 85—104.

thy at *thet* ær hænne nyttare til hænna siæl hællir standa qwar. æn heem fara For then skuld iak vil gøra *meth* hænne som fadh*er* plægher gøra m*eth* sinne dottor hulkin som ælskas af twem mannom oc bedhis af them badhom hionalagh. ok annar af thøm ær fatikir oc annor rikir, oc badhe the ælskas af jomfrun*n*e. Meer æn tha sniælle fadhorin see jomfrunna kærlek til fatika mannin. Oc han ælskas oc af hænne. Tha gifw*ir* fadhorin fatika mannenom klædhe oc andra godha gafwor. Meerin rika mannenom gifter han dottorena. Swa vil oc jak gøra for thy at thæssen ælskar badhe mik oc sin man Ok fore thy at jak ær rikare oc alla thinga h*er*ra. Tha vil jak hænne væl foresee af mina nadhagafwom som hænne skulu vara nytelicare til syælinna. Ok swa ok forethy at mik thækkis at skøt kalla hænna husbonda til min. ok thænne siukdomen han nu æruodhar ij ær san*n*elica vist tekn at han skal døø. Ok tilbør at han som skal nu koma for alzualloghan gudh. at han skuli haua sin rækinskap redho i sinom handom ok at han skuli vara franskildir wt af allom køtlicom thingom. Meer æn hona vil jak ledha ok atiredha heem til siin. Ok iak vil hona styra oc gøma alt th*er* til hon vardh*er* quæmelikin til mina gærning. Hulka iak foreuiste af æuærdhelico. Oc mik thækkis at tee oc oppinbara hænne.

Vælsignadh see thu jomfru maria gudz modh*er* ok vælsignadh*er* vari then sami gudhin thin son ih*esus* *christus*. for alla the glædhi som han haw*ir* mik gifwit af thy at thu æst hans modh*er*. Then sami gudhin weet wæl at maria joachims dottor ær mik kærare. æn al vlfs oc byrgitto barn. Oc hællir ville iak byrgitta birgirs dottor vara i hælvite. æn maria joachims dottor skulle ey vara gudz modh*er* i himerike. Tha swaradhe iomfru maria. Min dottor thu skalt th*et* vita for sant at the sama maria joachims dottor skal thik vara nyttare æn thu byrgitta birgirs dottor ær thik siælue. ok the sama maria joachims dottor som ær gudz modh*er* vil vara for modh*er* allom vlfs ok byrgitto barnom. Stat forthy stadhogh i gudz thiænist oc lydh s*an*cta Agnissa radhom som hon gifwir thik i andelike syn. Lydh oc thinom mæstara. forthy thøn badhin læra thik af enom anda ok nær thu ly-

dher eno thera. tha lydher thu thøm badhom. Sigh ok thinom mæstara at han skuli gøra sit æmbite som honom ær antuardhat. ok af thy koma honom licamlikin drøuilse. Thy skal han vita at the drøuilse som han thol mote godhom gærningom. æru eij annat æn diæfwlsins snarur. Ok forthy skal han springa owir snaronar oc ganga fram manlica. ffor then skuld thæn væghin som mannin gaar fram til gudz æro *meth* storom drøuilsom skal honom vardha til mera løn æn tha mannin gaar fram *meth* minna drøuilsom ok hwart fiætit skal honom ræknas af varom herra til æuærdhelica krono i himerikis glædhi.

Sancta byrgitta ih*esu* *christi* brudh. badh sina *bøne* til jomfru mario gudz modh*er*. oc sagdhe. O min alrakæraste fru. jak bidh*er* thik fore thins ælskelica sons kærlek. at thu gifwi mik hiælp at iak matte han ælska af allo hiærta. Jak kænne mik vanmaktogha vara til at ælska han *meth* swa brænnande kærlek som iak skulle thy. thy bidher iak thik miskunnina modh*er* at thu værdoghis binda hans kærlek owir mit hiærta. ok dragh th*et* til thin son *meth* allom styrk. franskilt vidh allan køtlican kærlek. Ok swa myklo starlikare dragh th*et* som thet ær thyngra af sik oc sent til alt th*et* som got ær. Tha swaradhe iomfru maria. Æuærdhelica vælsignadher vari thæn sanni gudhin som thik inskøt oc lærdhe tholka bøna oc lof. Vtan æn thot hwaro at thik thikkir nu søøt vara min vidh*er*talan. Thot hwaro, gak oc søma atir thinna *dot*tor kiurtil. hulkin meer glæz af enom gamblom ok *bøt*tom kiortle æn af enom nyom. ok hon haw*ir* meer astundan til at bæra graat vadhmal. æn til silkis ælla annor dyr klædhe. Sæl ær hon ok væl ær hænne som swa frælselica forlæt al værlzlikin thing. Hon forlæt ok sin husbonda *meth* hans godhuilia oc samthykkio. hulkins licamma tha ælskadhe hon meer æn sik sielua. Ok hans siæl ælskadhe hon meer æn begge thera licamma. Hon forlæt ok sina brødh*er* oc systir. frændir oc vini licamlica th*er* til at hon matte thøm hiælpa andelica. Hon aktadhe oc ænkte værlz æghor oc rikedoma. Ok forthy at hon førlæt frændir oc vini fore gudz skuld. tha æru nu hænne forlatna alla hænna syndir. Stande thy nu hær æpte stadugh i guz thænist oc i godhom gærningom oc

allom dygdhom. forthenskuld at hon hawir forlatit sit goz oc rikedoma. Tha skal hænne atirgællas himirikis rike. ffore thy at hon forlæt sin bonda skal hænne gifwas himerikis brudhgomme ihesus christus guz son. ok alle the som hona ælska the skulle thrifwas til sin gudh for hænna skuld.

Christi brudh *sancta* byrgitta sigh*er*. Min siæl i synninne vanskas the thing at skodha nær mik æru. Thøm gitir iak bætir seet fiærran mik æru swa som himilin m*eth* planetom. jordhena m*eth* malm oc stenom oc sinom væxstom. swa ok th*et* th*er* ær gangande. krypande oc flyghande. th*et* vidh hona fødhis. vatn oc th*et* ij thy røris. alt kalla iak thætta vara fiærran mik. thyt min siæl ma enkte af thy føra bort m*eth* sik. Thet kallar iak vara nær mik. the thing iak faar antingia af thæs hælgha anda inskiutilsom ælla oc diæfwls frestilse. ffor thy at ængin ær the mænniskia th*er* skilia kan at thætta lifwit skal ændas m*eth* dødhinom th*er* ey haw*ir* nakat af thæssom twem. Thy ær th*et* vtan iæf at æ mædhan skælin æru. Tha ma ængin ensamin styras. Vtan summ m*eth* vilianom æntigia af godhom anda ælla illom framledhas. Swa som dagh oc natt i allom timomen ey quar standir. Swa ær ok mænniskian. sofwande oc wakande framgangir hon antigia væghin til himerikes ælla væghin til hæluitis. ær vilin swa at ælska gudh owir alt. ok sin jæmcristin som sik siæluan. ok fly alt th*et* gudh haw*ir* førbudhit. Ok gøra æpt*ir* si*no* makt alt th*et* han haw*ir* budhit. Tha gar mænniskian thæn vægh th*er* ledhe til alt got. Tha vilin vil sino koti mote gudz budhordhom lydha. Ok hwat th*et* ær hans iæmchristne til skadha lifwe ælla gotze. skam ælla sorghe tha vil han værldinna hedher oc rikedoma hafwa tha gar han thæn væghin th*er* ledhe til alt ilt. Thøm som væghin gar th*er* ledhe til æuærdhelikit liiff. Tha ær thæn hælghe ande nærmeer m*eth* sin inskiutilse oc diæfwlin fiærmeer. Thyllir latir han ey af sinne odygdh thøm wara vtan frestilse. Tha thæn væghin gangx th*er* ledhis til thuran i æuærdhelicom dødh. Tha ær diæfwlin næst meth sin æggilse. Thyllir latir ey gudz dygdh af at hanna han stundom m*eth* sin søkilse. Nakar thing æru the hær næmpnas.

ther mænniskione æru naturlik ok hon af godhom anda prøuas. oc af ondom anda frestas. thet ær først thet i likamanom ær naturlikit oc annat thet i værldinne ær. swa som sømpn oc waka. klædhe oc fødha oc stundhom af drøuilsom røras ok stundom af hughnadhin glædhias. Thæn godhe andin radher vara skællicom. sofwa swa matelica at tha nakat thing i gudz æro skal gøras at ta skal man ey af sømpnløso thyngias. ok æn sidher af langom sømpn gudz thiænisto tima stækkias ælla nidher lægghias. Ok thy bør licamanom af lustelicom sømpne thikla vækkias. krankir ande sigher moot. han radher at swa længe skal sofwas at kroppin af lægho ledhis. ok framtæra. skat thu oc ændelica fasta. tha skalt thu sømpninn længia. suat nær middagh tha mat thu opstanda. Var tha sidhan til nonit i nakro æruodhe til at matgirin vardher thy mere. Ææt sidhan swa fastelica at tha quællin kombir thik ænkte hungra. ffyl sidhan in swa mykit aff drykkin at thu hawir ængin afsaknadh aff natuardhin. Vaka længe i skæmtan oc drik oppa nattina til thæs sømpnin vil tha owir thik radha. far swa i sæng drukkin. tha mat thu længe sofwa fram a daghin. Stat ey op før æn thik lyste ey længir soffwa. Swa mat thu fastona thik lætta gøra. Han radher ok somom fasta oc vaka swa vtan matto at samuitit minzskis. til thæs at mænniskian i ordh ælla gærning ælla huxsilse i gudz thiænist vanskis.

Min kære herra oc fadher, mina syndir the jak aminnis for æn vi atskildoms æru idher vitande badhe forehuxsande oc bradhelica gørande. Thy vær litil hawir iak fore brutin bætrat. Vtan hællir i hwarre stundinne hawir iak nakat til syndinne lakt swa ær min vili gærna hædhan fran brutin min bætra ok meth thæs dygdhelica gudzins hiælp alre meer mot honom gøra. Jak vil sighia idher huru mik thikke mina salagha siæl nu vara skipadha æn gudh ville hona aff licammanom skilia oc for sin dom kalla. Jak veet thet tha iak ny kom af døpilsom. Tha var min siæl fagher oc rijk. Nw thikkir mik at for inma syndaskuld bristir hænne faghrindin oc ær mykit fatik. Siælinna skapilse gitir jak ey gripit mædh minom skælom.

Forthy vil iak halla mina siæl swa som hon vare en tholik persona som iak meth allom limom oc meth gudz hiælp æpte minz samuitz huxsilsom vil iak nakat kunnogha idher af hænna vanskilsom.

Sanctus Bernardus sigher. multi multa sciunt et se ipsos nesciunt, Jak ma thet sighia for sant thet iak ær een af thøm swa hafva giort. ænkte ær thet af minom forskyllilsom thet jak hawir nakar thing vitit. Thet ær af mine odygdh thet iak hawir mik i skudhilsom siælua forlatit. Medh gudz hiælp vil iak nu nakat sighia af siælinna lima liknilse som hon hafdhe formo æpte licammans skapilse. Thet ær vtan alt iæf. Thet alre ville then dygdhelike gudhin læghre formo oc meere undirstandilse. oc større nødh oc drøuilse oc lagh oc afhald mænniskionne æn androm diurom gifwa. vtan siælin hænna skulle æuærdhelica lifwa. Eet ær thet i samuitino iak vil først aftala. thet gaar owir diura siæl. Thet hawir iak for howdhit a minne siæl thet ær at skilia swa som thæsse fæm. se oc høra. lokta oc smaka ok hanna æru i howdzsins vndirstandilse i thæsso stakkota lifweno licamanom til oppehællilse. swa æro annor fæm. i thy hofdheno iak kalla skiliæ. siælinne til æuærdhelika hughnadha. fførst ær thet at see the thing thær tron sigher at vtan ænda skulu blifwa. ok the thær stakkottan tima skulu vara. Thet hawir oc hørsl hulkin værldz lastir skal for gudhi æras. ok hulkin værldz hedher skal for honom lastas. Thridhia ær at lokta hwat fylsko oc styggilse følghe oquæmelicom køtsins lusta.

gregorij, ok alra thera omkring stodho kunnoghadhe han, at for thy at han hafdhe hatat gudz hælgha kirkio. vardh han spitælskir. ok huru han vardh af apostlanna syn som gudh tedhe honom - - - *) nekandis sinom eghnom sømpn. ok sinom thynningom hwilo, Æn sanctus gregorius nu mykyt gamal, seandis nu vara nææer komit til sin dødh, ok astundande nu sundirløsas oc vara meth cristo. kalladhe han til sin biscopin arostacem sin son, ok konungin teridacium.ok hans drotning ok syster. Ok manadhe them at the skulloække gaa af gudz budh ordhom. ok at the skullo atuaktelica haua gømo owir theth folkit, them var anduardhat ok vndirgifwit, ok bødh at alt theth han atte skulle gifwas fatiko folke. ok sidhan blef han dødher Ok alzuallogher gudh took hans siæl til æuærdhelica glædhi. hulkins hælaghasta licamma swepto the ij them ærlico klædhom, som han var van at haua tha han giordhe gudz æmbite, ok offradhe gudhi fadhore varom herra ihesu cristo lofsins offir, Ok biscopin sanctus arostacis, meth androm biscopom ok klærkom, ok konungenom ok drotningenne, ok systir konungxsins oc mangom androm iordhadho han i stadhenom valerostica, meth myklom hedher oc sang ok læsning som ther ær til skipat, Ok smordho han meth dyrom smørilsom, ok bygdo owir hans graf fæghersto kirkio. oc hælghadho hona hans nampne. Hwar som æn til thænna dagh, gør gudh for hans skuld manga godhgærninga ok iærtekne. for thy at the af diæflom æru hindradhe, ælla spitælske. halte ælla blinde æru, ælla hwat handa siukdom the haua. Æn the koma til hans graf ther han hwilas. tha atirkoma the heelbrygdho hem til siin. tilhiælpande varom herra ihesu cristo. hulkom som ær hedher oc æra æ for vtan ænda

Æn sanctus Arostacis biscopin, styrdhe fridhlica gudz kirkio i sancti gregorij stadh sins fadhers. Æptefylghande hans hælgho sidhom ok lifwærne. Ok konungin teridacius, hulkin forthy at han hatadhe the hælgho kirkio, fanz han i ham ok ljknilsom swa som swin Æn sidhan

---

*) Deest folium.

thy at han vardh gudz kirkio p*re*dicare ok hænna væriare, vardh han vppa fu*n*nin i sino*m* skipilsom swa som ængil. Ok æpte s*anc*ti gregorij dødh styrdhe han sit folk. ey swa som hardh*er* ælla grymbir h*er*ra. Vtan swa som mildir ok siæfwir fadh*er*. hulki*n* ok æpte thætta lifwit fik æuærdhelikit arf m*eth* varo*m* h*er*ra *ihe*su *cri*sto. Hulkin som lifwir oc styre m*eth* gudhi fadher ok them hælgha anda. Æ for vtan ænda AMEN

Reuelationes S. Birgittæ.

Fragmentum (E Reuelat. L. IV c. 131).

— — — Sancta byrgitta sa mykın ængla mogha vppa gargano bærghe. oc ænglane sagdho til varn herra. Væl signadher vari thu var gudh. huikin som ær oc skal vara oc var vtan vpbyrilse oc vtan ænda. Thu skapadhe os anda til thinne thiænist. ok swa ok til mænniskionna hugnadh oc gømo. Vi sændoms swa til menniskionna thrimnadh. Swa at vi alre nakan tidh mistom thin søtma oc thin hugnadh. oc oppinbara ænlitis syn. Meren for thy at vi varom swa got som mannom okunnoghe. Tha ville thu oppinbara i thæssom stadhinom thin vælsignilse oc vara værdhelikhet som os ær gifwin — — *) af thik. Ther til at mannin skulle minna at ælska thik. Ok æmuæl at astunda vara hiælp Meerin nu langan tima hawir thænne stadhin varit af mangom glømdir oc forsmadher. som før hafdhis i hedher oc wærdhelikhet. Ok the som hær boo i landino nalkas meer oreno andomen æn os ænglomen. For thæn skuld at the hetelikare æptefylghia thera ondo æggian- oc frestilsom æn varom godho radhom. Tha swaradhe sancta byrgitta. O herra gudh min skapare oc min atirløsare. Gif thøm thina hiælp at the mattin atiruænda af syndomen oc bætra sik. Oc ælska oc astunda thik af allo hiærta. Var herra sagdhe The æru swa vani sølas i synda thrækkenom at the eij læras oc eij rættas vtan meth bardaghom. Oc ville jak at the mattin æn kænnas vidher sik i næfstinne oc swa atiruænda ok bætra sik.

Ihesus christus gudz son sigher. Radh the samo frunne at hon stande qwar nær thik nakan tima. For-

*) Cetera hujus fragmenti, quæ in Codice Bergmanniano desunt, secundum celeberr. Lagerbring attulimus. Cfr. Sv. Bring, Handlingar och Påminnelser. Lund 1758, III p. 85—104.

thy at *thet* ær hænne nyttare til hænna siæl hællir standa qwar. æn heem fara For then skuld iak vil gøra *meth* hænne som fad*her* plæg*her* gøra m*eth* sinne dottor hulkin som ælskas af twem mannom oc bedhis af them badhom hionalagh. ok annar af thøm ær fatikir oc annor rikir, oc badhe the ælskas af jomfrun*ne*. Meer æn tha sniælle fadhorin see jomfrunna kærlek til fatika mannin. Oc han ælskas oc af hænne. Tha gifw*ir* fadhorin fatika mannenom klædhe oc andra godha gafwor. Meerin rika mannenom gifter han dottorena. Swa vil oc jak gøra for thy at thæssen ælskar badhe mik oc sin man Ok føre thy at jak ær rikare oc alla thinga h*er*ra. Tha vil jak hænne væl foresee af mina nadhagafwom som hænne skulu vara nytelicare til syælinna. Ok swa ok forethy at mik thækkis at skøt kalla hænna husbonda til min. ok thænne siukdomen han nu æruodhar ij ær sa*n*nelica vist tekn at han skal døø. Ok tilbør at han som skal nu koma for alzuallog*h*an gudh. at han skuli haua sin rækinskap redho i sinom handom ok at han skuli vara franskildir wt af allom køtlicom thingom. Meer æn hona vil jak ledha ok atiredha heem til siin. Ok iak vil hona styra oc gøma alt th*er* til hon vardh*er* quæmelikin til mina gærning. Hulka iak foreuiste af æuærdhelico. Oc mik thækkis at tee oc oppinbara hænne.

Vælsignadh see thu jomfru maria gudz modh*er* ok vælsignadh*er* vari then sami gudhin thin son ih*esus* *christus*. for alla the glædhi som han haw*ir* mik gifwit af thy at thu æst hans modh*er*. Then sami gudhin weet wæl at maria joachims dottor ær mik kærare. æn al vlfs oc byrgitto barn. Oc hællir ville iak byrgitta birgirs dottor vara i hælvite. æn maria joachims dottor skulle ey vara gudz modh*er* i himerike. Tha swaradhe iomfru maria. Min dottor thu skalt th*et* vita for sant at the sama maria joachims dottor skal thik vara nyttare æn thu byrgitta birgirs dottor ær thik siælue. ok the sama maria joachims dottor som ær gudz modh*er* vil vara for modh*er* allom vlfs ok byrgitto barnom. Stat forthy stadhogh i gudz thiænist oc lydh s*an*cta Agnissa radhom som hon gifwir thik i andelike syn. Lydh oc thinom mæstara. forthy thøn badhin læra thik af enom anda ok nær thu ly-

dher eno thera. tha lydher thu thom badhom. Sigh ok thinom mæstara at han skuli gøra sit æmbite som honom ær antuardhat. ok af thy koma honom licamlikin drøuilse. Thy skal han vita at the drøuilse som han thol mote godhom gærningom. æru eij annat æn diæfwlsins snarur. Ok forthy skal han springa owir snaronar oc ganga fram manlica. ffor then skuld thæn væghin som mannin gaar fram til gudz æro meth storom drøuilsom skal honom vardha til mera løn æn tha mannin gaar fram meth minna drøuilsom ok hwart fiætit skal honom ræknas af varom herra til æuærdhelica krono i himerikis glædhi.

Sancta byrgitta ihesu christi brudh. badh sina bøne til jomfru mario gudz modher. oc sagdhe. O min alrakæraste fru. jak bidher thik fore thins ælskelica sons kærlek. at thu gifwi mik hiælp at iak matte han ælska af allo hiærta. Jak kænne mik vanmaktogha vara til at ælska han meth swa brænnande kærlek som iak skulle thy. thy bidher iak thik miskunnina modher at thu værdoghis binda hans kærlek owir mit hiærta. ok dragh thet til thin son meth allom styrk. franskilt vidh allan køtlican kærlek. Ok swa myklo starlikare dragh thet som thet ær thyngra af sik oc sent til alt thet som got ær. Tha swaradhe iomfru maria. Æuærdhelica vælsignadher vari thæn sanni gudhin som thik inskøt oc lærdhe tholka bøna oc lof. Vtan æn thot hwaro at thik thikkir nu søøt vara min vidhertalan. Thot hwaro, gak oc søma atir thinna dottor kiurtil. hulkin meer glæz af enom gamblom ok bøttom kiortle æn af enom nyom. ok hon hawir meer astundan til at bæra graat vadhmal. æn til silkis ælla annor dyr klædhe. Sæl ær hon ok væl ær hænne som swa frælselica forlæt al værlzlikin thing. Hon forlæt ok sin husbonda meth hans godhuilia oc samthykkio. hulkins licamma tha ælskadhe hon meer æn sik sielua. Ok hans siæl ælskadhe hon meer æn begge thera licamma. Hon forlæt ok sina brødher oc systir. frændir oc vini licamlica ther til at hon matte thøm hiælpa andelica. Hon aktadhe oc ænkte værlz æghor oc rikedoma. Ok forthy at hon førlæt frændir oc vini fore gudz skuld. tha æru nu hænne forlatna alla hænna syndir. Stande thy nu hær æpte stadugh i guz thænist oc i godhom gærningom oc

allom dygdhom. forthenskuld at hon hawir forlatit sit goz oc rikedoma. Tha skal hænne atirgællas himirikis rike. ffore thy at hon forlæt sin bonda skal hænne gifwas himerikis brudhgomme ihesus christus guz son. ok alle the som hona ælska the skulle thrifwas til sin gudh for hænna skuld.

Christi brudh *sancta* byrgitta sigh*er*. Min siæl i synninne vanskas the thing at skodha nær mik æru. Thøm gitir iak bætir seet fiærran mik æru swa som himilin *meth* planetom. jordhena *meth* malm oc stenom oc sinom væxstom. swa ok th*et* th*er* ær gangande. krypande oc flyghande. th*et* vidh bona fødhis. vatn oc th*et* ij thy røris. alt kalla iak thætta vara fiærran mik. thyt min siæl ma enkte af thy føra bort *meth* sik. Thet kallar iak vara nær mik. the thing iak faar antingia af thæs hælgha anda inskiutilsom ælla oc diæfwls frestilse. ffor thy at ængin ær the mænniskia th*er* skilia kan at thætta lifwit skal ændas *meth* dødhinom th*er* ey haw*ir* nakat af thæssom twem. Thy ær th*et* vtan iæf at æ mædhan skælin æru. Tha ma ængin ensamin styras. Vtan summ *meth* vilianom æntigia af godhom anda ælla illom framledhas. Swa som dagh oc natt i allom timomen ey quar standir. Swa ær ok mænniskian. sofwande oc wakande framgangir hon antigia væghin til himerikes ælla væghin til hæluitis. ær vilin swa at ælska gudh owir alt. ok sin jæmcristin som sik siæluan. ok fly alt th*et* gudh haw*ir* førbudhit. Ok gøra æpt*ir* si*no* makt alt th*et* han haw*ir* budhit. Tha gar mænniskian thæn vægh th*er* ledhe til alt got. Tha vilin vil sino koti mote gudz budhordhom lydha. Ok hwat th*et* ær hans iæmchristne til skadha lifwe ælla gotze. skam ælla sorghe tha vil han værldinna hedher oc rikedoma hafwa tha gar han thæn væghin th*er* ledhe til alt ilt. Thøm som væghin gar th*er* ledhe til æuærdhelikit liiff. Tha ær thæn hælghe ande nærmeer *meth* sin inskiutilse oc diæfwlin fiærmeer. Thyllir latir han ey af sinne odygdh thøm wara vtan frestilse. Tha thæn væghin gangx th*er* ledhis til thuran i æuærdhelicom dødh. Tha ær diæfwlin næst meth sin æggilse. Thyllir latir ey gudz dygdh af at hanna han stundom *meth* sin søkilse. Nakar thing æru the hær næmpnas.

ther mænniskione æru naturlik ok hon af godhom anda prøuas. oc af ondom anda frestas. thet ær først thet i likamanom ær naturlikit oc annat thet i værldinne ær. swa som sømpn oc waka. klædhe oc fødha oc stundhom af drøuilsom røras ok stundom af hughnadhin glædhias. Thæn godhe andin radher vara skællicom. sofwa swa matelica at tha nakat thing i gudz æro skal gøras at ta skal man ey af sømpnløso thyngias. ok æn sidher af langom sømpn gudz thiænisto tima stækkias ælla nidher lægghias. Ok thy bør licamanom af lustelicom sømpne thikla vækkias. krankir ande sigher moot. han radher at swa længe skal sofwas at kroppin af lægho ledhis. ok framtæra. skat thu oc ændelica fasta. tha skalt thu sømpninn længia. suat nær middagh tha mat thu opstanda. Var tha sidhan til nonit i nakro æruodhe til at matgirin vardher thy mere. Æat sidhan swa fastelica at tha quællin kombir thik ænkte hungra. ffyl sidhan in swa mykit aff drykkin at thu hawir ængin afsaknadh aff natuardhin. Vaka længe i skæmtan oc drik oppa nattina til thæs sømpnin vil tha owir thik radha. far swa i sæng drukkin. tha mat thu længe sofwa fram a daghin. Stat ey op før æn thik lyste ey længir soffwa. Swa mat thu fastona thik lætta gøra. Han radher ok somom fasta oc vaka swa vtan matto at samuitit minzskis. til thæs at mænniskian i ordh ælla gærning ælla huxsilse i gudz thiænist vanskis.

Min kære herra oc fadher, mina syndir the jak aminnis for æn vi atskildoms æru idher vitande badhe forehuxsande oc bradhelica gørande. Thy vær litil hawir iak fore brutin bætrat. Vtan hællir i hwarre stundinne hawir iak nakat til syndinne lakt swa ær min vili gærna hædhan fran brutin min bætra ok meth thæs dygdhelica gudzins hiælp alre meer mot honom gøra. Jak vil sighia idher huru mik thikke mina salagha siæl nu vara skipadha æn gudh ville hona aff licammanom skilia oc for sin dom kalla. Jak veet thet tha iak ny kom af døpilsom. Tha var min siæl fagher oc rijk. Nw thikkir mik at for inma syndaskuld bristir hænne faghrindin oc ær mykit fatik. Siælinna skapilse gitir jak ey gripit mædh minom skælom.

Forthy vil iak halla mina siæl swa som hon vare en tholik *per*sona som iak m*eth* allom limom oc meth gudz hiælp æpte minz samuitz huxsilsom vil iak nakat kunnogha idh*er* af hænna vanskilsom.

Sanctus Bernardus sigh*er*. multi multa sciunt et se ipsos nesciunt, Jak ma th*et* sighia for sant th*et* iak ær een af thøm swa hafva giort. ænkte ær th*et* af minom forskyllilsom th*et* jak haw*ir* nakar thing vitit. Th*et* ær af mine odygdh th*et* iak hawir mik i skudhilsom siælua forlatit. Medh gudz hiælp vil iak nu nakat sighia af siælin*na* lima liknilse som hon hafdhe formo æpte licammans skapilse. Th*et* ær vtan alt iæf. Th*et* alre ville th*en* dygdhelike gudhin læghre formo oc meere undirstandilse. oc større nødh oc drøuilse oc lagh oc afhald mænniskionne æn androm diurom gifwa. vtan siælin hænna skulle æuærdhelica lifwa. Eet ær th*et* i samuitino iak vil første aftala. thet gaar ow*ir* diura siæl. Th*et* haw*ir* iak for howdhit a minne siæl th*et* ær at skilia swa som thæsse fæm. se oc høra. lokta oc smaka ok hanna æru i howdzsins vndirstandilse i thæsso stakkota lifweno licamanom til oppehællilse. swa æro annor fæm. i thy hofdheno iak kalla skiliæ. siælinne til æuærdhelika hughnadha. ffførst ær th*et* at see the thing thær tron sigh*er* at vtan ænda skulu blifwa. ok the thær stakkottan tima skulu vara. Th*et* haw*ir* oc hørsl hulkin værldz lastir skal for gudhi æras. ok hulkin værldz hedh*er* skal for honom lastas. Thridhia ær at lokta hwat fylsko oc styggilse følghe oquæmelicom køtsins lusta.

Legenda S. Mechtildæ.

Fragmentum.

— — Pingisdagha dagh tha systrana ympnona Veni creator spiritus j tærcena tha sa sancta mæktil thæ hælgha anda j ørna like flyugh gønom systranna kor oc vt af the ørneno af hans hiærta gingo sua manga skinandhe solgisla som the varo systrana j koreno oc til huaria enna solgisl thiænto tusanda ængla oc thæntidh conuentit gik fram til gudz bordh at taka gudz licama tha kom flyghandhe en huit dufua oc hon tok a huaria enna syster hiærta sit næf oc huaria the hiærta optende hon en brænnande lugha oc j somlika hiærta sloknadhe then lughin oc j somlika hiærta tok han til at brinna æ meer sua at ther vard af en stor eldher Thet hændhe annantidh a pingisdagha dagh at ihesus christus tedhis hænne oc han hafdhe a sik gylta kapa sua at hon var som en skinande gul af klarhet oc gik hoflika til huaria ena systir som j koreno stodh oc vt af sino søta honaxfulla hiærta insænde han i huarin them sin hælgha anda sua linan oc blidhan som - - - - dhasta oc linasta vædher.

Corrigenda:

Lege:

Pag. 6 lin. 2 fadhren. p. 7 l. 5 haffwer p. 7 l. 15. dotter p. 7 l. 25. ower p. 8. l. 40. loffleket p. 9 l. 14 sonenom p. 9 l. 22. et p. 10 l. 10 mædh p. 10. l. 28. collobio p. 12. l. 6 mædh p. 13 l. 30 præster p. 17 not. **) bewisningh p. 22. l. 22 sængh p. 25 l. 29 hath p. 27. l. 13 brodher p. 29. l. 36 sagdhe p. 30 not. **) l. mænniskia p. 36 l. 2. nat p. 36 l. 28 affgudet p. 58 l. 39 wndher p. 118 l. 10 idher p. 121 l. 10 war p. 127 l. 31 theras æghor p. 132 l. 7 Arom p. 138 l. 17 iæmwæl p. 141 l. 34 daghen p. 161 l. 5. XX et XXI. p. 201 l. 37 nakot p. 215 l. 35 hwru p. 233 l. 27 hiærtans p. 247 l. 28 fördærffwadhe p. 262 l. 5 til p. 264 l. 22 XXII. p. 281 l. 29 tik p. 288 l. 1 Legenda.
